

CVRIA

SODIŠČE EVROPSKE UNIJE

Letno poročilo
2009

SODIŠČE EVROPSKE UNIJE

LETNO POROČILO 2009

Pregled dela Sodišča, Splošnega sodišča
in Sodišča za uslužbence Evropske unije

Luxembourg 2010

<http://www.curia.europa.eu>

Sodišče
2925 Luxembourg
Tel. +352 4303-1

Splošno sodišče
2925 Luxembourg
Tel. +352 4303-1

Sodišče za uslužbence Evropske unije
2925 Luxembourg
Tel. +352 4303-1

Spletna stran Sodišča: <http://www.curia.europa.eu>

Letno poročilo je na voljo tudi na zgoščenki,
ki jo je mogoče naročiti pri Oddelku za medije in informacije
Tel. +352 4303-2035

Konec redakcije: 1. januar 2010

Reprodukcija je dovoljena le ob navedbi vira. Fotografije je dovoljeno reproducirati le kot del te publikacije.
Za uporabo v druge namene je treba prositi za dovoljenje Urad za publikacije Evropske unije.

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu.
Dostop je mogoč na strežniku Europa (<http://europa.eu>).

Kataloški podatki so navedeni na koncu te publikacije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2010

ISBN 978-92-829-0962-1

doi:10.2862/22580

© Evropska unija, 2010

Printed in Luxembourg

TISKANO NA BELEM PAPIRJU, KI NE VSEBUJE ELEMENTARNEGA KLORA (ECF)

Kazalo

	Stran
Predgovor predsednika Sodišča Vassiliosa Skourisa	5

Poglavje I

Sodišče

A – Razvoj in dejavnost Sodišča leta 2009	9
B – Sestava Sodišča	49
1. Člani Sodišča	51
2. Spremembe v sestavi Sodišča leta 2009	67
3. Protokolarna razvrstitev	69
4. Nekdanji člani Sodišča	71
C – Sodna statistika Sodišča	75

Poglavje II

Splošno sodišče

A – Dejavnost Splošnega sodišča leta 2009	107
B – Sestava Splošnega sodišča	139
1. Člani Splošnega sodišča	141
2. Sprememba v sestavi Splošnega sodišča leta 2009	151
3. Protokolarna razvrstitev	153
4. Nekdanji člani Splošnega sodišča	155
C – Sodna statistika Splošnega sodišča	157

Poglavje III

Sodišče za uslužbence

A – Dejavnost Sodišča za uslužbence leta 2009	181
B – Sestava Sodišča za uslužbence	191
1. Člani Sodišča za uslužbence	193
2. Spremembe v sestavi Sodišča za uslužbence leta 2009	197
3. Protokolarna razvrstitev	199
4. Nekdanji član Sodišča za uslužbence	201
C – Sodna statistika Sodišča za uslužbence	203

Poglavje IV

Srečanja in obiski

A – Uradni obiski in prireditve na Sodišču, Splošnem sodišču in Sodišču za uslužbence	217
B – Obiski, namenjeni izobraževanju (2009)	219
C – Slavnostne seje	223
D – Obiski ali udeležba na uradnih prireditvah	225
 Strnjeni organigram	 230

Predgovor

Preteklo leto se je končalo s pomembnim dogodkom. Po dolgem in zapletenem postopku ratifikacije je 1. decembra 2009 začela veljati Lizbonska pogodba. Ta pogodba, katere namen je zagotoviti učinkovitejšo zakonodajno in upravno strukturo Evropske unije ter zaradi katere se bo ta lažje spoprijela z izzivi začetka 21. stoletja, prinaša pomembne spremembe na večini področij dejavnosti Sodišča. Tako poleg posledic tega, da je Unija pridobila pravno osebnost in da je bila opuščena njena struktura treh stebrov, Lizbonska pogodba uvaja več sprememb v zvezi s pristojnostmi Sodišča in postopki pred sodišči, ki ga sestavljajo.

Prav tako so leta 2009 zaradi delne zamenjave članov Sodišča odšli štirje njegovi člani. Ob imenovanjih v okviru te delne zamenjave so vlade držav članic znova upoštevale skrb za pravočasno imenovanje in ohranitev stabilnosti institucije, s tem pa ji omogočile, da je še naprej neovirano izpolnjevala svojo nalogo, kar je Sodišče zelo razveselilo.

Nazadnje, leto 2009 je zaznamoval žalosten dogodek, smrt generalnega pravobranilca Dámasa Ruiz-Jaraboja Colomerja. Pretresenost zaradi te izgube je še vedno velika, tudi zato, ker presojamo in bomo v teh mesecih še presojali zadeve, v katerih je napisal sklepne predloge. Njegova razmišljanja nas pri delu zelo konkretno spremljajo.

To poročilo ponuja bralcu celotno predstavitev razvoja in dejavnosti institucije leta 2009. Kot vsako leto je velik del letnega poročila posvečen jedrnatemu, vendar izčrpnemu pregledu sodne dejavnosti Sodišča, Splošnega sodišča in Sodišča za uslužbenke. Predstavitev je dopolnjena in pojasnjena s statističnimi podatki v zvezi z vsakim sodiščem.

V. Skouris,
predsednik Sodišča

Poglavje I

Sodišče

A – Razvoj in dejavnost Sodišča leta 2009

Vassilios Skouris, predsednik

V prvem delu letnega poročila so strnjeno opisane dejavnosti Sodišča Evropske unije leta 2009. Najprej je na kratko prikazan razvoj institucije v preteklem letu, pri čemer je poudarek na institucionalnih spremembah, ki so vplivale na Sodišče, in na spremembah njegove notranje organizacije in metod dela (oddelek 1). Sledi analiza statistike, ki se nanaša na razvoj obsega dela Sodišča in na povprečno trajanje postopkov (oddelek 2). Nato je tako kot vsako leto opisan poglobljen razvoj sodne prakse, razvrščene po področjih (oddelek 3).

1.1 Nedvomno je bil bistven dogodek, ki je vplival na institucionalno ureditev Sodišča leta 2009, začetek veljavnosti Lizbonske pogodbe. Ta je spremenila več določb o Sodišču v Pogodbi EU in Pogodbi ES. Nekateri od teh sprememb izhajajo iz opustitve strukture treh stebrov Evropske unije, iz posledičnega prenehanja Evropske skupnosti in iz pravne osebnosti, ki jo ima odslej Unija. Druge spremembe so bolj specifične in se nanašajo neposredno na Sodišče.

Če navedem le najpomembnejše, bi najprej poudaril, da se sodna institucija Unije od 1. decembra 2009 imenuje Sodišče Evropske unije. Kot prej je sestavljeno iz treh sodišč, ki se zdaj imenujejo Sodišče, Splošno sodišče in Sodišče za uslužbenke.

Ustanovitev morebitnih drugih specializiranih sodišč je še vedno mogoča, vendar bo po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe potekala po rednem zakonodajnem postopku, in sicer po postopku soodločanja s kvalificirano večino, in ne več soglasno kot prej. Isto velja za spremembe Statuta Sodišča, razen za spremembe določb glede položaja sodnikov in generalnih pravobranilcev ter glede jezikovne ureditve Sodišča.

Pomembna sprememba se nanaša na postopek imenovanja članov Sodišča in Splošnega sodišča. Sodniki in generalni pravobranilci so po novem imenovani na konferenci predstavnikov vlad držav članic po posvetovanju z odborom, ki je pristojen podati mnenje o ustreznosti kandidatov za opravljanje nalog sodnika in generalnega pravobranilca Sodišča in Splošnega sodišča. Ta odbor sestavlja sedem oseb, izbranih med nekdanjimi člani obeh sodišč, člani najvišjih nacionalnih sodišč in priznanimi pravniki, od katerih enega predlaga Evropski parlament.

V zvezi s pristojnostmi Sodišča je treba navesti, da se te razširjajo na pravo Evropske unije, razen če Pogodbi ne določata drugače. Tako je Sodišče dobilo splošno pristojnost za predhodno odločanje na področju območja svobode, varnosti in pravice, ker strukture stebrov ni več in ker sta bila z Lizbonsko pogodbo črtana člena 35 EU in 68 ES, s katerima je bila omejena njegova pristojnost.

Na eni strani je pristojnost Sodišča za predhodno odločanje na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah postala obvezna in ni več odvisna od izjave vsake države članice o priznanju te pristojnosti in določitvi nacionalnih sodišč, ki mu lahko predložijo zadeve. Vendar pa bo v skladu s prehodnimi določbami ta polna pristojnost začela veljati šele pet let po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe.

Na drugi strani lahko glede vizumov, azila, priseljevanja in drugih politik v zvezi z gibanjem oseb (zlasti glede pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah ter priznavanja in izvrševanja sodnih odločb) pri Sodišču odslej vložijo predlog za sprejetje predhodne odločbe vsa nacionalna sodišča – in ne več le najvišja – in Sodišče je po novem pristojno, da se izreče o ukrepih javnega reda v okviru čezmejnega nadzora.

Poleg tega je pomembno opozoriti, da je z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe Listina o temeljnih pravicah Evropske unije postala zavezujoč zakonodajni akt in pridobila enako pravno veljavo kot Pogodbi¹. Nazadnje, na občutljivem področju skupne zunanje in varnostne politike (SZVP) je Sodišče izjemoma pristojno za nadzor nad razmejitvijo med pristojnostmi Unije in SZVP, katere uresničevanje ne sme ovirati izvajanja pristojnosti Unije niti pristojnosti institucij za izvajanje izključnih in deljenih pristojnosti Unije, ter za odločanje o ničnostnih tožbah zoper sklepe o določitvi omejevalnih ukrepov proti fizičnim ali pravnim osebam, ki jih sprejme Svet, na primer v okviru boja proti terorizmu (zamrznitev sredstev).

Lizbonska pogodba vsebuje tudi pomembne spremembe v zvezi s postopki pred sodišči Unije. Od najbolj bistvenih naj navedem na eni strani omilitev pogojev za dopustnost tožb, ki jih vložijo posamezniki zoper predpise institucij, organov, uradov in agencij Unije. Natančneje, fizične ali pravne osebe lahko odslej vložijo tožbo zoper predpis, če se ta nanje neposredno nanaša in ne potrebuje izvedbenih ukrepov. Tako jim ni več treba dokazati, da se ta vrsta akta nanje posamično nanaša.

Na drugi strani Lizbonska pogodba krepi mehanizem denarnih sankcij (pavšalni znesek in/ali denarna kazen) ob neizvršitvi sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti. Natančneje, Sodišču lahko odslej že v fazi prve sodbe, s katero je ugotovljena neizpolnitev obveznosti, naloži denarne sankcije, če država ni obvestila Komisije o nacionalnih ukrepih za prenos direktive.

1.2 Poleg sprememb, uvedenih z Lizbonsko pogodbo, je prav tako treba opozoriti na spremembo Poslovnika Sodišča z dne 13. januarja 2009 (UL L 24, str. 8). Nanaša se na člen 7(3) tega poslovnika, ki določa način izvolitve predsednika in predsednikov senatov. Ta določba je v prejšnji različici določala dva kroga glasovanja. Ob enakem številu glasov v drugem krogu je bil izvoljen starejši sodnik. Nova različica navedene določbe določa, da če noben sodnik ne dobi več kot polovice glasov sodnikov Sodišča, se izvede toliko krogov glasovanja, da se ta večina doseže.

2. Iz sodne statistike Sodišča za leto 2009 sta na splošno razvidni povečana produktivnost in ohranitev zadovoljive učinkovitosti z vidika trajanja postopkov. Poleg tega je treba poudariti stalno povečevanje števila predlogov za sprejetje predhodnih odločb, predloženih Sodišču.

Tako je Sodišče leta 2009 končalo 543 zadev (neto številka, upoštevajoč združitve), kar je zelo pomembno povečanje glede na prejšnje leto (495 končanih zadev leta 2008). V 377 od teh je odločilo s sodbo, v 165 pa s sklepom. Število razglašanih sodb leta 2009 je med največjimi v zgodovini Sodišča.

Na Sodišče je prispelo 561 novih zadev (ne glede na združitve zaradi medsebojne povezanosti), kar pomeni rahlo zmanjšanje glede na leto 2008 (592 vloženih zadev). Vendar je treba poudariti, da je bilo predlogov za sprejetje predhodnih odločb, vloženih to leto, največ doslej (302 zadevi).

V zvezi s trajanjem postopkov so statistični podatki zelo dobri. Povprečno trajanje postopkov predhodnega odločanja je bilo 17,1 meseca, kar je skoraj toliko kot leta 2008 (16,8 meseca).

¹ Poleg tega člen 6(2) PEU določa, da „Unija pristopi k Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Ta pristop ne spreminja pristojnosti Unije, opredeljene v Pogodbah.“ Protokol št. 8 določa, da mora sporazum o pristopu zlasti določiti „posebne ureditve za možnost sodelovanja Unije v nadzornih telesih Evropske konvencije [in] potrebne mehanizme za zagotavljanje, da so postopki s strani držav nečlanic in posamezne tožbe naslovljeni ustrezno bodisi zoper države članice in/ali Unijo“. Ta pristop „ne vpliva na pristojnosti Unije in njenih institucij“.

Povprečno obravnavanje neposrednih tožb in pritožb pa je bilo 17,1 oziroma 15,4 meseca (16,9 in 18,4 meseca leta 2008).

Učinkovitost Sodišča pri obravnavanju zadev se je izboljšala zaradi reform delovnih metod, uvedenih v zadnjih letih, in tudi zaradi bolj razširjene uporabe različnih procesnih instrumentov, ki jih ima na voljo za pospešitev postopka v nekaterih zadevah (nujni postopek predhodnega odločanja, prednostno obravnavanje zadeve, hitri postopek, poenostavljeni postopek in možnost odločanja brez sklepnih predlogov generalnega pravobranilca).

Nujni postopek predhodnega odločanja je bil predlagan v treh zadevah, pristojni senat pa je ugotovil, da so bili pogoji iz člena 104b Poslovnika izpolnjeni v dveh. Ti zadevi sta se v povprečju končali v 2,5 meseca.

Predlog za obravnavanje po hitrem postopku je bil vložen v petih zadevah, vendar pogoji iz Poslovnika niso bili izpolnjeni v nobeni. V skladu s prakso, uvedeno leta 2004, predsednik Sodišča z obrazloženim sklepom ugotovi predlogom za obravnavanje po hitrem postopku ali jih zavrne. Prednostno pa je bilo obravnavanih osem zadev.

Poleg tega je Sodišče pogosto odločalo po poenostavljenem postopku iz člena 104(3) Poslovnika, da bi odgovorilo na nekatera vprašanja, ki jih je prejelo v postopkih predhodnega odločanja. Na podlagi te določbe je bilo namreč s sklepom končanih 22 zadev.

Končno, Sodišče je pogosteje uporabilo možnost, ki jo ima na podlagi člena 20 Statuta, da odloči brez sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, če zadeva ne načene novega pravnega vprašanja. Leta 2009 je bilo tako brez sklepnih predlogov razglašanih okoli 52 % sodb (v primerjavi z 41 % leta 2008).

V zvezi s porazdelitvijo zadev različnim sestavam Sodišča naj navedem, da je veliki senat odločil v okoli 8 % zadev, senati petih sodnikov v 57 % zadev in senati treh sodnikov v približno 34 % zadev, končanih s sodbami leta 2009. V primerjavi s prejšnjim letom je mogoče ugotoviti zmanjšanje deleža zadev, ki jih je obravnaval veliki senat (14 % leta 2008), in povečanje deleža zadev, ki so jih obravnavali senati treh sodnikov (26 % leta 2008). Glede zadev, končanih s sklepom, želim navesti, da so 84 % teh zadev obravnavali senati treh sodnikov, 10 % senati petih sodnikov, v 6 % zadev pa je sklep sprejel predsednik.

Drugi podrobnejši statistični podatki za sodno leto 2009 so zbrani v točki C tega poročila.

Ustavna ali institucionalna vprašanja

V ponavljajočih se sporih o pravni podlagi v okviru prvega stebra je bilo izdanih več sodb, ki jih je treba navesti. Sodišče je v zadevi *Parlament proti Svetu* (sodba z dne 3. septembra 2009, C-166/07) presodilo, da morajo prispevki Skupnosti v Mednarodni sklad za Irsko temeljiti na dvojni pravni podlagi, in sicer na členih 159 ES in 308 ES. Zaradi uporabe te dvojne podlage mora zakonodajalec Skupnosti uskladiti različna zakonodajna postopka za sprejetje enega akta.

Sodišče je na začetku spomnilo, da mora v okviru sistema pristojnosti Skupnosti izbira pravne podlage akta temeljiti na objektivnih elementih, ki jih je mogoče sodno preizkusiti ter med katerimi sta zlasti cilj in vsebina zadevnega akta. Uporaba člena 308 ES za pravno podlago akta je upravičena le, če nobena druga določba Pogodbe institucijam Skupnosti ne daje potrebne pristojnosti za sprejetje zadevnega akta. Poleg tega sklicevanje na to določbo zahteva, da se predvideno ukrepanje nanaša na „delovanje skupnega trga“.

Sodišče je nato ugotovilo, da cilji Uredbe Sveta (ES) št. 1968/2006 o finančnih prispevkih Skupnosti v Mednarodni sklad za Irsko (2007–2010)² ustrezajo ciljem, ki jim sledi politika Skupnosti o ekonomski in socialni koheziji, ter da finančni prispevek Skupnosti v Sklad ne glede na zakonodajni okvir, v katerega se uvršča, spada med posebne dejavnosti, o katerih je mogoče, če se za uresničitev ciljev iz člena 158 ES izkažejo za potrebne zunaj strukturnih skladov, odločati v skladu s členom 159, tretji odstavek, ES. Vendar Skupnost niti na podlagi pravil glede sodelovanja med Skupnostjo in Skladom niti na podlagi pogojev in načinov plačila finančnega prispevka Skupnosti ne more prepričati, da Sklad tega prispevka ne bi uporabil za dejavnosti, ki kljub spoštovanju ciljev Sporazuma o Mednarodnem skladu za Irsko presegajo področje uporabe politike Skupnosti o ekonomski in socialni koheziji ali ki se vsaj ne izvajajo na podlagi meril, ki jih Skupnost uporablja v okviru te politike. Zakonodajalec Skupnosti je lahko torej upravičeno menil, da je paleta dejavnosti, financirana prek te uredbe, presegla področje uporabe politike Skupnosti o ekonomski in socialni koheziji. Toda člen 159 ES zajema zgolj avtonomne dejavnosti Skupnosti, ki se opravljajo na podlagi zakonodajnega okvira Skupnosti in katerih vsebina ne presega področja uporabe politike Skupnosti o ekonomski in socialni koheziji. Zato člen 159, tretji odstavek, ES sam po sebi Skupnosti v okoliščinah iz Uredbe št. 1968/2006 ne daje potrebne pristojnosti za sledenje ciljem politike Skupnosti o ekonomski in socialni koheziji prek finančnih prispevkov.

Vendar je cilj Uredbe št. 1968/2006 podpora dejavnostim mednarodne organizacije, ki sta jo ustanovili državi članici in katere namen je krepitev ekonomske in socialne kohezije. Kot izhaja iz členov 2 ES in 3(1)(k) ES, je krepitev ekonomske in socialne kohezije zunaj naslova XVII Pogodbe cilj Skupnosti. Poleg tega spada cilj navedene uredbe v okvir skupnega trga, ker naj bi vodil do gospodarskega napredka na manj razvitih območjih obeh držav članic in torej do boljšega delovanja skupnega trga.

Sodišče je na podlagi tega sklepalo, da bi zakonodajalec Skupnosti – ker Uredba št. 1968/2006 sledi ciljem iz členov 2 ES in 3(1)(k) ES ter naslova XVII Pogodbe, pri čemer pa na podlagi tega naslova samega Skupnost nima pristojnosti za njihovo uresničitev – moral člena 159, tretji odstavek, ES in 308 ES uporabiti skupaj ob spoštovanju zakonodajnih postopkov, ki sta v njiju predvidena, in sicer postopka iz člena 251 ES, imenovanega „sodločanje“, ter postopka soglasnega odločanja v okviru Sveta.

Še vedno v zvezi z določitvijo ustrezne pravne podlage v okviru prvega stebra je treba navesti zadevo *Komisija proti Parlamentu in Svetu* (sodba z dne 8. septembra 2009, C-411/06), v kateri je Sodišče odločalo v sporu glede pravne podlage za Uredbo (ES) št. 1013/2006 o pošiljkah odpadkov³. V tej sodbi je presodilo, da bi ta akt moral temeljiti le na členu 175(1) ES, ne pa na členih 133 ES in 175(1) ES, ker je imel le stranske učinke na skupno trgovsko politiko.

V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča mora akt temeljiti na več ustreznih pravnih podlagah le izjemoma, če ima hkrati več ciljev ali delov, ki so neločljivo povezani, in če nobeden od teh ni drugotnega in posrednega pomena glede na druge. V obravnavani zadevi je Komisija menila, da je bila izbira dvojne pravne podlage nujna, ker navedena uredba zajema dva neločljiva dela, pri čemer eden spada v skupno trgovsko politiko in drugi v varstvo okolja, in za nobenega ni mogoče šteti, da je drugotnega ali posrednega pomena glede na drugega.

Sodišče se s Komisijo ni strinjalo in je menilo, da je iz analize izpodbijane uredbe razvidno, da je tako glede cilja kot vsebine njen glavni namen varstvo zdravja ljudi in okolja pred morebitnimi

² Uredba Sveta (ES) št. 1968/2006 z dne 21. decembra 2006 (UL L 409, str. 81).

³ Uredba (ES) št. 1013/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 (UL L 190, str. 1).

škodljivimi učinki čezmejnih pošilk odpadkov. Natančneje, ker postopek predhodne pisne prijave in soglasja jasno sledi cilju varstva okolja na področju pošilk odpadkov med državami članicami in zato pravilno temelji na členu 175(1) ES, ne bi bilo dosledno šteti, da ima isti postopek – kadar velja za pošiljke odpadkov med državami članicami in tretjimi državami z istim ciljem varstva okolja – značilnosti instrumenta skupne trgovinske politike in da mora zato temeljiti na členu 133 ES. Ta sklep potrjuje analiza zakonodajnega okvira, v katerega spada ta uredba. Široka razlaga pojma skupne trgovinske politike ne more omajati trditve, da je Uredba št. 1013/2006 instrument, ki v glavnem spada v politiko varstva okolja. Tako lahko akt Skupnosti spada na to področje, čeprav je mogoče z ukrepi, ki so določeni v navedenem aktu, vplivati na trgovino. Akt Skupnosti namreč spada v izključno pristojnost na področju skupne trgovinske politike iz člena 133 Pogodbe, le če se posebej nanaša na mednarodno trgovino, tako da je v bistvenem namenjen spodbujanju, olajševanju ali urejanju mednarodne trgovine in ima neposredne in takojšnje učinke na trgovino z zadevnimi proizvodi. V obravnavani zadevi očitno ne gre za tak primer. Cilj Uredbe št. 1013/2006 namreč ni opredeliti značilnosti, ki jih morajo imeti odpadki za prosti pretok na notranjem trgu ali v okviru trgovine s tretjimi državami, ampak dati na razpolago usklajen sistem postopkov, s katerimi je mogoče omejiti pretok odpadkov, da bi se zagotovilo varstvo okolja.

V zvezi s spori o tem, katera pravna podlaga iz katerega stebra je pravilna, je treba navesti zadevo *Irska proti Parlamentu in Svetu* (sodba z dne 10. februarja 2009, C-301/06). Sodišče je v tej zadevi presodilo, da bi bilo treba Direktivo 2006/24/ES o hrambi podatkov, pridobljenih ali obdelanih v zvezi z zagotavljanjem javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev ali javnih komunikacijskih omrežij⁴ sprejeti na podlagi Pogodbe ES, saj gre predvsem za delovanje notranjega trga.

Zakonodajalec Skupnosti lahko namreč uporabi člen 95 ES zlasti ob razlikah med nacionalnimi ureditvami, če lahko take razlike ovirajo izvajanje temeljnih svoboščin ali izkrivljajo konkurenco in tako neposredno vplivajo na delovanje notranjega trga. Ugotovljeno je bilo, da so bile razlike med nacionalnimi predpisi, sprejetimi glede hrambe podatkov o elektronskih komunikacijah, take, da so neposredno vplivale na delovanje notranjega trga, in da je bilo predvidljivo, da se bo ta vpliv še povečal. V takem položaju je bilo upravičeno, da je zakonodajalec Skupnosti s sprejetjem usklajenih pravil sledil cilju zaščite dobrega delovanja notranjega trga.

Poleg tega je Sodišče poudarilo, da je ista direktiva spremenila določbe direktive o varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij, ki je temeljila na členu 95 ES. V teh okoliščinah navedena direktiva v delu, v katerem spreminja obstoječo direktivo, ki je del pravnega reda Skupnosti, ne more temeljiti na določbi Pogodbe EU, ne da bi bil kršen člen 47 EU.

Nazadnje je Sodišče ugotovilo, da Direktiva 2006/24 ureja postopke, ki so neodvisni od izvajanja vsakega morebitnega ukrepa v okviru policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah. S to direktivo niso usklajeni niti dostop pristojnih nacionalnih organov kazenskega pregona do podatkov niti uporaba in izmenjava teh podatkov med temi organi. Ti primeri, ki načeloma spadajo na področje, ki ga ureja naslov VI Pogodbe EU, so bili izključeni iz določb te direktive. Iz tega izhaja, da se vsebina Direktive 2006/24 v bistvu nanaša na dejavnosti ponudnikov storitev v zadevnem sektorju notranjega trga, s tem da mednje ne sodijo državne dejavnosti iz naslova VI Pogodbe EU. Glede na to vsebino je treba ugotoviti, da se navedena direktiva nanaša predvsem na delovanje notranjega trga.

⁴ Direktiva 2006/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2006, ki spreminja Direktivo 2002/58/ES (UL L 105, str. 54).

Čeprav je Sodišče splošna načela prava Skupnosti potrdilo že pred časom, so še vedno vir sodne prakse. V zadevi *Heinrich* (sodba z dne 10. marca 2009, C-345/06) je Sodišče poudarilo obseg nujne objave pravnih aktov ter tako potrdilo pomembnost načela pravne varnosti kot splošnega načela prava Skupnosti.

Potniku so zavrnili vkrcanje na letalo na letališču Dunaj Schwechat, ker so bili v njegovi ročni prtljagi predmeti, ki se na podlagi uredb Skupnosti štejejo za prepovedane. Uredba (ES) št. 2320/2002⁵ namreč prepoveduje, da bi bili na letalu nekateri predmeti, ki so na splošno določeni na seznamu, priloženem k uredbi. Izvajanje te uredbe je urejeno z Uredbo (ES) št. 622/2003⁶ in njeno prilogo, ki je bila spremenjena leta 2004 z Uredbo (ES) št. 68/2004⁷, vendar nikoli objavljena.

Zadevna oseba je zaradi te zavrnitve vkrcanja vložila tožbo, s katero je zahtevala razglasitev nezakonitosti ukrepov, sprejetih proti njej. Nacionalno sodišče je Sodišču predložilo vprašanje, ali so lahko uredbe ali njihovi deli pravno zavezujoči, tudi če niso bili objavljeni v Uradnem listu Evropske unije.

Sodišče je v sodbi najprej spomnilo, da je iz besedila člena 254(2) ES razvidno, da uredba Skupnosti ne more imeti pravnih učinkov, če ni bila objavljena v Uradnem listu Evropske unije. Nato je poudarilo, da akta institucije Skupnosti ni mogoče uveljavljati v razmerju do fizičnih in pravnih oseb v državi članici, dokler te nimajo možnosti, da se z njim seznanijo z uradno objavo v Uradnem listu. Ista načela veljajo za nacionalne ukrepe za izvajanje skupnostne ureditve.

V zvezi z obravnavanim primerom je Sodišče poudarilo, da je namen Uredbe (ES) št. 2320/2002 naložitev obveznosti posameznikom, saj na letalu prepoveduje nekatere predmete, ki so opredeljeni v prilogi k uredbi. Ker pa priloga k Uredbi (ES) št. 622/2003 ni bila objavljena, Sodišče ni moglo proučiti, ali se ta prav tako nanaša na seznam prepovedanih predmetov in je torej njen namen naložitev obveznosti posameznikom. Sodišče je dodalo, da te možnosti ni mogoče izključiti. Poleg tega je menilo, da seznam prepovedanih predmetov ne spada v nobeno kategorijo ukrepov in informacij, ki so opredeljeni kot tajni in zato niso objavljeni. Iz tega sledi, da če je bil navedeni seznam prepovedanih predmetov z Uredbo št. 622/2003 prilagojen, bi morala biti ta uredba zato nujno neveljavna. Sodišče je na podlagi tega odločilo, da priloga k Uredbi (ES) št. 622/2003 v delu, v katerem je njen namen naložitev obveznosti posameznikom, ni zavezujoča.

Sodišče je v zadevi *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware proti Svetu* (sodba z dne 1. oktobra 2009, C-141/08 P), v kateri je odločalo o pritožbi, spomnilo na pomembnost upoštevanja pravice do obrambe in sankcioniralo kršitev te pravice v protidampinškem postopku.

Presoja se je med drugim nanašala na neupoštevanje desetdnevnega roka za predložitev dokončnih predlogov Komisije Svetu iz člena 20(5) Uredbe (ES) št. 384/96⁸. Sodišče je v sodbi najprej pojasnilo, da mora Komisija upoštevati ta rok, da bi imela podjetja, ki so bila obveščena o njeni nameri, da bo zvišala protidampinško dajatev glede na tisto iz prejšnjega obvestila,

⁵ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 2320/2002 z dne 16. decembra 2002 o določitvi skupnih pravil na področju varnosti civilnega letalstva (UL L 355, str. 1).

⁶ Uredba Komisije (ES) št. 622/2003 z dne 4. aprila 2003 o določitvi ukrepov za izvajanje skupnih osnovnih standardov za varnost letalstva (UL L 89, str. 9).

⁷ Uredba Komisije (ES) št. 68/2004 z dne 15. januarja 2004 o spremembi Uredbe (ES) št. 622/2003 o določitvi ukrepov za izvajanje skupnih osnovnih standardov za varnost letalstva (UL L 10, str. 14).

⁸ Uredba Sveta (ES) št. 384/96 z dne 22. decembra 1995 o zaščiti proti dumpinškemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske skupnosti (UL L 56, str. 1).

možnost predložiti pripombe. Nato je Sodišče spomnilo, da se zaradi neupoštevanja roka uredba, ki jo je sprejel Svet, lahko razglasi za nično samo, če obstaja možnost, da bi se upravni postopek zaradi te nepravilnosti končal drugače, tako da se je dejansko poseglo v pravico zadevnega podjetja do obrambe.

Za razglasitev ničnosti odločbe Komisije o zavrnitvi odobritve tržnogospodarske obravnave, ki je bila sprejeta ob neupoštevanju desetdnevnega roka, zadevnemu podjetju ni treba dokazati, da bi ta odločba imela drugačno vsebino, temveč le, da ta možnost ni v celoti izključena, ker bi lahko to podjetje bolje poskrbelo za svojo obrambo, če ne bi bilo postopkovne nepravilnosti. V zvezi z uporabo tega načela v obravnavanem primeru je Sodišče drugače od Splošnega sodišča menilo, da glede na dejstvo, da je Komisija že dvakrat spremenila stališče zaradi pripomb, ki so jih podale zainteresirane stranke, ni mogoče izključiti, da ga bo zaradi trditev, ki jih je navedlo zadevno podjetje, še enkrat. Zato je Sodišče razveljavilo sodbo Splošnega sodišča in razglasilo izpodbijano uredbo Sveta za nično.

Še vedno v zvezi s področjem splošnih načel prava Skupnosti je treba navesti, da Sodišče zavrača mnenje, da je načelo enakega obravnavanja delničarjev splošno načelo prava Skupnosti. Tako je v zadevi *Audiolux in drugi* (sodba z dne 15. oktobra 2009, C-101/08) presodilo, da pravo Skupnosti ne vsebuje splošnega pravnega načela, po katerem so manjšinski delničarji zaščiteni z obveznostjo večinskega delničarja, ki pridobi ali izvaja nadzor nad družbo, da jim ponudi odkup njihovih delnic pod istimi pogoji, kot so bili dogovorjeni ob pridobitvi deleža, zaradi katerega je pridobil ali okreplil nadzor. Po mnenju Sodišča zgolj okoliščina, da sekundarna zakonodaja Skupnosti vsebuje nekatere določbe, ki se nanašajo na zaščito manjšinskih delničarjev, sama po sebi ne zadostuje za ugotovitev, da obstaja splošno načelo prava Skupnosti, zlasti če je njihovo področje uporabe omejeno na natančno opredeljene in določene pravice. Poleg tega splošno načelo enakega obravnavanja kot tako ne more določiti niti posebne obveznosti večinskega delničarja v korist drugih delničarjev niti posebnega položaja, na katerega se ta obveznost nanaša. Prav tako ne more biti odločilno pri izbiri med različnimi mogočimi načini zaščite manjšinskih delničarjev. Po mnenju Sodišča tako obravnavanje predpostavlja zakonodajno izbiro, ki temelji na tehtanju zadevnih interesov in vnaprejšnji določitvi jasnih in podrobnih pravil, in ga ni mogoče izpeljati iz splošnega načela enakega obravnavanja. Splošna načela prava Skupnosti so namreč ustavne narave, medtem ko je navedeno obravnavanje podrobnejše in zahteva zakonodajno obravnavo, ki se na ravni Skupnosti opravi z aktom sekundarne zakonodaje.

Prepoved vsakršne diskriminacije glede na državljanstvo in njene posledice so bile proučene v neobičajnem postopkovnem okviru. Sodišče je moralo namreč v zadevi *ČEZ* (sodba z dne 27. oktobra 2009, C-115/08) presoati to načelo na področju uporabe Pogodbe ESAE.

Avstrijsko okrožno sodišče, pri katerem so lastniki zemljišč vložili tožbo za opustitev prepovedanih imisij zoper jedrsko elektrarno Temelin v Češki republiki, je vprašalo Sodišče, ali je treba v Avstriji v okviru take tožbe priznati dovoljenje, ki so ga izdali češki organi za obratovanje elektrarne, glede na to, da tako priznanje ni predvideno v avstrijski zakonodaji.

Sodišče je najprej ugotovilo, da spada industrijska dejavnost, ki jo opravlja elektrarna Temelin, na področje uporabe Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (ESAE). Nato je poudarilo, da so podjetja, ki upravljajo napravo v drugi državi članici, običajno ustanovljena po pravu te države in da je njihov položaj primerljiv s položajem državljanov te države. Zato je treba različno obravnavanje v škodo naprav, za katere je bilo izdano upravno dovoljenje v državi, ki ni Republika Avstrija, šteti za različno obravnavanje glede na državljanstvo. Načelo prepovedi vsakršne diskriminacije glede na državljanstvo je namreč splošno načelo prava Skupnosti, ki se uporablja tudi v okviru Pogodbe ESAE. Različno obravnavanje Republike Avstrije v škodo jedrskih

naprav, za katere je bilo izdano upravno dovoljenje v drugi državi članici, je torej treba proučiti v okviru te pogodbe ESAE. Nato je Sodišče poudarilo, da diskriminacije glede na državljanstvo ni mogoče upravičiti s čisto gospodarskimi cilji, kot je varstvo interesov nacionalnih gospodarskih subjektov. Prav tako je ni mogoče upravičiti s ciljem varstva življenja, javnega zdravja, okolja ali lastninske pravice, saj obstaja okvir Skupnosti, ki zagotavlja to varstvo in v katerega deloma sodi to dovoljenje. Iz tega sledi, da Republika Avstrija ne bi mogla upravičiti diskriminacije v zvezi z upravnim dovoljenjem, izdanim v Češki republiki za obratovanje jedrske elektrarne Temelin.

Čeprav so bili pogoji za dopustnost ničnostnih tožb predmet obširne sodne prakse, je moralo Sodišče v združenih zadevah *Komisija proti Ente per le Ville Vesuviane* (sodba z dne 10. septembra 2009, C-445/07 P in C-455/07 P) na podlagi pritožb še enkrat presojati pogoje za dopustnost tožb, ki jih vložijo organi na poddržavni ravni, ki jih zadeva dodelitev finančne pomoči.

Sodišče je najprej spomnilo, da lahko na podlagi člena 230, četrti odstavek, ES regionalna ali lokalna enota, če ima pravno osebnost na podlagi nacionalnega prava, vloži tožbo zoper odločbe, ki so naslovljene nanjo, ali zoper odločbe, ki jo neposredno in posamično zadevajo, ter nato pojasnilo, da pogoj neposredne zadevnosti zahteva izpolnitev dveh kumulativnih meril, in sicer da ima izpodbijani ukrep Skupnosti neposredne učinke na pravni položaj posameznika in da naslovnikom, ki ga morajo izvesti, ne pušča nobene diskrecijske pravice.

V zvezi s tem je Sodišče drugače od Splošnega sodišča presodilo, da določitev – v odločbi o dodelitvi finančne pomoči Skupnosti – regionalne ali lokalne enote kot organa, odgovornega za izvedbo projekta Evropskega sklada za regionalni razvoj, ne pomeni, da je ta enota sama končni upravičenec do navedene pomoči. Prav tako je samo dejstvo, da so italijanski organi izrazili namero glede izterjave zneskov, ki jih je navedena regionalna ali lokalna enota neupravičeno prejela, izraz njihove avtonomne volje, ki obstaja mimo obveznosti iz prava Skupnosti v zvezi s tem, kar dokazuje diskrecijsko pravico zadevne države članice. Zato je Sodišče odločilo, da odločba Komisije zadevnega organa na poddržavni ravni ne zadeva neposredno in da lahko tako ta organ izpodbija zakonitost nacionalnih ukrepov za izvedbo akta Skupnosti le pri nacionalnem sodišču.

Sodišče je prav tako spomnilo na zahteve, ki izhajajo iz načela kontradiktornosti, ki velja za postopek pred sodiščem Skupnosti.

V zadevi *Komisija proti Irski in drugim* (sodba z dne 2. decembra 2009, C-89/08 P) je namreč presodilo, da to načelo na splošno ne podeljuje samo vsaki stranki v postopku pravico, da se seznani z dokumenti in stališči, ki jih sodišču predloži njen nasprotnik, ter da o njih razpravlja, in ne nasprotuje samo temu, da odločba sodišča Skupnosti temelji na dejstvih ali dokumentih, za katere stranke – ali ena od njih – niso vedele in glede katerih zato niso mogle podati stališč, ampak pomeni tudi strankino pravico, da se seznani s tožbenimi oziroma pritožbenimi razlogi, ki jih sodišče preizkusi po uradni dolžnosti in na katere namerava opreti svojo odločitev, ter da o njih razpravlja. Da bi se zadostilo zahtevam, ki se nanašajo na pravico do poštenega sojenja, je namreč pomembno, da stranke poznajo dejanske in pravne okoliščine, ki odločilno vplivajo na izid postopka, in da imajo možnost o njih kontradiktorno razpravljati. Zato sodišče Skupnosti svoje odločbe, razen v posebnih primerih, kot so poleg drugih tisti, ki jih določajo poslovnik sodišča Skupnosti, ne more opreti na tožbeni ali pritožbeni razlog, ki ga je preizkusilo po uradni dolžnosti – pa čeprav je to razlog javnega reda – in ki kot v obravnavanem primeru temelji na neobrazložitvi sporne odločbe, ne da bi stranke predhodno pozvalo, naj podajo svoja stališča o navedenem razlogu. Sodišče je pojasnilo, da je v podobnem kontekstu, in sicer v zvezi s členom 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP), že presodilo, da lahko glede na ta člen in na namen pravice vsake zadevne osebe do kontradiktornega postopka in pravičnega sojenja v smislu te določbe po uradni dolžnosti, na predlog generalnega pravobranilca

ali na predlog strank odredi ponovno odprtje ustnega postopka v skladu s členom 61 Poslovnika, kadar meni, da nima dovolj informacij ali da je o zadevi treba razsoditi na podlagi trditve, o kateri stranke niso razpravljale (glej sklep z dne 4. februarja 2000 v zadevi *Emesa Sugar*, C-17/98, Recueil, str. I-665, točke 8, 9 in 18, ter sodbo z dne 10. februarja 2000 v združenih zadevah *Deutsche Post*, C-270/97 in C-271/97, Recueil, str. I-929, točka 30). V obravnavani zadevi je po mnenju Sodišča iz spisa in iz obravnave pred Sodiščem razvidno, da je Splošno sodišče z izpodbijano sodbo razglasilo odločbo Komisije za nično na podlagi tožbenega razloga, ki ga je preizkusilo po uradni dolžnosti in ki se nanaša na kršitev člena 253 ES, ne da bi stranke predhodno, to je med pisnim ali ustnim postopkom, pozvalo, naj predstavijo svoja stališča o navedenem razlogu. S tem je Splošno sodišče kršilo načelo kontradiktornosti in tako škodovalo interesom Komisije. Sodišče je pojasnilo, kot je opozoril generalni pravobranilec, da čeprav je neobrazložitev akta Skupnosti napaka, ki je načeloma ni mogoče popraviti, ugotovitev te neobrazložitve vseeno temelji na presoji, pri kateri je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso upoštevati nekatere elemente. Takšna presoja je lahko predmet razprave, zlasti ko se ne nanaša na popoln neobstoj obrazložitve, temveč na obrazložitev natančno določenega vprašanja o dejanskem stanju in pravu. V obravnavanem primeru bi Komisija, če bi ji bila dana možnost predstaviti svoja stališča, lahko namreč navedla iste trditve, kot jih navaja v četrtem in petem pritožbenem razlogu te pritožbe.

V zvezi z obveznostmi, ki jih imajo države članice na podlagi prava Skupnosti, je Sodišče v zadevi *Danske Slagterier* (sodba z dne 24. marca 2009, C-445/06) spomnilo na načela v zvezi z nepogodbeno odgovornostjo držav članic za kršitev prava Skupnosti, pri čemer je pojasnilo in razložilo njihovo konkretno uporabo.

Glede uveljavljanja te odgovornosti je Sodišče spomnilo, da kadar ni ustrezne zakonodaje Skupnosti, mora država posledice škode, ki je posameznikom nastala s kršitvijo prava Skupnosti, odpraviti v okviru nacionalnih predpisov o odgovornosti, pri čemer pa morata biti v zvezi s pogoji – vključno z roki – določenimi z nacionalnimi zakonodajami na področju povrnitve škode, upoštevani načeli enakovrednosti in učinkovitosti. V zvezi s tem je že bilo odločeno, da je vnaprejšnja določitev razumnih prekluzivnih rokov za vložitev pravnih sredstev združljiva s pravom Skupnosti. Sodišče je dodalo, da mora biti poleg tega tak rok za zadevno osebo dovolj predvidljiv. Nacionalno sodišče je pristojno, da ob upoštevanju vseh elementov v zvezi s pravnim položajem in dejanskim stanjem v času nastanka dejstev preveri, ali je tako. Prav tako mora nacionalno sodišče preveriti, ali niso zaradi uporabe roka iz nacionalne zakonodaje po analogiji pogoji za odškodnino za škodo, ki je nastala posameznikom, ker je zadevna država članica kršila pravo Skupnosti, manj ugodni od tistih za odškodnino za podobno škodo na podlagi nacionalnega prava.

Sodišče je nato presojalo konkretno uporabo zastaralnega roka in odločilo, da pravo Skupnosti ne zahteva, da se zastaranje pretrga ali zadrži, če je Evropska komisija začela postopek zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES. Prav tako v primeru odškodninske tožbe zoper državo zaradi nepravilnega prenosa direktive, na katero se je nanašal obravnavani primer, pravo Skupnosti ne nasprotuje temu, da začne rok teči že od datuma nastanka prvih škodljivih posledic tega nepravilnega prenosa, pri čemer je mogoče pričakovati njegove nadaljnje škodljive posledice, čeprav je ta datum pred datumom pravnega prenosa te direktive.

Nazadnje je Sodišče glede ravnanja, ki se zahteva od oškodovanca, odločilo, da je s pravom Skupnosti združljiva nacionalna ureditev, v kateri je določeno, da posameznik ne more dobiti odškodnine za škodo, katere nastanka namenoma ali iz malomarnosti ni odvrnil z uporabo pravnega sredstva, če se lahko uporaba tega pravnega sredstva od oškodovanca razumno zahteva, pri čemer je predložitevno sodišče pristojno, da to preveri. Verjetnost, da bo nacionalno sodišče vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ali to, da je bila pri Sodišču

vložena tožba zaradi neizpolnitve obveznosti, sama po sebi nista zadosten razlog za sklep, da uporaba pravnega sredstva ni ustrezna.

V zvezi s pravom o zunanjih odnosih Skupnosti je treba navesti mnenje in tri zadeve.

Sodišče je v mnenju 1/08 z dne 30. novembra 2009 na predlog Komisije na podlagi člena 300(6) ES odločilo o vprašanjih, ali ima Evropska skupnost izključno pristojnost ali le deljeno pristojnost skupaj z državami članicami za sklepanje sporazumov, katerih namen je spremeniti liste specifičnih obvez Skupnosti in njenih držav članic na podlagi Splošnega sporazuma o trgovini s storitvami (GATS), z nekaterimi članicami Svetovne trgovinske organizacije (STO) in katera je ustrezna pravna podlaga, ki jo je treba uporabiti pri sklepanju teh sporazumov.

V obravnavanem primeru je bilo zaradi širitev v letih 1995 in 2004 nujno oblikovanje nove liste z vključenimi trinajstimi novimi državami članicami, ki so do takrat imele svoje liste obvez v okviru GATS. Da bi se združile liste trinajstih novih držav članic z aktualno listo Skupnosti in njenih držav članic, je Komisija 28. maja 2004 sporočila listo sprememb in odstopov od obvez. Na podlagi člena XXI GATS pa so spremembe list obvez sprožile zahteve po kompenzaciji v korist članic STO, ki so bile prizadete z različnimi spremembami list zaradi združitve. Sodišče je najprej spomnilo, da je izbira ustrezne pravne podlage pomembna z ustavnopravnega vidika. Ker ima Skupnost namreč le pristojnosti, ki so ji bile dodeljene, mora sporazum, ki ga namerava skleniti, opreti na neko določbo Pogodbe, s katero je pooblaščen, da ta akt odobri. Proučilo je torej pristojnost Skupnosti za sklepanje zadevnih sporazumov in mogoče pravne podlage za to, saj sta ti vprašanji neločljivo povezani. Sodišče je po proučitvi člena 133(1), (5) in (6) ES sklenilo, da spadajo sporazumi s prizadetimi članicami STO v deljeno pristojnost Evropske skupnosti in držav članic. V zvezi z ustrezno pravno podlago je pojasnilo, da sklop „prevoz“, ki ga vsebujejo zadevni sporazumi, spada v skladu s členom 133(6), tretji pododstavek, ES na področje prometne politike, in ne na področje skupne trgovinske politike. Nazadnje je Sodišče na podlagi analize sklepalo, da mora akt Skupnosti o sklenitvi navedenih sporazumov temeljiti tako na členu 133(1), (5) in (6), drugi pododstavek, ES kot na členih 71 ES in 80(2) ES v povezavi s členom 300(2) in (3), prvi pododstavek, ES.

Sodišče je v okviru postopka zaradi neizpolnitve obveznosti, ki ga je začela Komisija, v zadevah *Komisija proti Avstriji* in *Komisija proti Švedski* (sodbi z dne 3. marca 2009, C-205/06 in C-249/06) ugotovilo, da Kraljevina Švedska in Republika Avstrija s tem, da nista sprejeli ustreznih ukrepov za odpravo nezdržljivosti med njunimi obveznostmi iz prava Skupnosti in določbami na področju prenosa kapitala, vsebovanimi v sporazumih o naložbah, ki sta jih sklenili z nekaterimi tretjimi državami, nista izpolnili obveznosti iz člena 307, drugi odstavek, ES. V obravnavanih primerih so različni zadevni sporazumi o naložbah vsebovali določbe, ki so zagotavljale prosti prenos plačil v zvezi z naložbo v konvertibilni valuti. Ti sporazumi so bili v tem delu v skladu z besedilom člena 56(1) ES, ki prepoveduje vse omejitve pretoka kapitala in plačil med državami članicami ter med državami članicami in tretjimi državami. Vendar je Svet na podlagi določb členov 57(2) ES, 59 ES in 60(1) ES pristojen, da v natančno določenih primerih omeji pretok kapitala in plačil med državami članicami in tretjimi državami. Sodišče je najprej ugotovilo, da je za zagotovitev polnega učinka navedenih določb potrebno, da je ukrepe, ki omejujejo prosti pretok kapitala – če jih je sprejel Svet – mogoče takoj uporabiti v zvezi z državami, na katere se nanašajo in med katerimi so lahko tiste, ki so podpisale enega od spornih sporazumov s Kraljevino Švedsko in Republiko Avstrijo. Te pristojnosti Sveta – in sicer enostransko sprejetje omejevalnih ukrepov glede tretjih držav na področju, ki je enako področju, ki je urejeno s predhodno sklenjenim sporazumom med državo članico in tretjo državo, ali je s takim področjem povezano – razkrijejo nezdržljivost z navedenim sporazumom, prvič, če ta ne vsebuje določbe, na podlagi katere bi zadevna država članica lahko izvrševala svoje pravice in izpolnjevala svoje obveznosti kot članica Skupnosti, in, drugič, če tega ne omogoča niti noben mehanizem mednarodnega prava. Sodišče je prav tako

pojasnilo, da je čas, ki ga zahtevajo mednarodna pogajanja in je potreben za ponovno razpravo o zadevnih sporazumih, sam po sebi nezdržljiv s polnim učinkom teh ukrepov. Možnost uporabe drugih mednarodnopravnih ukrepov, kakršna je začasna prekinitev izvajanja sporazuma ali celo odpoved zadevnih sporazumov oziroma nekaterih njihovih določb, je preveč negotova za zagotovitev učinkovite uporabe ukrepov, ki jih je sprejel Svet.

Sodišče je v zadevi *Soysal in Savatli* (sodba z dne 19. februarja 2009, C-228/06) presojalo klavzulo „standstill“ iz člena 41(1) Dodatnega protokola k Sporazumu o pridružitvi EGS-Turčija⁹. V skladu s to klavzulo pogodbenici od začetka veljavnosti navedenega protokola medsebojno ne smeta uvajati novih omejitev za svobodo ustanavljanja in svobodo opravljanja storitev.

Obravnavani primer se je nanašal na turška državljana, ki sta nameravala na ozemlju države članice izvrševati pravico svobodnega opravljanja storitev na podlagi navedenega sporazuma o pridružitvi. Sodišče je najprej opozorilo, da ima ta določba, ki je jasna, natančna in brezpogojna, neposredni učinek. Nato je zadevno določbo razložilo tako, da ta od začetka veljavnosti Dodatnega protokola k Sporazumu o pridružitvi EGS-Turčija v zvezi z zadevno državo članico prepoveduje uvedbo obveznosti vizuma, da bi se turškemu državljanom dovolil vstop na ozemlje države članice zaradi opravljanja storitev na tem ozemlju za podjetje s sedežem v Turčiji, ker se takšen vizum na ta dan ni zahteval.

Po mnenju Sodišča o tej ugotovitvi ni mogoče dvomiti zaradi okoliščine, da navedena omejitev izhaja iz nacionalnega predpisa za izvajanje določbe Skupnosti iz sekundarne zakonodaje, ker so mednarodni sporazumi, ki jih je sklenila Skupnost, hierarhično nad akti sekundarne zakonodaje Skupnosti.

Evropsko državljanstvo

Zadeva *Rüffler* (sodba z dne 23. aprila 2009, C-544/07) je dober primer uporabe pravice državljanov Unije do gibanja in prebivanja.

Nekdanji nemški delavec U. Rüffler, ki se je po upokojitvi nastanil na Poljskem, prejema v Nemčiji dve pokojnini, od katerih je ena obdavčena v tej državi članici, druga pa na poljskem ozemlju. U. Rüffler je poljski davčni upravi predlagal, naj mu od dohodnine, za plačilo katere je zavezan na Poljskem, odbije znesek prispevkov za zdravstveno zavarovanje, ki jih je plačal v Nemčiji. Ta predlog je bil zavrnjen, ker poljska zakonodaja določa, da se lahko od dohodnine odbijejo le prispevki, plačani poljskemu nosilcu zdravstvenega zavarovanja. Zadeva je bila predložena nacionalnemu sodišču in nato še sodišču Skupnosti.

Sodišče je drugače od tožeče stranke in predložitvenega sodišča, ki sta svoje trditve oprla na člena 12 ES in 39 ES, najprej izključilo uporabo člena 39 ES, ker se lahko uporablja le za zaposlene delavce ali iskalce zaposlitve. Vendar pa se lahko U. Rüffler opre na svoj status državljan Unije in torej na svojo pravico do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, kot jo določa člen 18 ES. Sodišče je zato proučilo skladnost poljskega davčnega sistema s tem členom in odločilo, da je v delu, v katerem je pridobitev davčne ugodnosti na podlagi prispevkov odvisna od tega, da so bili ti plačani poljskemu nosilcu zdravstvenega zavarovanja, in se zavezancem, ki so plačali prispevke nosilcu iz druge države članice, ta ugodnost ne prizna, poljska ureditev v škodo zavezancev, ki so izvrševali pravico do prostega gibanja, tako da so zapustili državo članico, v kateri so opravljali

⁹ Dodatni protokol, ki je bil podpisan 23. novembra 1970 v Bruslju ter sprejet, odobren in potrjen v imenu Skupnosti z Uredbo Sveta (EGS) št. 2760/72 z dne 19. decembra 1972 (UL L 293, str. 1).

vso svojo poklicno dejavnost, da bi se nastanili na Poljskem. Taka omejitev pravice do zmanjšanja dohodnine je omejitev svobode gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki ni objektivno utemeljena.

Prosti pretok blaga

S tega področja je treba navesti tri zadeve, ki kažejo, kako težko je opredeliti obseg pojma ukrepa z enakim učinkom.

Sodišče je v zadevi *Komisija proti Italiji* (sodba z dne 10. februarja 2009, C-110/05), potem ko je ponovno odprlo ustni postopek, odločalo o tožbi Komisije, v kateri je ta Sodišču predlagala, naj ugotovi, da Italijanska republika s tem, da je prepovedala, da mopedi, motorna kolesa, trikolesa in štirikolesa vlečejo priklopnik, ni izpolnila obveznosti iz člena 28 ES. Po mnenju Sodišča država članica, ki zaradi zagotavljanja varnosti v cestnem prometu prepove, da taka vozila vlečejo priklopnik, ki je za to posebej zasnovan in zakonito proizveden ter tržen v drugih državah članicah, ne krši obveznosti iz navedenega člena. Sodišče je pojasnilo, da taka prepoved sicer pomeni ukrep z enakim učinkom, kot so količinske omejitve pri uvozu, ki je prepovedan z navedenim členom, ker je njegov učinek oviranje dostopa do zadevnega trga za priklopnike, ki so posebej zasnovani za motorna kolesa, saj znatno vpliva na ravnanje uporabnikov in preprečuje povpraševanje po takih priklopnikih na tem trgu. Vendar pa je treba navedeno prepoved v obravnavanem primeru šteti za utemeljeno z razlogi zagotavljanja varnosti v cestnem prometu. Čeprav mora država članica, ki se sklicuje na nujno zahtevo za utemeljitev ovire za prosti pretok blaga, dokazati, da je njena ureditev ustrezna in nujna za doseg legitirnega cilja, ki mu sledi, pa to dokazno breme ne more biti takšno, da bi se od te države članice zahtevalo, naj pozitivno dokaže, da tega cilja v enakih razmerah ne bi bilo mogoče izpolniti z nobenim drugim ukrepom, ki si ga je mogoče predstavljati. Namreč – čeprav ni izključeno, da se z drugačnimi ukrepi od zadevne prepovedi lahko zagotovi neka raven varnosti v cestnem prometu za uporabo motornega kolesa in priklopnika skupaj – državam članicam ni mogoče odreči možnosti, da uresničijo cilj, kot je varnost v cestnem prometu, z uvedbo splošnih in preprostih pravil, ki bi jih vozniki zlahka razumeli in uporabljali, pristojni organi pa bi jih preprosto upravljali in nadzorovali.

Sodba z dne 30. aprila 2009 v zadevi *Fachverband des Buch- und Medienwirtschaft* (C-531/07) se nanaša na avstrijsko ureditev zavezujočih cen knjig v nemškem jeziku, ki določa, da mora založnik ali uvoznik določiti in objaviti maloprodajno ceno ter da uvoznik ne sme določiti cene, ki bi bila nižja od maloprodajne cene, ki jo je določil ali priporočil založnik za državo založbe in ki je zmanjšana za v njej vsebovani davek na dodano vrednost. Sodišče je menilo, da čeprav se avstrijska zakonodaja nanaša na načine prodaje knjig, pa z določitvijo obveznosti za uvoznike, da ne smejo določiti nižje cene od tiste v državi založbe, ne vpliva enako na prodajo nacionalnih knjig in na prodajo knjig iz drugih držav članic. Sodišče je pojasnilo, da zadevna ureditev določa manj ugodno obravnavanje za knjige v nemškem jeziku iz drugih držav članic kot za nacionalne knjige, saj je avstrijskim uvoznikom in tujim založnikom onemogočeno določanje minimalnih maloprodajnih cen glede na značilnosti uvoznega trga, avstrijski založniki pa lahko za svoje proizvode prosto določijo take minimalne maloprodajne cene na nacionalnem trgu. Taka zakonodaja je po mnenju Sodišča omejitev za prosti pretok blaga. Sodišče je poleg tega ugotovilo, da taka omejitev ni utemeljena. Poudarilo je namreč, da je varstvo knjig kot kulturnih dobrin mogoče šteti za nujno zahtevo v splošnem interesu, ki lahko utemelji ukrepe, ki omejujejo prosti pretok blaga, če so taki ukrepi primerni za doseganje določenega cilja in ne presegajo tega, kar je nujno za njegovo doseganje. V obravnavanem primeru pa se je lahko cilj varstva knjig kot kulturnih dobrin dosegel z manj omejevalnimi ukrepi za uvoznika, na primer s tem, da se njemu ali tujemu založniku dopusti, da določi prodajno ceno za avstrijski trg ob upoštevanju značilnosti tega trga. Zato je Sodišče presodilo, da avstrijska ureditev, ki uvoznikom knjig v nemškem jeziku prepoveduje, da določijo

ceno, ki je nižja od maloprodajne cene, ki jo je določil ali priporočil založnik v državi založbe, pomeni oviro za prosti pretok blaga, ki je ni mogoče utemeljiti na podlagi prava Skupnosti.

V zadevi *Mickelsson in Roos* (sodba z dne 4. junija 2009, C-142/05) je bilo Sodišču postavljeno vprašanje o združljivosti švedske ureditve, ki prepoveduje uporabo – razen na nekaterih območjih – nekaterih vrst vodnih skuterjev, to je „plovilo dolžine manj kot 4 m, ki [...] uporablja motor z notranjim zgorevanjem, katerega primarni vir pogona je vodna turbina, in [...] ki je bilo načrtovano tako, da ga upravlja oseba ali osebe, ki sedijo, stojijo ali klečijo na trupu, in ne v njem“, s členoma 28 ES in 30 ES. Po mnenju Sodišča navedena člena ne nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki zaradi varstva okolja prepoveduje uporabo takih vodnih skuterjev zunaj določenih plovnih poti, če morajo pristojni nacionalni organi sprejeti predvidene izvedbene ukrepe, da določijo vodne površine zunaj javnih plovnih poti, kjer se smejo uporabljati vodni skuterji, če so ti organi dejansko izvrševali pristojnost, ki jim je bila glede tega podeljena, in določili vodne površine, ki izpolnjujejo pogoje iz nacionalne ureditve, in, nazadnje, če so bili ti ukrepi sprejeti v razumnem roku po začetku veljavnosti te ureditve. Če bi bila sicer zaradi nacionalnih pravil za določitev voda in plovnih poti uporabnikom teh vodnih skuterjev preprečena zanje značilna uporaba ali bi se njihova uporaba precej zmanjšala, kar mora preveriti predložitveno sodišče, bi lahko taka pravila bistveno vplivala na ravnanje potrošnikov, ki bi se za nakup zadevnega proizvoda le omejeno zanimali, ker vedo, da taka ureditev zelo omejuje dovoljeno uporabo. Učinek takih pravil bi bil tako omejevanje dostopa teh proizvodov do zadevnega nacionalnega trga in ta pravila bi zato pomenila ukrep z enakim učinkom, kot ga imajo količinske omejitve pri uvozu, ki je prepovedan s členom 28 ES. Vendar je lahko taka ureditev po mnenju Sodišča utemeljena s ciljem varstva okolja, če so izpolnjeni zgoraj navedeni pogoji. Ker sta namreč omejitve ali prepoved uporabe vodnih skuterjev ukrepa, ki lahko zagotavljata varstvo okolja, morajo nacionalni organi, da bi se nacionalna ureditev lahko štela za utemeljeno, še dokazati, da njeni omejujoči učinki na prosti pretok blaga ne presegajo tega, kar je nujno potrebno, da se navedeni cilj doseže. Čeprav ni izključeno, da se lahko zagotovi neka raven varstva okolja z drugačnimi ukrepi od zadevne prepovedi, pa državam članicam ni mogoče odreči možnosti, da uresničijo cilj, kot je varstvo okolja, z uvedbo splošnih pravil, ki so nujna zaradi zemljepisnih posebnosti zadevne države članice in ki bi jih nacionalni organi preprosto upravljali in nadzorovali. Ker pa besedilo nacionalne ureditve samo dopušča domnevo, da je mogoče na vodnih površinah, ki jih je tako treba določiti z izvedbenimi ukrepi, vodne skuterje uporabljati, ne da bi to povzročilo tveganje ali škodo, ki se šteje za nesprejemljivo za okolje, bi torej splošna prepoved uporabe takih proizvodov zunaj javnih plovnih poti pomenila ukrep, ki presega to, kar je nujno potrebno za dosego cilja varstva okolja. Poleg tega, če bi moralo predložitveno sodišče ugotoviti, da so bili izvedbeni ukrepi sprejeti v razumnem roku, vendar po nastanku dejstev v glavni stvari, in da kot plovne vodne površine določajo vode, v katerih sta obdolženca v postopku v glavni stvari vozila vodna skuterja, zaradi česar se ju kazensko preganja, zato da bi nacionalni ukrep ostal sorazmeren in utemeljen glede na cilj varstva okolja, je treba dovoliti, da se ta obdolženca sklicujeta na to določitev, kar poleg tega narekuje tudi splošno načelo prava Skupnosti o retroaktivni uporabi – odvisno od primera – najugodnejšega kazenskega zakona in najmilejše kazni.

Kmetijstvo

Število sporov s kmetijskega področja se že več let zmanjšuje in ta trend se je potrdil tudi v letu 2009.

Navedena bo torej le zadeva *Budějovický Budvar* (sodba z dne 8. septembra 2009, C-478/07), ki se nanaša na vprašanje zaščite imena „BUD“ kot označbe porekla. Namen Uredbe Sveta z dne

20. marca 2006 o zaščiti geografskih označb in označb porekla za kmetijske proizvode in živila¹⁰ je zagotavljati potrošnikom, da imajo kmetijski proizvodi, označeni z geografsko označbo, registrirano na podlagi te uredbe, zaradi svojega izvora z določenega geografskega območja nekatere posebne značilnosti in zato zaradi svojega geografskega izvora jamčijo kakovost. Označbe porekla in tako imenovane „kvalificirane“ geografske označbe so zaščitene, če izpolnjujejo pogoje iz te uredbe. Nasprotno pa ta uredba ne velja za tako imenovane „preproste“ geografske označbe, to je tiste, ki ne zahtevajo, da imajo proizvodi posebnost ali sloves, povezan s krajem izvora. Vendar je lahko zaščita take preproste označbe geografskega izvora s strani države članice, ki lahko omejuje prosti pretok blaga, pod nekaterimi pogoji utemeljena z vidika prava Skupnosti. V obravnavanem primeru je češka pivovarna pri gospodarskem sodišču na Dunaju začela postopek, da bi se dunajskemu distributerju pijač prepovedalo trženje piva, proizvedenega v pivovarni s sedežem v Združenih državah Amerike, pod znamko American Bud, ker naj bi bila uporaba te označbe za pivo z izvorom iz države, ki ni Češka republika, v nasprotju z določbami dvostranske konvencije, ki sta jo leta 1976 sklenili Avstrija in nekdanja Češkoslovaška socialistična republika. Ime „Bud“ naj bi bilo v skladu s to konvencijo zaščiteno ime, ki naj bi se zato uporabljalo izključno za češke proizvode. Sodišče, ki mu je dunajsko sodišče predložilo vprašanje, pod katerimi pogoji se lahko na podlagi navedene dvostranske konvencije zaščiti ime „Bud“ za pivo, proizvedeno v Češki republiki, je poudarilo, da bi lahko bilo ime „Bud“ preprosta in posredna označba geografskega izvora ali z drugimi besedami ime, za katero ne obstaja neposredna povezava med posebno kakovostjo, slovesom ali drugo značilnostjo proizvoda na eni strani in njegovim posebnim geografskim poreklom na drugi in ki poleg tega samo po sebi ni geografsko ime, vendar ki vsaj lahko seznanja potrošnika s tem, da proizvod, ki ga označuje, izvira iz določenega kraja, regije ali države. Če bi gospodarsko sodišče opredelilo ime „Bud“ kot preprosto označbo geografskega porekla, bi moralo proučiti, ali ime „Bud“ glede na dejanske okoliščine in pojmovanje v Češki republiki vsaj lahko seznanja potrošnika s tem, da proizvod, ki ga označuje, izvira iz regije ali kraja na ozemlju te države članice, in ali ni postalo v tej državi članici generično. V teh okoliščinah pravo Skupnosti ne nasprotuje nacionalni zaščiti take preproste označbe geografskega izvora niti razširitvi te zaščite na ozemlje druge države članice z dvostransko pogodbo. Vendar je po mnenju gospodarskega sodišča treba ime „Bud“ prej opredeliti kot označbo porekla, ki se uporablja za proizvode, katerih posebnosti so posledica naravnih in človeških dejavnikov, povezanih z njihovim krajem izvora. Tako je gospodarsko sodišče želelo izvedeti, ali uredba Skupnosti o zaščiti geografskih označb nasprotuje zaščiti označbe porekla „Bud“, katere registracija se ni zahtevala v skladu s to uredbo. Ob pristopu k Evropski uniji naj bi Češka republika zahtevala zaščito Skupnosti le za tri označbe izvora za pivo, proizvedeno v Čeških Budějovicah, in sicer „Budějovické pivo“, „Českobudějovické pivo“ in „Budějovický měšťanský“, ki označuje močnejše pivo z imenom „Bud Super Strong“. Po mnenju Sodišča je uredba o zaščiti geografskih označb in označb porekla izčrpana, tako da nasprotuje uporabi sistema zaščite, določenega s pogodbami, ki zavezujejo državi članici, kakršni sta zadevni dvostranski pogodbi, ki imenu, ki je v skladu s pravom države članice priznana kot označba porekla, daje zaščito v drugi državi članici, v kateri se ta zaščita dejansko zahteva, čeprav na podlagi navedene uredbe ni bila vložena nobena vloga za registracijo te označbe porekla.

Prosto gibanje oseb ter prosti pretok storitev in kapitala

Tudi to leto je Sodišče izdalo številne sodbe v zvezi z uporabo načel prostega pretoka v skupnostni ureditvi in omejitvami, ki jih določajo nekatere nacionalne ureditve za svoboščine o prostem pretoku. Več zadev se hkrati nanaša na izvajanje več svoboščin, zaradi česar bo to področje predstavljeno po svoboščinah, in ne po sodbah.

¹⁰ Uredba Sveta (ES) št. 510/2006 z dne 20. marca 2006 o zaščiti geografskih označb in označb porekla za kmetijske proizvode in živila (UL L 93, str. 12).

Na področju svobode ustanavljanja in prostega gibanja delavcev je treba navesti zadevo *Consiglio Nazionale degli Ingegneri* (sodba z dne 29. januarja 2009, C-311/06), ki se nanaša na razlago Direktive Sveta z dne 21. decembra 1988 o splošnem sistemu priznavanja visokošolskih diplom, pridobljenih s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem, ki traja najmanj tri leta (89/48/EGS)¹¹. Vprašani za predhodno odločanje, predloženi Sodišču, sta se natančneje nanašali na možnost, da se imetnik potrdila o priznanju diplome, ki ga je izdal organ druge države članice in ne potrjuje nobenega izobraževanja v okviru izobraževalnega sistema te države članice niti ne temelji na izpitu ali na poklicnih izkušnjah, pridobljenih v tej državi članici, sklicuje na določbe navedene direktive, da bi imel dostop do poklica, ki je reguliran v državi članici gostiteljici. Sodišče je odgovorilo nikalno, saj je presodilo, da dokazilo o poklicnih kvalifikacijah ne more biti enakovredno „diplomi“ v smislu te direktive, razen če so bile kvalifikacije v celoti ali deloma pridobljene v okviru izobraževalnega sistema države članice, ki je izdala zadevno dokazilo. Poleg tega dokazilo olajšuje dostop do poklica, če dokazuje dodatne kvalifikacije. Če bi se osebi, ki je pridobila zgolj dokazilo, izdano v državi članici izvora, ki samo po sebi ne daje dostopa do reguliranega poklica, vseeno omogočil dostop do tega poklica, ne da bi potrdilo o priznanju, izdano v drugi državi članici, potrjevalo pridobitev dodatnih kvalifikacij ali poklicnih izkušenj, bi bilo to po mnenju Sodišča v nasprotju z načelom, da si države članice pridržujejo pravico do določitve minimalne stopnje potrebne izobrazbe, da se zagotovi kakovost storitev na njihovih ozemljih.

Na področju svobode ustanavljanja in dodatno svobode opravljanja storitev ali prostega pretoka kapitala je Sodišče izdalo več sodb o nacionalnih ureditvah, ki sledijo cilju varovanja javnega zdravja.

Med njimi je treba navesti sodbi v zvezi z določbami italijanske in nemške zakonodaje, da lahko imajo in upravljajo lekarno le farmacevti. V združenih zadevah *Apothekerkammer des Saarlandes in drugi* (sodba z dne 19. maja 2009, C-171/07 in C-172/07) je Sodišče presodilo, da člena 43 ES in 48 ES ne nasprotujeta taki ureditvi. Tako pravilo o izključitvi oseb, ki niso farmacevti, brez dvoma pomeni omejitev v smislu člena 43 ES. Vendar pa je po mnenju Sodišča lahko utemeljena z varovanjem javnega zdravja, natančneje, s ciljem zagotavljanja zanesljive in kakovostne oskrbe prebivalstva z zdravili. Glede na zelo posebno naravo zdravil, katerih zdravilni učinki jih bistveno razlikujejo od drugega blaga, in tveganja za javno zdravje, povezana s pretiranim uživanjem ali nepravilno uporabo zdravil, ter finančno ravnovesje sistemov socialne varnosti lahko namreč države članice za osebe, ki so odgovorne za distribucijo zdravil na drobno, določijo stroge pogoje, še posebej glede načinov trženja zdravil in ustvarjanja dobička. Zlasti lahko pridržijo prodajo zdravil na drobno načeloma le farmacevtom zaradi zagotovil, ki jih morajo ti predložiti, in informacij, ki jih morajo biti sposobni dati potrošniku. V zadevi *Komisija proti Italiji* (sodba z dne 19. maja 2009, C-531/06) je Sodišče podobno sklepalo in presodilo, da Italijanska republika s tem, da je v veljavi ohranila zakonodajo, na podlagi katere je upravljanje zasebne lekarne dovoljeno samo fizičnim osebam z diplomom iz farmacije in družbam za upravljanje, katerih družbeniki so izključno farmacevti, ni kršila obveznosti iz členov 43 ES in 56 ES. Sodišče je menilo enako glede tega, da podjetja, ki se ukvarjajo z distribucijo farmacevtskih izdelkov, ne morejo pridobiti deležev v družbah za upravljanje občinskih lekarn.

Nasprotno pa je v zadevi *Hartlauer* (sodba z dne 10. marca 2009, C-169/07) Sodišče presodilo, da člena 43 ES in 48 ES nasprotujeta nacionalnim določbam, na podlagi katerih je potrebno dovoljenje za ustanovitev zasebnega zdravstvenega zavoda v obliki samostojne zobozdravstvene ambulante in na podlagi katerih se to dovoljenje ne izda, če ob upoštevanju oskrbe, ki jo že zagotavljajo zobozdravniki s koncesijo, ne obstaja potreba po ustanovitvi takega zavoda. Po

¹¹ Direktiva Sveta 89/48/EGS z dne 21. decembra 1988 (UL 1989, L 19, str. 16).

mnenju Sodišča taka ureditev ni primerna za zagotovitev uresničitve ciljev glede ohranitve kakovostne, uravnotežene in vsem dostopne zdravstvene oskrbe in preprečitve nevarnosti resne ogrožitve finančnega ravnotežja socialne varnosti, ker ne določa tega sistema tudi za ordinacije skupine zobozdravnikov in ker ne temelji na pogoju, s katerim bi bilo mogoče dovolj omejiti izvajanje diskrecijske pravice nacionalnih organov. Da bi bil sistem predhodnega upravnega dovoljenja utemeljen, mora temeljiti na objektivnih, nediskriminatornih in vnaprej znanih merilih, ki zagotavljajo, da se ustrezno omeji izvajanje diskrecijske pravice nacionalnih organov. Po mnenju Sodišča pa ni tako, kadar je za izdajo dovoljenja za ustanovitev nove zobozdravstvene ambulante določeno merilo, ki temelji na številu pacientov na zobozdravnika, ki ni določeno niti niso zadevne osebe o njem kakor koli vnaprej obveščene, ali kadar sistem predhodnega upravnega dovoljenja temelji na metodi, ki lahko ogrozi objektivnost in nepristranskost obravnavanja vloge za izdajo zadevnega dovoljenja.

Na področju svobode ustanavljanja in svobode opravljanja storitev je treba navesti zadevo *Komisija proti Italiji* (sodba z dne 28. aprila 2009, C-518/06), ki se nanaša na italijansko ureditev, ki za vsa zavarovalna podjetja, vključno s podjetji z glavnim sedežem v drugi državi članici, ki opravljajo dejavnosti v Italiji, določa obveznost, da na zahtevo vseh potencialnih strank zagotovijo zavarovanje avtomobilske odgovornosti. Sodišče je presodilo, da Italijanska republika z ohranitvijo take zakonodaje v veljavi ni kršila obveznosti iz členov 43 ES in 49 ES. Taka obveznost sklepanja pogodb sicer omejuje svobodo ustanavljanja in svobodo opravljanja storitev. Vendar je po mnenju Sodišča ta omejitev upravičena s ciljem socialnega varstva, ki pomeni v bistvu jamstvo za primerno odškodnino oškodovancem prometnih nesreč. Natančneje v zvezi s sorazmernostjo zadevne ureditve je Sodišče opozorilo, da ni nujno potrebno, da omejevalni ukrep, ki so ga določili organi države članice, ustreza ideji, ki je skupna vsem državam članicam glede načina varstva legitimnega interesa. Zato z dejstvom, da so nekatere države članice izbrale drugačen sistem za zagotavljanje, da lahko vsak lastnik vozila za premijo, ki ni pretirano visoka, sklene pogodbo o zavarovanju avtomobilske odgovornosti, ni mogoče dokazati, da obveznost sklepanja pogodb presega to, kar je nujno za doseganje zastavljenega cilja.

Opozoriti je treba še, da je Sodišče v isti sodbi obravnavalo tudi člen 9 Direktive 92/49/EGS¹² in presodilo, da v tem členu področje uporabe načela nadzora v matični državi članici ni izčrpno opredeljeno, saj je navedeno, da finančni nadzor „vključuje“ preverjanje stanja solventnosti in oblikovanje tehničnih rezervacij. Vendar te določbe ni mogoče razlagati tako, da ima matična država članica izključno pristojnost nadzora, ki zajema poslovna ravnanja zavarovalnih podjetij. Iz tega je razvidno, da ta določba ne izključuje možnosti nadzora, ki ga izvaja država članica gostiteljica nad podrobnimi pravili, v skladu s katerimi zavarovalna podjetja, ki opravljajo svoje dejavnosti v tej državi na podlagi svobode ustanavljanja ali svobode opravljanja storitev, izračunavajo svoje zavarovalne premije, in nalaganja kazni.

V zvezi s svobodo opravljanja storitev je Sodišče v zadevi *Liga Portuguesa de Futebol Profissional in Baw International* (sodba z dne 8. septembra 2009, C-42/07) pojasnilo svojo sodno prakso glede ureditve iger in stav v državah članicah. V tej sodbi je Sodišče presodilo, da člen 49 ES ne nasprotuje ureditvi države članice, s katero je zasebnim gospodarskim subjektom s sedežem v drugih državah članicah, kjer zakonito ponujajo podobne storitve, prepovedano ponujati igre na srečo prek interneta na ozemlju navedene države članice. Sodišče je menilo, da čeprav taka ureditev omejuje svobodo opravljanja storitev, pa jo je mogoče ob upoštevanju posebnosti v zvezi s ponudbo iger na srečo prek interneta šteti za upravičeno zaradi cilja boja proti davčni goljufiji in kaznivim

¹² Direktiva Sveta 92/49/EGS z dne 18. junija 1992 o spremembah direktiv 73/239/EGS in 88/357/EGS in o uskladitvi zakonov in drugih predpisov o neposrednem zavarovanju razen življenjskega zavarovanja (UL L 228, str. 1).

dejanjem. V zvezi s preizkusom nujnosti zadevnega sistema je Sodišče poudarilo, da sektor iger na srečo, ki se ponujajo prek interneta, ni predmet usklajevanja na ravni Skupnosti. Država članica lahko torej upravičeno meni, da samega dejstva, da zasebni gospodarski subjekt prek interneta zakonito ponuja storitve iz tega sektorja v drugi državi članici – kjer ima sedež in kjer zanj načeloma že veljajo pravni pogoji in ga nadzorujejo pristojni organi te države – ni mogoče šteti za zadostno jamstvo, da bodo nacionalni potrošniki zavarovani pred tveganji goljufije in kaznivih dejanj, če se upoštevajo težave, ki jih lahko imajo v takih okoliščinah organi države članice, v kateri je sedež, pri presoji poklicne usposobljenosti in poštenosti gospodarskih subjektov. Poleg tega igre na srečo, ki so dostopne prek interneta, zaradi neobstoja neposrednega stika med potrošnikom in gospodarskim subjektom vključujejo drugačna in večja tveganja v zvezi z morebitnimi goljufijami gospodarskih subjektov v škodo potrošnikom, kot jih vključujejo te igre na zanje običajnih trgih. Poleg tega ni mogoče izključiti možnosti, da bi bili gospodarski subjekt, ki je sponzor nekaterih športnih tekmovanj, za katere sprejema stave, in nekatera moštva, ki se udeležujejo teh tekmovanj, v položaju, v katerem bi lahko neposredno ali posredno vplivali na izid teh tekmovanj in tako povečali svoje dobičke.

S področja svobode opravljanja storitev in prostega pretoka kapitala je treba opozoriti na združeni zadevi *X in Passenheim-van Schoot* (sodba z dne 11. junija 2009, C-155/08 in C-157/08) v zvezi z rokom za dodatno odmero davka, ki je določen v nizozemski zakonodaji za primer, da so prihranki in dohodki od njih prikriti nacionalnim davčnim organom. V zvezi s tem je Sodišče presodilo, da člena 49 ES in 56 ES ne nasprotujeta temu, da država članica – kadar davčni organi te države članice nimajo nobenih dokazov o obstoju takega premoženja, na podlagi katerih bi lahko začeli preiskavo – uporabi daljši rok za dodatno odmero davka, če je to premoženje v drugi državi članici, kot če je v prvi državi članici. Okoliščina, da v tej drugi državi članici velja bančna tajnost, za to ni pomembna. Po mnenju Sodišča ta člena ne nasprotujeta niti temu, da se v takem primeru globa, naložena zaradi prikrivanja tega premoženja in dohodkov v tujini, izračuna v sorazmerju z zneskom dodatne odmere in za to daljše obdobje. Sodišče je ugotovilo, da čeprav je taka ureditev ovira tako za svobodo opravljanja storitev kot za prosti pretok kapitala, pa jo je mogoče upravičiti s potrebo po zagotovitvi učinkovitega davčnega nadzora in z bojem proti davčnim utajam ob upoštevanju načela sorazmernosti. V zvezi z zadnjenavedenim je Sodišče poudarilo, da kadar davčni organi države članice nimajo nobenega dokaza o obstoju premoženja, na podlagi katerega bi lahko začeli preiskavo, ta država članica od pristojnih organov druge države članice ne more zahtevati, naj ji pošljejo podatke, potrebne za ugotovitev natančnega zneska davka. Kadar pa imajo davčni organi države članice dokaze, ki jim omogočajo, da to od pristojnih organov druge države članice zahtevajo, samo dejstvo, da je zadevno obdavčljivo premoženje v drugi državi članici, ne utemeljuje splošne uporabe dodatnega roka za dodatno odmero davka, ki nikakor ne temelji na času, potrebnem za koristno uporabo mehanizmov medsebojne pomoči.

Končno, treba je posebej omeniti sodbi, ki ju je Sodišče izdalo v zvezi z načelom prostega pretoka kapitala.

Najprej je treba navesti zadevo *Persche* (sodba z dne 27. januarja 2009, C-318/07), ki se nanaša na občutljivo problematiko donacij subjektom, ki delujejo v splošnem interesu. Sodišče je pojasnilo, da se za take donacije uporabljajo določbe Pogodbe o prostem pretoku kapitala, čeprav gre za donacije v blagu v obliki predmetov za vsakdanjo uporabo, in nato presodilo, da člen 56 ES nasprotuje zakonodaji države članice, v skladu s katero se glede donacij v korist subjektov, ki delujejo v splošnem interesu, upravičenje do davčnega odbitja dodeli le v zvezi z donacijami v korist subjektov s sedežem na nacionalnem ozemlju, ne da bi imel davčni zavezanec kakršno koli možnost dokazati, da donacija v korist subjekta s sedežem v drugi državi članici izpolnjuje pogoje, ki jih navedena zakonodaja določa za dodelitev takega upravičenja. Po mnenju Sodišča država članica sicer lahko v okviru zakonodaje o možnosti davčnega odbitja donacij določi

različno obravnavanje nacionalnih subjektov, ki jim je priznано, da delujejo v splošnem interesu, in subjektov s sedežem v drugih državah članicah, če ti sledijo ciljem, ki jih njena zakonodaja ne spodbuja. Vendar pa je subjekt, ki ima sedež v državi članici in izpolnjuje pogoje, ki jih druga država članica določi za dodelitev davčnih ugodnosti, glede davčnih ugodnosti, ki jih dodeljuje ta druga država članica in katerih namen je spodbujati zadevne dejavnosti v splošnem interesu, v položaju, ki je primerljiv s položajem subjektov, ki jim je priznано, da delujejo v splošnem interesu, in imajo sedež v tej drugi državi članici. Različno obravnavanje iz navedene zakonodaje je tako po mnenju Sodišča omejitev prostega pretoka kapitala. Te omejitve ni mogoče upravičiti niti z nujnostjo ohranitve učinkovitosti davčnega nadzora niti z bojem proti davčni utaji. V zvezi z zadnjemavedenim je Sodišče vseeno pojasnilo, da lahko država članica obdavčitve glede subjektov, ki delujejo v splošnem interesu in imajo sedež v tretji državi, načeloma legitimno zavrne odobritev takega odbitja, če se pridobitev potrebnih informacij iz te države izkaže za nemogočo, predvsem ker za to tretjo državo ne obstaja obveznost iz konvencije, da mora predložiti informacije.

Nato je treba navesti še zadevo *Woningstichting Sint Servatius* (sodba z dne 1. oktobra 2009, C-567/07), izdano v zvezi z vprašanji glede razlage določb Pogodbe o prostem pretoku kapitala zaradi presoje združljivosti nizozemske zakonodaje, namenjene prizadevanju za večjo ponudbo na stanovanjskem področju, s temi določbami. V skladu s to zakonodajo morajo nizozemska združenja, pooblašena na stanovanjskem področju, predložiti svoje projekte čezmejnih investicij v nepremičnine v upravni postopek predhodne odobritve in dokazati, da so zadevne investicije v skladu z interesi stanovanjske politike na Nizozemskem. Po mnenju Sodišča taka obveznost pomeni omejitev prostega pretoka kapitala. Sodišče je priznalo, da lahko zahteve v zvezi s socialno stanovanjsko politiko države članice in njenim financiranjem pomenijo nujne razloge v splošnem interesu ter zato tako omejitev upravičijo. Vendar je pojasnilo, da sistem predhodne odobritve s strani upravnega organa ne more vzpostaviti legitimnosti diskrecijskega ravnanja nacionalnih organov, zaradi katerega je določbam Skupnosti odvzet polni učinek. Da bi bil tak sistem utemeljen, mora zato temeljiti na objektivnih, nediskriminatornih in vnaprej znanih merilih, ki zagotavljajo, da se ustrezno omeji izvajanje diskrecijske pravice nacionalnih organov, kar pa mora preveriti nacionalno sodišče.

Prevoz

V združenih zadevah *Sturgeon in drugi* ter *Böck in Lepuschitz* (sodba z dne 19. novembra 2009, C-402/07 in C-432/07) je moralo Sodišče v okviru Uredbe (ES) št. 261/2004¹³ presojati pojem leta, ki ima zamudo. Navedena uredba določa pavšalno odškodnino ob odpovedi leta, ne pa v primeru leta, ki ima zamudo. Potniki so pri predložitvenih sodiščih zahtevali to pavšalno odškodnino, ker so na namembno letališče prispeli z dvaindvajset- oziroma petindvajseturno zamudo glede na prihod po voznem redu.

Sodišče je najprej ugotovilo, da trajanje zamude, pa čeprav je velika, ni dovolj, da bi bilo mogoče let šteti za odpovedan. Ni mogoče šteti, da je let, ki ima zamudo, ne glede na njeno trajanje, odpovedan, kadar razen ure odhoda vsi drugi elementi leta, kot je bil prvotno načrtovan, med katerimi je zlasti pot, ostanejo nespremenjeni.

Nato je Sodišče v zvezi s pravico do odškodnine ugotovilo, da potnikom, katerih let je odpovedan, in potnikom, katerih let ima zamudo, nastane podobna škoda, in sicer izguba časa, ter da so tako

¹³ Uredba (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL L 46, str. 1).

v primerljivem položaju, zaradi česar različno obravnavanje ni upravičeno. Sodišče je na podlagi tega sklepalo, da je za uporabo določb o pravici do odškodnine mogoče potnike, katerih let ima zamudo, izenačiti s potniki, katerih let je odpovedan, zaradi česar lahko od letalske družbe prav tako zahtevajo pavšalno odškodnino, če prispejo v končni namembni kraj tri ure ali več po predvideni uri prihoda, razen če niso za zamudo krive izredne razmere. V zvezi s tem je Sodišče spomnilo, da tehničnih napak na letalu ni mogoče šteti za izredne razmere, razen če je taka napaka nastala zaradi dogodkov, ki glede na značilnosti ali izvor niso neločljivo povezani z običajnim opravljanjem dejavnosti zadevne letalske družbe in nad katerimi ta nima dejanskega nadzora.

Pravila o konkurenci

Na zelo splošni ravni je Sodišče v zadevi *X BV* (sodba z dne 11. junija 2009, C-429/07) presodilo, da lahko Komisija sodišču države članice na lastno pobudo pisno predloži pripombe v postopku, ki se nanaša na možnost davčnega odbitka globe, ki jo je Komisija naložila zaradi kršitve člena 81 ES ali 82 ES. Člen 15 Uredbe št. 1/2003 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe¹⁴, naslovljen „Sodelovanje z nacionalnimi sodišči“, določa, da lahko v določenih okoliščinah Komisija posreduje v postopkih, ki potekajo pred nacionalnimi sodišči. Sodišče je pojasnilo, da je možnost Komisije, da navedenim sodiščem na lastno pobudo pisno predloži pripombe, pogojena le s tem, da to zahteva skladna uporaba člena 81 ES ali 82 ES. Ta pogoj je lahko izpolnjen tudi v primerih, v katerih se zadevni postopek ne nanaša na uporabo členov 81 ES in 82 ES. Poleg tega, ker obstaja med globami in uporabo členov 81 ES in 82 ES notranja zveza, je učinkovitost kazni, ki jih na podlagi člena 83(2)(a) ES naložijo nacionalni organi ali organi Skupnosti, pristojni za konkurenco, pogoj za skladno uporabo členov 81 ES in 82 ES. Iz tega izhaja, da lahko odločba, ki jo mora sodišče države članice izdati v postopku, ki se nanaša na možnost, da se od obdavčljivega dobička odbije znesek ali del globe, ogrozi učinkovitost kazni na področju protikonkurenčnih praks in torej ogrozi skladno uporabo členov 81 ES ali 82 ES. Sodišče je tako presodilo, da člen 15 Uredbe št. 1/2003 v takem primeru pooblašča Komisijo, da nacionalnemu sodišču predloži pripombe.

Na področju omejevalnih sporazumov je Sodišče v združenih zadevah *GlaxoSmithKline proti Komisiji* (sodba z dne 6. oktobra 2009, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P, C-519/06 P) imelo priložnost, da odloči o združljivosti sporazumov o omejitvi vzporedne trgovine z zdravili¹⁵ s členom 81 ES. Sodišče je v tej zadevi presodilo, da je načeloma cilj sporazumov, s katerimi se želi prepovedati ali omejiti vzporedna trgovina, preprečevanje konkurence. To načelo velja za farmacevtski sektor. Ugotovitev obstoja protikonkurenčnega cilja sporazuma ne more biti pogojena z dokazom, da sporazum povzroča neugodnosti za končne potrošnike. Poleg tega je Sodišče spomnilo, da je za izvzetje sporazuma na podlagi člena 81(3) ES potrebno, da ta prispeva k izboljšanju proizvodnje ali distribucije blaga oziroma k pospeševanju tehničnega ali gospodarskega napredka. Takega prispevka ni mogoče priznati vsem ugodnostim, ki za podjetja, stranke sporazuma, izhajajo iz njega za njihove dejavnosti, ampak znatnim objektivnim ugodnostim, s katerimi je mogoče upravičiti slabosti, ki nastajajo za konkurenco. Komisija lahko torej naredi prospektivno analizo. Zadošča, da je prepričana, da je verjetnost nastanka znatne objektivne ugodnosti dovolj velika za domnevo, da sporazum prinaša tako ugodnost. Sodišče je prav tako pojasnilo, da preizkus sporazuma – da bi se ugotovilo, ali prispeva k izboljšanju proizvodnje ali distribucije blaga oziroma k pospeševanju tehničnega ali gospodarskega napredka in ali povzroča znatne objektivne ugodnosti – ki ga je treba opraviti ob upoštevanju trditev in dokazov, predloženih ob vložitvi zahteve za izvzetje, lahko

¹⁴ Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 (UL 2003, L 1, str. 1).

¹⁵ V zvezi s presojo enostranskih ukrepov, ki omejujejo vzporedno trgovino s farmacevtskimi proizvodi, glede na člen 82 ES glej sodbo z dne 16. septembra 2008 v združenih zadevah *Sot. Lélos kai Sia*, od C-468/06 do C-478/06, ZOdl., str. I-7139.

zahteva upoštevanje značilnosti in morebitnih posebnosti sektorja, na katerega se sporazum nanaša, če so te odločilne za izid preizkusa. To upoštevanje ne pomeni, da je dokazno breme obrnjeno, temveč le zagotavlja, da se preizkus zahteve za izvzetje opravi ob upoštevanju primernih trditev in dokazov, ki jih je predložil vlagatelj.

V zadevi *Archer Daniels Midland proti Komisiji* (sodba z dne 9. julija 2009, C-511/06 P), ki se nanaša na nezakonit kartel v sektorju citronske kisline, je Sodišče obravnavalo posledice, ki jih ima opredelitev kot vodje kartela na pravico do obrambe. Taka opredelitev ima namreč pomembne posledice na znesek globe, ki se naloži podjetju. Na eni strani gre za obteževalno okoliščino, na drugi strani pa za okoliščino, ki ob sodelovanju družbe takoj izključi ugodnost precejšnjega zmanjšanja globe. Sodišče je presodilo, da čeprav Komisija v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni dolžna navesti, kako namerava uporabiti dejstva pri določitvi globe niti, natančneje, ali namerava na podlagi teh dejstev opredeliti družbo kot vodjo kartela, pa je vseeno dolžna vsaj navesti ta dejstva. Kadar gre pri dokumentih in dokazih, iz katerih so razvidna dejstva, na katerih je utemeljena opredelitev vodje kartela, za pričevanja oseb, obravnavanih v postopku v zvezi s kršitvijo, in torej za subjektivni vidik, potem to, da se ti dokumenti priložijo obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, ne da bi bila ta dejstva izrecno navedena v samem besedilu obvestila, podjetju ne omogoči niti presoje stopnje verodostojnosti, ki jo Komisija pripisuje vsakemu od teh elementov, niti izpodbijanja teh dejstev in zato tudi ne primerne uveljavljanja svojih pravic. S takim ravnanjem Komisija tako krši pravico zadevnega podjetja do obrambe. S temi elementi torej ne more utemeljiti opredelitve tega podjetja kot vodje kartela. Poleg tega ob neobstoju drugih dokazov v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki bi omogočali tako opredelitev, Komisija ne more ob sodelovanju podjetja takoj odreči ugodnosti precejšnjega zmanjšanja globe. Poleg tega je Sodišče v isti zadevi potrdilo, da prenehanje kršitve ob prvem posredovanju Komisije ne povzroči samodejno zmanjšanja globe. Prav tako je spomnilo, da je konkretni vpliv kršitve na trg eden od elementov, ki se upošteva pri presoji teže kršitve.

V sodbi z dne 24. septembra 2009 v združenih zadevah *Erste Bank der österreichischen Sparkassen proti Komisiji* (C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P, C-137/07 P), izdani v okviru pritožbe v zadevi „klub Lombard“, je Sodišče presodilo, da dejstvo, da se kartel nanaša zgolj na trženje proizvodov v samo eni državi članici, ne zadostuje za izključitev možnosti, da bi bila lahko prizadeta trgovina med državami članicami. Ker tak kartel po svoji naravi deluje kot utrditev razdelitve trga na nacionalni podlagi in tako ovira gospodarsko prepletenost, ki ji sledi Pogodba, obstaja močna domneva o prizadetosti trgovine med državami članicami, ki jo je mogoče ovreči samo, če se s proučitvijo značilnosti sporazuma in gospodarskega okvira, v katerega se uvršča, dokaže nasprotno.

Poleg tega je Sodišče pojasnilo, da Komisija ob kršitvi, ki jo je storila hčerinska družba, ni nikakor zavezana prednostno proučiti, ali so izpolnjeni pogoji za pripisanje kršitve matični družbi. Komisija ima namreč na izbiro, da naloži sankcijo hčerinski družbi, ki je sodelovala pri kršitvi, ali matični družbi, ki jo je v tem obdobju nadzorovala.

V zvezi z določitvijo zneska globe je Sodišče najprej presodilo, da je treba horizontalni omejevalni sporazum o cenah, ki se nanaša na tako pomemben gospodarski sektor, kot je bančni, ne glede na njegov kontekst opredeliti za „zelo resno“ kršitev. Nato je pojasnilo, da se pri presoji teže kršitve nasprotno od tega, kar so trdile pritožnice, Splošno sodišče ni oprlo le na izvajanje kartela, ampak je ugotovilo njegov dejanski vpliv na trg. Poleg tega je Sodišče menilo, da v okviru določitve zneska glob dejstvo, da je Komisija za razdelitev družb, ki so imele vlogo krovnih družb bančnih skupin, v različne kategorije upoštevala tržne deleže družb iz skupine, ne pomeni pripisanja odgovornosti za kršitve teh bank krovnim družbam. Gre za korak, katerega namen je zagotoviti, da globe, naložene krovnim družbam, ustrezno odsevajo težo njihovih kršitev. Sodišče je nazadnje spomnilo,

da glede obsega zmanjšanja globe s svojo presojo ne more nadomestiti presoje Splošnega sodišča pri izvajanju njegove pristojnosti za odločanje v sporu polne jurisdikcije.

Na področju zlorabe prevladujočega položaja je Sodišče izdalo pomembni sodbi.

Na podlagi pritožbe družbe France Télécom zoper sodbo Splošnega sodišča z dne 30. januarja 2007 (T-340/03, *France Télécom proti Komisiji*, ZDl., str. II-107) je Sodišče potrdilo navedeno sodbo, s katero je bila zavrnjena tožba zoper odločbo Komisije, s katero je bila tej družbi naložena globa 10,35 milijona EUR zaradi zlorabe prevladujočega položaja na francoskem trgu širokopasovnega internetnega dostopa za gospodinjstva. Na trditev te družbe, da je Splošno sodišče kršilo člen 82 ES s tem, da je štel, da prikaz možnosti poravnave izgub ni pogoj za ugotovitev prakse plenilskih cen, je Sodišče odgovorilo, da ta možnost ni nujni pogoj za ugotovitev zlorabe s tako cenovno politiko. Taka možnost je le upošteven element pri presoji, ali obravnavana praksa pomeni zlorabo, ker se lahko na primer ob uporabi cen, ki so nižje od povprečja spremenljivih stroškov, izključijo gospodarske utemeljitve, ki niso izključitev konkurenta, ali pa se lahko ob uporabi cen, ki so nižje od povprečja celotnih stroškov, vendar višje od povprečja spremenljivih stroškov, ugotovi, da obstaja načrt za izključitev konkurenta. Poleg tega po mnenju Sodišča neobstoj kakršne koli možnosti poravnave izgub ne zadostuje za to, da se izključi, da je zadevnemu podjetju uspelo okrepiti prevladujoči položaj predvsem po izstopu enega ali več njegovih konkurentov s trga, tako da bo obstoječa konkurenca na trgu, ki je že šibka, prav zaradi prisotnosti zadevnega podjetja še bolj zmanjšana, in da bo potrošnikom zaradi omejitve njihovih možnosti izbire nastala škoda.

V zadevi *Der Grüne Punkt - Duales System Deutschland proti Komisiji* (sodba z dne 16. julija 2009, C-385/07 P) je Sodišče, potem ko je spomnilo, da se razumnost roka sojenja presoja glede na posebne okoliščine vsakega primera, kot sta zapletenost spora in ravnanje strank, menilo, da imata v sporu o obstoju kršitve konkurenčnega prava temeljna zahteva po pravni varnosti, ki mora biti zagotovljena gospodarskim subjektom, in cilj zagotovitve neizkrivljene konkurence na notranjem trgu velik pomen ne samo za pritožnico in njene konkurente, ampak tudi za tretje osebe zaradi velikega števila zadevnih oseb in s tem povezanih finančnih interesov. Glede na to, da gre za spor o zlorabi prevladujočega položaja podjetja, ki zahteva embalažnino za izredno široko uporabo svojega logotipa, in glede na morebitne učinke izida tega spora so v postopku pred Splošnim sodiščem, ki je trajal približno 5 let in 10 mesecev – ker tega ni mogoče upravičiti z nobeno posebno okoliščino zadeve, in sicer niti z zapletenostjo spora, niti z ravnanjem strank, niti z nastankom postopkovnih vprašanj strank, niti s tem, da je Splošno sodišče sprejelo ukrepe procesnega vodstva ali pripravljalne ukrepe – kršene zahteve v zvezi z upoštevanjem razumnega roka sojenja. Vendar je Sodišče poudarilo, da čeprav to, da Splošno sodišče ni upoštevalo razumnega roka sojenja, pomeni kršitev postopka, pa je treba člen 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča razlagati in uporabljati učinkovito. Ker ni nobenih dokazov, iz katerih bi bilo razvidno, da je lahko neupoštevanje razumnega roka sojenja vplivalo na rešitev spora, razveljavitev izpodbijane sodbe ne bi odpravila kršitve načela učinkovitega sodnega varstva, ki jo je storilo Splošno sodišče. Poleg tega ob upoštevanju nujnosti spoštovanja konkurenčnega prava Skupnosti pritožnici ne more biti zgolj zaradi kršitve razumnega roka sojenja dovoljeno, da ponovno načne vprašanje obstoja kršitve, čeprav so bili vsi pritožbeni razlogi, ki jih je navedla zoper ugotovitve Splošnega sodišča v zvezi s to kršitvijo in z njo povezanim upravnim postopkom, zavrnjeni kot neutemeljeni. Nasprotno pa je lahko to, da Splošno sodišče ni upoštevalo razumnega roka sojenja, povod za odškodninski zahtevek v okviru tožbe proti Skupnosti v skladu s členoma 235 ES in 288, drugi odstavek, ES.

Več sodb je obogatilo sodno prakso na področju državnih pomoči. V zadevi *3F proti Komisiji* (sodba z dne 9. julija 2009, C-319/07 P) je lahko Sodišče v okviru odločanja o pritožbi pojasnilo svojo sodno prakso o mehanizmu ničnostne tožbe na področju pomoči, kadar tožbo vloži tretja

oseba, ki ni upravičenec do pomoči. Zadeva iz postopka v glavni stvari se je nanašala na predlog glavnega sindikata danskih delavcev za razglasitev ničnosti odločbe Komisije, s katero je bila za združljivo s skupnim trgom razglašena pomoč v obliki oprostitev plačila dohodnine za pomorščake – zaposlene na ladjah, ki so vpisane v danski mednarodni ladijski register – namenjenih temu, da ladje, ki bi lahko plule pod zastavo ugodnosti, ohranijo nacionalno zastavo, ne da bi se začela formalna faza preiskave iz člena 88(2) ES. Splošno sodišče je tožbo sindikata zavrglo kot nedopustno, ker je menilo, da se izpodbijana odločba ne nanaša posamično niti na pritožnika niti na njegove člane.

Sodišče je v sodbi najprej spomnilo, da je tožba zoper odločbo o neuvedbi formalne faze preiskave dopustna, kadar je tožeči stranki treba priznati status zadevne stranke v smislu člena 88(2) ES, katere tožba je namenjena zaščiti postopkovnih interesov. Iz tega je razvidno, da ni izključeno, da se sindikat delavcev šteje za zadevno stranko v smislu člena 88(2) ES, če dokaže, da dodelitev pomoči morebiti vpliva na njegov interes ali na interes njegovih članov.

V zvezi s tem je Sodišče poudarilo, da je treba odgovoriti na vprašanje, ali je bil z dodelitvijo navedene pomoči prizadet konkurenčni položaj pritožnika glede na druge sindikate. Iz okoliščine, da bi bil lahko sporazum med sindikati in delodajalci zaradi svoje narave, predmeta in ciljev socialne politike, ki jim sledi, izvzet s področja uporabe določb člena 81(1) ES, namreč ni mogoče sklepati, da se za kolektivna pogajanja ali vanje vključene stranke prav tako v celoti in samodejno ne uporabljajo pravila Pogodbe s področja državnih pomoči ali da bi se ničnostna tožba, ki bi jo te stranke lahko morebiti vložile, skoraj samodejno štela za nedopustno zaradi njihove udeležbe pri teh pogajanjih. Vnaprejšnja izključitev možnosti – da bi sindikat lahko dokazal, da je zadevna stranka v smislu člena 88(2) ES s tem, da bi uveljavljal svojo vlogo pri kolektivnih pogajanjih in učinke, ki jih imajo na to vlogo nacionalni davčni ukrepi, ki jih Komisija šteje za pomoči, združljive s skupnim trgom – bi namreč ogrozila iste cilje socialne politike, in sicer iz členov 136, prvi odstavek, ES in 138(1) ES.

Poleg tega je Sodišče menilo, da ker ni mogoče izključiti, da organizacije, ki zastopajo delavce podjetij, ki so upravičena do državne pomoči, predložijo Komisiji – kot zadevne stranke v smislu člena 88(2) ES – svoja stališča o socialnem vidiku, ki jih lahko ta, če je to primerno, upošteva, mora v obravnavanem primeru sodišče Skupnosti, da bi presodilo, ali trditve pritožnika na podlagi smernic Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet zadostujejo za ugotovitev, da je zadevna stranka v smislu člena 88(2) ES, proučiti socialne vidike, ki izhajajo iz zadevnega ukrepa, ob upoštevanju smernic Skupnosti, ki določajo normativne pogoje za oceno združljivosti zadevne državne pomoči.

Sodišče je na podlagi pritožbe zoper sodbo Splošnega sodišča, s katero je bila odločba Komisije zaradi nezadostne obrazložitve razglašena za nično, v zadevi *Komisija proti Italiji in Wam* (sodba z dne 30. aprila 2009, C-494/06 P) presodilo, da je Splošno sodišče pravilno menilo, da ni mogoče šteti, da splošna obrazložitev, ki temelji na sklicevanju na načela, ki izhajajo iz sodbe *Tubemeuse* (C-142/87, Recueil, str. I-959), sama po sebi izpolnjuje zahteve iz člena 253 ES v zvezi z obravnavanim primerom. Glede pomoči, katerih namen je financiranje stroškov trgovskega prodora v tretje države s subvencioniranimi posojili in katerih subvencijska vrednost je torej relativno majhna, je Sodišče menilo, da je njihov vpliv na trgovino in na konkurenco znotraj Skupnosti težje zaznaven, zaradi česar mora Komisija svojo odločbo podrobneje obrazložiti. Tako samo dejstvo, da je podjetje, upravičeno do pomoči, udeleženo v trgovini v Skupnosti s tem, da večji del svoje proizvodnje izvaša znotraj Skupnosti, v zvezi s takimi pomočmi ne more zadoščati za ugotovitev navedenih učinkov.

V zadevi *Uteca* (sodba z dne 5. marca 2009, C-222/07) je Sodišče presodilo, da je treba člen 87 ES razlagati tako, da ukrep države članice – s katerim se določa, da izdajatelji televizijskih programov 5 % svojih prihodkov iz poslovanja namenijo vnaprejšnjemu financiranju evropskih kinematografskih in televizijskih filmov oziroma, natančneje, da 60 % od teh 5 % namenijo za dela, katerih jezik izvirnika je eden od uradnih jezikov te države članice – ne pomeni državne pomoči kinematografski industriji te države članice. Sodišče je pojasnilo, da ni bilo ugotovljeno, da je ugodnost, ki se z navedenim ukrepom daje kinematografski industriji zadevne države članice, ugodnost, ki jo država dodeli neposredno ali prek javnega ali zasebnega organa, ki ga ta država imenuje ali ustanovi. Ugodnost namreč izhaja iz splošnih predpisov, ki javnim in zasebnim izdajateljem televizijskih programov nalagajo, da del svojih prihodkov iz poslovanja namenijo vnaprejšnjemu financiranju kinematografskih in televizijskih filmov. Po mnenju Sodišča v obravnavanem primeru ni bilo ugotovljeno, da je zadevna ugodnost odvisna od nadzora, ki ga izvajajo javni organi nad takimi izvajalci, ali od navodil, ki jih ti organi dajo takim izdajateljem.

Obdavčitev

S tega področja je treba navesti zadevo *TNT Post UK* (sodba z dne 23. aprila 2009, C-357/07), v kateri je Sodišče na področju davka na dodano vrednost pojasnilo področje uporabe oprostitve za „javne poštne službe“ iz člena 13(A)(1)(a) Šeste direktive 77/388/EGS¹⁶. V sporu o glavni stvari je družba TNT Post, ki ponuja „storitve v predhodni fazi“ za poslovno pošto, ki so obdavčene z davkom na dodano vrednost, izpodbijala zakonitost oprostitve plačila davka na poštne storitve, ki jih ponuja Royal Mail, edini izvajalec univerzalne poštne storitve v Združenem kraljestvu, katerega status in obveznosti se niso spremenile po popolni liberalizaciji trga poštних storitev v tej državi leta 2006. Na podlagi predloga za sprejetje predhodne odločbe je Sodišče presodilo, da pojem „javne poštne službe“ iz navedenega člena 13(A)(1)(a) zajema javne in zasebne operaterje, ki se zavežejo, da bodo v državi članici zagotavljali univerzalno pošto storitev, kot je določena v členu 3 Direktive 97/67/ES¹⁷, v celoti ali njen del. V zvezi s tem je oprostitev iz navedenega člena 13(A)(1)(a) kljub liberalizaciji poštne sektorja ostala enaka. Sodišče je poleg tega pojasnilo, da ta oprostitev velja za storitve in dobave blaga v zvezi z opravljanjem teh storitev, razen prevoza potnikov in telekomunikacijskih storitev, ki jih izvajajo javne poštne službe kot take, in sicer na podlagi svojega statusa operaterja, ki se zaveže, da bo v državi članici zagotavljal univerzalno pošto storitev v celoti ali njen del. Oprostitev se ne nanaša na storitve in dobavo blaga v zvezi z opravljanjem teh storitev, katerih pogoji so bili individualno določeni s pogajanjem.

Približevanje zakonodaj in enotnost zakonodaj

S tega področja, na katerem je bila sodna praksa znova obširna, je treba najprej navesti sodbi v zvezi z oddajo javnih naročil.

V zadevi *Sea* (sodba z dne 10. septembra 2009, C-573/07) v zvezi z oddajo naročila storitev zbiranja, prevoza in odstranjevanja komunalnih odpadkov je Sodišče spomnilo, da člena 43 ES in 49 ES, načeli enakega obravnavanja in prepovedi diskriminacije na podlagi državljanstva ter obveznost preglednosti, ki izhaja iz njih, ne nasprotujejo neposredni oddaji javnega naročila storitev delniški družbi s stoddstotnim javnim kapitalom, če javnopravna korporacija, ki je naročnik, nad to družbo

¹⁶ Direktiva Sveta z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (77/388/EGS) (UL L 145, str. 1).

¹⁷ Direktiva 97/67/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 1997 o skupnih pravilih za razvoj notranjega trga poštних storitev v Skupnosti in za izboljšanje kakovosti storitve (UL 1998, L 15, str. 14), kakor je bila spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2002/39/ES z dne 10. junija 2002 (UL L 176, str. 21).

izvaja nadzor, podoben tistemu, ki ga izvaja nad svojimi službami, in če ta družba pretežni del svoje dejavnosti opravlja z javnopravno korporacijo oziroma korporacijami, ki so v njej udeležene.

Zato je mogoče ob upoštevanju, da predložitveno sodišče preveri učinkovitost zadevnih statutarnih določb, nadzor, ki ga korporacije delničarke izvajajo nad navedeno družbo, šteti za podoben tistemu, ki ga izvajajo nad svojimi službami, če je dejavnost navedene družbe omejena na ozemlje navedenih korporacij in se v pretežnem delu izvaja v njihovo korist ter če te korporacije prek statutarne organov, ki jih sestavljajo njihovi predstavniki, izvajajo odločilen vpliv na strateške cilje in na pomembne odločitve navedene družbe.

Sodišče je prav tako pojasnilo, da čeprav ni mogoče izključiti, da se lahko deleži družbe prodajo zasebnim vlagateljem, pa ne bi bilo v skladu z načelom pravne varnosti, če bi priznali, da bi bilo mogoče samo na podlagi te možnosti za nedoločen čas zadržati presojo glede javnosti ali zasebnosti kapitala družbe, ki je izbrani ponudnik. Odprtje kapitala zasebnim vlagateljem je mogoče upoštevati le, če ob oddaji javnega naročila obstajajo dejanski in neposredni obeti za tako odprtje.

V zadevi *Komisija proti Nemčiji* (sodba z dne 9. junija 2009, C-480/06) v zvezi s pogodbo o odstranjevanju odpadkov v novi sežigalnici, sklenjeni med štirimi Landkreise in službo za odvoz odpadkov mesta Hamburg brez uporabe postopka javnega razpisa, je Sodišče presodilo, da pogodba, ki je tako temelj kakor pravni okvir za zgraditev in bodoče izkoriščanje obrata, namenjenega izvajanju javne službe, in sicer sežiga odpadkov, ne spada na področje uporabe Direktive 92/50/EGS¹⁸, ker je bila sklenjena izključno med javnimi organi, brez sodelovanja zasebnikov, in ne predvideva niti ne določa vnaprej oddaje morda potrebnih javnih naročil za gradnjo in izkoriščanje obrata za ravnanje z odpadki.

Javni organ lahko namreč naloge v javnem interesu, ki so mu naložene, izvaja z lastnimi sredstvi ali pa v sodelovanju z drugimi javnimi organi, ne da bi se bil dolžan obrniti na zunanje subjekte, ki niso del njegovih služb. Glede tega po eni strani pravo Skupnosti nikakor ne nalaga javnim organom, da morajo za skupno zagotovitev opravljanja nalog javnih služb uporabiti posebno pravno obliko. Po drugi strani takšno sodelovanje med javnimi organi ne more spodkopati glavnega namena pravil Skupnosti na področju javnih naročil, namreč prostega pretoka storitev ter odpiranje neizkrivljeni konkurenci v vseh državah članicah, če je izvajanje takšnega sodelovanja urejeno izključno na podlagi preudarkov in zahtev, ki so lastne uresničevanju ciljev v javnem interesu, in če je načelo enakega obravnavanja zainteresiranih strank iz Direktive 92/50 zagotovljeno, tako da nobeno zasebno podjetje ni postavljeno v položaj, ki bi mu dajal prednost pred tekmeči.

Nato je treba navesti več sodb, v katerih je Sodišče razlagalo zakonodajo Skupnosti, katere namen je omejiti poslovne prakse zaradi varstva potrošnika.

V zadevi *Messner* (sodba z dne 3. septembra 2009, C-489/07) o varstvu potrošnikov pri sklepanju pogodb ob prodaji na daljavo je Sodišče obravnavalo možnost zahtevati nadomestilo od potrošnika, ki je po podpisu take pogodbe od nje odstopil. Presodilo je, da je treba določbe člena 6(1), drugi stavek, in (2) Direktive 97/7/ES¹⁹ razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, ki splošno določa, da lahko prodajalec od potrošnika zahteva nadomestilo za uporabo blaga,

¹⁸ Direktiva Sveta 92/50/EGS z dne 18. junija 1992 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil storitev (UL L 209, str. 1).

¹⁹ Direktiva 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 1997 o varstvu potrošnikov glede sklepanja pogodb pri prodaji na daljavo (UL L 144, str. 19).

pridobljenega na podlagi pogodbe pri prodaji na daljavo, kadar je potrošnik pravočasno izvršil svojo pravico do odstopa od pogodbe. Če bi namreč moral potrošnik plačati tako nadomestilo le zato, ker je imel možnost blago uporabljati, ko je bilo v njegovi posesti, bi namreč lahko izvršil svojo pravico do odstopa le zoper plačilo navedenega nadomestila, kar bi bilo v jasnem nasprotju z besedilom in namenom Direktive 97/7 in bi potrošniku odvzelo možnost, da svobodno in brez pritiskov izkoristi rok za razmislek, ki mu ga daje ta direktiva. Prav tako bi bili prizadeti funkcionalnost in učinkovitost pravice do odstopa, če bi potrošnik moral plačati nadomestilo le zato, ker je pregledal in preizkusil blago. Ker je namen pravice do odstopa ravno dati potrošniku to možnost, dejstvo, da jo je izkoristil, ne more povzročiti, da lahko potrošnik izvrši navedeno pravico le pod pogojem plačila nadomestila.

Vendar te določbe ne nasprotujejo temu, da se potrošniku naloži plačilo nadomestila za uporabo blaga, če ga je uporabljal na način, ki ni združljiv z načeli civilnega prava, kot sta dobra vera ali neupravičena obogatitev – če se s tem ne posega v namen navedene direktive in zlasti ne v funkcionalnost in učinkovitost pravice do odstopa, kar pa mora preveriti nacionalno sodišče.

V zadevi *Pannon GSM* (sodba z dne 4. junija 2009, C-243/08) je Sodišče spomnilo, da je varstvo, ki je potrošnikom zagotovljeno z Direktivo 93/13/EGS²⁰ razširjeno tudi na primere, v katerih potrošnik, ki je s prodajalcem ali ponudnikom sklenil pogodbo, ki vsebuje nedovoljen pogoj, ne uveljavlja nedovoljenosti tega pogoja, ker bodisi ne pozna svojih pravic bodisi ga od njihovega uveljavljanja odvrta stroški, ki bi nastali zaradi sodnega postopka. Vloga nacionalnega sodišča na področju varstva potrošnikov zato ni omejena zgolj na možnost izreči se o morebitni nedovoljenosti pogodbenega pogoja, ampak vsebuje tudi obveznost po uradni dolžnosti proučiti to vprašanje, če ima na voljo potrebne dejanske in pravne elemente, tudi ko presoja svojo krajevno pristojnost. Če nacionalno sodišče tak pogoj šteje za nedovoljen, ga ne uporabi, razen če potrošnik po opozorilu sodišča ne namerava uveljavljati dejstva, da je ta pogoj nedovoljen in neobvezujoč.

Prav tako nacionalno pravilo, ki določa, da nedovoljen pogodbeni pogoj potrošnika ne zavezuje le, če ga je uspešno izpodbijal pred nacionalnim sodiščem, ni združljivo s to direktivo. Tako pravilo namreč izključuje možnost nacionalnega sodišča, da po uradni dolžnosti presodi nedovoljenost pogodbenega pogoja.

Sodišče je prav tako poudarilo, da je mogoče pogoj v pogodbi, sklenjeni med potrošnikom in ponudnikom ali prodajalcem, ki je bil dodan, ne da bi se stranki o njem dogovorili posamično, in ki daje izključno pristojnost sodišču, na območju katerega ima ponudnik ali prodajalec sedež, obravnavati kot nedovoljen.

Podobno je Sodišče v zadevi *Asturcom Telecomunicaciones* (sodba z dne 6. oktobra 2009, C-40/08) presodilo, da mora nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izvršbo na podlagi pravnomočne arbitražne odločbe, izdane v odsotnosti potrošnika – če razpolaga z za to potrebnimi pravnimi in dejanskimi elementi – po uradni dolžnosti preizkusiti nedovoljenost arbitražne klavzule iz pogodbe, sklenjene med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, če lahko v skladu z nacionalnimi postopkovnimi pravili ta preizkus opravi v okviru podobnih predlogov na podlagi nacionalnega prava. Če to velja, mora to sodišče ugotoviti vse posledice, ki lahko v skladu z nacionalnim pravom zaradi tega nastanejo, zato da zagotovi, da navedena klavzula za tega potrošnika ni zavezujoča.

²⁰ Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL L 95, str. 29).

V zvezi s tem preizkusom je Sodišče pojasnilo, da je člen 6(1) Direktive 93/13 zavezujoča določba in da je treba glede na značilnosti in pomen javnega interesa, na katerem temelji varstvo, ki je s to direktivo zagotovljeno potrošnikom, člen 6 šteti za določbo, ki je enakovredna nacionalnim pravilom, ki imajo v nacionalnem pravnem redu status določb javnega reda.

V zadevi *Aventis Pasteur* (sodba z dne 2. decembra 2009, C-358/08) je Sodišče spomnilo na sodno prakso, ki izhaja iz sodbe *O'Byrne*²¹, in pojasnilo, da je treba člen 11 Direktive 85/374/EGS²² razlagati tako, da nasprotuje temu, da se nacionalni predpisi, ki dovoljujejo nadomestitev ene tožene stranke z drugo med sodnim postopkom, uporabijo tako, da po poteku roka, ki ga določajo, omogočajo tožbo zoper „proizvajalca“ v smislu člena 3 te direktive kot toženo stranko v postopku, ki je bil v tem roku sprožen zoper drugo osebo.

Vendar je treba po eni strani navedeni člen 11 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da nacionalno sodišče v sodnem postopku, sproženem v roku, določenem s tem členom, zoper hčerinsko družbo, ki je v stoddostni lasti „proizvajalca“ v smislu člena 3(1) Direktive 85/374, meni, da lahko ta proizvajalec nadomesti to hčerinsko družbo, če to sodišče ugotovi, da je dajanje zadevnega proizvoda v promet dejansko določil ta proizvajalec.

Po drugi strani je treba člen 3(3) Direktive 85/374 razlagati tako, da kadar oškodovanec zaradi proizvoda, ki naj bi imel napako, razumno ni mogel identificirati proizvajalca tega proizvoda, preden je začel uresničevati svoje pravice zoper njegovega dobavitelja, je treba takega dobavitelja šteti za „proizvajalca“ za namene uporabe zlasti člena 11 navedene direktive, če ni oškodovancu na lastno pobudo in nemudoma sporočil identitete proizvajalca ali svojega dobavitelja, kar mora preučiti nacionalno sodišče ob upoštevanju okoliščin zadeve.

V zvezi z nepoštenimi poslovnimi praksami je Sodišče v združenih zadevah *VTB-VAB* (sodba z dne 23. aprila 2009, C-261/07 in C-299/07) razlagalo Direktivo 2005/29/ES²³. Presodilo je, da navedena direktiva nasprotuje nacionalni ureditvi, ki razen nekaterih izjem in brez upoštevanja posebnih okoliščin posameznega primera – torej na splošno in preventivno – prepoveduje vsako vezano ponudbo prodajalca potrošniku.

Ta ureditev namreč določa načelo prepovedi vezanih ponudb, čeprav take prakse niso vključene v Prilogo I k navedeni direktivi, v kateri so taksativno našteje samo poslovne prakse, ki so prepovedane v vseh okoliščinah in jih zato ni treba proučiti v vsakem posameznem primeru.

Sodišče je spomnilo, da se je s to direktivo izvedla popolna uskladitev pravil o nepoštenih poslovnih praksah na ravni Skupnosti. Zato države članice niti zaradi doseganja višje ravni varstva potrošnikov ne smejo sprejeti bolj omejevalnih ukrepov, kot so opredeljeni z navedeno direktivo.

Nacionalna ureditev z vzpostavitvijo domneve nezakonitosti vezanih ponudb, tudi če nacionalni zakon določa več izjem od navedene prepovedi, ne izpolnjuje zahtev, ki jih določa ta direktiva.

²¹ Sodba z dne 9. februarja 2006, C-127/04, ZOdl., str. I-1313.

²² Direktiva Sveta z dne 25. julija 1985 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako (85/374/ES) (UL L 210, str. 29).

²³ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 149, str. 22).

S področja pravic intelektualne lastnine je treba na kratko predstaviti dve sodbi.

Najprej je treba navesti zadevo *FEIA* (sodba z dne 2. julija 2009, C-32/08), v kateri je Sodišče presodilo, da se člen 14(3) Uredbe (ES) št. 6/2002²⁴, v skladu s katerim se pravica do modela Skupnosti prenese na delodajalca, če model razvije zaposleni pri opravljanju svojih dolžnosti ali po navodilih delodajalca, razen če se ne dogovorita drugače ali če nacionalna zakonodaja ne določa drugače, ne uporablja za modele Skupnosti, razvite po naročilu. Zakonodajalec Skupnosti je namreč želel posebno ureditev, ki jo določa člen 14(3) navedene uredbe, opredeliti s posebno vrsto pogodbenega razmerja, to je z delovnim razmerjem, kar izključuje uporabo navedenega odstavka za druga pogodbenega razmerja, kot so razmerja v zvezi z modelom Skupnosti, ustvarjenim po naročilu.

Kadar se, prvič, obravnavajo neregistrirani modeli Skupnosti, ki so bili razviti po naročilu, in, drugič, na podlagi nacionalne zakonodaje taki modeli niso izenačeni s tistimi, ki so bili razviti v okviru delovnega razmerja, je treba člen 14(1) Uredbe št. 6/2002 razlagati tako, da ima pravico do modela Skupnosti oblikovalec, razen če je bila ta pravica s pogodbo prenesena na njegovega pravnega naslednika. Možnost pogodbenega prenosa pravice do modela Skupnosti z oblikovalca na njegovega pravnega naslednika v smislu člena 14(1) navedene uredbe je namreč razvidna iz besedila tega člena in je v skladu s cilji, ki jim navedena uredba sledi. Prilagoditev varstva modelov Skupnosti potrebam vseh industrijskih sektorjev v Skupnosti z uporabo pogodbenega prenosa pravice do modela Skupnosti lahko prispeva k bistvenemu cilju učinkovitega izvrševanja pravic, ki jih daje model Skupnosti, po vsem ozemlju Skupnosti. Poleg tega povečano varstvo industrijskega oblikovanja ne spodbuja le prispevanja posameznih oblikovalcev k odličnosti Skupnosti na tem področju, temveč spodbuja tudi inovativnost in razvoj novih izdelkov ter naložbe v njihovo izdelovanje. Nacionalno sodišče pa je pristojno, da prouči vsebino take pogodbe in ugotovi, ali je bila v konkretnem primeru pravica do neregistriranega modela Skupnosti dejansko prenesena z oblikovalca na njegovega pravnega naslednika, pri čemer nacionalno sodišče pri ugotavljanju, kdo ima v skladu s členom 14(1) navedene uredbe pravico do neregistriranega modela Skupnosti, uporabi pogodbeno pravo.

Nato je treba navesti zadevo *Sony Music Entertainment* (sodba z dne 20. januarja 2009, C-240/07), v kateri je Sodišče presodilo, da trajanje varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic, v obravnavanem primeru pravic do reprodukcije fonogramov, iz Direktive 2006/116/ES²⁵, velja na podlagi člena 10(2) te direktive, tudi kadar zadevni predmet ni bil nikoli varovan v državi članici, v kateri se zahteva varstvo. Tako iz besedila te določbe izhaja, da prvi alternativni pogoj vsebuje zahtevo, da je bil zadevni predmet predhodno varovan v vsaj eni od držav članic. Z navedeno določbo se ne zahteva, da se varstvo po isti direktivi zahteva v tej državi članici. Poleg tega, medtem ko je namen te direktive usklajevanje zakonodaj držav članic, tako da se trajanje varstva izenači v vsej Skupnosti, pa razlaga člena 10(2) Direktive 2006/116, po kateri naj bi se za izpolnitev tega pogoja zahtevalo, da je bilo varstvo predhodno zagotovljeno v nacionalni zakonodaji države članice, v kateri se zahteva varstvo po navedeni direktivi, pa čeprav bi bilo tako predhodno varstvo priznано v drugi državi članici, ni v skladu niti z besedilom zadevne določbe niti z namenom te direktive.

Sodišče je dodalo, da je treba člen 10(2) Direktive 2006/116 razlagati tudi tako, da trajanje varstva po tej direktivi velja takrat, ko je bilo zadevno delo ali predmet 1. julija 1995 varovano v vsaj eni

²⁴ Uredba Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti (UL 2002, L 3, str. 1).

²⁵ Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L 372, str. 12).

od držav članic na podlagi nacionalnih določb o avtorski ali sorodnih pravicah te države članice in ko je bil imetnik takih pravic na tem delu ali predmetu, ki je državljan tretje države, na ta dan upravičen do varstva po teh nacionalnih določbah. Vprašanje, ali je bil v okviru te določbe imetnik avtorski pravici sorodnih pravic na delu ali predmetu, ki je državljan tretje države, 1. julija 1995 varovan v vsaj eni od držav članic, je treba namreč presoјati na podlagi nacionalnih določb te države članice, ne pa na podlagi nacionalnih določb države članice, v kateri se zahteva varstvo po tej direktivi. Tako ugotovitev potrjujejo tudi cilji uskladitve iz navedene direktive in zlasti ta, da se določi ista začetna točka za izračun trajanja varstva avtorski pravici sorodnih pravic ter isto trajanje varstva teh pravic po vsej Skupnosti. Iz tega izhaja, da za delo ali predmet, ki je bil 1. julija 1995 varovan v vsaj eni od držav članic v skladu z nacionalnimi določbami te države članice, dejstvo, da je imetnik tega varstva državljan tretje države in da v državi članici, v kateri se zahteva trajanje varstva po Direktivi 2006/116, ni varovan na podlagi nacionalnega prava te države članice, ni odločilno za vprašanje uporabe člena 10(2) te direktive. Pomembno je namreč, ali je bilo 1. julija 1995 zadevno delo ali predmet varovano na podlagi nacionalnih določb v vsaj eni od držav članic.

Spori so se pojavljali tudi v drugih sektorjih, ki so bili usklajeni na ravni Skupnosti.

V zadevi *Damgaard* (sodba z dne 2. aprila 2009, C-421/07) je Sodišče pojasnilo pojem oglaševanja na področju zdravil za uporabo v humani medicini. Novinar je bil kazensko preganjan, ker je javno razširjal informacije o značilnostih in razpoložljivosti zdravila, katerega trženje ni dovoljeno v nobeni državi članici, Direktiva 2001/83/ES²⁶ pa določa visoko stopnjo varstva potrošnika na področju obveščanja o zdravilih in njihovega oglaševanja. Sodišče, ki mu je bilo predloženo vprašanje o razlagi člena 86 Direktive 2001/83, kot je bila spremenjena z Direktivo 2004/27/ES²⁷, je presodilo, da je razširjanje informacij o zdravilu, zlasti o njegovih zdravilnih in profilaktičnih lastnostih, s strani tretje osebe mogoče škoditi za oglaševanje v smislu tega člena, čeprav ta tretja oseba deluje na lastno pobudo in v celoti pravno in dejansko neodvisno od proizvajalca ali prodajalca takega zdravila. Sodišče je dodalo, da je presoja, ali to razširjanje pomeni obliko obveščanja, vključno z obveščanjem od vrat do vrat, agitiranja ali spodbujanja z namenom, da se spodbuja predpisovanje, izdajanje, prodaja ali potrošnja zdravil, v pristojnosti nacionalnega sodišča.

V zgoraj navedeni zadevi *UTECA* je Sodišče presodilo, da je treba Direktivo 89/552/EGS o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov, kakor je bila spremenjena z Direktivo 97/36/ES,²⁸ in predvsem njen člen 3 ter člen 12 ES razlagati tako, da ne nasprotujejo španski zakonodaji, ki določa, da izdajatelji televizijskih programov 5 % svojih prihodkov iz poslovanja namenijo vnaprejšnjemu financiranju evropskih kinematografskih in televizijskih filmov oziroma, natančneje, da 60 % od teh 5 % namenijo za dela, katerih jezik izvirnika je eden od uradnih jezikov te države članice. Sodišče je menilo, da ne glede na vprašanje, ali tak ukrep spada na področja, ki jih pokriva navedena direktiva, države članice načeloma ostanejo pristojne za sprejetje takega ukrepa, če spoštujejo temeljne svoboščine, zagotovljene s Pogodbo. Čeprav tak ukrep v delu, v katerem se nanaša na obveznost, da se za dela, katerih jezik izvirnika je eden od uradnih jezikov zadevne države članice, nameni 60 % od 5 % prihodkov iz poslovanja, namenjenih vnaprejšnjemu financiranju evropskih

²⁶ Direktiva 2001/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. novembra 2001 o zakoniku Skupnosti o zdravilih za uporabo v humani medicini (UL L 311, str. 67).

²⁷ Direktiva 2004/27/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o spremembah Direktive 2001/83/ES o zakoniku Skupnosti o zdravilih za uporabo v humani medicini (UL L 136, str. 34).

²⁸ Direktiva Sveta z dne 3. oktobra 1989 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov (89/552/EGS) (UL L 298, str. 23).

kinematografskih in televizijskih filmov, pomeni omejitev več temeljnih svoboščin, in sicer svobode opravljanja storitev, svobode ustanavljanja, prostega pretoka kapitala in prostega gibanja delavcev, pa ga je mogoče upravičiti s ciljem zadevne države članice, da zaščiti in spodbuja enega ali več svojih uradnih jezikov. V zvezi s tem je tak ukrep, ker določa obveznost vlaganja v kinematografske in televizijske filme, katerih jezik izvirnika je eden od uradnih jezikov te države članice, primeren za zagotovitev uresničitve takega cilja. Hkrati pa po mnenju Sodišča ne presega tega, kar je potrebno za doseg navedenega cilja. Ker se ta ukrep nanaša le na 3 % prihodkov iz poslovanja izdajateljev, takega deleža namreč ni mogoče šteti za nesorazmernega v primerjavi z zastavljenim ciljem. Poleg tega tak ukrep ne presega tega, kar je potrebno za uresničitev zastavljenega cilja, zgolj zato, ker ne določa meril za razvrstitev zadevnih del kot „kulturnih proizvodov“. Ker sta jezik in kultura nerazdružljivo povezana, ni mogoče šteti, da morajo biti poleg cilja države članice, da varuje in spodbuja enega ali več svojih uradnih jezikov, določena še druga kulturna merila, da se lahko upraviči omejitev ene od temeljnih svoboščin, zagotovljenih s Pogodbo. Tak ukrep tudi ne presega tega, kar je potrebno za uresničitev zastavljenega cilja, zgolj zato, ker so upravičenci do zadevnega financiranja večinoma produkcijske hiše s sedežem v tej državi članici. Dejstvo, da lahko merilo, na katerem temelji navedeni ukrep, in sicer jezikovno merilo, pomeni ugodnost za produkcijske hiše, katerih dela so v jeziku, na katerega se nanaša navedeno merilo, in ki zato lahko v praksi največkrat izhajajo iz države članice, v kateri je ta jezik uradni jezik, se izkaže za neločljivo povezano z zastavljenim ciljem. Tak položaj ne more biti sam po sebi dokaz za nesorazmernost navedenega ukrepa, ker sicer priznanje, da je cilj države članice varovati in spodbujati enega ali več svojih uradnih jezikov nujen razlog v splošnem interesu, ne bi imelo smisla. Sodišče je v zvezi s členom 12 ES pojasnilo, da se ta določba samostojno uporablja le v položajih, ki jih ureja pravo Skupnosti, vendar zanje Pogodba ne določa posebnega pravila o prepovedi diskriminacije. Načelo prepovedi diskriminacije je bilo na področju prostega gibanja delavcev, svobode ustanavljanja, svobode opravljanja storitev in prostega pretoka kapitala namreč določeno s členi 39(2) ES, 43 ES, 49 ES in 56 ES. Ker iz navedenega izhaja, da zadevni ukrep ni v nasprotju z navedenimi določbami Pogodbe, tudi ni mogoče šteti, da je v nasprotju s členom 12 ES.

Znamke

S tega področja je treba navesti zadevo *PAGO International* (sodba z dne 6. oktobra 2009, C-301/07), v kateri so bili pojasnjeni pogoji, ki jih mora izpolnjevati znamka, da bi imela „ugled“ v smislu člena 9(1)(c) Uredbe (ES) št. 40/94²⁹. Sodišče je sklepalo po analogiji s sodbo *Davidoff* (sodba z dne 9. januarja 2003, C-292/00, Recueil, str. I-389) in je najprej menilo, da ne glede na besedilo navedenega člena 9(1)(c) in ob upoštevanju splošne sistematike in ciljev sistema, v katerega se ta člen uvršča, varstvo znamk Skupnosti, ki imajo ugled, v primeru uporabe znaka za enake ali podobne proizvode ali storitve ne more biti manjše kot v primeru uporabe znaka za proizvode ali storitve, ki si niso podobni. Zato po mnenju Sodišča ta člen velja za znamko Skupnosti, ki ima ugled, tudi v zvezi s proizvodi ali storitvami, ki so podobni tistim, za katere je navedena znamka registrirana. Sodišče je nato presodilo, da mora znamko Skupnosti, da bi zanjo veljalo varstvo iz te določbe, na znatnem delu ozemlja Skupnosti poznati znaten del javnosti, ki jo proizvodi ali storitve, ki jih znamka zajema, zadevajo, in da je glede na ugled znamke *PAGO International* na celotnem ozemlju države članice, in sicer Avstrije, to ozemlje mogoče šteti za znaten del ozemlja Skupnosti.

Socialna politika

Na tem področju se je Sodišče srečalo z novimi problematikami. V zadevi *Akavan Erityisalojen Keskusliitto AEK in drugi* (sodba z dne 10. septembra 2009, C-44/08) se je prvič izreklo o obsegu

²⁹ Uredba Sveta (ES) št. 40/94 z dne 20. decembra 1993 o znamki Skupnosti (UL L 11, str. 1).

obveznosti informiranja in posvetovanja, določene v členu 2 Direktive 98/59/ES o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi s kolektivnimi odpusti³⁰.

V zvezi s trenutkom nastanka obveznosti posvetovanja je Sodišče menilo, da s sprejetjem strateških odločitev ali sprememb poslovanja v skupini podjetij, ki zavezujejo delodajalca, da predvidi ali načrtuje kolektivne odpuste, za tega delodajalca nastane obveznost posvetovanja s predstavniki delavcev. Poleg tega je pojasnilo, da nastanek te obveznosti ni odvisen od dejstva, da lahko delodajalec predstavnikom delavcev že predloži vse zahtevane podatke iz člena 2(3), prvi pododstavek, točka (b), Direktive 98/59.

V zvezi z določitvijo osebe, ki mora izpolniti obveznost posvetovanja, je Sodišče poudarilo, da je edini naslovnik obveznosti informiranja, posvetovanja in obveščanja delodajalec. Podjetje, ki obvladuje delodajalca, nima lastnosti delodajalca, čeprav bi glede zadnjega lahko sprejelo zavezujoče odločitve. Pri skupini podjetij, ki jo sestavlja matična družba in ena ali več hčerinskih družb, obveznost posvetovanja s predstavniki delavcev za hčerinsko družbo, ki je delodajalka, nastane šele, ko se ta hčerinska družba, v kateri obstaja možnost, da se bodo izvedli kolektivni odpusti, opredeli.

V zvezi s končanjem postopka posvetovanja je Sodišče pojasnilo, da mora pri skupini podjetij hčerinska družba, na katero se nanašajo kolektivni odpusti, postopek posvetovanja končati, preden na podlagi morebitnih neposrednih navodil svoje matične družbe odpove pogodbe delavcev, na katere se ti odpusti nanašajo.

V zadevi *Mono Car Styling* (sodba z dne 16. julija 2009, C-12/08) je Sodišče znova prvič odgovorilo na vprašanje, ali Direktiva 98/59³¹ daje delavcem, ki želijo izpodbijati kršitev postopka informiranja in posvetovanja, posamično pravico ali ne.

Po mnenju Sodišča je pravica do informiranja in posvetovanja, določena v Direktivi 98/59, zlasti v njenem členu 2, uvedena v korist delavcev kot skupnosti in ima torej kolektivno naravo. Vendar pa je raven zaščite te kolektivne pravice, ki se zahteva s členom 6 te direktive, dosežena, kadar je z upošteveno nacionalno ureditvijo predstavnikom delavcev podeljeno procesno upravičenje, za katero niso določene omejitve ali posebni pogoji. Člen 6 Direktive 98/59 v povezavi s členom 2 te direktive je torej treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, s katero so urejeni postopki, katerih namen je omogočiti predstavnikom delavcev in delavcem kot posameznikom, da zahtevajo nadzor spoštovanja obveznosti, določenih v tej direktivi, omejuje pa procesno upravičenje posameznih delavcev v zvezi z očitki, ki jih lahko navajajo, in ga pogojuje z zahtevo, da morajo predstavniki delavcev ugovore predhodno predložiti delodajalcu, zadevni delavec pa mora delodajalca predhodno obvestiti, da uveljavlja nespoštovanje postopka informiranja in posvetovanja.

Sodišče je prav tako spomnilo, da mora nacionalno sodišče pri uporabi nacionalnega prava na podlagi načela skladne razlage nacionalnega prava upoštevati vse predpise nacionalnega prava in ga razlagati kar se da ob upoštevanju besedila in cilja direktive, da bi se dosegel rezultat, ki je v skladu s ciljem, ki mu sledi direktiva. Ker člen 2 Direktive 98/59 nasprotuje nacionalni ureditvi, ki zmanjšuje obveznosti delodajalca, ki načrtuje kolektivne odpuste, glede na obveznosti, določene v tem členu, mora tako nacionalno sodišče v okviru svoje pristojnosti zagotoviti, da se obveznosti takega delodajalca ne zmanjšajo glede na obveznosti, ki so določene v členu 2 navedene direktive.

³⁰ Direktiva Sveta 98/59/ES z dne 20. julija 1998 (UL L 225, str. 16).

³¹ Glej prejšnjo opombo.

V zadevi *Meerts* (sodba z dne 22. oktobra 2009, C-116/08) je Sodišče pojasnilo pravice delavca – katerega pogodba o zaposlitvi je bila odpovedana, ko je bil na starševskem dopustu v obliki krajšega delovnega časa – kakor izhajajo iz Direktive 96/34/ES o okvirnem sporazumu o starševskem dopustu, sklenjenem med UNICE, CEEP in ETUC³².

Na podlagi ugotovitve, da klavzula 2, točka 6, navedenega okvirnega sporazuma določa, da se pravice delavca, ki so pridobljene ali so v postopku pridobitve na dan začetka starševskega dopusta, ohranijo take, kakršne so, do konca starševskega dopusta, je Sodišče presodilo, da je iz besedila te določbe in njenega sobesedila razvidno, da je cilj te določbe preprečiti izgubo ali zmanjšanje pravic iz delovnega razmerja, ki so pridobljene ali so v postopku pridobitve in ki jih delavec lahko uveljavlja ob začetku starševskega dopusta, in zagotoviti, da bo po njegovem izteku glede teh pravic v enakem položaju kot pred dopustom. Ob upoštevanju cilja enakega obravnavanja moških in žensk, ki mu sledi okvirni sporazum o starševskem dopustu, je treba obveznost upoštevanja pravic, ki so pridobljene ali so v postopku pridobitve, razumeti tako, kot da izraža posebej pomembno načelo socialnega prava Skupnosti, ki ga ni mogoče razlagati ozko. Iz ciljev okvirnega sporazuma o starševskem dopustu je razvidno, da pojem „pravice, ki so pridobljene ali v postopku pridobitve“ iz okvirnega sporazuma vključuje vse pravice in ugodnosti, v gotovini ali v naravi, ki neposredno ali posredno izhajajo iz delovnega razmerja in jih lahko delavec uveljavlja v razmerju do delodajalca na dan, ko začne starševski dopust. Med temi pravicami in ugodnostmi so vse tiste, ki so povezane s pogoji zaposlitve, kot je pravica delavca, zaposlenega s polnim delovnim časom, ki izrablja starševski dopust v obliki krajšega delovnega časa, do odpovednega roka – če delodajalec enostransko odpove pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas – katerega trajanje se določi glede na delovno dobo delavca v podjetju in katerega cilj je olajšati iskanje nove zaposlitve. Vse te pravice in ugodnosti bi bile ob neupoštevanju zakonsko določenega odpovednega roka ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi med starševskim dopustom v obliki krajšega delovnega časa izničene, če bi delavec, ki je zaposlen s polnim delovnim časom, izgubil pravico, da se mu odškodnina zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi, ki mu pripada, določi na podlagi plače, določene v njegovi pogodbi o zaposlitvi. Tako bi lahko nacionalna zakonodaja, ki bi ob starševskem dopustu vodila do zmanjšanja pravic iz delovnega razmerja, delavca odvrnila od izrabe takega dopusta in spodbujala delodajalca, da pogodbe o zaposlitvi odpove najprej delavcem, ki so na starševskem dopustu. To bi bilo neposredno v nasprotju z namenom okvirnega sporazuma o starševskem dopustu, katerega eden od ciljev je čim bolj uskladiti družinsko in poklicno življenje.

Sodišče je na podlagi tega presodilo, da okvirni sporazum o starševskem dopustu nasprotuje temu, da se odškodnina – če delodajalec brez utemeljenega razloga ali ob neupoštevanju zakonsko določenega odpovednega roka enostransko odpove pogodbo o zaposlitvi delavcu, ki je zaposlen za nedoločen čas in s polnim delovnim časom, medtem ko je ta na starševskem dopustu v obliki krajšega delovnega časa – ki jo je treba izplačati temu delavcu, določi na podlagi nižje plače, ki jo prejema ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi.

V zadevi *Hütter* (sodba z dne 18. junija 2009, C-88/08) je Sodišče presodilo, da nacionalna zakonodaja, ki pri določanju razreda, v katerega so razvrščeni pogodbeni uslužbenci v javnem sektorju države članice, ne upošteva obdobja zaposlitve pred 18. letom, diskriminira na podlagi starosti, česar ni mogoče legitimno upravičiti, ter je zato v nasprotju s pravom Skupnosti.

³² Direktiva Sveta 96/34/ES z dne 3. junija 1996 (UL L 145, str. 4), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 97/75/ES z dne 15. decembra 1997 (UL 1998, L 10, str. 24).

V sodbi je ugotovilo, da taka ureditev, ki uvaja različno obravnavanje oseb na podlagi starosti, v kateri so pridobile poklicne izkušnje, pomeni različno obravnavanje na podlagi merila starosti v smislu člena 2(1) in (2)(a) Direktive 2000/78/ES³³.

Sodišče je nato poudarilo, da sta cilja, ki jima sledi zadevna ureditev, in sicer da se splošne srednje šole ne obravnavajo manj ugodno od poklicnih ter da se spodbuja vključevanje mladih s poklicno izobrazbo na trg dela, legitimna cilja v smislu člena 6(1) Direktive 2000/78.

Vendar pa je Sodišče ugotovilo, da sta cilja protislovna, saj ju sporni ukrep ne more spodbujati hkrati. Poleg tega je Sodišče glede cilja, da se splošne srednje šole ne obravnavajo manj ugodno od poklicnih, poudarilo, da merilo starosti, v kateri so bile pridobljene poklicne izkušnje, velja ne glede na vrsto šole. V teh okoliščinah se to merilo ne zdi primerno za uresničevanje cilja. Glede cilja spodbujanja vključevanja mladih s poklicno izobrazbo na trg dela pa je Sodišče poudarilo, da neupoštevanje izkušenj, pridobljenih pred 18. letom, brez razlike velja za vse pogodbene uslužbenke v javnem sektorju, ne glede na starost, ko so bili sprejeti v službo. Ker to pravilo ne upošteva starosti oseb ob sprejetju v službo, torej ni primerno za spodbujanje skupine delavcev nizke starosti k vstopanju na trg dela.

Sodišče je na podlagi tega sklenilo, da diskriminacije, uvedene z zadevno ureditvijo, ni mogoče šteti za upravičeno in da je torej v nasprotju s členi 1, 2 in 6 Direktive 2000/78.

Okolje

V sodni praksi Sodišča je bilo tako kot prejšnja leta veliko sporov v zvezi s pravom okolja.

V zadevi *Komisija proti Malti* (sodba z dne 10. septembra 2009, C-76/08) je Sodišče presojalo, ali, kot je trdila Komisija, Republika Malta s tem, da je od leta 2004 do leta 2007 dovoljevala pomladanski lov na prepelico in divjo grlico, ni izpolnila obveznosti iz Direktive Sveta z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živčih ptic (79/409/EGS)³⁴.

V skladu s členom 7(1) in (4) navedene direktive se namreč ti vrsti ne smeta loviti v času vrnitve na gnezditvena območja. Vendar pa člen 9(1) iste direktive določa sistem odstopanj od teh prepovedi, če ni druge zadovoljive rešitve.

Sodišče je poudarilo, da čeprav sta ti vrsti jeseni v zadevnih letih dejansko bili na Malti, pa so v tem obdobju lovci ujeli zgolj zanemarljivo število ptic. Poleg tega so bile v tem obdobju te ptice zgolj na omejenem delu Malte. Končno, populacija teh dveh vrst ptic ni pod zadovoljivo ravno. Z rdečega seznama ogroženih vrst, ki ga vodi Svetovna zveza za varstvo narave, je razvidno zlasti, da zadevni vrsti spadata v skupino „najmanj ogroženih vrst“. Sodišče je menilo, da v teh zelo posebnih okoliščinah jesenskega lova na ti vrsti ni mogoče šteti za zadovoljivo rešitev na Malti, alternativno začetku pomladanskega lova.

Vendar ta ugotovitev še zdaleč ne omogoča, da se prosto dovoli pomladanski lov, temveč dopušča začetek lova samo, če je to nujno in če drugi cilji, ki jim sledi navedena direktiva, niso ogroženi. Tako je Sodišče menilo, da začetek pomladanske lovne dobe, ko se ti vrsti vračata na gnezditvena območja, zaradi česar je smrtnost prepelice in divje grlice trikrat oziroma osemkrat

³³ Direktiva Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL L 303, str. 16).

³⁴ UL L 103, str. 1.

večja v primerjavi s tisto iz jesenske lovne dobe, ni rešitev, ki bi bila primerna in strogo sorazmerna s ciljem ohranjanja ogroženih živalskih vrst, ki mu sledi ta direktiva.

V teh okoliščinah je Sodišče ugotovilo, da Republika Malta ni upoštevala pogojev za odstopanje in torej ni izpolnila obveznosti iz navedene direktive.

V zadevi *Komisija proti Poljski* (sodba z dne 16. julija 2009, C-165/08) je Sodišče presojalo, ali, kot je trdila Komisija, Republika Poljska s tem, da je na splošno prepovedala trženje semen gensko spremenjenih sort ter njihov vpis v nacionalni katalog sort, ni izpolnila obveznosti iz direktiv 2001/18/ES³⁵ in 2002/53/ES³⁶.

Republika Poljska je izvirno trdila, da direktivi 2001/18 in 2002/53 v obravnavanem primeru ne moreta veljati, ker sledita ciljem prostega pretoka, varstva okolja in javnega zdravja, nacionalna zakonodaja pa sledi etičnim in verskim ciljem. Z drugimi besedami, sporne nacionalne določbe ne spadajo na področje uporabe navedenih direktiv, čeprav je mogoče ovire za prosti pretok GSO, povzročene z morebitno kršitvijo člena 28 ES, glede na okoliščine zadeve upravičiti na podlagi člena 30 ES.

Sodišče je v zvezi s tem menilo, da za rešitev spora ni treba odločiti o vprašanju, ali države članice ohranijo možnost, da se sklicujejo na etične in verske argumente za utemeljitev sprejetja nacionalnih ukrepov, ki odstopajo od določb direktiv 2001/18 in 2002/53. Zadostovala je ugotovitev, da Republika Poljska ni dokazala, da sporni nacionalni določbi dejansko sledita navedenim ciljem. V teh okoliščinah so bile s splošnimi prepovedmi, kakršne so v spornih nacionalnih določbah, kršene obveznosti, ki za Republiko Poljsko izhajajo tako iz členov 22 in 23 Direktive 2001/18 kot iz členov 4(4) in 16 Direktive 2002/53. Sodišče je na podlagi tega presodilo, da država članica, ki prepove prosti pretok semen gensko spremenjenih sort in vključitev gensko spremenjenih sort v nacionalni katalog sort, ne izpolni obveznosti iz členov 22 in 23 Direktive 2001/18 in iz členov 4(4) in 16 Direktive 2002/53.

V okviru zadeve o izračunu dajatve za odstranjevanje odpadkov (sodba z dne 16. julija 2009 v zadevi *Futura Immobiliare in drugi*, C-254/08), v kateri je bilo uporabljeno načelo plačila povzročitelja obremenitve, je Sodišče razložilo člen 15(a) Direktive 2006/12/ES³⁷ tako, da glede na trenutno stanje prava Skupnosti ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki za financiranje storitve upravljanja in odstranjevanja komunalnih odpadkov določa dajatve, ki se izračuna na podlagi ocenjene količine odpadkov uporabnikov te storitve, in ne na podlagi količine odpadkov, ki so jo dejansko proizvedli in predali za odvoz.

Sodišče je utemeljilo svoje sklepanje z dejstvom, da navedeni člen 15(a) za primer, ko imetniki odpadkov te predajo pobiralcu, določa, da morajo v skladu z načelom plačila povzročitelja obremenitve strošek odstranjevanja odpadkov nositi ti imetniki. Vendar pa je pogosto težko in celo drago določiti natančno količino komunalnih odpadkov, ki jih pobiralcu preda vsak imetnik. V teh okoliščinah lahko uporaba meril – ki temeljijo na eni strani na sposobnosti imetnikov za proizvodnjo odpadkov, izračunani glede na površino nepremičnin, ki jih uporabljajo, in glede na njihovo namembnost, in/ali na drugi strani na vrsti proizvedenih odpadkov – omogoči izračun

³⁵ Direktiva 2001/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. marca 2001 o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje in razveljavitvi Direktive Sveta 90/220/EGS (UL L 106, str. 1).

³⁶ Direktiva Sveta 2002/53/ES z dne 13. junija 2002 o skupnem katalogu sort poljščin (UL L 193, str. 1).

³⁷ Direktiva 2006/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2006 o odpadkih (UL L 114, str. 9).

stroškov odstranjevanja teh odpadkov in njihovo razdelitev med različne imetnike, ker so ta merila po naravi taka, da neposredno vplivajo na višino navedenih stroškov.

Sodišče je pojasnilo, da pa mora predložitveno sodišče na podlagi dejanskih in pravnih elementov, ki so mu bili predloženi, preveriti, ali dajatev za odstranjevanje zasebnih trdnih komunalnih odpadkov ne povzroči, da se nekaterim imetnikom, v tem primeru hotelskim obratom, zaračunajo stroški, ki so očitno nesorazmerni glede na količino ali vrsto odpadkov, ki bi jih lahko proizvedli.

Vizumi, azil in priseljevanje

Čedalje več je zadev na področju azila in Sodišče je imelo priložnost, da prvič razlaga več direktiv s tega področja.

Tako je v zadevi *Petrosian in drugi* (sodba z dne 29. januarja 2009, C-19/08) Sodišče obravnavalo postopek predaje prosilca za azil in v zvezi s tem razlagalo Uredbo (ES) št. 343/2003³⁸. Družina Petrosian armenskega izvora je vložila prošnjo za azil v Franciji in nato na Švedskem. Švedski nacionalni organi so hoteli poslati družino nazaj v Francijo, odločbo glede tega pa je družina Petrosian večkrat izpodbijala, tako da se je šestmesečni rok iz člena 20(1)(d) navedene uredbe iztekel. Ta rok, ki začne teči z „odločbo o pritožbi ali pregledu“, naj bi omogočil državi članici, pri kateri je bila vložena prošnja za azil, da opravi predajo, njegov iztek pa povzroči, da postane ta država odgovorna. Osrednje vprašanje sodbe se je nanašalo na dogodek, ki povzroči začetek teka šestmesečnega roka.

Sodišče je v odgovoru razlikovalo med dvema primeroma glede na to, ali nacionalni zakonodaji določata odločilni učinek. Tako je presodilo, da če ni nobenega pravnega sredstva, ki bi lahko imelo odločilni učinek, začne rok za izvedbo predaje teči z izrecno ali domnevano odločbo, s katero država članica, na katero je naslovljena zahteva po privolitvi v predajo, privoli v ponovni sprejem zadevne osebe. Kadar pa zakonodaja države članice, ki zahteva predajo, določa odločilni učinek pravnega sredstva, rok za izvedbo predaje ne začne teči že z začasno sodno odločbo, da se izvedba postopka predaje odloži, temveč šele s sodno odločbo, s katero se odloči o utemeljenosti postopka in s katero ni več mogoče ovirati te izvedbe. Ob upoštevanju cilja določitve roka za države članice je namreč treba začetek tega roka določiti tako, da imajo države članice na voljo šest mesecev, ki jih morajo popolnoma izkoristiti za določitev tehničnih podrobnosti izvedbe predaje. Poleg tega je Sodišče upoštevalo spoštovanje sodnega varstva in procesne avtonomije držav članic.

Nato je v zadevi *Elgafaji* (sodba z dne 17. februarja 2009, C-465/07) Sodišče presojalo obseg subsidiarne zaščite iz člena 15(c) Direktive Sveta 2004/83/ES³⁹ o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca. Predloženo je bilo vprašanje, ali je treba pogoj „resne in individualne grožnje za življenje ali osebno civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada“ iz točke (c) navedenega člena razumeti, kot zahteva Evropsko sodišče za človekove pravice, tako da se zahteva, da prosilec za subsidiarno zaščito predloži dokaz, da ga ta grožnja posebej zadeva zaradi elementov, ki so značilni za njegov položaj.

³⁸ Uredba Sveta (ES) št. 343/2003 z dne 18. februarja 2003 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, ki jo v eni od držav članic vloži državljan tretje države (UL L 50, str. 1).

³⁹ Direktiva Sveta 2004/83/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL L 304, str. 12).

Sodišče je na to vprašanje odgovorilo nikalno. Najprej je potrdilo samostojnost člena 15 in poudarilo, da je njegova vsebina drugačna od člena 3 Evropske konvencije o človekovih pravicah in da ga je zato treba razlagati samostojno. Nato je menilo, da škoda, ki je opredeljena v točki (c) kot škoda, ki obsega „resno in individualno grožnjo za življenje ali osebnost“ prosilca, zajema bolj splošno tveganje nastanka škode kot druge vrste škode, opredeljene v istem členu, med katerimi je smrtna kazen, ki zajemajo položaje, v katerih je prosilec posebej izpostavljen tveganju nastanka posebne škode. Poleg tega je navedena grožnja neločljivo povezana s splošnim položajem „mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada“.

Nazadnje, zadevno nasilje, ki pomeni to grožnjo, je opredeljeno kot „samovoljno“, to pa je izraz, ki pomeni, da lahko vpliva na osebe ne glede na njihove osebne okoliščine. V zvezi s tem je Sodišče pojasnilo, da čim bolj je prosilec morebiti sposoben dokazati, da ga grožnje posamično zadevajo zaradi elementov, ki so značilni za njegov položaj, tem nižja stopnja samovoljnega nasilja bo zadoščala, da se mu prizna pravica do subsidiarne zaščite. Sodišče je nazadnje poudarilo, da je taka razlaga člena 15(c) popolnoma v skladu z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah in zlasti s sodno prakso v zvezi s členom 3.

Nazadnje, vprašanje, predloženo v združenih zadevah *Zurita García in Choque Cabrera* (sodba z dne 22. oktobra 2009, C-261/08 in C-348/08), je bilo, ali Konvencija o izvajanju Schengenskega sporazuma (v nadaljevanju: KISS) in Zakonik o schengenskih mejah zavezujeta pristojne organe držav članic, da sprejmejo odločbo o odstranitvi zoper vsakega državljana tretje države, za katerega je bilo ugotovljeno, da nezakonito prebiva na ozemlju države članice. Dejansko stanje v tej zadevi se nanaša na M. García in A. Cabrero, v zvezi s katerima sta bili izdani odločbi o odstranitvi, ker sta nezakonito prebivala na španskem ozemlju. V skladu s španskim zakonom in njegovo razlago je treba izrečeno sankcijo v tem primeru omejiti na denarno kazen, če ni drugih dejavnikov, ki bi upravičili nadomestitev denarne kazni z odstranitvijo. M. García in A. Cabrera sta zadevi predložila nacionalnemu sodišču, ki je nato vložilo predloga za sprejetje predhodne odločbe pri Sodišču.

Sodišče je v svojem odgovoru najprej ugotovilo neusklajenost besedila med špansko različico zadevnega besedila in drugimi jezikovnimi različicami. Ker je namreč samo v španski različici odstranitev obveznost, in ne možnost, ki jo imajo organi, je Sodišče presodilo, da prava volja zakonodajalca ni bila naložiti državam članicam obveznosti odstranitve. Poleg tega je Sodišče ugotovilo, da KISS daje prednost prostovoljnemu odhodu državljana, ki na ozemlju prebiva nezakonito. Poleg tega, čeprav KISS določa, da je treba v nekaterih okoliščinah državljana tretje države odstraniti iz države članice, na ozemlju katere je bil prijet, pa določa tudi, da je ta posledica odvisna od pogojev nacionalnega prava zadevne države članice. Zato je Sodišče menilo, da mora nacionalno pravo vsake države članice določiti, zlasti kar zadeva pogoje za izvedbo odstranitve, način uporabe osnovnih pravil iz KISS v zvezi z državljani tretjih držav, ki ne izpolnjujejo ali ne izpolnjujejo več pogojev za kratkoročno prebivanje na njenem ozemlju. Sodišče je presodilo, da niti KISS niti Zakonik o schengenskih mejah ne nalagata državam članicam obveznosti sprejetja odločbe o odstranitvi v zvezi z državljanom tretje države, ki nezakonito prebiva na ozemlju države članice.

Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah in mednarodno zasebno pravo

Leta 2009 je bilo na področju mednarodnega zasebnega prava izdanih veliko pomembnih sodb. Najprej je treba navesti sodbo z dne 6. oktobra 2009 v zadevi *ICF* (C-133/08), v kateri je Sodišče

prvič razlagalo Rimsko konvencijo o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih⁴⁰. Sodišče je na podlagi več predloženih vprašanj o členu 4 Konvencije najprej opozorilo, da je bila ta sklenjena, da bi se nadaljevalo delo za poenotenje prava na področju mednarodnega zasebnega prava, ki se je začelo s sprejetjem Bruseljske konvencije o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb⁴¹. V skladu z Rimsko konvencijo lahko pogodbeni stranki prosto izbereta pravo, ki se uporablja za pogodbo, ki jo skleneta. Če ga ne izbereta, se za pogodbo uporablja pravo države, s katero je ta pogodba najtesneje povezana. Konvencija poleg tega določa domnevo v korist kraja, v katerem ima prebivališče pogodbeni stranka, ki je dolžna opraviti za posamezno pogodbo značilno izpolnitev, in posebne navezne okoliščine, med drugim za pogodbe o prevozu blaga. V zvezi s tem je Sodišče presodilo, da se navezna okoliščina iz člena 4(4) navedene konvencije uporabi za pogodbo o zakupu vozila, ki ni „pogodba o zakupu vozila za en sam prevoz“, zgolj kadar glavni predmet pogodbe ni le dajanje prevoznega sredstva v uporabo, ampak prevoz blaga v pravem pomenu besede. Poleg tega je Sodišče presodilo, da je treba člen 4(5) te konvencije razlagati tako, da kadar je iz vseh okoliščin primera jasno razvidno, da je pogodba tesneje povezana z drugo državo od tiste, ki se določi na podlagi ene od naveznih okoliščin iz člena 4, od (2) do (4), iste konvencije, je naloga sodišča, da odstopi od teh naveznih okoliščin in določi pravo države, s katero je pogodba najtesneje povezana. Nazadnje je Sodišče odločilo, da del pogodbe lahko izjemoma ureja pravo, ki je drugačno od tistega, ki se uporabi za preostalo pogodbo, če je predmet tega dela pogodbe samostojen.

Razlaga Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (Uredba Bruselj I)⁴² in Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (Bruseljska konvencija) je bila prav tako predmet več sodb, ki jih je treba navesti. Tako izvira zadeva *Apostolides* (sodba z dne 28. aprila 2009, C-420/07) iz delitve Cipra po posredovanju turške vojske leta 1974. Republika Ciper, ki je pristopila k Evropski uniji leta 2004, dejansko nadzoruje le južni del otoka, na severnem delu pa je bila ustanovljena Turška republika Severni Ciper, ki jo priznava le Turčija. V teh okoliščinah je bila s Protokolom k Aktu o pristopu Republike Ciper uporaba prava Skupnosti odložena na tistih območjih, ki niso pod dejanskim nadzorom vlade Republike Ciper. V okviru spora, ki ga je sprožil ciprski državljani o priznanju in izvršitvi dveh sodb, ki ju je izdalo sodišče s sedežem na južnem delu otoka in s katerima je bilo dvema britanskima državljanoma naloženo, da zapustita nepremičnino na severnem delu, je predložitveno sodišče, ki je sodišče v Združenem kraljestvu, Sodišču postavilo več vprašanj o razlagi in uporabi Uredbe št. 44/2001. Sodišče je najprej presodilo, da odstopanje iz navedenega protokola ne nasprotuje uporabi Uredbe št. 44/2001 za sodno odločbo, ki jo je izdalo ciprsko sodišče s sedežem na območju pod vladnim nadzorom, ki pa se nanaša na nepremičnino, ki je na severnem območju. Nato je Sodišče ugotovilo, da dejstvo, da je nepremičnina na območju, ki ni pod dejanskim nadzorom vlade, in da torej zadevnih sodnih odločb dejansko ni mogoče izvršiti v kraju, v katerem je nepremičnina, ne nasprotuje priznanju in izvršitvi sodnih odločb v drugi državi članici. Člen 22, točka 1, Uredbe št. 44/2001 se namreč nanaša na mednarodno sodno pristojnost držav članic, in ne na njihovo notranjo sodno pristojnost. Sodišče je v zvezi z izjemo javnega reda države članice, v kateri se zahteva priznanje, prav tako spomnilo, da sodišče ne more zavrniti priznanja sodne odločbe, ki jo je izdalo sodišče druge države članice, le zato, ker meni, da je bilo nacionalno pravo ali pravo Skupnosti napačno uporabljeno, saj bi bil sicer spodkopan cilj Uredbe št. 44/2001. V takem primeru

⁴⁰ Konvencija o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih, na voljo za podpis 19. junija 1980 v Rimu (UL 1980, L 266, str. 1).

⁴¹ Konvencija z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32).

⁴² Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 (UL 2001, L 12, str. 1).

se lahko izjema uporabi le, če napačna uporaba prava pomeni, da bi se s priznanjem ali izvršitvijo sodne odločbe očitno kršilo bistveno pravno pravilo v notranjem pravnem redu zadevne države članice. Nazadnje je Sodišče presodilo, da priznanja ali izvršitve zamudne sodbe ni mogoče zavrniti, če je tožena stranka lahko začela postopek za izpodbijanje zamudne sodbe in če ji je to omogočilo uveljavljati, da ji pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje ni bilo vročeno pravočasno in tako, da bi lahko pripravila obrambo.

V zadevi *Allianz (nekdanja Riunione Adriatica di Sicurtà)* (sodba z dne 10. februarja 2009, C-185/07) je Sodišče presodilo, da ni združljivo z Uredbo št. 44/2001, da sodišče države članice izda odredbo, s katero osebi prepove, da začne ali nadaljuje postopek pred sodišči v drugi državi članici („anti-suit injunction“⁴³), ker naj bi se s takim postopkom kršil arbitražni sporazum. Sodišče je spomnilo, da se za postopek, ki vodi do izdaje „anti-suit injunction“, Uredba št. 44/2001 ne uporablja, vendar pa ima lahko ta postopek posledice, ki škodijo njenemu polnemu učinku. Tako je med drugim, kadar tak postopek ovira sodišče druge države članice pri izvajanju pristojnosti, ki so mu dodeljene na podlagi Uredbe št. 44/2001. Sodišče je torej presodilo, da če se zaradi predmeta spora, torej narave pravic, ki se varujejo s postopkom, za ta postopek uporablja Uredba št. 44/2001, se ta uredba uporabi tudi za vprašanje, ki se zastavi pred tem, in sicer v zvezi z uporabo arbitražnega sporazuma. Iz tega izhaja, da se za ugovor nepristojnosti na podlagi obstoja arbitražnega sporazuma uporablja Uredba št. 44/2001 in da je sodišče izključno pristojno, da na podlagi navedene uredbe odloča o tem ugovoru in svoji pristojnosti. Dejstvo, da se z uporabo „anti-suit injunction“ sodišču države članice, ki je običajno pristojno v skladu z Uredbo št. 44/2001, onemogoči, da bi se izreklo, ali se ta uporabi v sporu, o katerem odloča, nujno pomeni, da mu je odvzeto pooblastilo odločati o lastni pristojnosti. Z „anti-suit injunction“ se torej ne spoštuje splošno načelo, po katerem vsako sodišče na podlagi pravil, ki jih mora uporabiti, samo odloči, ali je pristojno za reševanje spora, ki mu je predložen. Poleg tega ruši vzajemno zaupanje med državami članicami glede njihovih pravnih sistemov in pravosodnih organov. „Anti-suit injunction“ torej ni združljiva z Uredbo št. 44/2001.

Področje uporabe Uredbe št. 44/2001 je bilo prav tako predmet zadeve *SCT Industri* (sodba z dne 2. julija 2009, C-111/08). Sodišče je v tej zadevi presodilo, da se navedena uredba ne uporablja za lastninsko tožbo za vrnitev stvari, vloženo v okviru postopka zaradi insolventnosti. Natančneje, glede na tesno povezavo s stečajnim postopkom je tožba za ugotovitev ničnosti prenosa kapitalskih deležev, ki ga je opravil upravitelj v okviru postopka zaradi insolventnosti, zajeta z izjemo od uporabe Uredbe št. 44/2001 v zvezi s stečajni.

Potem ko je Sodišče v zadevi *Color Drack* (sodba z dne 3. maja 2007, C-386/05, Recueil, str. I-3699) obravnavalo pogodbe o prodaji blaga, v katerih je bilo določenih več krajev dobave, je v zadevi *Rehder* (sodba z dne 9. julija 2009, C-204/08) obravnavalo pogodbe o opravljanju storitev, v katerih je bilo določeno opravljanje storitev v več krajih, in sicer pogodbo o letalskem prevozu. V tej zadevi je presodilo, da uporaba pravila o posebni pristojnosti v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji iz člena 5, točka 1, Uredbe št. 44/2001 ustreza cilju bližine in je utemeljena z obstojem tesne navezne okoliščine med pogodbo in sodiščem, ki naj o njej odloča. Ob upoštevanju ciljev bližine in predvidljivosti je torej treba v primeru opravljanja storitev v več krajih v različnih državah članicah poiskati kraj, ki zagotavlja najtesnejšo povezavo med zadevno pogodbo in pristojnim sodiščem, zlasti tistega, v katerem mora biti v skladu s pogodbo opravljen glavni del storitev. Pri letalskem prevozu oseb iz ene države članice v drugo, ki je opravljen na podlagi pogodbe, sklenjene z eno samo letalsko družbo, je za odločanje o odškodninskem zahtevku na podlagi te prevozne pogodbe

⁴³ Glej tudi sodbo Sodišča z dne 27. aprila 2004 v zadevi *Turner* (C-159/02, Recueil, str. I-3565).

in Uredbe (ES) št. 261/2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine potnikom⁴⁴ po izbiri tožeče stranke pristojno sodišče, v okraju katerega je kraj odhoda ali kraj prihoda letala.

V sodbi z dne 2. aprila 2009 v zadevi *Gambazzi* (C-394/07) je Sodišče presojalo pojem „sodna odločba“ v smislu določb o priznanju in izvršitvi iz Bruseljske konvencije ter o obsegu razloga za zavrnitev priznanja in izvršitve zaradi kršitve javnega reda države, v kateri se zahteva priznanje. Najprej je odločilo, da sta zamudna sodba in sklep „sodni odločbi“, če sta bili izdani v civilnem postopku, ki je načeloma oblikovan kontradiktorno. Člen 25 Bruseljske konvencije se namreč nanaša na vse sodne odločbe, ki jih izdajo sodišča v državah pogodbenicah, ne da bi razlikoval med njimi. Za uporabo navedene konvencije za te sodne odločbe zadostuje, da so bile ali bi lahko bile – preden se je zahtevalo njihovo priznanje ali njihova izvršitev – v državi izvora predmet kontradiktorne obravnave. Sodišče je pojasnilo, da dejstvo, da je sodišče odločilo, kot da se tožena stranka, ki je pred njim zakonito nastopila, ne bi spustila v postopek, ne zadostuje za izpodbijanje opredelitve za „sodno odločbo“. Nato je Sodišče odločilo, da sodišče države, v kateri se zahteva priznanje, glede na izjemo javnega reda lahko upošteva, da je sodišče države izvora odločilo o zahtevkih tožeče stranke, ne da bi zaslišalo toženo stranko, ki je zakonito nastopila pred njim, vendar je bila iz postopka izključena s sklepom, ker ni izpolnila obveznosti, ki so ji bile naložene z drugimi sklepi, izdanimi pred tem v okviru istega postopka. Izjema javnega reda se lahko uporabi, če se ugotovi, da je bil ukrep izključitve očitna in nesorazmerna kršitev pravice tožene stranke do izjave. Nadzor predložitvenega sodišča se mora nanašati ne le na okoliščine, v katerih sta bili izdani sodni odločbi, katerih priznanje se zahteva, ampak tudi na okoliščine, v katerih sta bila izdana sklepa o odredbi, in zlasti na preverjanje pravnih sredstev, ki so bila na voljo toženi stranki, in njene možnosti dati izjavo.

Sodišče je razlagalo tudi nekatere določbe Uredbe št. 2201/2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe št. 1347/2000⁴⁵. Najprej je treba navesti zadevo *Hadadi* (sodba z dne 16. julija 2009, C-168/08), v kateri je Sodišče presojalo merilo državljanstva zakoncev pri izbiri sodišča, pristojnega na področju razveze zakonske zveze. V obravnavani zadevi je šlo za zakonca, ki sta oba imela francosko in madžarsko državljanstvo, pri čemer je vsak v eni od obeh držav vložil tožbo za razvezo zakonske zveze. Sodišče je najprej ugotovilo, da Uredba št. 2201/2003 ne razlikuje med tem, ali ima oseba eno državljanstvo ali več. Zato določbe te uredbe, ki določa pristojnost sodišč države članice, katere državljan sta zakonca, ni mogoče razlagati različno glede na to, ali imata zakonca dvojno skupno državljanstvo ali pa imata le eno in isto državljanstvo. Kadar imata zakonca hkrati državljanstvo države članice, v kateri je sodišče, ki mu je bila predložena zadeva, in državljanstvo druge države članice, mora sodišče, ki mu je bila predložena zadeva, upoštevati, da imata zakonca tudi državljanstvo druge države članice in da bi lahko bila v skladu z navedeno uredbo pristojna sodišča te države. Sodišče je nato poudarilo, da pravila o pristojnosti na področju razveze zakonske zveze iz navedene uredbe temeljijo na več objektivnih alternativnih merilih in neobstoju hierarhije med pristojnostmi. Torej je dovoljen soobstoj več pristojnih sodišč, ne da bi bila med njimi hierarhija. Sodišče je na podlagi tega sklepalo, da kadar imata oba zakonca državljanstvi istih dveh držav članic, navedena uredba nasprotuje temu, da se pristojnost sodišč ene od držav članic izloči, ker tožeča stranka ne dokaže drugih naveznih okoliščin s to državo. Dalje je pojasnilo, da so sodišča držav članic, katerih državljan sta zakonca, pristojna na podlagi

⁴⁴ Uredba (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL L 46, str. 1).

⁴⁵ Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL L 338, str. 1).

te uredbe, pri čemer lahko zakonca izbereta sodišče države članice, pri katerem se bo obravnaval spor.

Nato je treba navesti zadevo A (sodba z dne 2. aprila 2009, C-523/07), v kateri je Sodišče prvič razlagalo pojem „običajno prebivališče“ otroka kot merilo za pristojnost sodišč glede roditeljske pravice. Ker se Uredba št. 2201/2003 ne sklicuje izrecno na pravo držav članic za opredelitev smisla in obsega pojma „običajno prebivališče“, je Sodišče presodilo, da gre za samostojen pojem. Ob upoštevanju okvira in cilja te uredbe običajno prebivališče ustreza kraju, ki pomeni neko integracijo otroka v družbeno in družinsko okolje. Med drugim je treba upoštevati dolžino, rednost, razmere bivanja in razloge za bivanje na ozemlju države članice ter razloge za preselitev družine v to državo članico, državljanstvo otroka, kraj in razmere šolanja, znanje jezikov ter družinske in socialne vezi otroka v tej državi. Sodišče je nato poudarilo, da je nacionalno sodišče pristojno za določitev običajnega prebivališča otroka ob upoštevanju vseh dejanskih okoliščin posameznega primera. Poleg tega je pojasnilo sistem nujnih ukrepov in ukrepov zavarovanja v smislu člena 20 Uredbe št. 2201/2003. O teh ukrepih lahko odloči nacionalno sodišče, če so nujni, sprejeti morajo biti glede oseb, ki so v zadevni državi članici, in biti morajo začasni. Izvajanje teh ukrepov, sprejetih za zavarovanje interesov otroka, in njihova zavezujočnost sta določena v skladu z nacionalnim pravom. Po izvedbi ukrepa zavarovanja nacionalno sodišče ni dolžno predati zadeve pristojnemu sodišču druge države članice. Če pa zaščita interesov otroka to zahteva, mora nacionalno sodišče, ki se je izreklo za nepristojno, o tem obvestiti pristojno sodišče druge države članice.

Vročanje notarskih listin, sprejetih zunaj sodnega postopka, je bilo predmet sodbe z dne 25. junija 2009 v zadevi *Roda Golf & Beach Resort* (C-14/08). Sodišče je v tej zadevi presodilo, da je pojem „zunajsodno pisanje“ v smislu člena 16 Uredbe (ES) št. 1348/2000 o vročanju sodnih in zunajsodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah⁴⁶ pojem prava Skupnosti. Namen Amsterdamske pogodbe ustvariti območje svobode, varnosti in pravice in prenos ureditve, ki dopušča sprejetje ukrepov, ki spadajo na področje pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah s čezmejnimi učinki, iz Pogodbe EU v Pogodbo ES namreč pričata o volji držav članic po utrditvi takih ukrepov v pravnem redu Skupnosti in s tem potrditvi načela, da jih je treba razlagati avtonomno. Sodišče je presodilo, da vročanje notarske listine zunaj sodnega postopka spada na področje uporabe Uredbe št. 1348/2000. Ker je namreč cilj sistema vročanja v Skupnosti pravilno delovanje notranjega trga, pravosodno sodelovanje iz člena 65 ES in Uredbe št. 1348/2000 ne more biti omejeno zgolj na sodne postopke. To sodelovanje se lahko začne tudi zunaj takega postopka, če ima čezmejne posledice in je potrebno za pravilno delovanje notranjega trga. Sodišče je pojasnilo, da ni nevarnosti, da bi to široko pojmovanje zunajsodnega pisanja pomenilo preveliko obremenitev sredstev nacionalnih sodišč, saj lahko države članice po eni strani za organe za pošiljanje in organe za sprejem zaradi vročanja imenujejo organe, ki niso sodišča, po drugi strani pa lahko predvidijo možnost, da vročitev osebam, ki prebivajo v drugi državi članici, opravijo neposredno po pošti.

Policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah

V zadevi *Wolzenburg* (sodba z dne 6. oktobra 2009, C-123/08) je bilo Sodišču predloženo vprašanje o združljivosti nacionalne zakonodaje, ki določa različno obravnavanje lastnih državljanov in državljanov drugih držav članic glede zavrnitve izvršitve evropskega naloga za prijetje, s pravom Unije. Nasprotno od tega, kar je predvideno za nizozemske državljane, namreč nizozemska

⁴⁶ Uredba Sveta (ES) št. 1348/2000 z dne 29. maja 2000 (UL L 160, str. 37).

zakonodaja, s katero se izvaja Okvirni sklep 2002/584/PNZ o evropskem nalogu za prijetje⁴⁷, določa izjemo od te izvršitve za državljane drugih držav le, če so ti pet let neprekinjeno zakonito prebivali na Nizozemskem in imajo dovoljenje za stalno prebivanje. Sodišče je najprej ugotovilo, da se uporabi člen 12, prvi odstavek, ES, saj države članice pri izvajanju okvirnega sklepa, sprejetega na podlagi Pogodbe EU, ne smejo kršiti prava Skupnosti, zlasti določb Pogodbe ES o svoboščini, priznani vsem državljanom Unije, da se prosto gibljejo in prebivajo na ozemlju držav članic. Sodišče je nato navedlo, da je treba člen 4, točka 6, tega okvirnega sklepa razlagati tako, da kadar gre za državljana Unije, država članica izvršitve naloga ne sme poleg pogoja glede trajanja prebivanja določiti dodatne upravne zahteve za uporabo razloga za neizvršitev navedenega naloga kot te, da ima oseba dovoljenje za stalno prebivanje. Nazadnje je Sodišče presodilo, da načelo prepovedi diskriminacije iz člena 12 ES ne nasprotuje zakonodaji izvršitvene države članice, na podlagi katere pristojni pravosodni organ te države zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje, izdanega zoper enega od njenih državljanov zaradi izvršitve zaporne kazni, medtem ko je taka zavrnitev, če gre za državljana druge države članice, ki ima pravico do prebivanja kot državljan Unije, odvisna od pogoja, da je ta pet let neprekinjeno zakonito prebival na ozemlju navedene izvršitvene države članice. Sodišče je to rešitev upravičilo z navedbo, da je njen namen zagotoviti, da je državljan druge države članice dovolj vključen v izvršitveno državo članico, in da ne presega okvirov, ki so potrebni za doseg tega cilja.

⁴⁷ Okvirni sklep Sveta z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (2002/584/PNZ) (UL L 190, str. 1).

B – Sestava Sodišča

(Protokolarna razvrstitev 14. decembra 2009)

Prva vrsta, od leve proti desni:

predsednica senata C. Toader; predsednik senata E. Levits; prvi generalni pravobranilec P. Mengozzi; predsednika senatov K. Lenaerts in A. Tizzano; predsednik Sodišča V. Skouris; predsednika senatov J. N. Cunha Rodrigues in J.-C. Bonichot; predsednici senatov R. Silva de Lapuerta in P. Lindh; sodnik C. W. A. Timmermans.

Druga vrsta, od leve proti desni:

sodniki L. Bay Larsen, U. Lõhmus, M. Ilešič, G. Arestis in P. Kūris; generalna pravobranilka J. Kokott; sodniki A. Rosas, K. Schiemann, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský in A. Ó Caoimh.

Tretja vrsta, od leve proti desni:

generalni pravobranilec P. Cruz Villalón; sodnica M. Berger; sodniki M. Safjan, A. Arabadjiev in T. von Danwitz; generalni pravobranilec Y. Bot; generalna pravobranilka E. Sharpston; generalni pravobranilec J. Mazák; generalna pravobranilka V. Trstenjak; sodnik J.-J. Kasel; sodnik D. Šváby; generalni pravobranilec N. Jääskinen; sodni tajnik R. Grass.

1. Člani Sodišča

(po vrstnem redu nastopa funkcije)

Vassilios Skouris

Rojen leta 1948; diploma iz prava svobodne univerze v Berlinu (1970); doktorat iz ustavnega in upravnega prava univerze v Hamburgu (1973); docent na univerzi v Hamburgu (1972–1977); profesor javnega prava na univerzi v Bielefeldu (1978); profesor javnega prava na univerzi v Solunu (1982); minister za notranje zadeve (1989 in 1996); član upravnega odbora univerze na Kreti (1983–1987); direktor centra za mednarodno gospodarsko in evropsko pravo v Solunu (1997–2005); predsednik grškega društva za evropsko pravo (1992–1994); član grškega nacionalnega odbora za raziskovanje (1993–1995); član visokega sveta za izbor grških uradnikov (1994–1996); član znanstvenega sveta akademije za evropsko pravo v Trieru (od 1995); član upravnega odbora grške nacionalne šole za sodnike (1995–1996); član znanstvenega sveta pri ministrstvu za zunanje zadeve (1997–1999); predsednik grškega ekonomsko-socialnega odbora v letu 1998; sodnik na Sodišču od 8. junija 1999; predsednik Sodišča od 7. oktobra 2003.

Peter Jann

Rojen leta 1935; doktorat iz pravnih znanosti univerze na Dunaju (1957); imenovan za sodnika in razporejen na zvezno ministrstvo za pravosodje (1961); sodnik za zadeve s področja medijskega prava na Straf-Bezirksgericht Wien (1963–1966); tiskovni predstavnik ministrstva za pravosodje (1966–1970), nato zaposlen pri oddelku za mednarodne zadeve istega ministrstva; svetovalec odbora za pravosodje in tiskovni predstavnik parlamenta (1973–1975); imenovan za sodnika ustavnega sodišča (1978); stalni sodnik poročevalec na istem sodišču do konca leta 1994; sodnik na Sodišču od 19. januarja 1995 do 6. oktobra 2009.

Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer

Rojen leta 1949; sodnik; član Consejo General del Poder Judicial (vrhovni svet pravosodne oblasti); profesor; šef kabineta predsednika Consejo General del Poder Judicial; sodnik *ad hoc* na Evropskem sodišču za človekove pravice; sodnik na vrhovnem sodišču od leta 1996; generalni pravobranilec na Sodišču od 19. januarja 1995 do smrti 12. novembra 2009.

Antonio Tizzano

Rojen leta 1940; profesor prava Evropske unije na univerzi La Sapienza v Rimu; profesor na univerzah Istituto Orientale (1969–1979) in Federico II v Neaplju (1979–1992), Catanii (1969–1977) in Mogadišu (1967–1972); odvetnik s pooblastilom za zastopanje pred Corte Suprema di Cassazione; pravni svetovalec pri Stalnem predstavništvu Italijanske republike pri Evropskih skupnostih (1984–1992); član italijanske delegacije pri pogajanjih o pristopu Kraljevine Španije in Portugalske republike k Evropskim skupnostim ter o Enotnem evropskem aktu in Pogodbi o Evropski uniji; avtor številnih strokovnih prispevkov, med drugim komentarja k evropskim pogodbam in zakonika Evropske unije; ustanovitelj in od leta 1996 urednik revije „Il Diritto dell'Unione Europea“; član uredniškega oziroma redakcijskega odbora več pravnih revij; predavatelj na številnih mednarodnih kongresih; konference in predavanja v mnogih mednarodnih institucijah, med njimi tudi na Hague Academy of International Law (1987); član skupine neodvisnih strokovnjakov za proučitev finančnega poslovanja Komisije Evropskih skupnosti (1999); generalni pravobranilec na Sodišču Evropskih skupnosti od 7. oktobra 2000 do 3. maja 2006; sodnik na Sodišču od 4. maja 2006.

José Narciso da Cunha Rodrigues

Rojen leta 1940; različne funkcije v pravosodju (1964–1977); sodeloval z različnimi vladami pri izdelavi in usklajevanju študij o reformi sodnega sistema; zastopnik vlade pri Evropski komisiji za človekove pravice in Evropskem sodišču za človekove pravice (1980–1984); strokovnjak v pripravljalnem odboru za človekove pravice pri Svetu Evrope (1980–1985); član odbora za revizijo kazenskega zakona in zakona o kazenskem postopku; Procurador-Geral da República (generalni republiški tožilec) (1984–2000); član nadzornega odbora Urada Evropske unije za boj proti goljufijam (OLAF) (1999–2000); sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2000.

Christiaan Willem Anton Timmermans

Rojen leta 1941; strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (1966–1969); uradnik Komisije Evropskih skupnosti (1969–1977); doktor pravnih znanosti (univerza v Leidnu); profesor evropskega prava na univerzi v Groningenu (1977–1989); nadomestni sodnik na višjem sodišču v Arnhemu; urednik več publikacij; namestnik generalnega direktorja pravne službe pri Komisiji Evropskih skupnosti (1989–2000); profesor evropskega prava na univerzi v Amsterdamu; sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2000.

Allan Rosas

Rojen leta 1948; doktor pravnih znanosti (univerza v Turkuju, Finska); profesor prava na univerzi v Turkuju (1978–1981) in Åbo Akademi (Turku/Åbo) (1981–1996); direktor tamkajšnjega inštituta za človekove pravice (1985–1995); različne odgovorne nacionalne in mednarodne univerzitetne funkcije; član znanstvenih združenj; koordinator več nacionalnih in mednarodnih raziskovalnih projektov in programov, večinoma na teh področjih: pravo Skupnosti, mednarodno pravo, pravo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ustavno pravo in primerjalna javna uprava; predstavnik finske vlade; član ali svetovalec finskih delegacij na različnih mednarodnih konferencah in srečanjih; strokovne funkcije v finskem pravnem življenju, predvsem v vladnih in parlamentarnih odborih na Finskem, pa tudi pri Združenih narodih, Unescu in Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) ter Svetu Evrope; od leta 1995 glavni pravni svetovalec v pravni službi Evropske komisije, pristojen za zunanje odnose; od marca 2001 namestnik generalnega direktorja pravne službe pri Evropski komisiji; sodnik na Sodišču od 17. januarja 2002.

Rosario Silva de Lapuerta

Rojena leta 1954; diplomirana pravica (Universidad Complutense de Madrid); Abogado del Estado v Malagi; Abogado del Estado v pravni službi ministrstva za promet, turizem in telekomunikacije, nato v pravni službi ministrstva za zunanje zadeve; Abogado del Estado-Jefe v pravni službi za postopke pred Sodiščem Evropskih skupnosti ter pomočnica generalnega direktorja službe za pravno pomoč za evropsko in mednarodno pravo pri Abogacía General del Estado (ministrstvo za pravosodje); članica strokovne skupine Komisije za prihodnjo ureditev sodnega sistema Skupnosti; vodja španske delegacije pri skupini „Prijatelji predsedstva“ za reformo sodnega sistema Skupnosti v Pogodbi iz Nice in skupine *ad hoc* „Sodišče Evropskih skupnosti“ Sveta; profesorica prava Skupnosti na Escuela Diplomática, Madrid; sourednica revije Noticias de la Unión Europea; sodnica na Sodišču od 7. oktobra 2003.

Koen Lenaerts

Rojen leta 1954; diploma in doktorat iz pravnih znanosti katoliške univerze v Leuvnu; magister prava, magister javne uprave (univerza Harvard); izredni profesor na katoliški univerzi v Leuvnu (od 1983); strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (1984–1985); profesor na Collège d'Europe v Bruggeju (1984–1989); odvetnik in član odvetniške zbornice Bruslja (1986–1989); gostujoči profesor na Harvard Law School (1989); sodnik na Sodišču prve stopnje od 25. septembra 1989 do 6. oktobra 2003; sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2003.

Juliane Kokott

Rojena leta 1957; študij prava (univerzi v Bonnu in Ženevi); LL.M. (American University/Washington D.C), doktorica pravnih znanosti (univerza v Heidelbergu, 1985; univerza Harvard, 1990), gostujoča profesorica na univerzi Berkeley (1991), profesorica nemškega in tujega javnega prava, mednarodnega prava in evropskega prava na univerzah v Augsburgu (1992), Heidelbergu (1993) in Düsseldorfu (1994); nadomestni arbiter na Mednarodnem sodišču za spravo in arbitražo pri Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE); podpredsednica Zveznega posvetovalnega sveta o globalnih spremembah (WBGU, 1996); profesorica mednarodnega prava, mednarodnega gospodarskega prava in evropskega prava na univerzi St. Gallen (1999); direktorica inštituta za evropsko pravo in mednarodno gospodarsko pravo na univerzi St. Gallen (2000); namestnica direktorja specialističnega programa gospodarskega prava na univerzi St. Gallen (2001); generalna pravobranilka na Sodišču od 7. oktobra 2003.

Luís Miguel Poiares Pessoa Maduro

Rojen leta 1967; diploma iz prava univerze v Lizboni (1990); asistent (evropski univerzitetni inštitut v Firencah, 1991); doktor pravnih znanosti (evropski univerzitetni inštitut v Firencah, 1996); gostujoči profesor (London School of Economics; Collège d'Europe de Natolin; Instituto Ortega y Gasset de Madrid; katoliška univerza Portugalske; Institute of European Studies, Macao), profesor (avtonomna univerza v Lizboni, 1997), Fulbrightov gostujoči raziskovalec (univerza Harvard, 1998); namestnik direktorja Academy of International Trade Law; sourednik (Hart Series on European Law and Integration, European Law Journal) in član uredniških odborov več pravnih revij; generalni pravobranilec na Sodišču od 7. oktobra 2003 do 6. oktobra 2009.

Konrad Hermann Theodor Schiemann

Rojen leta 1937, študij pravnih znanosti v Cambridgeu; barrister (1964–1980); Queen's Counsel (1980–1986); sodnik na High Court of England and Wales (višje sodišče Anglije in Walesa) (1986–1995); Lord Justice of Appeal (1995–2003); od leta 1985 bencher in leta 2003 Treasurer v Honourable Society of the Inner Temple; sodnik na Sodišču od 8. januarja 2004.

Jerzy Makarczyk

Rojen leta 1938; doktor pravnih znanosti (1966); profesor mednarodnega javnega prava (1974); Senior Visiting Fellow na univerzi v Oxfordu (1985); profesor na mednarodni krščanski univerzi v Tokiu (1988); avtor več del o mednarodnem javnem pravu, pravu Skupnosti in človekovih pravicah; član več mednarodnih znanstvenih društev za mednarodno pravo, evropsko pravo in človekove pravice; pogajalec poljske vlade za umik ruskih čet z ozemlja Republike Poljske; državni podsekretar, nato državni sekretar na zunanjem ministrstvu (1989–1992); predsednik poljske delegacije na generalni skupščini Združenih narodov, sodnik na Evropskem sodišču za človekove pravice (1992–2002); predsednik Institut de Droit International (2003); svetovalec predsednika Republike Poljske za zunanjo politiko in človekove pravice (2002–2004); sodnik na Sodišču od 11. maja 2004 do 6. oktobra 2009.

Pranas Kūris

Rojen leta 1938; diploma iz prava univerze v Vilni (1961); doktorat iz pravnih znanosti univerze v Moskvi (1965); habilitacija (dr. hab) na univerzi v Moskvi (1973); pripravnik na Institut des Hautes Études Internationales (pod mentorstvom prof. Ch. Rousseauja), univerza v Parizu (1967–1968); redni član litovske akademije znanosti (1996); častni doktorat litovske univerze za pravne znanosti (2001); razna upravna in učna mesta na univerzi v Vilni (1961–1990); raziskovalec, docent, profesor mednarodnega javnega prava, dekan pravne fakultete, več mest v diplomatski službi in litovskem pravosodju, pravosodni minister (1990–1991), državni svetnik (1991), veleposlanik Republike Litve v Belgiji, Luksemburgu in na Nizozemskem (1992–1994); sodnik na Evropskem sodišču za človekove pravice (nekdanjem) (junij 1994–november 1998); sodnik na vrhovnem sodišču Litve in predsednik tega sodišča (december 1994–oktober 1998); sodnik na Evropskem sodišču za človekove pravice (od novembra 1998); sodelovanje na več mednarodnih konferencah; član delegacije Republike Litve na pogajanjih z ZSSR (1990–1992); avtor okoli 200 del; sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

Endre Juhász

Rojen leta 1944; diploma iz prava univerze v Szegedu (1967); madžarski pravniški državni izpit (1970); podiplomski študij primerjalnega prava na univerzi v Strasbourgu, Francija (1969, 1970, 1971, 1972); uradnik pravne službe ministrstva za zunanjo trgovino (1966–1974), direktor za zakonodajne zadeve (1973–1974); prvi trgovinski ataše madžarskega veleposlaništva v Bruslju, pristojen za vprašanja Skupnosti (1974–1979); direktor na ministrstvu za zunanjo trgovino (1979–1983); prvi trgovinski ataše, nato trgovinski svetnik madžarskega veleposlaništva v Washingtonu, Združene države Amerike (1983–1989); generalni direktor na ministrstvu za trgovino in na ministrstvu za mednarodne gospodarske odnose (1989–1991); glavni pogajalec za sklenitev pridružitvenega sporazuma med Republiko Madžarsko in Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami (1990–1991); generalni sekretar na ministrstvu za mednarodne gospodarske odnose, direktor urada za evropske zadeve (1992); državni sekretar na ministrstvu za mednarodne gospodarske odnose (1993–1994); državni sekretar, predsednik urada za evropske zadeve na ministrstvu za industrijo in trgovino (1994); pooblaščen in izredni veleposlanik, vodja diplomatskega predstavništva Republike Madžarske pri Evropski uniji (januar 1995–maj 2003); glavni pogajalec za pristop Republike Madžarske k Evropski uniji (julij 1998–april 2003); minister brez listnice, pristojen za koordinacijo vprašanj evropske integracije (od maja 2003); sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

George Arestis

Rojen leta 1945; diploma iz prava univerze v Atenah (1968); M.A. in Comparative Politics and Government univerze v Kentu, Canterbury (1970); odvetnik na Cipru (1972–1982); imenovanje na mesto sodnika District Court (1982); napredovanje na mesto predsednika District Court (1995); upravni predsednik District Court v Nikoziji (1997–2003); sodnik na ciprskem Supreme Court (2003); sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

Anthony Borg Barthet U.O.M.

Rojen leta 1947; doktorat iz pravnih znanosti kraljeve univerze na Malti (1973); zaposlen kot malteški javni uslužbenec kot Notary to Government (1975); Counsel for the Republic (1978), Senior Counsel for the Republic (1979), Assistant Attorney General (1988) in od predsednika Malte imenovan za Attorney General (1989); predavatelj civilnega prava, zaposlen za krajši delovni čas, na univerzi na Malti (1985–1989); član sveta univerze na Malti (1998–2004); član komisije za pravosodje (1994–2004); član odbora guvernerjev arbitražnega centra Malte (1998–2004); sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

Marko Ilešič

Rojen leta 1947; doktor pravnih znanosti (Univerza v Ljubljani); specializacija v primerjalnem pravu (univerzi v Strasbourgu in Coimabri); odvetnik; sodnik na Sodišču združenega dela v Ljubljani (1975–1986); predsednik športnega sodišča (1978–1986); arbiter pri stalni arbitraži Zavarovalnice Triglav (1990–1998); predsednik borznega razsodišča (od 1995); arbiter borznega razsodišča (od 1998); arbiter pri Gospodarski zbornici Jugoslavije (do 1991) in Slovenije (od 1991); arbiter pri mednarodni trgovinski zbornici v Parizu; sodnik na pritožbenem sodišču UEFA (do 1988) in FIFA (od 2000); predsednik Zveze društev pravnikov Slovenije; član International Law Association, Comité maritime international in več mednarodnih pravnih društev; profesor civilnega, gospodarskega in mednarodnega zasebnega prava; dekan Pravne fakultete Univerze v Ljubljani, avtor več pravnih del; sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

Jiří Malenovský

Rojen leta 1950; doktorat iz pravnih znanosti Karlove univerze v Pragi (1975); asistent (1974–1990), prodekan (1989–1991) in vodja oddelka za mednarodno in evropsko pravo (1990–1992) na Masarykovi univerzi v Brnu; sodnik na ustavnem sodišču Češkoslovaške (1992); veleposlanik pri Svetu Evrope (1993–1998); predsednik odbora namestnikov ministrov Sveta Evrope (1995); generalni direktor na ministrstvu za zunanje zadeve (1998–2000); predsednik češke in slovaške veje International Law Association (1999–2001); sodnik na ustavnem sodišču (2000–2004); član zakonodajnega sveta (1998–2000); član Stalnega arbitražnega sodišča v Haagu (od 2000); profesor mednarodnega javnega prava na Masarykovi univerzi v Brnu (2001); sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

Ján Klučka

Rojen leta 1951; doktorat iz pravnih znanosti univerze v Bratislavi (1974); profesor mednarodnega javnega prava na univerzi v Košicah (od 1975); sodnik na ustavnem sodišču (1993); član Stalnega arbitražnega sodišča v Haagu (1994); član Beneške komisije (1994); predsednik slovaškega društva za mednarodno pravo (2002); sodnik na Sodišču od 11. maja 2004 do 6. oktobra 2009.

Uno Lõhmus

Rojen leta 1952; doktorat iz pravnih znanosti (1986); odvetnik (1977–1998); gostujoči profesor kazenskega prava na univerzi v Tartuju; sodnik na Evropskem sodišču za človekove pravice (1994–1998); predsednik vrhovnega sodišča Estonije (1998–2004); član pravne komisije za ustavo; svetovalec redakcijskega odbora za kazenski zakonik; član delovne skupine za zakonik o kazenskem postopku; avtor več del o človekovih pravicah in ustavnem pravu; sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

Egils Levits

Rojen leta 1955; diploma pravnih in političnih znanosti univerze v Hamburgu; znanstveni sodelavec pravne fakultete univerze v Kielu; svetovalec latvijskega parlamenta za vprašanja mednarodnega prava, ustavnega prava in zakonodajne reforme; veleposlanik Republike Latvije v Nemčiji in Švici (1992–1993), Avstriji, Švici in na Madžarskem (1994–1995); podpredsednik vlade in pravosodni minister z nalogami ministra za zunanje zadeve (1993–1994); posrednik na Sodišču za conciliacijo in arbitražo v okviru OVSE (od 1997); član Stalnega arbitražnega sodišča (od 2001); leta 1995 imenovan za sodnika Evropskega sodišča za človekove pravice, znova imenovan leta 1998 in 2001; več objavljenih prispevkov s področja ustavnega in upravnega prava, zakonodajne reforme in prava Skupnosti; sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

Aindrias Ó Caoimh

Rojen leta 1950; diplomirani pravnik civilnega prava (National University of Ireland, University College Dublin, 1971); barrister (King's Inns, 1972); diploma specialističnega študija evropskega prava (University College Dublin, 1977); barrister v okviru odvetniške zbornice Irske (1972–1999); predavatelj evropskega prava (King's Inns, Dublin); Senior Counsel (1994–1999); zastopnik irske vlade v številnih zadevah pred Sodiščem Evropskih skupnosti; sodnik High Court na Irskem (od leta 1999); bench (član upravnega odbora) Honorable Society of King's Inns (od leta 1999); podpredsednik Irish Society of European Law; Mitglied der International Law Association (irska sekcija); sin Andreasa O'Keeffa (Aindriasa Ó Caoimha), sodnik na Sodišču (1974–1985); sodnik na Sodišču od 13. oktobra 2004.

Lars Bay Larsen

Rojen leta 1953; diplomirani iz političnih ved (1976) in prava (1983) univerze v Københavnu; uradnik na ministrstvu za pravosodje (1983–1985); predavatelj (1984–1991), nato pridružen profesor (1991–1996) za družinsko pravo na univerzi v Københavnu; vodja sekcije Advokatsamfunda (1985–1986); vodja službe na ministrstvu za pravosodje (1986–1991); član odvetniške zbornice (1991); vodja oddelka (1991–1995), vodja oddelka za policijo (1995–1999), vodja pravnega oddelka (2000–2003) na ministrstvu za pravosodje; predstavnik Kraljevine Danske v odboru K-4 (1995–2000), v centralni skupini za Schengen (1996–1998) in v upravnem odboru Europol (1998–2000); sodnik na Højesteret (2003–2006); sodnik na Sodišču od 11. januarja 2006.

Eleanor Sharpston

Rojena leta 1955; študij ekonomije, jezikoslovja in prava na King's College, Cambridge (1973–1977); asistentka in raziskovalka na Corpus Christi College, Oxford (1977–1980); članica odvetniške zbornice (Middle Temple, 1980); barrister (1980–1987 in 1990–2005); strokovna sodelavka pri generalnem pravobranilcu in pozneje sodniku siru Gordonu Slynnu (1987–1990); profesorica evropskega in primerjalnega prava (Director of European Legal Studies) na University College London (1990–1992); predavateljica (Lecturer) na pravni fakulteti (1992–1998) in pozneje Affiliated Lecturer (1998–2005) na univerzi v Cambridgeu; Fellow of King's College, Cambridge (od 1992); Senior Research Fellow na Centre for European Legal Studies na univerzi v Cambridgeu (1998–2005); Queen's Counsel (1999); Bencher of Middle Temple (2005); generalna pravobranilka na Sodišču od 11. januarja 2006.

Paolo Mengozzi

Rojen leta 1938; profesor za mednarodno pravo in predstojnik katedre Jean Monnet za pravo Evropskih skupnosti univerze v Bologni; častni doktorat univerze Carlos III v Madridu; gostujoči profesor na univerzah Johns Hopkins (Bologna Center), St. Johns (New York), Georgetown, Paris-II, Georgia (Atene) in na Institut universitaire international (Luksemburg); koordinator European Business Law Pallas Program, ki se izvaja na univerzi v Nijmegenu; član posvetovalnega odbora Komisije Evropskih skupnosti za javna naročila; državni podsekretar za industrijo in trgovino med polletnim italijanskim predsedovanjem Svetu; član delovne skupine Evropske skupnosti o Svetovni trgovinski organizaciji (STO) in direktor zasedanja Centra za raziskave akademije mednarodnega prava v Haagu leta 1997, ki je bilo posvečeno STO; sodnik na Sodišču prve stopnje od 4. marca 1998 do 3. maja 2006; generalni pravobranilec na Sodišču od 4. maja 2006.

Pernilla Lindh

Rojena leta 1945; diplomirana pravnica (univerza v Lundu); strokovna sodelavka in sodnica na prvostopenjskem sodišču v Trollhättanu (1971–1974); strokovna sodelavka na pritožbenem sodišču v Stockholmu (1974–1975); sodnica na prvostopenjskem sodišču v Stockholmu (1975); svetovalka za pravne in administrativne zadeve pri predsedniku pritožbenega sodišča v Stockholmu (1975–1978); posebna odposlanica pri Domstolverket (nacionalna sodna uprava) (1977); svetovalka pri uradu ministra za pravosodje (Justice Chancellor) (1979–1980); sodnica prisednica na pritožbenem sodišču v Stockholmu (1980–1981); pravna svetovalka ministrstva za trgovino (1981–1982); pravna svetovalka, nato direktorica in generalna direktorica pravne službe pri ministrstvu za zunanje zadeve (1982–1995); naziv veleposlanice leta 1992; podpredsednica Marknadsdomstol; odgovorna za pravna in institucionalna vprašanja med pogajanja EGP (podpredsednica, nato predsednica skupine EFTA) in med pogajanja za pristop Kraljevine Švedske k Evropski uniji; sodnica na Sodišču prve stopnje od 18. januarja 1995 do 6. oktobra 2006; sodnica na Sodišču od 7. oktobra 2006.

Yves Bot

Rojen leta 1947; diploma pravne fakultete v Rouenu; doktorat iz pravnih znanosti univerze Paris II Panthéon-Assas; izredni profesor na pravni fakulteti v Mansu; pomočnik in nato prvi pomočnik državnega tožilca v Mansu (1974–1982); procureur de la République (državni tožilec) na tribunal de grande instance v Dieppu (1982–1984); procureur adjoint de la République na tribunal de grande instance v Strasbourgu (1984–1986); procureur de la République na tribunal de grande instance v Bastiji (1986–1988); avocat général (državni tožilec) na cour d'appel v Caenu (1988–1991); procureur de la République na tribunal de grande instance v Mansu (1991–1993); vodja delegacije pri ministru za pravosodje (1993–1995); procureur de la République na tribunal de grande instance v Nanterre (1995–2002); procureur de la République na tribunal de grande instance v Parizu (2002–2004); procureur général na cour d'appel v Parizu (2004–2006); generalni pravobranilec na Sodišču od 7. oktobra 2006.

Ján Mazák

Rojen leta 1954; doktorat iz pravnih znanosti univerze Pavol Jozef Safarik v Košicah (1978); profesor civilnega prava (1994) in prava Skupnosti (2004); direktor inštituta za pravo Skupnosti na pravni fakulteti v Košicah (2004); sodnik na Krajský súd (okrožno sodišče) v Košicah (1980); podpredsednik (1982) in predsednik (1990) Mestský súd (drugostopenjsko sodišče) v Košicah; član slovaške odvetniške zbornice (1991); strokovni sodelavec na ustavnem sodišču (1993–1998); namestnik ministra za pravosodje (1998–2000); predsednik ustavnega sodišča (2000–2006); član Beneške komisije (2004); generalni pravobranilec na Sodišču od 7. oktobra 2006.

Jean-Claude Bonichot

Rojen leta 1955; diploma iz prava univerze v Metz, diploma Institut d'études politiques de Paris, nekdanji študent École nationale d'administration; sodnik poročevalec (1982–1985), komisar vlade (1985–1987 in 1992–1999); sodnik prisednik (1999–2000); predsednik šestega pododdelka oddelka za spore (2000–2006) v Conseil d'État (državni svet); strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (1987–1991); direktor kabineta ministra za delo, zaposlovanje in poklicno izobraževanje, nato minister za javno upravo in za modernizacijo uprave (1991–1992); vodja pravne delegacije Conseil d'État pri državnem nosilcu zdravstvenega zavarovanja delavcev (2001–2006); pridružen profesor na univerzi v Metz (1988–2000), nato na univerzi Paris I Panthéon-Sorbonne (od 2000); avtor številnih prispevkov o upravnem pravu, pravu Skupnosti in evropskem pravu človekovih pravic; ustanovitelj in predsednik uredniškega odbora „Bulletin de jurisprudence de droit de l'urbanisme“ (bilten prakse iz prava urbanizma), soustanovitelj in član uredniškega odbora „Bulletin juridique des collectivités locales“ (pravni bilten lokalnih skupnosti), predsednik znanstvenega sveta raziskovalne skupine o institucijah in urbanistični ureditvi ter naseljih; sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2006.

Thomas von Danwitz

Rojen leta 1962; študij v Bonnu, Ženevi in Parizu; pravniški državni izpit (1986 in 1992); doktor pravnih znanosti (univerza v Bonnu, 1988); Diplôme international d'administration publique (École nationale d'administration, 1990); habilitacija (univerza v Bonnu, 1996); profesor nemškega javnega prava in evropskega prava (1996–2003), dekan pravne fakultete univerze Ruhr v Bochumu (2000–2001); profesor nemškega javnega prava in evropskega prava (univerza v Kölnu, 2003–2006); direktor Institut für Öffentliches Recht und Verwaltungslehre (2006); gostujoči profesor na Fletcher School of Law and Diplomacy (2000), na univerzi François Rabelais (Tours, 2001–2006) in na univerzi Paris I Panthéon-Sorbonne, (2005–2006); sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2006.

Verica Trstenjak

Rojena leta 1962; pravosodni izpit (1987); doktorica pravnih znanosti (Univerza v Ljubljani, 1995); od leta 1996 profesorica teorije države in prava ter zasebnega prava; raziskovalka; doktorski študij na univerzah v Zürichu, na inštitutu za primerjalno pravo univerze na Dunaju, na inštitutu Max Planck za mednarodno zasebno pravo v Hamburgu, na svobodni univerzi v Amsterdamu; gostujoča profesorica na univerzah na Dunaju in v Freiburgu (Nemčija) ter na Bucerius Law School v Hamburgu; vodja pravne službe (1994–1996) in državna sekretarka na ministrstvu za znanost in tehnologijo (1996–2000); generalna sekretarka vlade (2000); od leta 2003 članica komisije za evropski civilni zakonik; nosilka raziskovalnega projekta Humboldt (Humboldtova ustanova); objava več kot sto pravnih člankov in več knjig o evropskem in zasebnem pravu; nagrada Društva pravnikov Slovenije „pravnica leta 2003“; članica izdajateljskega sveta več pravnih revij; generalna sekretarka Zveze društev pravnikov Slovenije, članica več društev pravnikov, med njimi Gesellschaft für Rechtsvergleichung; sodnica na Sodišču prve stopnje od 7. julija 2004 do 6. oktobra 2006; generalna pravobranilka na Sodišču od 7. oktobra 2006.

Alexander Arabadjiev

Rojen leta 1949; študij prava (univerza St. Kliment Ohridski v Sofiji); sodnik na prvostopenjskem sodišču v Blagoevgradu (1975–1983); sodnik na regionalnem sodišču v Blagoevgradu (1983–1986); sodnik na vrhovnem sodišču (1986–1991); sodnik na ustavnem sodišču (1991–2000); član nekdanje Evropske komisije za človekove pravice (1997–1999); poslanec (2001–2006); član Evropske konvencije o prihodnosti Evrope (2002–2003); opazovalec v Evropskem parlamentu; sodnik na Sodišču od 12. januarja 2007.

Camelia Toader

Rojena leta 1963; diploma iz prava (1986), doktorica pravnih znanosti (univerza v Bukarešti, 1997); sodnica pripravnica na prvostopenjskem sodišču v Buftai (1986–1988); sodnica v petem oddelku prvostopenjskega sodišča v Bukarešti (1988–1992); predavateljica (1992–2005), nato profesorica (2005–2006) civilnega prava in evropskega pogodbenega prava na univerzi v Bukarešti; več doktorskih študijev in raziskovanje na inštitutu Max Planck za mednarodno zasebno pravo v Hamburgu (med 1992 in 2004); vodja oddelka za evropsko integracijo na ministrstvu za pravosodje (1997–1999); sodnica na visokem kasacijskem sodišču (1999–2006); gostujoča profesorica na univerzi na Dunaju (2000); predavateljica prava Skupnosti na nacionalnem inštitutu za sodnike (2003 in 2005–2006); članica uredniškega odbora več pravnih revij; sodnica na Sodišču od 12. januarja 2007.

Jean-Jacques Kasel

Rojen leta 1946; doktor pravnih znanosti, diploma (licence spéciale) iz upravnega prava (ULB, 1970); diploma IEP v Parizu (Ecofin, 1972); odvetniški pripravnik; pravni svetovalec v Banque de Paris et des Pays-Bas (1972-1973); ataše, nato sekretar poslaništva (secrétaire de légation) pri ministrstvu za zunanje zadeve (1973–1976); predsednik delovne skupine Sveta ministrov (1976); prvi poslaniški tajnik (premier secrétaire d'ambassade), namestnik stalnega predstavnika pri OECD (Pariz, 1976–1979); šef kabineta podpredsednika vlade (1979–1980); predsednik Evropskega političnega sodelovanja (1980); svetovalec, nato namestnik šefa kabineta predsednika Komisije Evropskih skupnosti (1981); direktor za proračun in kadrovske zadeve pri generalnem sekretariatu Sveta ministrov (1981–1984); poverjenik pri stalnem predstavništvu Evropskih skupnosti (1984–1985); predsednik proračunskega odbora; minister pooblaščenec, direktor za politične in kulturne zadeve (1986–1991); svetovalec na področju diplomacije ministrskega predsednika (1986–1991); veleposlanik v Grčiji (1989–1991, nerezident), predsednik političnega odbora (1991); veleposlanik, stalni predstavnik pri Evropskih skupnostih (1991–1998); predsednik Coreperja (prvi semester 1997); veleposlanik (Bruselj, 1998–2002); stalni predstavnik pri NATU (1998–2002); vodja protokola (maréchal de la Cour) in šef kabineta Njegove visokosti velikega vojvode (SAR le Grand-Duc) (2002–2007); sodnik na Sodišču od 15. januarja 2008.

Marek Safjan

Rojen leta 1949; doktor prava (univerza v Varšavi, 1980); habilitiran doktor pravnih znanosti (univerza v Varšavi, 1990); redni profesor prava (1998–2009); direktor inštituta za civilno pravo univerze v Varšavi (1992–1996); podrektor univerze v Varšavi (1994–1997); generalni sekretar poljskega oddelka združenja Henri Capitant des amis de la culture juridique française (1994–1998); predstavnik Republike Poljske v odboru za bioetiko Sveta Evrope (1991–1997); predsednik znanstvenega sveta inštituta za pravosodje (1998); sodnik na ustavnem sodišču (1997–1998), nato predsednik tega sodišča (1998–2006); član mednarodne akademije za primerjalno pravo (od 1994), član mednarodnega združenja za pravo, etiko in znanost (od 1995), član poljskega Helsinškega odbora; član poljske akademije umetnosti in književnosti; medalja *pro merito*, ki mu jo je podelil generalni sekretar Sveta Evrope (2007); avtor številnih publikacij s področja civilnega, medicinskega in evropskega prava; sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2009.

Daniel Šváby

Rojen leta 1951; doktor prava (univerza v Bratislavi); sodnik na sodišču prve stopnje v Bratislavi; sodnik na pritožbenem sodišču za civilnopravne zadeve in podpredsednik pritožbenega sodišča v Bratislavi; član oddelka za civilno in družinsko pravo inštituta za pravo ministrstva za pravosodje; začasni sodnik na vrhovnem sodišču za gospodarskopravne zadeve; član Evropske komisije za človekove pravice (Strasbourg); sodnik na ustavnem sodišču (2000–2004); sodnik na Sodišču prve stopnje od 12. maja 2004 do 6. oktobra 2009; sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2009.

Maria Berger

Rojena leta 1956; študij prava in ekonomije (1975–1979), doktorica prava; asistentka in predavateljica na inštitutu za javno pravo in politične vede univerze v Innsbrucku (1979–1984); zaposlena pri zveznem ministrstvu za znanost in raziskave, nazadnje namestnica vodje oddelka (1984–1988); odgovorna za zadeve EU pri zveznem uradu predsednika vlade (1988–1989); vodja službe „Evropska integracija“ zveznega urada predsednika vlade (priprave na pristop Republike Avstrije k Evropski uniji) (1989–1992); direktorica nadzornega organa EFTE v Ženevi in Bruslju (1993–1994); podpredsednica Donau-Universität v Kremsu (1995–1996); poslanka v Evropskem parlamentu (od novembra 1996 do januarja 2007 in od decembra 2008 do julija 2009) in članica pravnega odbora; nadomestna članica evropske Konvencije za prihodnost Evrope (od februarja 2002 do julija 2003); članica mestnega sveta mesta Perg (od septembra 1997 do septembra 2009); zvezna ministrica za pravosodje (od januarja 2007 do decembra 2008); sodnica na Sodišču od 7. oktobra 2009.

Niilo Jääskinen

Rojen leta 1958; diploma iz prava (1980), univerzitetna diploma iz prava (1982), doktorat univerze v Helsinkih (2008); predavatelj na univerzi v Helsinkih (1980–1986); strokovni sodelavec in začasni sodnik sodišča prve stopnje v Rovaniemiju (1983–1984); pravni svetovalec (1987–1989), nato vodja oddelka za evropsko pravo (1990–1995) pri ministrstvu za pravosodje; pravni svetovalec pri ministrstvu za zunanje zadeve (1989–1990); svetovalec in sekretar za evropske zadeve v velikem odboru finskega parlamenta (1995–2000); začasni sodnik (od julija 2000 do decembra 2002), nato sodnik (od januarja 2003 do septembra 2009) na vrhovnem upravnem sodišču; odgovorni za pravna in institucionalna vprašanja med pogajanji za pristop Republike Finske k Evropski uniji; generalni pravobranilec na Sodišču od 7. oktobra 2009.

Pedro Cruz Villalón

Rojen leta 1946; diploma pravnih znanosti (1963–1968) in doktorat (1975) univerze v Seville; podiplomski študij na univerzi v Freiburgu im Breisgau (1969–1971); redni profesor političnega prava na univerzi v Seville (1978–1986); predstojnik katedre za ustavno pravo na univerzi v Seville (1986–1992); strokovni sodelavec na španskem ustavnem sodišču (1986–1987); sodnik na ustavnem sodišču (1992–1998); predsednik ustavnega sodišča (1998–2001); profesor na Wissenschaftskollegu v Berlinu (2001–2002); predstojnik katedre za ustavno pravo na neodvisni univerzi v Madridu (2002–2009); izvoljeni član Conseil d'État (2004–2009); avtor številnih publikacij; generalni pravobranilec na Sodišču od 14. decembra 2009.

Roger Grass

Rojen leta 1948; diploma inštituta za politične študije v Parizu in visokošolskega študija javnega prava; namestnik procureur de la République na tribunal de grande instance de Versailles; generalni administrator (administrateur général) na Sodišču; generalni sekretar pri parquet général pri cour d'appel de Paris; kabinet ministra za pravosodje, ministrstvo za pravosodje; strokovni sodelavec pri predsedniku Sodišča; sodni tajnik Sodišča od 10. februarja 1994.

2. Spremembe v sestavi Sodišča leta 2009

Slavnostna seja 6. oktobra 2009

Predstavniki vlad držav članic so s sklepoma z dne 25. februarja 2009 in 25. marca 2009 za obdobje od 7. oktobra 2009 do 6. oktobra 2015 podaljšali mandate sodnikom Sodišča Vassiliosu Skourisu, Allanu Rosasu, Koenu Lenaertsu, Marku Ilešiču, Aindriasu Ó Caoimhu, sodnici Rosarii Silva de Lapuerta, sodnikom Endreju Juhászu, Unu Löhmu, Larsu Bayu Larsenu, sodnici Camelii Toader in sodniku Jeanu-Jacquesu Kaselu.

S sklepoma z dne 25. februarja 2009 in 8. julija 2009 so bili za sodnike Sodišča za obdobje od 7. oktobra 2009 do 6. oktobra 2015 imenovani Marek Safjan, ki je nasledil Jerzyja Makarczyka, Daniel Šváby, ki je nasledil Jana Klučko, in za obdobje od 7. oktobra 2009 do 6. oktobra 2012 Maria Berger, ki je nasledila Petra Janna.

Predstavniki vlad držav članic so s sklepom z dne 25. februarja 2009 za obdobje od 7. oktobra 2009 do 6. oktobra 2015 podaljšali mandate generalnim pravobranilcem Sodišča Eleanor Sharpston, Juliani Kokott in Dámasu Ruiz-Jaraboju Colomerju. S tem sklepom je bil za generalnega pravobranilca Sodišča za obdobje od 7. oktobra 2009 do 6. oktobra 2015 imenovan Niilo Jääskinen, ki je nasledil Luísa Miguela Poesa Pessoa Madura.

Slavnostna seja 14. decembra 2009

Po smrti generalnega pravobranilca Dámasa Ruiz-Jaraboja Colomerja so predstavniki vlad držav članic Evropske unije s sklepom z dne 30. novembra 2009 za generalnega pravobranilca Sodišča Evropske unije imenovali Pedra Cruza Villalóna, in sicer za preostanek mandata generalnega pravobranilca Dámasa Ruiz-Jaraboja Colomerja, torej za obdobje od 30. novembra 2009 do 6. oktobra 2015.

3. Protokolarna razvrstitev

Od 1. januarja do 7. oktobra 2009

V. SKOURIS, predsednik Sodišča
P. JANN, predsednik prvega senata
C. W. A. TIMMERMANS, predsednik drugega senata
A. ROSAS, predsednik tretjega senata
K. LENAERTS, predsednik četrtega senata
E. SHARPSTON, prva generalna pravobranilka
M. ILEŠIČ, predsednik petega senata
A. Ó CAOIMH, predsednik sedmega senata
J.-C. BONICHOT, predsednik šestega senata
T. von DANWITZ, predsednik osmega senata
D. RUIZ-JARABO COLOMER, generalni pravobranilec
A. TIZZANO, sodnik
J. N. CUNHA RODRIGUES, sodnik
R. SILVA de LAPUERTA, sodnica
J. KOKOTT, generalna pravobranilka
M. POIARES MADURO, generalni pravobranilec
K. SCHIEMANN, sodnik
J. MAKARCZYK, sodnik
P. KÜRIS, sodnik
E. JUHÁSZ, sodnik
G. ARETIS, sodnik
A. BORG BARTHET, sodnik
J. MALENOVSKÝ, sodnik
J. KLUČKA, sodnik
U. LÖHMUS, sodnik
E. LEVITS, sodnik
L. BAY LARSEN, sodnik
P. MENGZZI, generalni pravobranilec
P. LINDH, sodnica
Y. BOT, generalni pravobranilec
J. MAZÁK, generalni pravobranilec
V. TRSTENJAK, generalna pravobranilka
A. ARABADJIEV, sodnik
C. TOADER, sodnica
J.-J. KASEL, sodnik

R. GRASS, sodni tajnik

Od 8. oktobra 2009 do 13. decembra 2009

V. SKOURIS, predsednik Sodišča
A. TIZZANO, predsednik prvega senata
J. N. CUNHA RODRIGUES, predsednik drugega senata
K. LENAERTS, predsednik tretjega senata
J.-C. BONICHOT, predsednik četrtega senata
P. MENGZZI, prvi generalni pravobranilec
R. SILVA de LAPUERTA, predsednica sedmega senata
E. LEVITS, predsednik petega senata
P. LINDH, predsednica šestega senata
C. TOADER, predsednica osmega senata
D. RUIZ-JARABO COLOMER, generalni pravobranilec
C. W. A. TIMMERMANS, sodnik
A. ROSAS, sodnik
J. KOKOTT, generalna pravobranilka
K. SCHIEMANN, sodnik
P. KÜRIS, sodnik
E. JUHÁSZ, sodnik
G. ARETIS, sodnik
A. BORG BARTHET, sodnik
M. ILEŠIČ, sodnik
J. MALENOVSKÝ, sodnik
U. LÖHMUS, sodnik
A. Ó CAOIMH, sodnik
L. BAY LARSEN, sodnik
E. SHARPSTON, generalna pravobranilka
Y. BOT, generalni pravobranilec
J. MAZÁK, generalni pravobranilec
T. von DANWITZ, sodnik
V. TRSTENJAK, generalna pravobranilka
A. ARABADJIEV, sodnik
J.-J. KASEL, sodnik
M. SAFJAN, sodnik
D. ŠVÁBY, sodnik
M. BERGER, sodnica
N. JÄÄSKINEN, generalni pravobranilec

R. GRASS, sodni tajnik

Od 14. decembra 2009 do 31. decembra 2009

V. SKOURIS, predsednik Sodišča
A. TIZZANO, predsednik prvega senata
J. N. CUNHA RODRIGUES,
predsednik drugega senata
K. LENAERTS, predsednik tretjega senata
J.-C. BONICHOT, predsednik četrtega senata
P. MENGGOZZI, prvi generalni pravobranilec
R. SILVA de LAPUERTA,
predsednica sedmega senata
E. LEVITS, predsednik petega senata
P. LINDH, predsednica šestega senata
C. TOADER, predsednica osmega senata
C. W. A. TIMMERMANS, sodnik
A. ROSAS, sodnik
J. KOKOTT, generalna pravobranilka
K. SCHIEMANN, sodnik
P. KÜRIS, sodnik
E. JUHÁSZ, sodnik
G. ARESTIS, sodnik
A. BORG BARTHET, sodnik
M. ILEŠIČ, sodnik
J. MALENOVSKÝ, sodnik
U. LÖHMUS, sodnik
A. Ó CAOIMH, sodnik
L. BAY LARSEN, sodnik
E. SHARPSTON, generalna pravobranilka
Y. BOT, generalni pravobranilec
J. MAZÁK, generalni pravobranilec
T. von DANWITZ, sodnik
V. TRSTENJAK, generalna pravobranilka
A. ARABADJIEV, sodnik
J.-J. KASEL, sodnik
M. SAFJAN, sodnik
D. ŠVÁBY, sodnik
M. BERGER, sodnica
N. JÄÄSKINEN, generalni pravobranilec
P. CRUZ VILLALÓN, generalni pravobranilec

R. GRASS, sodni tajnik

4. Nekdanji člani Sodišča

Massimo Pilotti, sodnik (1952–1958), predsednik od 1952. do 1958.
Josephus Servatius Serrarens Petrus, sodnik (1952–1958)
Adrianus Van Kleffens, sodnik (1952–1958)
Jacques Rueff, sodnik (1952–1959 in 1960–1962)
Otto Riese, sodnik (1952–1963)
Maurice Lagrange, generalni pravobranilec (1952–1964)
Louis Delvaux, sodnik (1952–1967)
Hammes Charles Léon, sodnik (1952–1967), predsednik od 1964. do 1967.
Karl Roemer, generalni pravobranilec (1953–1973)
Nicola Catalano, sodnik (1958–1962)
Rino Rossi, sodnik (1958–1964)
Andreas Matthias Donner, sodnik (1958–1979), predsednik od 1958. do 1964.
Alberto Trabucchi, sodnik (1962–1972), nato generalni pravobranilec (1973–1976)
Robert Lecourt, sodnik (1962–1976), predsednik od 1967. do 1976.
Walter Strauss, sodnik (1963–1970)
Joseph Gand, generalni pravobranilec (1964–1970)
Monaco Riccardo, sodnik (1964–1976)
Josse J. Mertens de Wilmars, sodnik (1967–1984), predsednik od 1980. do 1984.
Pierre Pescatore, sodnik (1967–1985)
Alain Louis Dutheil de Lamothe, generalni pravobranilec (1970–1972)
Hans Kutscher, sodnik (1970–1980), predsednik od 1976. do 1980.
Henri Mayras, generalni pravobranilec (1972–1981)
Cearbhall O'Dalaigh, sodnik (1973–1974)
Max Sørensen, sodnik (1973–1979)
Gerhard Reischl, generalni pravobranilec (1973–1981)
Jean-Pierre Warner, generalni pravobranilec (1973–1981)
Alexander J. Mackenzie Stuart, sodnik (1973–1988), predsednik od 1984. do 1988.
Aindrias O'Keeffe, sodnik (1975–1985)
Adolphe Touffait, sodnik (1976–1982)
Francesco Capotorti, sodnik (1976), nato generalni pravobranilec (1976–1982)
Giacinto Bosco, sodnik (1976–1988)
Thymen Koopmans, sodnik (1979–1990)
Ole Due, sodnik (1979–1994), predsednik od 1988. do 1994.
Ulrich Everling, sodnik (1980–1988)
Alexandros Chloros, sodnik (1981–1982)
Simone Rozès, generalna pravobranilka (1981–1984)
Pieter Verloren van Themaat, generalni pravobranilec (1981–1986)
Sir Gordon Slynn, generalni pravobranilec (1981–1988), nato sodnik (1988–1992)
Fernand Grévisse, sodnik (1981–1982 in 1988–1994)
Kai Bahlmann, sodnik (1982–1988)
Yves Galmot, sodnik (1982–1988)
G. Federico Mancini, generalni pravobranilec (1982–1988), nato sodnik (1988–1999)
Constantinos Kakouris, sodnik (1983–1997)
Marco Darmon, generalni pravobranilec (1984–1994)

René Joliet, sodnik (1984–1995)
Carl Otto Lenz, generalni pravobranilec (1984–1997)
Thomas Francis O'Higgins, sodnik (1985–1991)
Fernand Schockweiler, sodnik (1985–1996)
José Luis Da Cruz Vilaça, generalni pravobranilec (1986–1988)
José Carlos De Carvalho Moithinho de Almeida, sodnik (1986–2000)
Jean Mischo, generalni pravobranilec (1986–1991 in 1997–2003)
Gil Carlos Rodríguez Iglesias, sodnik (1986–2003), predsednik od 1994. do 2003.
Manuel Díez de Velasco, sodnik (1988–1994)
Manfred Zuleeg, sodnik (1988–1994)
Walter Van Gerven, generalni pravobranilec (1988–1994)
Giuseppe Tesaurò, generalni pravobranilec (1988–1998)
Geoffrey Francis Jacobs, generalni pravobranilec (1988–2006)
Paul Joan George Kapteyn, sodnik (1990–2000)
John L. Murray, sodnik (1991–1999)
Claus Christian Gulmann, generalni pravobranilec (1991–1994), nato sodnik (1994–2006)
Edward David Alexander Ogilvy, sodnik (1992–2004)
Michael Bendik Elmer, generalni pravobranilec (1994–1997)
Georges Cosmas, generalni pravobranilec (1994–2000)
Günter Hirsch, sodnik (1994–2000)
Antonio Mario La Pergola, sodnik (1994 in 1999–2006), generalni pravobranilec (1995–1999)
Jean-Pierre Puissochet, sodnik (1994–2006)
Philippe Léger, generalni pravobranilec (1994–2006)
Hans Ragnemalm, sodnik (1995–2000)
Nial Fennelly, generalni pravobranilec (1995–2000)
Leif Sevón, sodnik (1995–2002)
Melchior Wathelet, sodnik (1995–2003)
Peter Jann, sodnik (1995–2009)
Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer, generalni pravobranilec (1995–2009)
Romain Schintgen, sodnik (1996–2008)
Krateros Ioannou, sodnik (1997–1999)
Siegbert Alber, generalni pravobranilec (1997–2003)
Antonio Saggio, generalni pravobranilec (1998–2000)
Fidelma O'Kelly Macken, sodnik (1999–2004)
Stig Von Bahr, sodnik (2000–2006)
Leendert A. Geelhoed, generalni pravobranilec (2000–2006)
Ninon Colneric, sodnica (2000–2006)
Christine Stix-Hackl, generalna pravobranilka (2000–2006)
Luís Miguel Poiares Pessoa Maduro, generalni pravobranilec (2003–2009)
Jerzy Makarczyk, sodnik (2004–2009)
Ján Klučka, sodnik (2004–2009)

Predsedniki

Massimo Pilotti (1952–1958)
Andreas Matthias Donner (1958–1964)
Charles Léon Hammes (1964–1967)
Robert Lecourt (1967–1976)
Hans Kutscher (1976–1980)
Josse J. Mertens de Wilmars (1980–1984)
Alexander John Mackenzie Stuart (1984–1988)
Ole Due (1988–1994)
Gil Carlos Rodríguez Iglésias (1994–2003)

Sodni tajniki

Albert Van Houtte (1953–1982)
Paul Heim (1982–1988)
Jean-Guy Giraud (1988–1994)

C – Sodna statistika Sodišča

Splošna dejavnost Sodišča

1. Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve (2005–2009)

Vložene zadeve

2. Vrste postopkov (2005–2009)
3. Predmet tožbe (2009)
4. Tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti države (2005–2009)

Končane zadeve

5. Vrste postopkov (2005–2009)
6. Sodbe, sklepi, mnenja (2009)
7. Sestava (2005–2009)
8. Zadeve, končane s sodbo, mnenjem ali sklepom (2005–2009)
9. Predmet tožbe (2005–2009)
10. Predmet tožbe (2009)
11. Sodbe zaradi neizpolnitve obveznosti države: vrsta odločitve (2005–2009)
12. Trajanje postopkov (sodbe in sklepi) (2005–2009)

Nerešene zadeve na dan 31. decembra

13. Vrste postopkov (2005–2009)
14. Sestava (2005–2009)

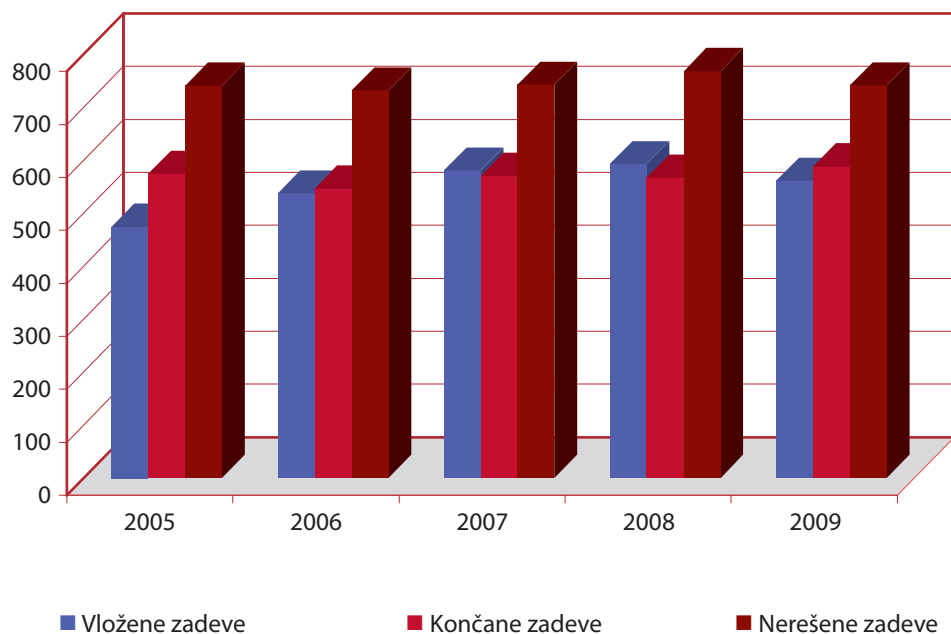
Razno

15. Hitri postopek (2005–2009)
16. Nujni postopek predhodnega odločanja (2008–2009)
17. Začasne odredbe (2009)

Splošni razvoj sodne dejavnosti (1952–2009)

18. Vložene zadeve in sodbe
19. Vloženi predlogi za sprejetje predhodne odločbe (po državi članici in po letu)
20. Vloženi predlogi za sprejetje predhodne odločbe (po državi članici in po pristojnem sodišču)
21. Vložene tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti države

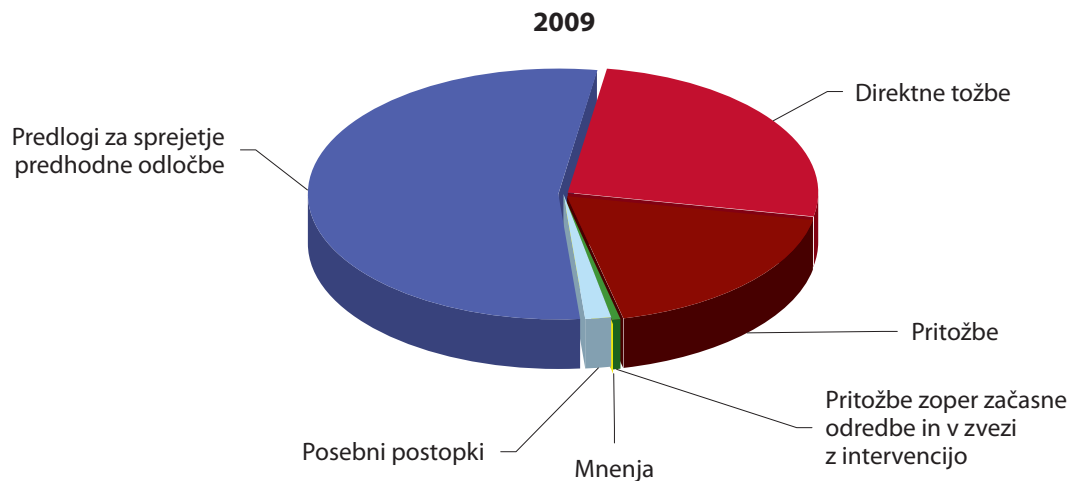
1. Splošna dejavnost Sodišča – Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve (2005–2009)¹

	2005	2006	2007	2008	2009
Vložene zadeve	474	537	580	592	561
Končane zadeve	574	546	570	567	588
Nerešene zadeve	740	731	742	768	741

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve povezanih zadev (številka zadeve = ena zadeva).

2. Vložene zadeve – Vrste postopkov (2005–2009)^{1, 2}

	2005	2006	2007	2008	2009
Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	221	251	265	288	302
Direktne tožbe	179	201	222	210	143 ³
Pritožbe	66	80	79	78	104
Pritožbe zoper začasne odredbe in v zvezi z intervencijo	1	3	8	8	2
Mnenja				1	1
Posebni postopki	7	2	7	8	9
Skupaj	474	537	581	593	561
Predlogi za izdajo začasne odredbe	2	1	3	3	1

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve povezanih zadev (številka zadeve = ena zadeva).

² Za „posebne postopke“ se štejejo: poprava sodbe (člen 66 Poslovnika); odmera stroškov (člen 74 Poslovnika), pravna pomoč (člen 76 Poslovnika), ugovor zoper sodbo (člen 94 Poslovnika), ugovor tretjega (člen 97 Poslovnika), obnova postopka (člen 98 Poslovnika), razlaga sodbe (člen 102 Poslovnika), preučitev predloga prvega generalnega pravobranilca za preučitev odločitve Sodišča prve stopnje (člen 62 Statuta Sodišča), postopek v zvezi z izvršbo (Protokol o privilegijih in imunitetah), zadeve v zvezi z imuniteto (Protokol o privilegijih in imunitetah).

³ Med direktnimi tožbami je 142 tožb zaradi neizpolnitve obveznosti in 1 ničnostna tožba.

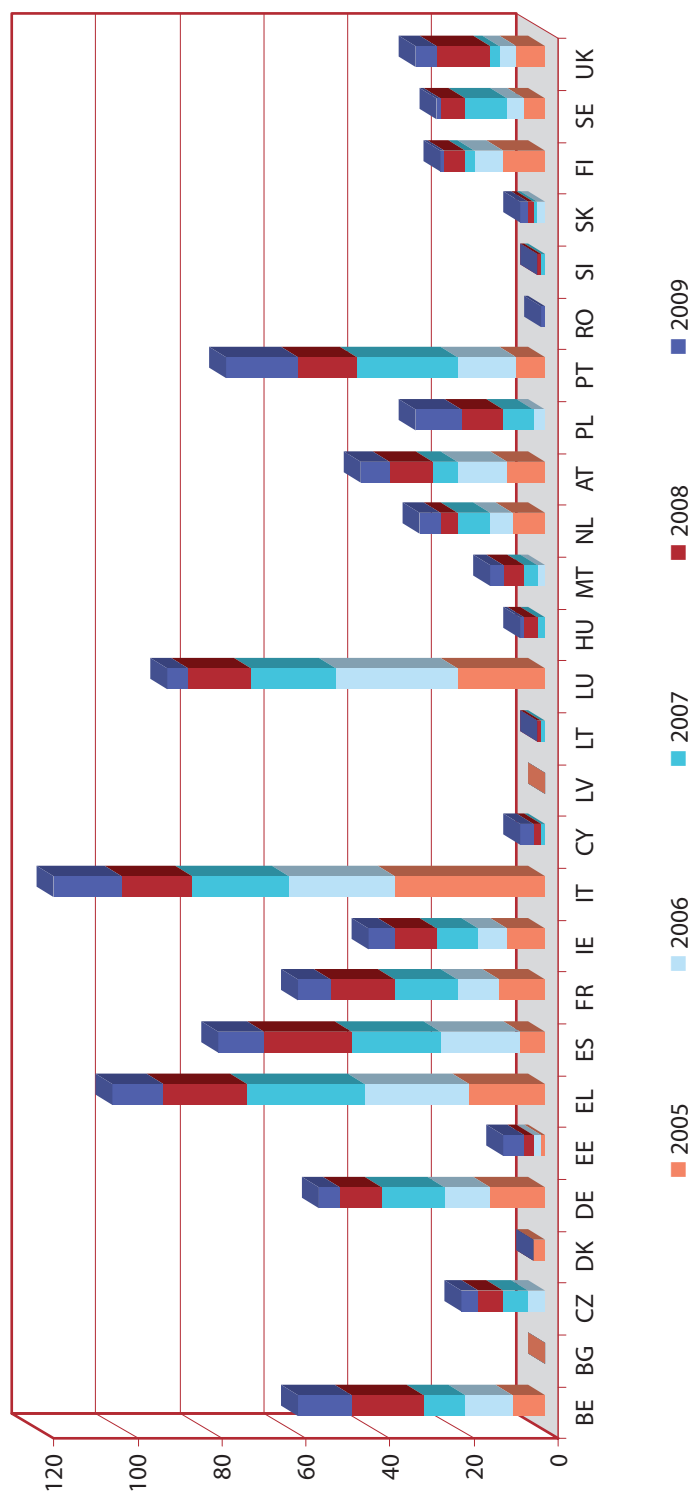
3. Vložene zadeve – Predmet tožbe (2009)¹

	Direktne tožbe	Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	Pritožbe	Pritožbe zoper začasne odredbe in v zvezi z intervencijo	Skupaj	Posebni postopki
Carinska unija		9	3		12	
Državne pomoči	10	5	32		47	
Energija	5	1			6	
Evropsko državljanstvo		8			8	
Industrijska politika	4	7			11	
Intelektualna lastnina		14	25		39	
Kmetijstvo	2	23	7		32	
Konkurenca		5	10	2	17	
Lastna sredstva Skupnosti	2	1			3	
Načela prava Skupnosti		4			4	
Obdavčitev	13	44			57	
Območje svobode, varnosti in pravice	2	17			19	
Okolje in potrošniki	45	33	2		80	
Podjetniško pravo	11	3	1		15	
Politika na področju ribištva		1	1		2	
Pravo institucij	2	3	9		14	4
Približevanje zakonodaj	9	12			21	
Pristop novih držav		1			1	
Promet	4	4			8	
Proračun Skupnosti	1				1	
Prosti pretok blaga	2	10	2		14	
Prosti pretok kapitala	6	6			12	
Prosto gibanje oseb	5	6			11	
Regionalna politika			1		1	
Skupna carinska tarifa		9			9	
Skupna zunanja in varnostna politika		1	3		4	
Socialna politika	5	26	1		32	
Socialna varnost delavcev migrantov		12			12	
Svoboda opravljanja storitev	7	16			23	
Svoboda ustanavljanja	8	9			17	
Trgovinska politika		2	4		6	
Zunanji odnosi		6			6	1
Pogodba ES/PDEU²	143	298	101	2	544	5
Pogodba EU		4			4	
Pogodba ESPJ			1		1	
Postopek						5
Kadrovski predpisi za uradnike			2		2	
Razno			2		2	5
SKUPAJ SPLOŠNO	143	302	104	2	551	10

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve povezanih zadev (številka zadeve = ena zadeva).

² 1. decembra 2009, na dan začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe, je Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU) nadomestila Pogodbo o ustanovitvi Evropskih skupnosti (Pogodba ES).

4. Vložene zadeve – Tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti države (2005–2009)¹

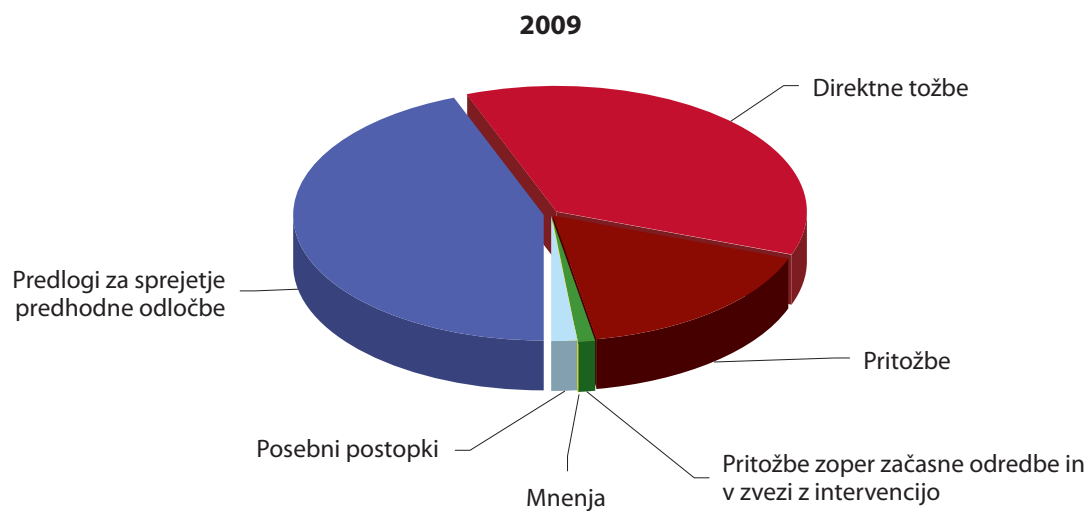

	2005		2006		2007		2008		2009 ²	
	Člen 226	Člen 228	Člen 226	Člen 228	Člen 226	Člen 228	Člen 226	Člen 228	Člen 226	Člen 228
BE	8		11		10		17		13	
BG										
CZ			4		6		6		4	
DK	3									
DE	13		11		15		10		5	
EE	1		2				2		5	
EL	18		25		26	2	19	1	11	1
ES	6		19		21		21		11	
FR	11		9	1	14	1	15		8	
IE	9		7		10		10		6	
IT	36		25		23		17		15	1
CY					1		2		3	
LV										
LT					1		1			
LU	19	2	28	1	20		15		5	
HU					2		3		1	
MT			2		3		5		3	
NL	8		5		8		4		5	
AT	9		12		6		10		7	
PL			3		7		10		11	
PT	7		13	1	23	1	14		17	
RO									1	
SI					1		1			
SK			2		1		1		2	
FI	10		7		2		5		1	
SE	5		4		10		6		1	
UK	7		4		2		13		5	
Skupaj	170	2	193	3	212	4	207	1	140	2

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitev povezanih zadev (številka zadeve = ena zadeva).

² Po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe 1. decembra 2009 so členi od 258 PDEU do 260 PDEU nadomestili člene od 226 ES do 228 ES.

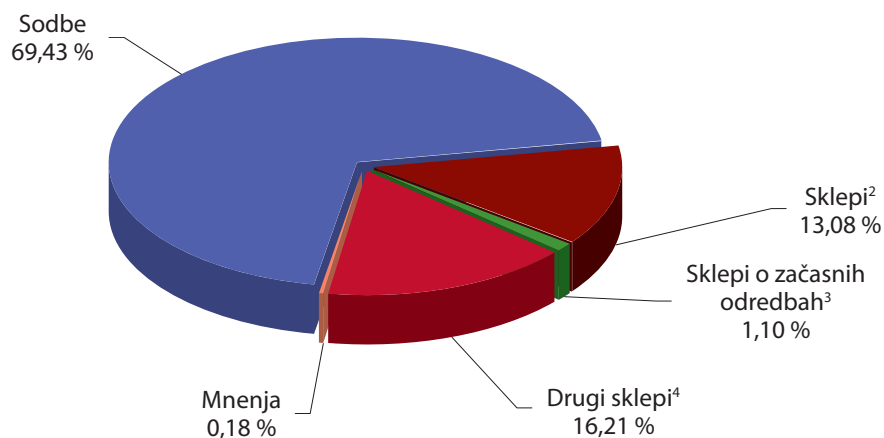
5. Končane zadeve – Vrste postopkov (2005–2009)¹

	2005	2006	2007	2008	2009
Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	254	266	235	301	259
Direktne tožbe	263	212	241	181	215
Pritožbe	48	63	88	69	97
Pritožbe zoper začasne odredbe in v zvezi z intervencijo	2	2	2	8	7
Mnenja		1			1
Posebni postopki	7	2	4	8	9
Skupaj	574	546	570	567	588

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve povezanih zadev (številka zadeve = ena zadeva).

6. Končane zadeve – Sodbe, sklepi, mnenja (2009)¹

	Sodbe	Sklepi ²	Sklepi o začasnih odredbah ³	Drugi sklepi ⁴	Mnenja	Skupaj
Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	188	22		18		228
Direktne tožbe	149		1	65		215
Pritožbe	38	45	2	2		87
Pritožbe zoper začasne odredbe in v zvezi z intervencijo			3	3		6
Mnenja					1	1
Posebni postopki	2	4				6
Skupaj	377	71	6	88	1	543

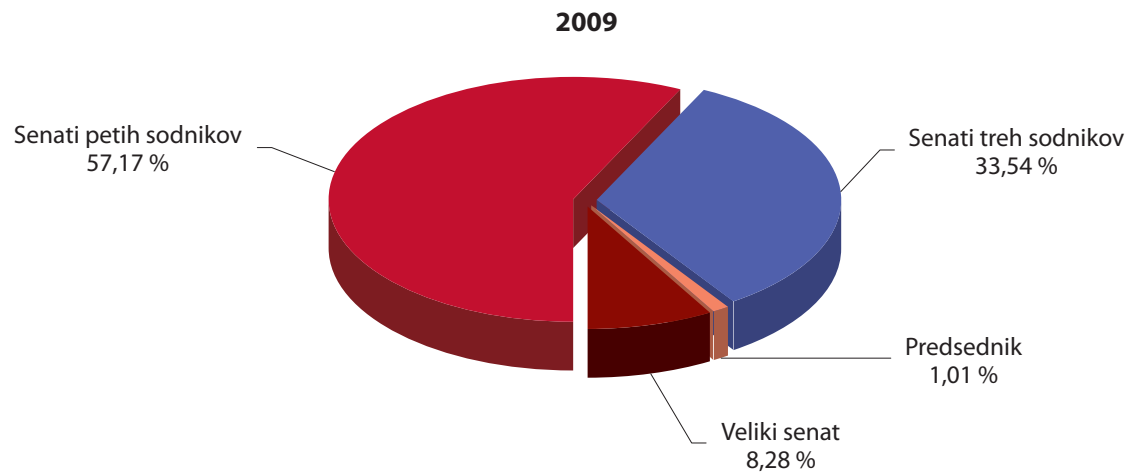
¹ Navedene številke (neto številke) označujejo skupno število zadev ob upoštevanju združitve zaradi povezanosti (niz združenih zadev = ena zadeva).

² Sklepi, s katerimi se postopek konča (ki niso sklepi, s katerimi se postopek konča z izbrisom zadeve, z ustavitvijo postopka ali z vrnitvijo zadeve Sodišču prve stopnje v ponovno odločanje).

³ Sklepi, izdani na podlagi predloga, ki temelji na členih 242 ES in 243 ES (po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe postala člena 278 PDEU in 279 PDEU) ali na podlagi člena 244 ES (postal člen 280 PDEU) ali na podlagi določb Pogodb AE ali na podlagi pritožbe zoper sklep o začasni odredbi ali o intervenciji.

⁴ Sklepi, s katerimi se postopek konča z izbrisom zadeve, z ustavitvijo postopka ali z vrnitvijo zadeve Sodišču prve stopnje v ponovno odločanje.

7. Končane zadeve – Sestava (2005–2009)¹

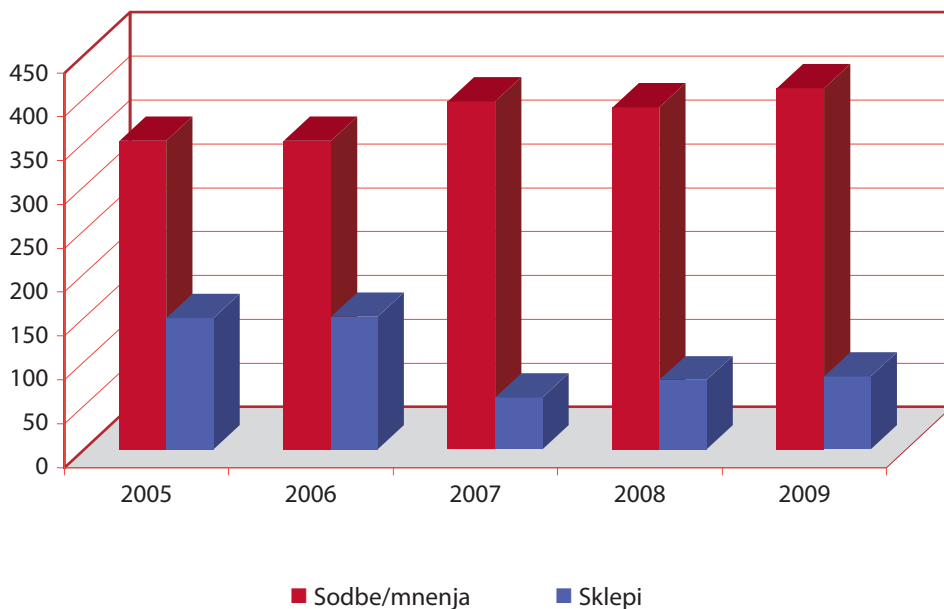

	2005			2006			2007			2008			2009		
	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Skupaj	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Skupaj	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Skupaj	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Skupaj	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Skupaj
Veliki senat	1		1	2		2									
Veliki senat	59		59	55		55	51		51	66		66	41		41
Senati petih sodnikov	245	5	250	265	13	278	242	9	251	259	13	272	275	8	283
Senati treh sodnikov	103	51	154	67	41	108	104	48	152	65	59	124	96	70	166
Predsednik		2	2		1	1		2	2		7	7		5	5
Skupaj	408	58	466	389	55	444	397	59	456	390	79	469	412	83	495

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve povezanih zadev (številka zadeve = ena zadeva).

² Sklepi, s katerimi se postopek konča (ki niso sklepi, s katerimi se postopek konča z izbrisom zadeve, z ustavitvijo postopka ali z vrnitvijo zadeve Sodišču prve stopnje v ponovno odločanje).

8. Zadeve, končane s sodbo, mnenjem ali sklepom (2005–2009)^{1, 2}

	2005	2006	2007	2008	2009
Sodbe/mnenja	352	352	397	390	412
Sklepi	150	151	59	79	83
Skupaj	502	503	456	469	495

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve povezanih zadev (številka zadeve = ena zadeva).

² Sklepi, s katerimi se postopek konča (ki niso sklepi, s katerimi se postopek konča z izbrisom zadeve, z ustavitvijo postopka ali z vrnitvijo zadeve Sodišču prve stopnje v ponovno odločanje).

9. Zadeve, končane s sodbo, mnenjem ali sklepom – Predmet tožbe (2005–2009)¹

	2005	2006	2007	2008	2009
Bruseljska konvencija	8	4	2	1	2
Carinska unija	9	9	12	8	5
Državne pomoči	23	23	9	26	10
Ekonomska in monetarna politika			1	1	1
Energija	3	6	4	4	4
Evropsko državljanstvo	2	4	2	6	3
Industrijska politika	11		11	12	6
Intelektualna lastnina	5	19	21	22	31
Kmetijstvo	63	30	23	54	18
Konkurenca	17	30	17	23	28
Lastna sredstva Skupnosti	2	6	3		10
Načela prava Skupnosti	2	1	4	4	4
Obdavčitev	34	55	44	38	44
Območje svobode, varnosti in pravice	5	9	17	4	26
Okolje in potrošniki	44	40	50	43	60
Podjetniško pravo	24	10	16	17	17
Politika na področju ribištva	11	7	6	6	4
Pravo institucij	16	15	6	16	29
Pravosodje in notranja politika		2		1	
Približevanje zakonodaj	41	19	21	21	32
Pridruževanje čezmorskih držav in ozemelj	2				
Pristop novih držav	1		1		1
Privilegiji in imunitete	1	1	1	2	
Promet	16	9	6	4	9
Prosti pretok blaga	11	8	14	12	12
Prosti pretok kapitala	5	4	13	9	8
Prosto gibanje oseb	17	20	19	27	19
Regionalna politika	5		7	1	3
Rimska konvencija					1
Skupna carinska tarifa	7	7	10	5	13
Skupna zunanja in varnostna politika			4	2	2
Socialna politika	29	29	26	25	33
Socialna varnost delavcev migrantov	10	7	7	5	3
Svoboda opravljanja storitev	11	17	24	8	17
Svoboda ustanavljanja	5	21	19	29	13
Trgovinska politika	4	1	1	1	5
Zunanji odnosi	8	11	9	8	8
Pogodba ES	452	424	430	445	481
Pogodba EU	3	3	4	6	1
Pogodba ESPJ	3		1	2	
Pogodba ESAE	1	4	1		
Postopek	1	2	3	5	5
Kadrovski predpisi za uradnike	6	9	17	11	8
Razno	7	11	20	16	13
SKUPAJ SPLOŠNO	466	442	456	469	495

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve povezanih zadev (številka zadeve = ena zadeva).

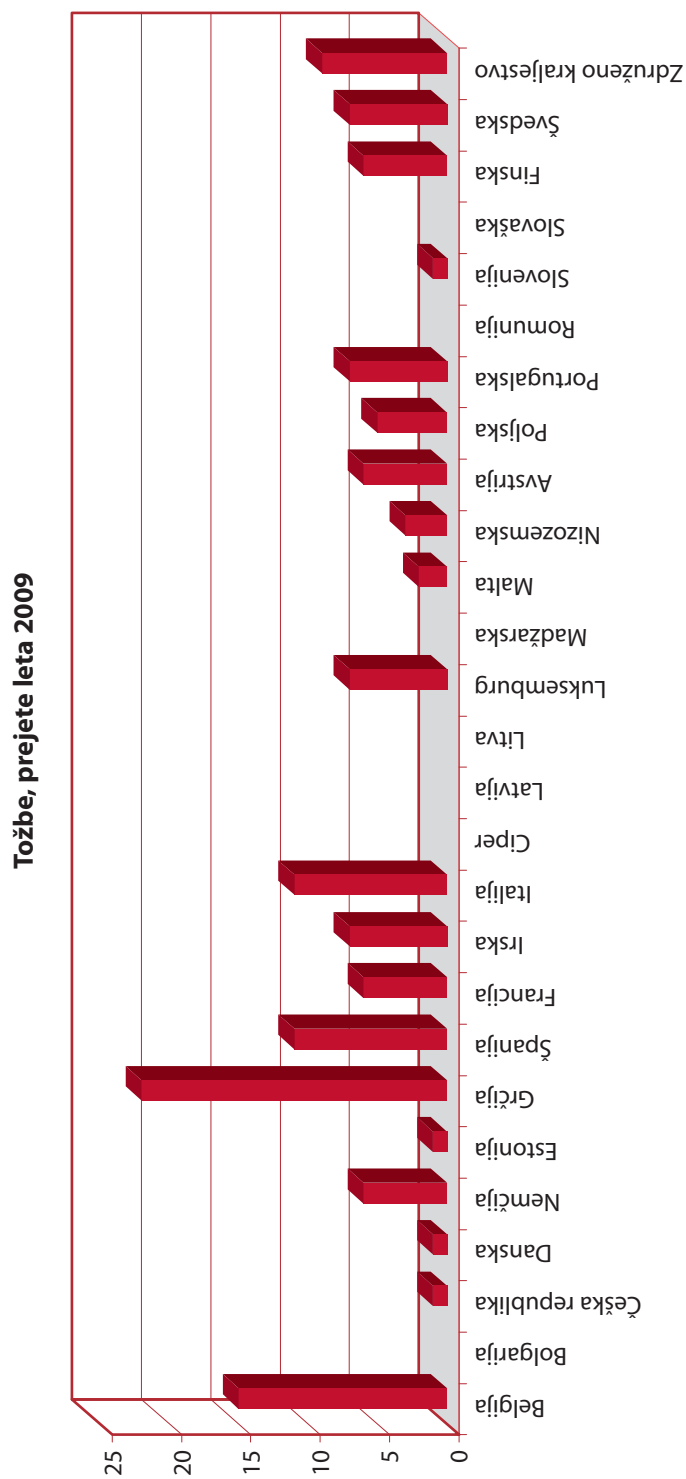
10. Zadeve, končane s sodbo, mnenjem ali sklepom – Predmet tožbe (2009)¹

	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Skupaj
Bruseljska konvencija	2		2
Carinska unija	5		5
Državne pomoči	8	2	10
Ekonomska in monetarna politika	1		1
Energija	4		4
Evropsko državljanstvo	2	1	3
Industrijska politika	5	1	6
Intelektualna lastnina	12	19	31
Kmetijstvo	18		18
Konkurenca	26	2	28
Lastna sredstva Skupnosti	9	1	10
Načela prava Skupnosti	2	2	4
Obdavčitev	40	4	44
Območje svobode, varnosti in pravice	25	1	26
Okolje in potrošniki	55	5	60
Podjetniško pravo	16	1	17
Politika na področju ribištva	4		4
Pravo institucij	12	17	29
Približevanje zakonodaj	31	1	32
Pristop novih držav	1		1
Promet	8	1	9
Prosti pretok blaga	11	1	12
Prosti pretok kapitala	8		8
Prosto gibanje oseb	19		19
Regionalna politika	2	1	3
Rimska konvencija	1		1
Skupna carinska tarifa	13		13
Skupna zunanja in varnostna politika	2		2
Socialna politika	24	9	33
Socialna varnost delavcev migrantov	3		3
Svoboda opravljanja storitev	17		17
Svoboda ustanavljanja	13		13
Trgovinska politika	5		5
Zunanji odnosi	8		8
Pogodba ES	412	69	481
Pogodba EU	1		1
Postopek	1	4	5
Kadrovski predpisi za uradnike		8	8
Razno	1	12	13
SKUPAJ SPLOŠNO	414	81	495

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve povezanih zadev (številka zadeve = ena zadeva).

² Sklepi, s katerimi se postopek konča (ki niso sklepi, s katerimi se postopek konča z izbrisom zadeve, z ustavitvijo postopka ali z vrnitvijo zadeve Sodišču prve stopnje v ponovno odločanje).

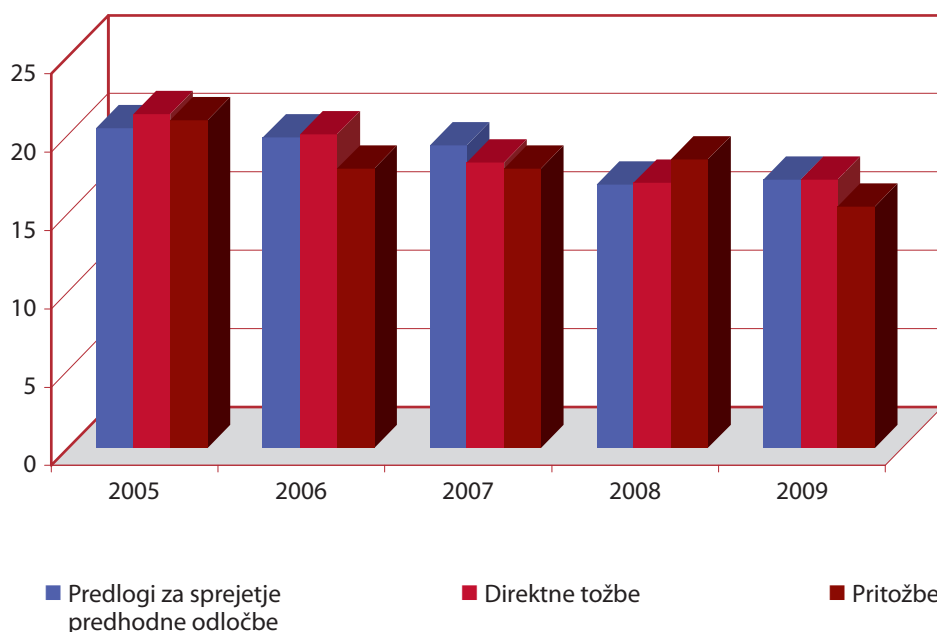
11. Končane zadeve – Sodbe zaradi neizpolnitve obveznosti države: vrsta odločitve (2005–2009)¹

	2005		2006		2007		2008		2009	
	Dopustitev	Zavrnitev	Dopustitev	Zavrnitev	Dopustitev	Zavrnitev	Dopustitev	Zavrnitev	Dopustitev	Zavrnitev
Belgija	10	1	7		9	1	7		15	1
Bolgarija										
Češka republika					6		2		1	
Danska	3	1			3				1	
Nemčija	12		7		7	1	3	3	6	2
Estonija									1	
Grčija	20		6		10	3	8	1	22	
Španija	10	1	10	1	13	1	15	1	11	
Francija	13		5		7		9	1	6	
Irska	3		2	1	7	2	4		7	
Italija	11	1	13	1	23	2	14	1	11	4
Ciper										
Latvija										
Litva							1			
Luksemburg	16		19		12		12		7	
Madžarska										
Malta					1				2	
Nizozemska	4		1	1	3	1	3		3	
Avstrija	10		10		6		3		6	
Poljska							2		5	
Portugalska	6		7		9		6		7	1
Romunija										
Slovenija									1	
Slovaška					1		1			
Finska	5		7		3	1	1	1	6	1
Švedska	2		2	1	5		2	1	7	
Združeno kraljestvo	6	1	7	3	2	4	1		9	
Skupaj	131	5	103	8	127	16	94	9	134	9

¹ Navedene številke (neto številke) označujejo skupno število zadev ob upoštevanju združitve zaradi povezanosti (niz združenih zadev = ena zadeva).

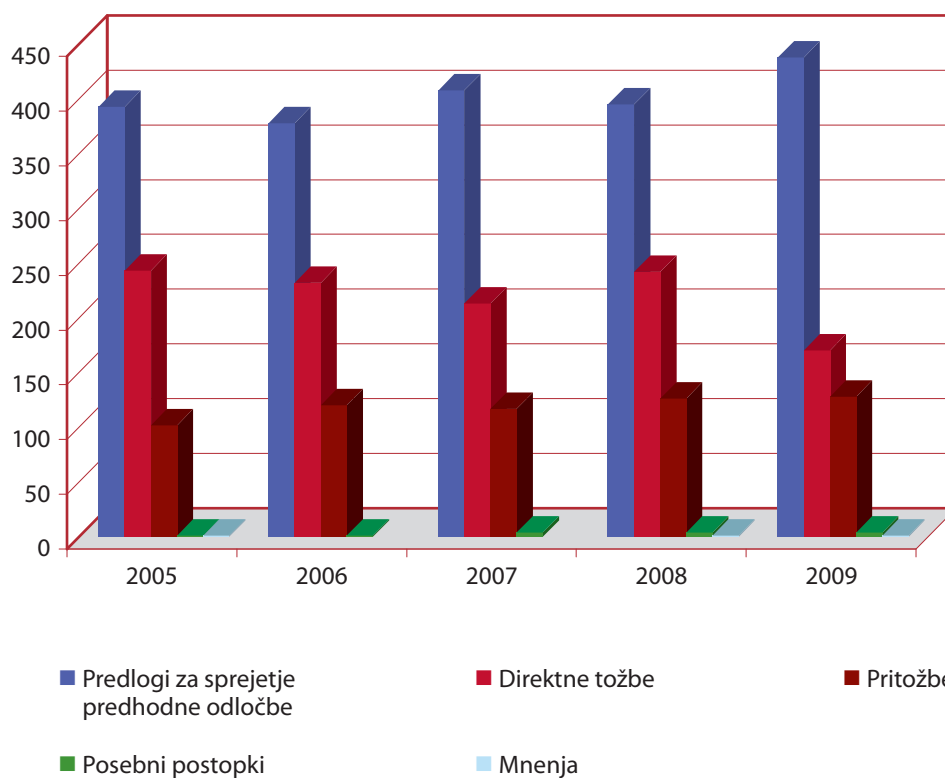
12. Končane zadeve – Trajanje postopkov (2005–2009)¹ (sodbe in sklepi)

	2005	2006	2007	2008	2009
Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	20,4	19,8	19,3	16,8	17,1
Nujni postopki za predhodno odločanje				2,1	2,5
Direktne tožbe	21,3	20	18,2	16,9	17,1
Pritožbe	20,9	17,8	17,8	18,4	15,4

¹ Trajanje je izraženo v mesecih in desetinah meseca. Pri izračunu trajanja postopkov so izključeni: zadeve, v katerih je izdana vmesna sodba ali v kateri so bili sprejeti pripravljalni ukrepi, mnenja, posebni postopki (in sicer: odmera stroškov, pravna pomoč, ugovor zoper sodbo, ugovor tretjega, razlaga sodbe, obnova postopka, poprava sodbe, postopek v zvezi z izvršbo), postopki, ki se končajo s sklepom o izbrisu zadeve, s sklepom o ustavitvi postopka, s sklepom o vrnitvi zadeve v ponovno odločanje Splošnemu sodišču, postopki za izdajo začasnih odredb ter pritožbe zoper začasne odredbe in v zvezi z intervencijo.

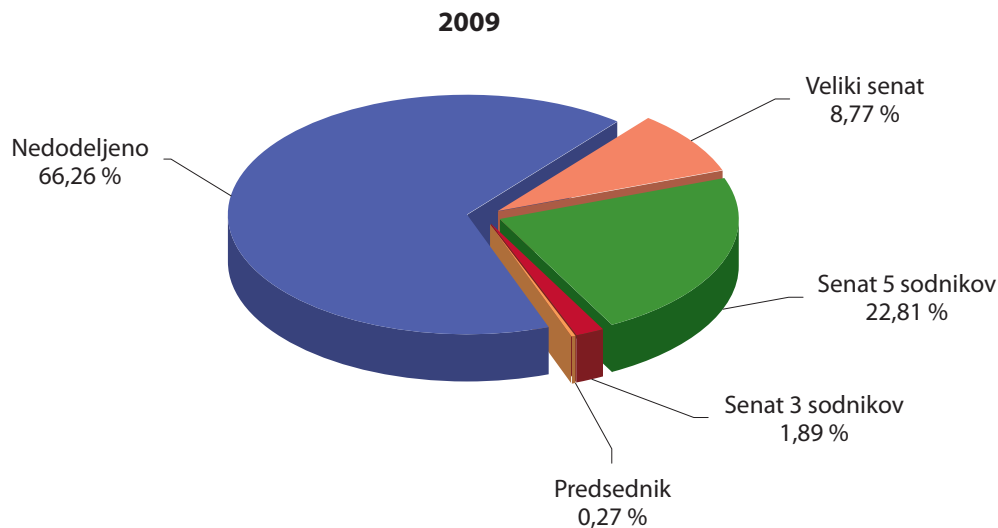
13. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Vrste postopkov (2005–2009)¹

	2005	2006	2007	2008	2009
Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	393	378	408	395	438
Direktne tožbe	243	232	213	242	170
Pritožbe	102	120	117	126	128
Posebni postopki	1	1	4	4	4
Mnenja	1			1	1
Skupaj	740	731	742	768	741

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve povezanih zadev (številka zadeve = ena zadeva).

14. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Sestava (2009)¹

	2005	2006	2007	2008	2009
Nedodeljeno	437	490	481	524	491
Veliki senat	2				
Veliki senat	60	44	59	40	65
Senat 5 sodnikov	212	171	170	177	169
Senat 3 sodnikov	29	26	24	19	14
Predsednik			8	8	2
Skupaj	740	731	742	768	741

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve povezanih zadev (številka zadeve = ena zadeva).

15. Razno – Hitri postopek (2005–2009)¹

	2005		2006		2007		2008		2009	
	Dovoljeni predlogi	Zavrnitev	Dovoljeni predlogi	Zavrnitev	Dovoljeni predlogi	Zavrnitev	Dovoljeni predlogi	Zavrnitev	Dovoljeni predlogi	Zavrnitev
Direktne tožbe						1				
Predlogi za sprejetje predhodne odločbe		5		5		6	2	6		3
Pritožbe						1				1
Posebni postopki										1
Skupaj		5		5		8	2	6		5

¹ Obravnavanje zadeve po hitrem postopku pred Sodiščem je mogoče v skladu z določbami členov 62a in 104a Poslovnika, ki sta začela veljati 1. julija 2000.

16. Razno – Nujni postopki za predhodno odločanje (2008–2009)¹

	2008			2009		
	Dovoljeni predlogi	Zavrnitev	Skupaj	Dovoljeni predlogi	Zavrnitev	Skupaj
Nujni postopki za predhodno odločanje	3	3	6	2	1	3

¹ Od 1. marca 2008 se lahko na podlagi določb člena 104a Poslovnika uporabi nujni postopek predhodnega odločanja v zadevah, ki se nanašajo na območje svobode, varnosti in pravice.

17. Razno – Začasne odredbe (2009)¹

	Predlogi za izdajo začasnih odredb	Pritožbe, vložene zoperčasne odredbe ali v zvezi z intervencijo	Vrsta odločitve		
			Zavrnitev	Dovoljeni predlogi	Izbris ali ustavitev postopka
Konkurenca		2			
Pravo institucij			1		2
Okolje in potrošniki	1		2	1	3
Pogodba ES			3	1	5
SKUPAJ SPLOŠNO	1	2	3	1	5

¹ Navedene številke (neto številke) označujejo skupno število zadev ob upoštevanju združitve zaradi povezanosti (niz združenih zadev = ena zadeva).

18. Splošni razvoj sodne dejavnosti (1952–2009) – Vložene zadeve in sodbe

Leto	Vložene zadeve ¹							Sodbe/mnenja ²
	Direktne tožbe	Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	Pritožbe	Pritožbe zoper začasne odredbe in v zvezi z intervencijo	Predlog za izdajo mnenja	Skupaj	Predlogi za izdajo začasne odredbe	
1953	4					4		
1954	10					10		2
1955	9					9	2	4
1956	11					11	2	6
1957	19					19	2	4
1958	43					43		10
1959	46				1	47	5	13
1960	22				1	23	2	18
1961	24	1			1	26	1	11
1962	30	5				35	2	20
1963	99	6				105	7	17
1964	49	6				55	4	31
1965	55	7				62	4	52
1966	30	1				31	2	24
1967	14	23				37		24
1968	24	9				33	1	27
1969	60	17				77	2	30
1970	47	32				79		64
1971	59	37				96	1	60
1972	42	40				82	2	61
1973	131	61				192	6	80
1974	63	39				102	8	63
1975	61	69			1	131	5	78
1976	51	75			1	127	6	88
1977	74	84				158	6	100
1978	146	123			1	270	7	97
1979	1218	106				1324	6	138
1980	180	99				279	14	132
1981	214	108				322	17	128
1982	217	129				346	16	185
1983	199	98				297	11	151
1984	183	129				312	17	165
1985	294	139				433	23	211
1986	238	91				329	23	174
1987	251	144				395	21	208
1988	193	179				372	17	238
1989	244	139				383	19	188

>>>

Leto	Vložene zadeve ¹							Sodbe/mnenja ²
	Direktne tožbe	Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	Pritožbe	Pritožbe zoperčasne odredbe in v zvezi z intervencijo	Predlog za izdajo mnenja	Skupaj	Predlogi za izdajočasne odredbe	
1990	221	141	15	1		378	12	193
1991	140	186	13	1	2	342	9	204
1992	251	162	24	1	2	440	5	210
1993	265	204	17			486	13	203
1994	125	203	12	1	3	344	4	188
1995	109	251	46	2		408	3	172
1996	132	256	25	3		416	4	193
1997	169	239	30	5		443	1	242
1998	147	264	66	4		481	2	254
1999	214	255	68	4		541	4	235
2000	197	224	66	13	2	502	4	273
2001	187	237	72	7		503	6	244
2002	204	216	46	4		470	1	269
2003	277	210	63	5	1	556	7	308
2004	219	249	52	6	1	527	3	375
2005	179	221	66	1		467	2	362
2006	201	251	80	3		535	1	351
2007	221	265	79	8		573	3	379
2008	210	288	77	8	1	584	3	333
2009	143	302	104	2	1	552	1	377
Skupaj	8465	6620	1021	79	19	16.204	349	8267

¹ Bruto številke; brez posebnih postopkov.² Neto številke.

19. Splošni razvoj sodne dejavnosti (1952–2009) – Vloženi predlogi za sprejetje predhodne odločbe (po državni članici in po letu)¹

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Ostalo ²	Skupaj
1961																		1											1
1962																		5											5
1963															1			5											6
1964											2							4											6
1965					4				2									1											7
1966																		1											1
1967	5				11				3						1			3											23
1968	1				4				1		1							2											9
1969	4				11				1						1														17
1970	4				21				2		2							3											32
1971	1				18				6		5				1			6											37
1972	5				20				1		4							10											40
1973	8				37				4		5				1			6											61
1974	5				15				6		5							7							1				39
1975	7			1	26				15		14				1			4							1				69
1976	11				28				8	1	12							14							1				75
1977	16			1	30				14	2	7							9							5				84
1978	7			3	46				12	1	11							38							5				123
1979	13			1	33				18	2	19				1			11							8				106
1980	14			2	24				14	3	19							17							6				99
1981	12			1	41				17		11				4			17							5				108
1982	10			1	36				39		18							21							4				129
1983	9			4	36				15	2	7							19							6				98
1984	13			2	38				34	1	10							22								9			129
1985	13				40				45	2	11				6			14								8			139
>>>																													

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Ostalo ²	Skupaj
1986	13			4	18		2	1	19	4	5				1			16									8		91
1987	15			5	32		17	1	36	2	5				3			19									9		144
1988	30			4	34			1	38		28				2			26									16		179
1989	13			2	47		2	2	28	1	10				1			18			1						14		139
1990	17			5	34		2	6	21	4	25				4			9			2						12		141
1991	19			2	54		3	5	29	2	36				2			17			3						14		186
1992	16			3	62		1	5	15		22				1			18			1						18		162
1993	22			7	57		5	7	22	1	24				1			43			3						12		204
1994	19			4	44				13	36	2	46			1			13			1						24		203
1995	14			8	51		10	10	43	3	58				2			19	2		5					6	20		251
1996	30			4	66		4	6	24		70				2			10	6		6				3	4	21		256
1997	19			7	46		2	9	10	1	50				3			24	35		2				6	7	18		239
1998	12			7	49		5	55	16	3	39				2			21	16		7				2	6	24		264
1999	13			3	49		3	4	17	2	43				4			23	56		7				4	5	22		255
2000	15			3	47		3	5	12	2	50							12	31		8				5	4	26	1	224
2001	10			5	53		4	4	15	1	40				2			14	57		4				3	4	21		237
2002	18			8	59		7	3	8		37				4			12	31		3				7	5	14		216
2003	18			3	43		4	8	9	2	45				4			28	15		1				4	4	22		210
2004	24			4	50		18	8	21	1	48				1	2		28	12		1				4	5	22		249
2005	21		1	4	51		11	10	17	2	18				2	3		36	15	1	2				4	11	12		221
2006	17		3	3	77		14	17	24	1	34			1	1	4		20	12	2	3			1	5	2	10		251
2007	22	1	2	5	59	2	8	14	26	2	43			1		2		19	20	7	3	1		1	5	6	16		265
2008	24		1	6	71	2	9	17	12	1	39	1	3	3	4	6		34	25	4	1				4	7	14		288
2009	35	8	5	3	59	2	11	11	28		29	1	4	3		10	1	24	15	10	3	1	2	1	2	5	28	1	302
Skupaj	614	9	12	125	1731	6	145	222	783	51	1007	2	7	8	64	27	1	743	348	24	67	2	2	3	58	81	476	2	6620

¹ Členi 177 Pogodbe ES (postal člen 234 ES; nato 267 PDEU), 35(1) EU, 41 PJ, 150 AE in Protokol 1971.

² Zadeva Campina Melkunie (C-265/00) (Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof)
Zadeva Miles in drugi (C-196/09) (Odbor za pritožbe Evropskih šol)

20. Splošni razvoj sodne dejavnosti (1952–2009) – Vloženi predlogi za sprejetje predhodne odločbe (po državi članici in po pristojnem sodišču)

			Skupaj
Belgija	Cour constitutionnelle	15	
	Cour de cassation	73	
	Conseil d'État	55	
	Druga sodišča	471	614
Bolgarija	Софийски градски съд Търговско отделение	1	
	Druga sodišča	8	9
Češka republika	Nejvyššího soudu		
	Nejvyšší správní soud	5	
	Ústavní soud		
	Druga sodišča	7	12
Danska	Højesteret	23	
	Druga sodišča	102	125
Nemčija	Bundesgerichtshof	128	
	Bundesverwaltungsgericht	93	
	Bundesfinanzhof	260	
	Bundesarbeitsgericht	19	
	Bundessozialgericht	74	
	Staatsgerichtshof des Landes Hessen	1	
	Druga sodišča	1156	1731
Estonija	Riigikohus	1	
	Druga sodišča	5	6
Grčija	Άρειος Πάγος	10	
	Συμβούλιο της Επικρατείας	40	
	Druga sodišča	95	145
Španija	Tribunal Supremo	24	
	Audiencia Nacional	1	
	Juzgado Central de lo Penal	7	
	Druga sodišča	190	222
Francija	Cour de cassation	88	
	Conseil d'État	47	
	Druga sodišča	648	783
Irska	Supreme Court	17	
	High Court	15	
	Druga sodišča	19	51
Italija	Corte suprema di Cassazione	103	
	Corte Costituzionale	1	
	Consiglio di Stato	63	
	Druga sodišča	840	1007
Ciper	Ανώτατο Δικαστήριο	2	
	Druga sodišča		2

>>>

			Skupaj
Latvija	Augstākā tiesa	6	
	Satversmes tiesa		
	Druga sodišča	1	7
Litva	Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas	1	
	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	2	
	Lietuvos vyriausiasis administracinis Teismas	2	
	Druga sodišča	3	8
Luksemburg	Cour supérieure de justice	10	
	Cour de cassation	2	
	Conseil d'État	13	
	Cour administrative	7	
	Druga sodišča	32	64
Madžarska	Legfelsőbb Bíróság	1	
	Fővárosi Ítéltábla	2	
	Szegedi Ítéltábla	1	
	Druga sodišča	23	27
Malta	Qorti Kostituzzjonali		
	Qorti ta' l- Appel		
	Druga sodišča	1	1
Nizozemska	Raad van State	69	
	Hoge Raad der Nederlanden	183	
	Centrale Raad van Beroep	47	
	College van Beroep voor het Bedrijfsleven	139	
	Tariefcommissie	34	
	Druga sodišča	271	743
Avstrija	Verfassungsgerichtshof	4	
	Oberster Gerichtshof	75	
	Oberster Patent- und Markensenat	3	
	Bundesvergabeamt	24	
	Verwaltungsgerichtshof	59	
	Vergabekontrollsenat	4	
	Druga sodišča	179	348
Poljska	Sąd Najwyższy	4	
	Naczelny Sąd Administracyjny	6	
	Trybunał Konstytucyjny		
	Druga sodišča	14	24
Portugalska	Supremo Tribunal de Justiça	2	
	Supremo Tribunal Administrativo	36	
	Druga sodišča	29	67
Romunija	Tribunal Dâmbovița	1	
	Druga sodišča	1	2

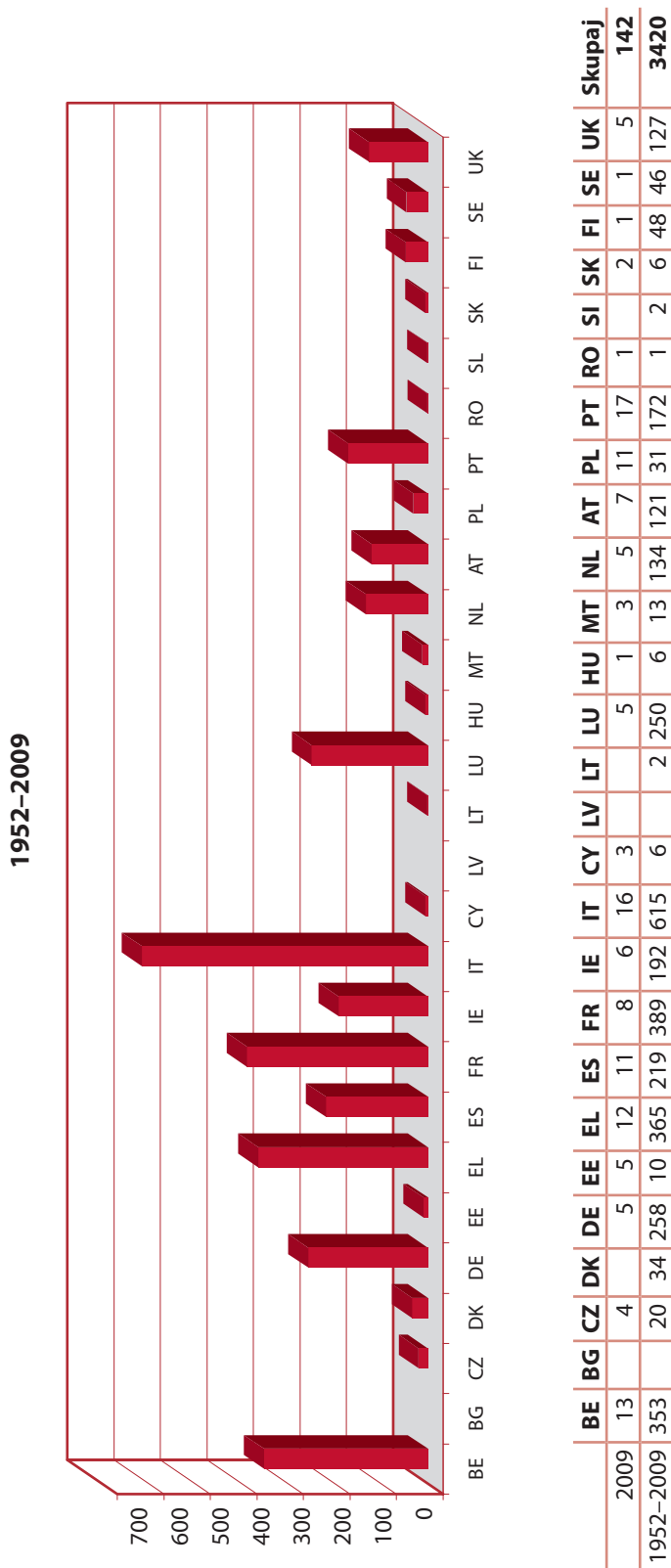
>>>

			Skupaj
Slovenija	Vrhovno sodišče		
	Ustavno sodišče		
	Druga sodišča	2	2
Slovaška	Ústavný Súd		
	Najvyšší súd	2	
	Druga sodišča	1	3
Finska	Korkein hallinto-oikeus	24	
	Korkein oikeus	10	
	Druga sodišča	24	58
Švedska	Högsta Domstolen	13	
	Marknadsdomstolen	4	
	Regeringsrätten	23	
	Druga sodišča	41	81
Združeno kraljestvo	House of Lords	40	
	Court of Appeal	53	
	Druga sodišča	383	476
Drugo	Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof ¹		1
	Odbor za pritožbe Evropskih šol ²		1
Skupaj			6620

¹ Zadeva Campina Melkunie, C-265/00.

² Zadeva Miles in drugi (C-196/09)

21. Splošni razvoj sodne dejavnosti (1952–2009) – Vložene tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti države¹

¹ Členi 93, od 169 do 171, 225 Pogodbe ES (postali členi 88 ES, 226 ES, 227 ES, 228 ES in 298 ES, nato členi 108, od 258 do 260 in 348 PDEU), členi 141 AE, 142 AE, 143 AE in člen 88 PJ.

Poglavje II

Splošno sodišče

A – Dejavnost Splošnega sodišča* leta 2009

Marc Jaeger, predsednik

Ker se je število članov Splošnega sodišča s širitvami povečevalo, vse redkeje mine leto brez spremembe njegove sestave, in to celo poleg delne zamenjave članov sodišča. Tako sta v letu 2009 odšla dva člana: Virpi Tiili, sodnica na Splošnem sodišču od leta 1995, in Daniel Šváby, sodnik na Splošnem sodišču od leta 2004, ki sta ju nadomestila Heikki Kanninen in Juraj Schwarcz.

Preteklo leto je s statističnega vidika minilo v znamenju kontinuitete. Tako ugotavljam veliko število vloženih zadev (568), ki je kljub rahlemu upadu glede na leto 2008 veliko večje od prejšnjega števila. Zato čeprav je bilo potrjeno tudi znatno povečanje obsega obravnavanih zadev (s 555 končanimi zadevami), števila nerešenih zadev kljub nenehnim prizadevanjem ni bilo mogoče zmanjšati.

Poleg tega sta leto 2009 zaznamovala dva izjemna dogodka.

Prvič, sodišče je praznovalo 20. obletnico ustanovitve. Na konferenci z naslovom „Od 20. obletnice do leta 2020 – Zgraditi Splošno sodišče prihodnosti na trdnih temeljih“, ki je bila organizirana ob tej priložnosti, so potekale pomembne razprave in predstavitve prispevkov različnih udeležencev¹. Predstavljena so bila pomembna izhodišča za razmislek o prihodnosti sodišča ter njegovi nalogi in delovanju, ki potrjujejo prepričanje Splošnega sodišča o nujnosti izvajanja reform, med drugim strukturnih, za zagotavljanje vedno višje ravni varstva pravnega naslovnika.

Drugič, leto 2009 je bilo leto začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe. Čeprav se velik vpliv te pogodbe na evropsko integracijo ne odraža toliko na sodiščih Unije, je treba vseeno omeniti nekatere vidike, ki bodo vplivali na Splošno sodišče. Najprej gre za novo poimenovanje sodišča: „Sodišče prve stopnje Evropskih skupnosti“ se je preimenovalo v „Splošno sodišče“ Evropske unije, da bi se upoštevala pritožbena pristojnost, ki jo ima v zvezi z javnimi uslužbenci. Nato gre za omilitev pogojev za dopustnost ničnostnih tožb, ki jih vložijo posamezniki zoper predpise. Gre tudi za razširitev pristojnosti Splošnega sodišča za nekatere tožbe, ki jih posamezniki vložijo na področjih skupne zunanje in varnostne politike ter policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah. Nazadnje gre za povzdignjenje Listine Evropske unije o temeljnih pravicah na raven Pogodbe. Te spremembe, ki pomenijo pomemben napredek v korist sodnega varstva, bi lahko opazno vplivale tako na obseg kot na vrsto sporov, predloženih Splošnemu sodišču.

Namen predstavitve v nadaljevanju je podati pregled raznolikosti in včasih zapletenosti področja delovanja Splošnega sodišča v njegovi funkciji sodišča, ki odloča o zakonitosti (I), odškodninskih sporih (II), pritožbah (III) in predlogih za izdajo začasnih odredb (IV).

* Zaradi jasnosti in kontinuitete sodišča se bo v nadaljevanju uporabljalo novo poimenovanje brez kronološkega razlikovanja.

¹ Ti prispevki so dostopni na strani www.curia.europa.eu, zbirke prispevkov pa bodo objavljene v letu 2010.

I. Spori o zakonitosti

Dopustnost tožb, vloženih na podlagi člena 230 ES

1. Akti, zoper katere je mogoče vložiti tožbo

Akti, zoper katere je mogoče vložiti ničnostno tožbo v smislu člena 230 ES, so lahko samo ukrepi z zavezujočimi pravnimi učinki, ki posegajo v interese tožeče stranke in bistveno spremenijo njen pravni položaj.²

Splošno sodišče je v sodbi z dne 9. septembra 2009 v zadevi *Brink's Security Luxembourg proti Komisiji* (T-437/05, še neobjavljena), ki se nanaša na prošnjo za dostop do nekaterih dokumentov v postopku, v katerem je tožeča stranka izpodbijala oddajo javnega naročila konkurenčni družbi, inovativno pristopilo k omilitvi, ki je mogoča glede opredelitve te oddaje.

Izpodbijani akt je bil v obravnavanem primeru dopis Komisije, s katerim je ta tožečo stranko obvestila, da ji ne bo sporočila sestave ocenjevalnega odbora za ponudbe, ki so jih predložili ponudniki. Postopek dostopa do dokumentov Komisije, ki je urejen s členi od 6 do 8 Uredbe (ES) št. 1049/2001³, poteka v dveh fazah. Najprej mora prosilec Komisiji poslati začetno prošnjo za dostop do dokumentov. Nato lahko v primeru celotne ali delne zavrnitve pri generalnem sekretarju Komisije vloži potrdilno prošnjo. V primeru celotne ali delne zavrnitve lahko prosilec sproži sodni postopek proti Komisiji pod pogoji, določenimi v členu 230 ES. Tako lahko samo ukrep, ki ga sprejme generalni sekretar, povzroča pravne učinke, ki vplivajo na interese prosilca, in ga je zato mogoče izpodbijati z ničnostno tožbo.

Splošno sodišče zato ugotavlja, da ničnostna tožba, vložena zoper zavrnitev začetne prošnje, načeloma ni dopustna. Vendar opozarja, da v dopisu o zavrnitvi Komisija tožečo stranko ni obvestila – čeprav ji Uredba št. 1049/2001 to nalaga – o pravici do vložitve potrdilne prošnje, ki jo ima tožeča stranka. Posledica take nepravilnosti je, da ničnostna tožba zoper zavrnitev začetne prošnje izjemoma postane dopustna. V nasprotnem primeru bi se Komisija morda lahko izognila nadzoru sodišča zaradi formalne napake, za katero je sama odgovorna. Kakor je razvidno iz sodne prakse, ker je Evropska skupnost pravna skupnost, v kateri so njene institucije zavezane nadzoru skladnosti svojih aktov s Pogodbo, morajo sodišča podrobno ureditev postopkovnih pravil, ki se uporabljajo za tožbe, o katerih odločajo, razlagati tako, da bo uporaba te podrobne ureditve čim bolj prispevala k doseganju cilja, to je k zagotavljanju učinkovitega sodnega varstva pravic, ki jih imajo pravni naslovniki na podlagi prava Unije.

2. Procesno upravičenje

Člen 230, četrti odstavek, ES pogojuje dopustnost tožb, ki jih vložijo posamezniki zoper akte, ki niso naslovljeni nanje, z dvojnimi pogoji, in sicer da izpodbijani akt tožeče stranke zadeva neposredno in posamično. V skladu s sodno prakso lahko fizične in pravne osebe, na katere odločba ni naslovljena, trdijo, da jih posamično zadeva, le če nanje vpliva zaradi njihovih posebnih lastnosti ali dejanskega položaja, na podlagi katerega se razlikujejo od vseh drugih oseb, in so zato posamično opredeljene podobno kot naslovniki.⁴ Poleg tega mora imeti akt, da posameznika

² Sodba sodišča z dne 11. novembra 1981 v zadevi *IBM proti Komisiji* (60/81, Recueil, str. 2639, točka 9).

³ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L 145, str. 43).

⁴ Sodba Sodišča z dne 15. julija 1963 v zadevi *Plaumann proti Komisiji* (25/62, Recueil, str. 197).

neposredno zadeva, neposredne učinke na njegov pravni položaj, njegova izvršitev pa mora biti povsem avtomatična in mora izhajati samo iz predpisov, ne da bi se uporabljali drugi izvedbeni predpisi.⁵

V zadevi *Vischim proti Komisiji* (sodba z dne 7. oktobra 2009 v zadevi T-420/05, še neobjavljena) je tožeča stranka predlagala razglasitev ničnosti Direktive Komisije 2005/53/ES z dne 16. septembra 2005⁶, s katero je bila Direktiva 91/414/EGS⁷ spremenjena s tem, da je bila v njeno Prilogo I (v kateri so našteje snovi, ki jih države članice registrirajo za dajanje v promet) vpisana aktivna snov klorotalonil, ki jo proizvaja tožeča stranka, pri čemer so bili naloženi nekateri pogoji, zlasti glede največje dovoljene vsebnosti heksaklorobenzena (HCB) v tej snovi. V skladu s tema besediloma morajo države članice spremeniti ali preklicati obstoječe registracije fitofarmacevtskih sredstev, ki vsebujejo klorotalonil in ne izpolnjujejo teh pogojev.

Ker je navedena direktiva splošni akt, Splošno sodišče poudarja, da je, čeprav člen 230, četrti odstavek, ES ne obravnava izrecno dopustnosti ničnostnih tožb, ki jih zoper direktivo vložijo posamezne fizične ali pravne osebe, iz sodne prakse vseeno razvidno, da ta okoliščina sama po sebi ne zadostuje za razglasitev nedopustnosti takih tožb. Institucije ne smejo že samo zaradi izbire oblike zadevnega akta izključiti sodnega varstva, ki ga ta določba Pogodbe daje posameznikom, saj to, da gre za splošni akt, ne izključuje možnosti, da bi lahko neposredno in posamično zadeval nekatere fizične ali pravne osebe. V takem primeru bi bil akt Unije hkrati splošen in bi imel za nekatere gospodarske subjekte tudi značaj odločbe. Ker Splošno sodišče poudarja, da Direktiva 91/414 določa, da je treba postopek ocenjevanja za aktivne snovi v prometu začeti na podlagi prijave zainteresiranega proizvajalca, ki pošlje dokumentacijo s potrebnimi podatki in sodeluje v različnih fazah preverjanja navedene dokumentacije, meni, da ima tožeča stranka kot prijavitelj procesna jamstva in jo zato izpodbijana direktiva zadeva posamično.

V zvezi s pogojem glede neposredne zadevnosti Splošno sodišče ugotavlja, da je Komisija z izpodbijano direktivo končala ocenjevanje za klorotalonil in se odločila, da ga pod določenimi pogoji vključi v Prilogo I k Direktivi 91/414. Poleg tega so morale države članice v skladu z navedeno direktivo ponovno pregledati registracije fitofarmacevtskih sredstev, ki vsebujejo to snov, in preveriti upoštevanje največje dovoljene vsebnosti HCB, pri čemer pa nimajo nikakršne diskrecijske pravice. Izpodbijana direktiva torej neposredno zadeva tožečo stranko kot podjetje, ki proizvaja zadevno aktivno snov, tako da je ničnostna tožba dopustna.

3. Rok za vložitev tožbe

V sodbah z dne 10. junija 2009 v zadevi *Poljska proti Komisiji* (T-257/04, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) in z dne 2. oktobra 2009 v združenih zadevah *Ciper proti Komisiji* (T-300/05 in T-316/05, neobjavljena) je bilo obravnavano vprašanje določitve začetka dvomesečnega roka, določenega v členu 230, peti odstavek, ES, če država pristopnica vloži ničnostno tožbo zoper uredbo o sprejetju prehodnih ukrepov na področju kmetijstva, ki je bila sprejeta in objavljena pred pristopom te države. V obravnavanem primeru sta Republika Poljska in Republika Ciper trdili, da

⁵ Sodba Sodišča z dne 5. maja 1998 v zadevi *Dreyfus proti Komisiji* (C-386/96 P, Recueil, str. I-2309, točka 43).

⁶ UL L 241, str. 51.

⁷ Direktiva Sveta z dne 15. julija 1991 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet (91/414/EGS) (UL L 230, str. 1). V skladu s to direktivo je registracija za dajanje v promet mogoča le, če se ob upoštevanju trenutnega znanstvenega in tehničnega znanja lahko pričakuje, da fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo zadevno aktivno snov, izpolnjujejo nekatere pogoje v zvezi z njihovo neškodljivostjo za zdravje ljudi in živali ter za okolje.

rok ne more začeti teči pred njunim pristopom k Uniji, ki je bil pogoj za začetek veljavnosti zadevne uredbe.

Splošno sodišče glede tega opozarja, da je treba v skladu s členom 230, peti odstavek, ES ničnostno tožbo glede na posamezni primer vložiti v dveh mesecih od dneva objave akta in da dosledno izvajanje predpisov o procesnih rokih izpolnjuje zahtevo po pravni varnosti in potrebo po izognitvi vsakršni diskriminaciji oziroma vsakršnemu samovoljnemu ravnanju pri vodenju sodnih postopkov. V obravnavanih okoliščinah torej Splošno sodišče ugotavlja, da so bile zadevne tožbe vložene prepozno, trditve zadevnih držav pa te ugotovitve ne morejo omajati. Splošno sodišče namreč meni, prvič, da vprašanje pogojenosti začetka veljavnosti zadevnih uredb s pristopom zadevnih držav ni upoštevno, saj se s tem vprašanjem ne razločujeta možnost uveljavljanja akta, ki je povezana z izpolnitvijo vseh zahtevanih formalnosti glede objave in sproži tek roka za vložitev tožbe, ter začetek veljavnosti akta, ki je lahko odložen. Drugič, Splošno sodišče meni, da ker rok iz člena 230 ES velja splošno, navedeni člen ne zahteva, da morata imeti zadevni državi status države članice, in se v vsakem primeru uporablja za zadevni državi kot pravni osebi. Tretjič, Splošno sodišče poudarja, da zadnjenavedenima ni bila odvzeta pravica do učinkovitega sodnega varstva, saj imajo tretje države, skupaj z državami pred njihovim pristopom k Evropski uniji, če ne morejo zahtevati priznanja procesne sposobnosti, kakršna je podeljena državam članicam, kljub temu procesno sposobnost, ki jo Splošno sodišče priznava pravnim osebam na podlagi člena 230, četrti odstavek, ES. Splošno sodišče torej poudarja, da zadevna uredba, čeprav je akt, ki se splošno uporablja, zadevnim državam neposredno preprečuje izvajanje njihovih pristojnosti, kot bi jih želele, s tem, da jim nalaga različne obveznosti v zvezi z uvedbo in izvrševanjem mehanizma, zlasti davčnega, namenjenega odpravi presežnih zalog sladkorja. Splošno sodišče na podlagi navedenega po analogiji s sodno prakso, ki se uporablja za poddržavne enote⁸, ugotavlja, da preden sta Republika Poljska in Republika Ciper pridobili status države članice, ju je izpodbijana uredba neposredno in posamično zadevala, tako da jima dosledna uporaba postopkovnih rokov, ki tečejo od dneva objave navedene uredbe, ne preprečuje uveljavljanja njunih pravic.

Poleg tega je Republika Ciper trdila, da je njena tožba vsekakor dopustna, ker je bila pravočasno vložena zoper uredbo o spremembi prvotne uredbe. Splošno sodišče opozarja, da čeprav se dokončnost akta, ki se ni izpodbijal pravočasno, ne nanaša le na sam akt, temveč tudi na vse poznejše akte, ki bi bili izključno potrdilni – kar je rešitev, ki je utemeljena z nujno pravno varnostjo in velja tako za posamične akte kot za tiste, ki imajo naravo predpisa – se ob spremembi neke določbe uredbe lahko znova vloži tožba ne samo zoper to določbo, ampak tudi zoper tiste, ki z njo sestavljajo celoto, čeprav niso bile spremenjene.⁹ Ker pa Splošno sodišče to ugotovitev proučuje v svojem kontekstu, ji dodaja odtenke, tako da pojasnjuje, da je treba iztek roka za vložitev tožbe uveljavljati zoper ničnostno tožbo, vloženo zoper spremenjeno določbo, ne samo kadar navedena določba ponavlja določbo iz akta, za katerega se je rok za vložitev tožbe iztekel, temveč tudi kadar njegovo bistvo ostaja nespremenjeno, čeprav je novo besedilo drugačno. Nasprotno, celo kadar je določba uredbe delno bistveno spremenjena, se lahko znova vloži tožba zoper to določbo in zoper vse tiste, ki z njo sestavljajo nedeljivo in bistveno celoto, čeprav niso bile spremenjene. Ker v obravnavanem primeru zadevna uredba prinaša nebstvene in postopkovne spremembe, namenjene zgolj podaljšanju rokov, ki jih določa prvotna uredba, razglasitve ničnosti določb prvotne uredbe ni mogoče predlagati z ničnostno tožbo, vloženo zoper uredbo o spremembah.

⁸ Sodba Splošnega sodišča z dne 30. aprila 1998 v zadevi *Vlaams Gewest proti Komisiji* (T-214/95, Recueil, str. II- 717, točka 29).

⁹ Sodba Sodišča z dne 18. oktobra 2007 v zadevi *Komisija proti Parlamentu in Svetu* (C-299/05, ZOdl., str. I-8695, točki 29 in 30).

Pravila o konkurenci za podjetja

1. Splošno

(a) Trajanje kršitve

Splošno sodišče je v sodbi z dne 17. decembra 2009 v zadevi *Solvay proti Komisiji* (T-58/01, še neobjavljena) razsodilo, da tudi če se lahko pojavijo posebne okoliščine, ki omogočajo obrnjeno dokazno breme glede trajanja kršitve, Komisija zato ni razbremenjena obveznosti, da se v odločbi o ugotovitvi kršitve člena 81(1) ES podrobno izreče glede trajanja kršitve in poda informacije o navedenem trajanju, ki jih ima. Splošno sodišče ob poudarjanju, da izpodbijana odločba vsebuje protislovja glede konca kršitve, meni, da Komisija, na kateri je predvsem bilo dokazno breme, ni dokazala, da se je zadevna kršitev nadaljevala do konca leta 1990. Splošno sodišče zato meni, da je treba izpodbijano odločbo spremeniti, tako da se globa, naložena tožeči stranki, zmanjša za 25 %.

(b) Zastaranje

Zadeva *ArcelorMittal Luxembourg in drugi proti Komisiji* (sodba z dne 31. marca 2009, T-405/06, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) je Splošnemu sodišču omogočila potrditev njegove sodne prakse¹⁰ glede *ratione personae* obsega učinkov dejanj, ki pretrgajo zastaranje. V obravnavanem primeru je matična družba hčerinske družbe, ki je bila udeležena v omejevalnem sporazumu na trgu jeklenih nosilcev, poudarjala, da dejanja, ki pretrgajo petletno zastaranje, učinkujejo le proti podjetjem, ki so sodelovala pri kršitvi. Ker matična družba v upravnem postopku, pri katerem je prišlo do dejanja, ki pretrga zastaranje, ni bila tako opredeljena niti ni bilo nanjo naslovljeno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, je torej nasprotovala temu, da bi lahko Komisija proti njej uveljavljala učinek pretrganja zastaranja tega dejanja. Splošno sodišče to razlago zavrača s pojasnilom, da ta opredelitev pomeni objektivno dejstvo, in sicer sodelovanje pri kršitvi, ki se razlikuje od subjektivnega in naključnega elementa, kot je opredelitev takega podjetja med upravnim postopkom. Podjetje je namreč lahko sodelovalo pri kršitvi, ne da bi Komisija to vedela ob storitvi dejanja, ki pretrga zastaranje. Zastaranje se ne pretrga le glede podjetij, ki so bila predmet preiskovalnega ali procesnega dejanja, ampak tudi glede podjetij, ki so sodelovala pri kršitvi, vendar zanje Komisija še ne ve in zato niso bila predmet nobenega preiskovalnega ukrepa niti naslovniki nobenega procesnega akta.

Splošno sodišče na področju zadržanja zastaranja pojasnjuje, da čeprav Uredba (ES) št. 1/2003¹¹ natančno določa, da pretrganje velja za vsa podjetja ali podjetniška združenja, ki so udeležena pri kršitvi, to ne velja za zadržanje. Preverilo je torej, ali je imela vložitev pravnega sredstva pri njem relativni učinek zgolj za podjetje, tožečo stranko, oziroma ali je imela *erga omnes* učinek za vsa podjetja, ki so sodelovala pri kršitvi, ne glede na to, ali so vložila pravno sredstvo ali ne. Glede tega najprej poudarja, da je treba tako kot pretrganje zastaranja tudi zadržanje zastaranja, ki je izjema od načela petletnega zastaranja, razlagati restriktivno. Ni torej mogoče predpostavljati, da je želel zakonodajalec za oba položaja uporabiti enako ureditev. Poleg tega se drugače od pretrganja zastaranja, katerega namen je omogočiti Komisiji, da učinkovito vodi postopke o kršitvah pravil o konkurenci in jih sankcionira, zadržanje zastaranja nanaša *per definitionem* na primer, ko je Komisija že sprejela odločbo. Učinek *inter partes* sodnih postopkov in njihove nujne posledice načeloma nasprotujejo temu, da bi imelo pravno sredstvo, ki ga vloži podjetje, naslovnik

¹⁰ Sodba z dne 1. julija 2008 v zadevi *Compagnie maritime belge proti Komisiji* (T-276/04, ZOdl, str. II-1277).

¹¹ Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL 2003, L 1, str. 1).

izpodbijane odločbe, kakršen koli vpliv na položaj drugih naslovnikov. Nazadnje Splošno sodišče zavrača trditev Komisije, da zadržanje zastaranja, ki je posledica tega, da podjetje začne postopke pri Splošnem sodišču in Sodišču, velja za pravni subjekt, ki je stranka v postopkih, in za vse druge pravne subjekte, ki so del iste gospodarske celote, ne glede na to, kateri pravni subjekt je začel te postopke. Čeprav se namreč pravila o konkurenci nanašajo na „podjetja“ kot na gospodarske enote, pa je za uporabo in izvršitev odločb Komisije na tem področju treba kot naslovnika določiti subjekt s pravno osebnostjo, ki edini lahko vloži tožbo zoper odločbo, ki je sprejeta v upravnem postopku in katere naslovnik je. Splošno sodišče je na podlagi navedenega ugotovilo, da se je desetletni zastaralni rok za eno od tožečih strank iztekel, in je izpodbijano odločbo razglasilo za nično v delu, v katerem se nanaša nanjo.

(c) Pravica do obrambe

Splošno sodišče je v sodbi z dne 1. julija 2009 v zadevi *ThyssenKrupp Stainless proti Komisiji* (T-24/07, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) opozorilo, da zato, da bi se Komisiji omogočilo vzpostaviti ravnotežje med, na eni strani, nujnostjo ohraniti pravico do obrambe strank z omogočanjem čim širšega vpogleda v spis in, na drugi strani, interesom varstva zaupnih podatkov drugih strank ali tretjih oseb, morajo te stranke in tretje osebe Komisiji posredovati vse koristne podatke. Navaja, da če stranka po vpogledu v spis meni, da je za njeno obrambo nujno poznavanje nekega nedostopnega podatka, lahko Komisiji predloži obrazloženo zahtevo. Glede tega Splošno sodišče meni, da splošne zahteve, ki ni podrobno predstavljena za vsak dokument posebej in ne odgovori na vprašanje Komisije, zakaj bi bili nedostopni podatki pomembni za obrambo same tožeče stranke, ni mogoče šteti za obrazloženo zahtevo.

Poleg tega Splošno sodišče opozarja, da bi morala Komisija zaradi spoštovanja pravice podjetij do obrambe zadevnim strankam zagotoviti pravico do zaslišanja pred sprejetjem ene od odločitev, predvidenih v členih 7, 8, 23 in 24(2) Uredbe št. 1/2003. Kadar so dokumenti poslani tožeči stranki po sprejetju ene od zgoraj navedenih odločitev, kakršno je obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, pravica te stranke do obrambe vseeno ni kršena, če Komisija ni spremenila očitkov iz navedene odločbe in zato ne upošteva dejstev, o katerih se zadevno podjetje ni moglo izreči.

2. Prispevek sodne prakse na področju člena 81 ES

(a) Časovna uporaba prava

Splošno sodišče je v skladu z načeli, izpeljanimi iz zadev v zvezi z omejevalnimi sporazumi glede „jekla za armiranje betona“¹², v zgoraj navedenih sodbah *ArcelorMittal Luxembourg in drugi proti Komisiji* in *ThyssenKrupp Stainless proti Komisiji* ter v sodbi z dne 6. maja 2009 v zadevi *Outokumpu in Luvata proti Komisiji* (T-122/04, še neobjavljena) opozorilo, da čeprav je dejstvo, da je pravni okvir Pogodbe ES 24. julija 2002 nadomestil pravni okvir Pogodbe ESPJ povzročilo spremembo veljavnih pravnih podlag, postopkov in temeljnih pravil, je treba to spremembo obravnavati v povezavi z enotnostjo in neprekinjenostjo pravnega reda Skupnosti in njegovih ciljev. Poleg tega pojma sporazuma in usklajenih ravnanj v skladu s členom 65(1) ESPJ ustrezata pojmom sporazuma in usklajenih ravnanj v smislu člena 81 ES in sodišče Skupnosti mora ti določbi razlagati enako. Neprekinjenost pravnega reda Skupnosti in ciljev, ki urejajo njegovo delovanje, tako zahteva, da Evropska skupnost, ki je nasledila Evropsko skupnost za premog in jeklo, za položaje, ki so nastali med veljavnostjo Pogodbe ESPJ, v svojem postopkovnem okviru zagotavlja spoštovanje pravic in

¹² Sodba z dne 25. oktobra 2007 v združenih zadevah *SP in drugi proti Komisiji* (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 in T-98/03, ZOdl., str. II-4331).

obveznosti, ki so naložene *ex tempore* državam članicam in posameznikom na podlagi Pogodbe ESPJ in pravil, sprejetih za njeno uporabo. To se zahteva še toliko bolj, če bi izkrivljanje konkurence, ki izhaja iz neupoštevanja pravil glede kartelov, lahko po prenehanju veljavnosti Pogodbe ESPJ razširilo časovne učinke v okviru Pogodbe ES. Uredbo št. 1/2003 je treba zato razlagati tako, da lahko Komisija po 23. juliju 2002 ugotavlja in naloži sankcije za omejevalne sporazume, ustvarjene v teh sektorjih, za katere se *ratione materiae* in *ratione temporis* uporablja Pogodba ESPJ.

(b) Globe

V zadevi *Peugeot in Peugeot Nederland proti Komisiji* (sodba z dne 9. julija 2009, T-450/05, še neobjavljena) sta tožeči stranki izpodbijali zlasti oceno teže kršitve, ki jo je podala Komisija. Prvič, kršitev je bila opredeljena kot „zelo resna“ v smislu točke 1A smernic iz leta 1998¹³, saj je Peugeot na Nizozemskem med letoma 1997 in 2003 uvedel sistem premij, namenjen temu, da bi nizozemski koncesionarji omejili vzporedni uvoz. V utemeljitev ugotovitve, da Komisija pri izvajanju diskrecijske pravice ni storila napake s tem, da je naravo kršitve opredelila kot zelo resno, Splošno sodišče zlasti poudarja, da je ta kršitev zaradi svoje narave izrazito težka, še posebej ob upoštevanju hinavskih načinov, s katerimi se je zagotavljal obstoj sistema nadomestil do leta 2003, in to v okviru, v katerem sta predhodna praksa Komisije in ustaljena sodna praksa na področju vzporednega uvoza, zlasti v avtomobilskem sektorju, jasno svarili pred nezakonitostjo takega sistema. Poleg tega poudarja, da sta tožeči stranki članici velike industrijske skupine, ki ima pomemben položaj na zadevnih trgih, in da sta imeli pravni službi, ki sta bili popolnoma sposobni oceniti protikonkurenčnost zadevnega ravnanja. Drugič, glede konkretnega vpliva kršitve na navedeni trg Splošno sodišče opozarja, da Komisija ni namenila dovolj pozornosti vlogi, ki jo je imel razvoj cenovnih razlik pri padcu izvoza. Tako je v skladu s svojo neomejeno pristojnostjo razsodilo, da je treba globo zaradi teže kršitve zmanjšati za 10 %.

Splošno sodišče je v sodbi z dne 30. aprila 2009 v zadevi *Nintendo in Nintendo of Europe proti Komisiji* (T-13/03, še neobjavljena) potrdilo, da ker gre za skupek sporazumov in usklajenega ravnanja vertikalne narave, katerih cilj in posledica je omejevanje vzporednega izvoza igralnih konzol in kartic, deleži zadevnih podjetij pri distribuciji obravnavanih proizvodov ustrezajo specifični teži vsakega podjetja v spornem distribucijskem sistemu. Razsojeno je torej, da se je Komisija upravičena sklicevati na to merilo za različno obravnavanje v okviru določanja osnovnih zneskov glob.

Splošno sodišče v isti sodbi pri presoji, ali je Komisija napačno uporabila pravo pri ugotavljanju odvračilnega učinka globe, pojasnjuje, da je lahko pri vertikalnih kršitvah tudi lastnost proizvajalca proizvodov dejavnik, ki predstavlja njegovo dejansko sposobnost povzročiti znatno škodo konkurenci. Proizvajalec zadevnih proizvodov, ki ima osrednji položaj v distribucijskem sistemu teh proizvodov, mora namreč izkazati posebno skrbnost in se prepričati, da ob sklepanju sporazumov o distribuciji upošteva pravila o konkurenci.

Na vprašanje odvračilnega učinka glob se nanaša tudi pojasnilo iz ene od sodb v zvezi z omejevalnim sporazumom na trgu monokloroocetne kisline. Splošno sodišče je namreč v sodbi z dne 30. septembra 2009 v zadevi *Arkema proti Komisiji* (T-168/05, neobjavljena, v pritožbenem postopku) poudarilo, da čeprav je Komisija v vseh preteklih zadevah, ki vključujejo tožečo stranko, uporabila množilni koeficient z namenom odvrčanja, to ne more vzbuditi dvoma o uporabi tega koeficienta v poznejših zadevah, v katerih je tožeča stranka sankcionirana zaradi udeležbe

¹³ Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in člen[om] 65(5) [P]ogodbe ESPJ (UL 1998, C 9, str. 3).

v omejevalnem sporazumu iz istega obdobja kršitve. Ker je vsaka kršitev različna in je predmet različne odločbe, je Komisija lahko upoštevala velikost zadevnih podjetij in za izhodiščni znesek globe uporabila množilni koeficient.

Splošno sodišče je po proučitvi stopnje sodelovanja tožečih strank tudi spremenilo eno od odločb v zvezi s protikonkurenčnimi ravnanji na trgu igralnih konzol in kartic Nintendo. V zgoraj navedeni sodbi *Nintendo in Nintendo of Europe proti Komisiji* je primerjalo sodelovanje družbe Nintendo ter sodelovanje njenega izključnega distributerja za irski trg in trg Združenega kraljestva najprej s kronološkega vidika. Na podlagi tega je ugotovilo, da sta družba Nintendo in ta distributer predložila upoštevalne dokumente v isti fazi postopka in da dejstvo, da je družba Nintendo začela sodelovati nekaj dni za tem distributerjem, glede tega ni odločilno. Nato je Splošno sodišče primerjalo stopnjo sodelovanja s kakovostnega vidika, tako da je upoštevalo tako okoliščine, v katerih sta ti podjetji sodelovali, kot resnično vrednost sporočenih informacij. Glede tega Splošno sodišče ugotavlja, da sta podjetji te informacije poslali na lastno pobudo in da je bila njihova vsebina Komisiji v enako pomoč. Splošno sodišče zato ugotavlja, da je treba v skladu z načelom enakega obravnavanja šteti, da je bilo sodelovanje družbe Nintendo primerljivo s sodelovanjem distributerja. Splošno sodišče je zato družbi Nintendo in distributerju določilo enako stopnjo znižanja globe.

Splošno sodišče je v zgoraj navedeni sodbi *Outokumpu in Luvata proti Komisiji* pojasnilo svojo sodno prakso na področju obteževalnih okoliščin in zlasti ponovitve kršitve. Splošno sodišče opozarja, da pojem ponovitev kršitve pomeni zgolj predhodno ugotovitev kršitve. Dejstvo, da je bila prva kršitev storjena med veljavnostjo Pogodbe ESPJ in da zaradi posebnih okoliščin navedene zadeve ni bila naložena nobena globa, nikakor ne omaja načela, da ko Komisija z odločbo ugotovi, da je podjetje sodelovalo v omejevalnem sporazumu, je lahko ta odločba osnova za poznejšo presojo nagnjenosti tega podjetja h kršenju pravil, ki se nanašajo na omejevalne sporazume.

Upoštevanje ponovno storjene kršitve je tudi predmet posebnega razvoja v sodbi z dne 30. septembra 2009 v zadevi *Hoechst proti Komisiji* (T-161/05, neobjavljena). V obravnavani zadevi je tožeča stranka izpodbijala možnost Komisije, da upošteva preteklo odločbo, ker je ta postala dokončna šele po prenehanju zadevne kršitve. Splošno sodišče pa poudarja, da za upoštevanje te odločbe zadostuje, da je bilo pred tem ugotovljeno, da je bilo podjetje storilec kršitve iste vrste, in to tudi če je odločba predmet sodnega nadzora.

(c) Odgovornost za kršitev

Splošno sodišče je v sodbah v zvezi z omejevalnim sporazumom na trgu monokloroocetne kisline podalo zanimiva pojasnila glede odgovornosti matične družbe za kršitve svojih hčerinskih družb.

Splošno sodišče je zlasti v zgoraj navedeni sodbi *Hoechst proti Komisiji* razsodilo, da se tožeča stranka ne more sklicevati na prenos svoje odgovornosti s pogodbo o prenosu poslovne panoge, ki jo je sklenila z eno od svojih hčerinskih družb. Po eni strani se v razmerju do Komisije na tako pogodbo v delu, v katerem ta določa razdelitev odgovornosti med družbami za sodelovanje v kartelu, ne da sklicevati, da bi se izognilo kaznim, ki so bile naložene na podlagi konkurenčnega prava Skupnosti. Po drugi strani zatrjevani prenos odgovornosti, ki je bil v obravnavani zadevi izveden na podlagi določb pogodbe o prenosu, ne vpliva na določitev odgovornosti tožeče stranke, saj je bila ta pogodba sklenjena med tožečo stranko in eno od hčerinskih družb v njeni stoodstotni lasti, katere kršitveno ravnanje se zato lahko pripiše tožeči stranki kot matični družbi.

Tudi v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba *Arkema proti Komisiji*, je tožeča stranka izpodbijala možnost Komisije, da odgovornost za kršitev hčerinske družbe pripiše matični družbi,

saj je ta zgolj neoperativen holding, ki zelo malo sodeluje pri upravljanju hčerinske družbe. Splošno sodišče poudarja, da na podlagi te okoliščine ni mogoče izključiti, da matična družba odločilno vpliva na ravnanje hčerinske družbe, tako da zlasti usklajuje finančne naložbe v zadevni skupini. V primeru skupine družb je namreč namen holdinške družbe, ki zlasti usklajuje finančne naložbe v skupini, zbrati kapitalske deleže v različnih družbah, njena funkcija pa je zagotoviti njihovo enotno upravljanje, zlasti prek proračunskega nadzora. Poleg tega Splošno sodišče pojasnjuje, da na podlagi dejstva, da družbi poslujeta na ločenih trgih in nista povezani kot dobavitelji in stranke, ni mogoče ugotoviti ničesar. V skupini, kakršna je zadevna, je namreč delitev vlog običajen pojav, ki ne ovreže domneve, da sta matična družba in njena hčerinska družba eno samo podjetje v smislu člena 81 ES. Nazadnje Splošno sodišče opozarja, da se domneva odgovornosti matične družbe za kršitve, ki jih storijo hčerinske družbe, katerih kapital je v njeni popolni ali skoraj popolni lasti, opira na objektivno merilo, ki se uporablja ne glede na velikost ali pravno organiziranost podjetja. Zato čeprav ima uporaba tega merila različne učinke glede na velikost skupine in njeno pravno organiziranost, je to zgolj objektivna posledica različnosti podjetij.

3. Prispevek sodne prakse na področju člena 82 ES

V sodbi z dne 9. septembra 2009 v zadevi *Clearstream proti Komisiji* (T-301/04, še neobjavljena) se je Splošno sodišče izreklo o zakonitosti odločbe Komisije, s katero je tožečima strankama očitala, da sta kršili člen 82 ES, prvič, s tem, da diskriminatorno nista hoteli opravljati svojih storitev, in drugič, s tem, da sta uporabili diskriminatorne cene.

Splošno sodišče poudarja, da je lahko Komisija upravičeno ugotovila obstoj teh zlorab prevladujočega položaja. Splošno sodišče zlasti potrjuje, da zavrnitev zagotavljanja dostopa in neupravičena diskriminacija v zvezi s tem nista dve ločeni kršitvi, ampak dva izraza istega ravnanja, saj neupravičena diskriminacija izvira iz zavrnitve opravljanja enakih ali podobnih storitev primerljivim strankam.

Ker je bil čas za pridobitev dostopa veliko daljši od časa, ki bi še lahko štel za razumen in upravičen, kar je podobno zlorabni zavrnitvi zagotavljanja zadevne storitve, lahko glede tega čas za pridobitev dostopa povzroči konkurenčno neugodnost na zadevnem trgu. Splošno sodišče tudi potrjuje, da je uporaba drugačnih cen za enega od poslovnih partnerjev za enake storitve, in to neprekinjeno pet let in s strani podjetja, ki ima na začetku verige na trgu dejanski monopol, tega partnerja nedvomno postavila v konkurenčno manj ugoden položaj.

Poleg tega je Splošno sodišče v sodbi z dne 17. decembra 2009 v zadevi *Solvay proti Komisiji* (T-57/01, še neobjavljena) ugotovilo, da je mogoče dokumente, zasežene zgolj za proučitev sodelovanja pri omejevalnih sporazumih in/ali usklajenih ravnanjih iz člena 81 ES, uporabiti v utemeljitev očitkov o kršitvi člena 82 ES, kadar so si ravnanja, ki so po mnenju Komisije povzročila zlorabo prevladujočega položaja, in ravnanja, za preiskavo katerih je pooblastila svoje uslužbence, vsebinsko podobna.

Splošno sodišče zlasti šteje za zlorabo sistem rabatov, v katerem so se – poleg drugih okoliščin – priznavali različni rabati, takoj ko je stranka pri tožeči stranki naročila dodatne količine glede na pogodbeno določene, ne glede na absolutno količino le-teh. Zato je bila namreč enotna cena teh količin znatno nižja od povprečne cene, ki jo je stranka plačala za osnovne količine, določene s pogodbo, kar je stranko spodbudilo k nabavi dodatnih tonaž, ki presegajo pogodbene količine, saj bi drugi dobavitelji za te tonaže težko ponudili konkurenčne cene glede na cene, ki jih je ponudila tožeča stranka.

4. Prispevek sodne prakse na področju nadzora koncentracij

(a) Dolžnost skrbnega ravnanja

Splošno sodišče je v sodbi z dne 7. maja 2009 v zadevi *NVV in drugi proti Komisiji* (T-151/05, še neobjavljena) poudarilo, da ob upoštevanju zahteve po hitrosti in strogih rokih, ki Komisijo zavezujejo v postopku nadzora koncentracij, Komisija ne more biti zavezana k temu, da preverja vse prejete podatke, če ni dokazov o njihovi nepravilnosti. Čeprav obveznost skrbne in nepristranske preučitve, ki ji je naložena v tem postopku, Komisiji ne dovoljuje opreti se na dejstva ali podatke, ki jih ni mogoče obravnavati kot resnične, omenjena zahteva po hitrosti vendarle predvideva, da ne more sama do podrobnosti preverjati pristnosti in zanesljivosti vseh podatkov, ki so ji poslani, saj postopek nadzora koncentracij do neke mere nujno temelji na zaupanju.

(b) Zahteve za informacije

Splošno sodišče je v sodbi z dne 4. februarja 2009 v zadevi *Omya proti Komisiji* (T-145/06, še neobjavljena) natančno določilo obseg pristojnosti Komisije pri zahtevah za informacije. Po eni strani Splošno sodišče glede same zahteve za informacije navaja, prvič, da se potrebnost zahtevanih podatkov presoja glede na stališče, ki ga je Komisija v zvezi s tem lahko upravičeno imela ob sestavi zahteve, ne pa glede na dejansko potrebo po teh podatkih v nadaljnjem postopku. Drugič, poudarja, da ker je zadržanje rokov, določenih v členu 10 Uredbe (ES) št. 139/2004¹⁴, do katerega je prišlo s sprejetjem odločbe na podlagi člena 11 navedene uredbe, odvisno od datuma predložitve potrebnih podatkov, Komisija s prekinitvijo postopka ne krši načela sorazmernosti, če ji ti podatki niso bili predloženi.

Po drugi strani Splošno sodišče glede zahtev po popravkih podatkov, ki jih je stranka sporočila in so se izkazali za napačne, poudarja, prvič, da lahko Komisija zahteva te popravke, če obstaja nevarnost, da bi lahko odkrite napake imele občuten vpliv na njeno presojo združljivosti zadevne koncentracije s skupnim trgom. Drugič, navaja, da se ni mogoče sklicevati na obstoj legitimnih pričakovanj, da bi se izognilo posledicam kršitve obveznosti predložitve popolnih in pravih podatkov zgolj zato, ker Komisija te kršitve pri zgoraj navedenih preizkusih ni odkrila.

(c) Rok za vložitev tožbe

Komisija je v zadevi *Qualcomm proti Komisiji* (sodba z dne 19. junija 2009, T-48/04, še neobjavljena) trdila, da je tožba, ki jo je družba Qualcomm vložila zoper odločbo o razglasitvi operacije, s katero sta podjetji pridobili skupni nadzor nad Toll Collect, sistemom za avtomatizirano pobiranje cestnin, za združljivo s skupnim trgom, nedopustna, ker čeprav družba Qualcomm ni bila naslovnik te odločbe, pomeni posredovanje te odločbe temu podjetju uradno obvestilo v smislu člena 230, peti odstavek, ES in je zato rok za vložitev tožbe začel teči od tega trenutka. Splošno sodišče zavrača trditve Komisije. Opozarja, prvič, da člen 20(1) Uredbe (EGS) št. 4064/89¹⁵ nalaga, da se odločbe, ki so sprejete v skladu s to uredbo, objavijo v *Uradnem listu Evropske unije*, tako da je treba rok za vložitev tožbe za osebe, ki v izpodbijani odločbi niso navedeni naslovniki, izračunati na podlagi prvega primera, določenega v členu 230, peti odstavek, ES, torej od te objave. Drugič, poudarja, da če se sprejme razširjena razlaga pojma naslovnika – ki jo je predlagala Komisija in v katero so

¹⁴ Uredba Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (UL L 24, str. 1).

¹⁵ V tej zadevi se je obravnavala Uredba Sveta (EGS) št. 4064/89 z dne 21. decembra 1989 o nadzoru koncentracij podjetij (popravek v UL 1990, L 257, str. 13 – ta popravek ne zadeva slovenske različice), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1310/97 z dne 30. junija 1997 (UL L 180, str. 1).

vključeni tako naslovnik ali naslovniki, navedeni v odločbi, kot tudi vsaka druga oseba, ki jo kot tako označi Komisija, ne da bi ta oseba bila navedena v tej odločbi – bi se podvomilo o učinkih obveznosti iz člena 20(1) navedene uredbe, saj bi se Komisiji podelila diskrecija, da bi med osebami, ki v odločbi niso poimensko navedene kot naslovniki, označila tiste, ki lahko vložijo tožbo od uradnega obvestila o tej odločbi, in ne od dneva njene objave. S podelitvijo take diskrecije pa se tvega, da nastane kršitev načela enakega obravnavanja, saj bodo lahko tisti, ki v odločbi niso poimensko navedeni kot naslovniki, vendar so bili o njej „uradno obveščeni“, izpodbijali to odločbo od dneva, ko so prejeli „uradno obvestilo“, medtem ko jo bodo lahko drugi, ki o njej niso bili „uradno obveščeni“, izpodbijali od dneva njene objave. Poleg tega ni vedno mogoče, da Komisija *a priori* označi osebe, ki lahko vložijo tožbo od dneva uradnega obvestila o odločbi. Te diskriminacije tako ni mogoče utemeljiti s ciljem, da se najhitreje zagotovi pravna varnost.

Državne pomoči

Spori v zvezi z državnimi pomočmi so s 70 končanimi in 46 vloženimi zadevami obsegali velik del dejavnosti Splošnega sodišča leta 2009. Predstaviti je mogoče zgolj pregled teh odločb o, prvič, vprašanih dopustnosti, drugič, materialnopравnih vprašanih in, tretjič, postopkovnih vprašanih.

1. Dopustnost

V sodni praksi tega leta so bili med drugim pojasnjeni pojmi „akt z zavezujočimi pravnimi učinki“ in „procesno upravičenje“.

Splošno sodišče je v zvezi s pojmom akta z zavezujočimi pravnimi učinki v sodbi z dne 11. marca 2009 v zadevi *TF1 proti Komisiji* (T-354/05, še neobjavljena) zavrnilo trditve Komisije, da ne sprejme nobene odločbe v primeru, ko se postopek preverjanja obstoječe pomoči konča tako, da država članica predlagane ustrezne ukrepe sprejme, ali pa se ta postopek omeji na kvazipogodbene postopek. Komisija in država članica seveda lahko razpravljata o predlaganih ustreznih ukrepih, vendar se postopek preverjanja obstoječe pomoči konča z odločbo, zoper katero je mogoče vložiti pravno sredstvo, šele ko se Komisija odloči, da bo za zaveze države štela, da odpravljajo njene pomisleke.

Splošno sodišče je v sodbi z dne 9. junija 2009 v zadevi *NDSHT proti Komisiji* (T-152/06, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) razsodilo, da se dolžnost Komisije, da v odgovor na pritožbo sprejme odločbo, nanaša le na predpostavko, določeno v členu 13 Uredbe št. 659/1999¹⁶. Člen 20(2), drugi stavek, iste uredbe določa, da se Komisija lahko omeji na to, da pritožnika pisno obvesti, da ni zadostnih razlogov, da bi zavzela stališče o zadevi. To velja zlasti, kadar člena 13 te uredbe ni mogoče uporabiti, ker se pritožba ne nanaša na nezakonito pomoč, ampak na obstoječo pomoč.

Iz izključne pobude Komisije na področju že obstoječih pomoči izhaja, da pritožnik s pritožbo Komisije ne more prisiliti, da presodi o združljivosti že obstoječe pomoči. Če Komisija po predhodni oceni meni, da se pritožba ne nanaša na nezakonito, ampak na že obstoječo pomoč, na zadevno državo članico ni dolžna nasloviti odločbe v smislu člena 4 Uredbe št. 659/1999 in ne more biti prisiljena začeti postopek v skladu s členom 88(1) ES. Tako dopis, ki pomoč, navedeno v pritožbi, opredeljuje kot že obstoječo pomoč, nima značilnosti odločbe z zavezujočimi pravnimi učinki, ki bi lahko vplivali na interes tožeče stranke.

¹⁶ Uredba Sveta (ES) 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88 ES] (UL L 83, str. 1).

Splošno sodišče je glede procesnega upravičenja v zgoraj navedeni sodbi *TF1 proti Komisiji* razsodilo, da ni mogoče šteti, da tožeča stranka nima pravnega procesnega upravičenja, ker je izpodbijana odločba s tem, da določa pogoje glede pomoči, ki jih je prejelo konkurenčno podjetje, zanj ugodna. To razlogovanje namreč temelji na predpostavki, da so ugovori v zvezi s temeljem odločbe – natančneje, v zvezi z očitno neprimernostjo zavez za zagotovitev združljivosti sistema pomoči s skupnim trgom – napačni. Vendar razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe, ki bi temeljila na tem, da je Komisija storila očitno napako pri določitvi ustreznih ukrepov za izvedbo ali da ustreznost teh ukrepov za opredeljene težave ni zadostno obrazložena, tožeče stranke ne bi postavila v manj ugoden položaj, kot je tisti, ki izhaja iz izpodbijane odločbe. Taka razglasitev ničnosti bi torej pomenila, da so za izpodbijano odločbo značilne ali bi lahko bile značilne neustrezne zaveze, zato za tožečo stranko ni ugodna.

Splošno sodišče je v sodbi z dne 10. februarja 2009 v zadevi *Deutsche Post in DHL International proti Komisiji* (T-388/03, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) pojasnilo, da imata zadevni stranki v smislu člena 88(2) ES interes za to, da se odločba Komisije, sprejeta v postopku predhodnega preverjanja, razglasi za nično, ker bi taka razglasitev ničnosti nalagala začetek postopka uradne preiskave, njima pa omogočila, da podata svoje navedbe in vplivata na novo odločbo. V tem smislu ni naloga Splošnega sodišča, da primerja navedene tožbene razloge s trditvami, ki sta jih tožeči stranki podali v obrambi v drugem sporu.

2. Materialnopravne določbe

(a) Dajanje gospodarske prednosti

Splošno sodišče se je v sodbi z dne 11. februarja 2009 v zadevi *Iride in Irede Energia proti Komisiji* (T-25/07, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) izreklo o vprašanju, ali je liberizacija trga del razvoja, ki bi ga morali gospodarski subjekti pričakovati, oziroma, nasprotno, ali običajne tržne razmere zajemajo stabilnost pravnega okvira. Opozorilo je, da so v demokratični državi vedno mogoče spremembe pravnega okvira, in to še toliko bolj velja, če predhodni pravni okvir predvideva nacionalno ali regijsko delitev trga in s tem ustvarja monopolne položaje. Iz tega izhaja, da odpiranje prej razdeljenega trga ne more biti opredeljeno kot anomalija, kar zadeva običajne tržne razmere.

Gospodarski subjekti imajo v zvezi s tem pravico do varstva legitimnih pričakovanj. Toda če so dejansko uživali tako varstvo, jim ne more biti dovoljeno, da bi zahtevali izvajanje tega varstva na natančno določen način, namreč raje v smeri izključitve pomoči za nadomestitev izgube, nastale zaradi spremembe okvira, iz pojma državne pomoči v smislu člena 87(1) ES, kot z razglasitvijo združljivosti tega ukrepa s skupnim trgom na podlagi člena 87(3) ES.

Splošno sodišče je uporabilo tudi načelo iz sodbe Sodišča z dne 15. maja 1997 v zadevi *TWD proti Komisiji*¹⁷, v skladu s katerim Komisija ne prekorači diskrecijske pravice, ki jo ima, kadar glede načrta državne pomoči, ki jo namerava država članica dodeliti nekemu podjetju, sprejme odločitev, s katero to pomoč razglasi za združljivo s skupnim trgom, vendar s pridržkom predhodnega vračila neke starejše nezakonite pomoči, in sicer zaradi kumulativnega učinka zadevnih pomoči. To, da starejša nezakonita pomoč ni bila dodeljena kot posamična pomoč, temveč v okviru sistema pomoči, in da Komisija zaradi pomanjkanja sodelovanja zadevne države članice ni mogla ugotoviti natančne koristi za upravičena podjetja, ne upravičuje neuporabe navedenega načela, saj bi vsaka

¹⁷ C-355/95 P, Recueil, str. I-2549, točke od 25 do 27.

drugačna rešitev pripeljala do nagrajevanja nespoštovanja dolžnosti lojalnega sodelovanja in bi tako odvzela učinkovitost sistemu nadzora državnih pomoči.

Glede tega se obveznost, ki bremeni države članice in podjetje, ki bo morda upravičeno do novih pomoči, da Komisiji predložijo podatke, na podlagi katerih je mogoče dokazati, da so te pomoči združljive s skupnim trgom, nanaša tudi na potrebo ugotovitve neobstoja kumulativnega učinka novih in starejših nezakonitih pomoči. Če Komisija zato, ker država članica in podjetje, ki je potencialni upravičenec do pomoči, nista upoštevala navedene obveznosti, ni mogla presoditi vpliva na konkurenco, ki izvira iz tega kumulativnega učinka, ji ni mogoče očitati, da ni razmejila ali analizirala zadevnega trga.

(b) Storitve splošnega gospodarskega pomena

Splošno sodišče je v zgoraj navedeni sodbi *Deutsche Post in DHL International proti Komisiji* poudarilo, da je ugotovitve iz sodbe Sodišča z dne 24. julija 2003 v zadevi *Altmark*¹⁸ mogoče v celoti uporabiti za prejšnje odločbe Komisije. Tako je dejstvo, da Komisija v okviru postopka predhodnega preverjanja iz člena 88(2) ES ni mogla opraviti popolnega preizkusa v zvezi s presojo primernosti ravni nadomestila, prejetega za storitev splošnega gospodarskega pomena, kazalnik obstoja resnih težav za presojo, ali je pomoč združljiva s skupnim trgom.

Splošno sodišče je v zgoraj navedeni sodbi *TF1 proti Komisiji* potrdilo, da se pogoji, postavljeni v sodbi *Altmark*, katerih namen je ugotoviti obstoj državne pomoči v smislu člena 87(1) ES, ne smejo zamešati s preizkusom iz člena 86(2) ES, s katerim se ugotavlja, ali se za ukrep, ki pomeni državno pomoč, lahko šteje, da je združljiv s skupnim trgom.

Splošno sodišče tudi poudarja, da ker preverjanje obstoječe pomoči omogoča zgolj sprejetje ukrepov za naprej, čeprav je morebitno čezmerno nadomestilo za nazaj morda lahko pomembno za presojo združljivosti obstoječe pomoči s skupnim trgom, to ne spreminja tega, da tako ugotavljanje ni vedno nujno za pravilno presojo nujnosti predlaganja ustreznih ukrepov za naprej in za določitev teh ukrepov. Tveganje ali neobstoj tveganja za čezmerno nadomestilo za naprej je nazadnje odvisno predvsem od dejanskih značilnosti sistema financiranja, in ne od okoliščine, da je ta sistem v preteklosti v praksi povzročil čezmerno nadomestilo.

(c) Merilo zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu

Splošno sodišče je v sodbi z dne 15. decembra 2009 v zadevi *EDF proti Komisiji* (T-156/04, še neobjavljena) opozorilo, da je lahko intervencija državnih organov v kakršni koli obliki v kapitalu podjetja državna pomoč. Vendar na podlagi načela enakega obravnavanja javnih in zasebnih podjetij ni tako, kadar je kapital, ki ga država neposredno ali posredno da na razpolago podjetju, dan v okoliščinah, ki ustrezajo običajnim tržnim razmeram. V položajih, v katerih intervencija ni oblastveni akt, se torej uporabi merilo zasebnega vlagatelja, da bi se ugotovilo, ali bi lahko to intervencijo s pridobitnim namenom opravil zasebni subjekt. V zvezi s tem Splošno sodišče poudarja, da v skladu z ustaljeno sodno prakso za presojo, ali ukrepi, ki jih sprejme država, spadajo na področje posebnih pravic, ki jih ima kot javna oblast, ali pa izhajajo iz obveznosti, ki jih mora prevzeti kot delničarka, teh ukrepov ni treba presojati glede na njihovo obliko, ampak glede na njihovo naravo, predmet in pravila, ki veljajo zanje, ob upoštevanju cilja, ki se poskuša doseči z zadevnimi ukrepi.

¹⁸ C-280/00, Recueil, str. I-7747.

V obravnavanem primeru Splošno sodišče ugotavlja, da Komisija ni proučila, ali je povečanje kapitala družbe Électricité de France (v nadaljevanju: EDF), ki ga je Francoska republika izvedla z odpisom davčne terjatve, zakonit ukrep glede na merilo zasebnega vlagatelja. Komisija meni, da tega merila ni mogoče uporabiti za to davčno ugodnost, saj je tak odpis posledica tega, da je država izvajala svoje zakonodajne pristojnosti ali celo posebne pravice javne oblasti. Splošno sodišče zavrača to razlago in poudarja, da uporabe merila zasebnega vlagatelja ni mogoče zavrniti samo zato, ker je povečanje kapitala družbe EDF posledica tega, da se je država odpovedala davčni terjatvi, ki jo je imela do družbe EDF. Komisija mora namreč v takih okoliščinah preveriti, ali bi zasebni vlagatelj opravil po znesku primerljivo naložbo v podobnih okoliščinah ne glede na obliko intervencije države za povečanje kapitala družbe EDF in morebitno uporabo davčnih sredstev za ta namen, in to zato, da bi preverila ekonomsko racionalnost te naložbe in naložbo primerjala z ravnanjem, ki bi ga tak vlagatelj izkazal do istega podjetja v enakih okoliščinah. Poleg tega Splošno sodišče poudarja, da taka obveznost Komisije, da preveri, ali je država vložila kapital v okoliščinah, ki ustrezajo običajnim tržnim razmeram, obstaja ne glede na obliko, v kateri je država vložila kapital, pa naj je podobna obliki, ki bi jo uporabil zasebni vlagatelj, ali ne.

Splošno sodišče nazadnje opozarja, da je namen merila zasebnega vlagatelja prav preveriti, ali bi zasebni vlagatelj, čeprav ima država sredstva, ki jih on nima, v enakih okoliščinah sprejel odločitev o naložbi, primerljivo z odločitvijo države. Narava terjatve, spremenjene v kapital, in posledično dejstvo, da zasebni vlagatelj ne more imeti davčne terjatve, zato nista pomembna za vprašanje, ali je treba merilo zasebnega vlagatelja uporabiti ali ne. Splošno sodišče zato ugotavlja, da je Komisija s tem, da je zavrnila preučitev spornega ukrepa v njegovem kontekstu in uporabo merila zasebnega vlagatelja, nepravilno uporabila pravo. Zato je Splošno sodišče razglasilo izpodbijano odločbo za delno nično.

(d) Obveznost vračila pomoči

Splošno sodišče je v sodbi z dne 30. novembra 2009 v združenih zadevah *Francija proti Komisiji in France Télécom proti Komisiji* (T-427/04 in T-17/05, še neobjavljena) ponovno potrdilo sodno prakso, v skladu s katero mora biti znesek pomoči, ki jo je treba vrniti, brez pretiranih težav mogoče izračunati na podlagi podatkov iz odločbe. Razsodilo je, da se je torej Komisija utemeljeno omejila na ugotovitev obveznosti vračila zadevne pomoči, nacionalnim organom pa prepustila izračun natančnega zneska pomoči, ki jo je treba vrniti, zlasti če je treba pri tem izračunu upoštevati davčne ureditve ali sisteme socialne varnosti, katerih podrobna pravila so določena z veljavno nacionalno zakonodajo. V obravnavanem primeru je treba poudariti dejstvo, da je Komisija uporabila razpon.

V zvezi s tem Splošno sodišče opozarja, da je Komisija v izpodbijani odločbi navedla, da je morala zadevna pomoč znašati med 798 milijoni EUR in 1,14 milijarde EUR. Iz tega je razvidno, da je treba znesek 798 milijonov EUR šteti za najnižji znesek pomoči, ki jo je treba vrniti. Ker zneska, ki določata razpon zneska zadevne pomoči, nista okvirna, izpodbijana odločba tako vsebuje ustrezne podatke, ki bi morali Francoski republiki omogočiti, da sama brez posebnih težav določi dokončni znesek pomoči, ki jo je treba vrniti. Poleg tega Splošno sodišče potrjuje sodno prakso, v skladu s katero mora biti znesek pomoči, ki jo je treba vrniti, brez pretiranih težav mogoče izračunati na podlagi podatkov iz odločbe Komisije. Splošno sodišče ob upoštevanju razlage izpodbijane odločbe, ki jo je podalo Sodišče¹⁹, meni, da je znesek pomoči, ki jo je treba v obravnavanem primeru vrniti, mogoče izračunati brez pretiranih težav in da ustreza vsaj spodnji meji razpona, ki ga je uporabila Komisija.

¹⁹ Sodba z dne 18. oktobra 2007 v zadevi *Komisija proti Franciji* (C-441/06, ZOdl., str. I-8887).

3. Postopkovna pravila

(a) Formalni postopek preiskave

Splošno sodišče je v sodbi z dne 18. novembra 2009 v zadevi *Scheucher-Fleisch in drugi proti Komisiji* (T-375/04, še neobjavljena) poudarilo, da mora Komisija uvesti formalni postopek preiskave, zlasti če se v okviru informacij, pridobljenih v predhodnem postopku preverjanja, še naprej sooča z resnimi težavami pri presoji preiskovanega ukrepa. Vendar je Komisija v trenutku, ko je preučevala združljivost zadevnih pomoči s skupnim trgov, vedela, da eden od členov zadevnega nacionalnega zakona ne izpolnjuje pogoja iz smernic o državni pomoči za oglaševanje, da nacionalne sheme nadzora kakovosti ne smejo biti omejene samo na proizvode z določenim poreklom. Ta določba je zato zbuja dvom glede skladnosti zadevnih pomoči s smernicami o državni pomoči za oglaševanje in bi morala voditi do začetka postopka, določenega v členu 88(2) ES. Splošno sodišče je torej izpodbijano odločbo razglasilo za nično.

Poleg tega je Splošno sodišče v zgoraj navedeni sodbi *Francija proti Komisiji in France Télécom proti Komisiji* navedlo, da bi lahko dejstvo, da je Komisija v izpodbijani odločbi spremenila analizo glede odločbe o začetku formalnega postopka preiskave, pomenilo kršitev pravice države do obrambe samo, če država na podlagi navedb iz te odločbe ali navedb, predloženih pozneje v okviru kontradiktorne razprave med upravnim postopkom, ne bi mogla učinkovito razpravljati o vseh dejanskih in pravnih okoliščinah, upoštevanih v izpodbijani odločbi. Po drugi strani pa razlike med izpodbijano odločbo in odločbo o začetku postopka, do katerih je prišlo, ker je Komisija v celoti ali deloma povzela trditve, ki jih je država navedla, same po sebi ne morejo pomeniti, da je bila kršena pravica do obrambe te države članice.

Tudi v sodbi z dne 4. septembra 2009 v zadevi *Italija proti Komisiji* (T-211/05, še neobjavljena) je Splošno sodišče poudarilo, da formalni postopek preiskave omogoča, da se vprašanja iz odločbe o začetku postopka poglobijo in razjasnijo, tako da morebitnega neskladja med to in končno odločbo ni mogoče šteti za kršitev, ki vpliva na zakonitost zadnje. Iz nobene določbe o nadzoru državnih pomoči ni razvidno, da bi bila Komisija dolžna zadevno državo članico obvestiti o svojem stališču, preden sprejme odločitev, če je bila ta ustrezno pozvana k predložitvi pripomb.

(b) Legitimna pričakovanja

V združenih zadevah *Diputación Foral de Álava in drugi proti Komisiji*, v katerih je bila izdana sodba z dne 9. septembra 2009 (od T-30/01 do T-32/01 in od T-86/02 do T-88/02, še neobjavljena, v pritožbenem postopku), so tožeče stranke zlasti trdile, da je ravnanje Komisije pomenilo izjemno okoliščino, ki bi lahko utemeljevala njihova legitimna pričakovanja glede pravilnosti obravnavanih shem pomoči zaradi neobjave opozorila morebitnim upravičencem do pomoči, ki je bilo predvideno z obvestilom o nezakonitih pomočeh iz leta 1983.

Čeprav Splošno sodišče obžaluje to neobjavo v Uradnem listu, poudarja, da informacija, ki jo vsebuje navedeno obvestilo, ne vsebuje nobene nejasnosti. Poleg tega bi razlaga, ki jo zagovarjajo tožeče stranke, temu obvestilu o nezakonitih pomočeh iz leta 1983 dala pomen, ki bi bil v nasprotju s členom 88(3) ES. Negotovost nezakonito dodeljenih pomoči namreč izhaja iz učinkovanja obveznosti prigrasitve iz člena 88(3) ES in ni odvisna od tega, ali je bilo opozorilo iz obvestila o nezakonitih pomočeh iz leta 1983 objavljeno v Uradnem listu.

Zlasti ne more vračila nezakonito dodeljenih pomoči preprečiti zgolj dejstvo, da Komisija ni objavila takega opozorila, saj bi bil sicer ogrožen sistem nadzora državnih pomoči, ustanovljen s Pogodbo. Iz tega je razvidno, da neobjava opozorila, določenega z obvestilom o nezakonitih

pomočeh iz leta 1983, v Uradnem listu ne pomeni izjemne okoliščine, ki bi lahko utemeljila kakršno koli pričakovanje glede pravilnosti nezakonito dodeljenih pomoči.

Poleg tega je Splošno sodišče v zgoraj navedeni sodbi *Francija proti Komisiji in France Télécom proti Komisiji* trdilo, da je obveznost priglasitve ukrepov, s katerimi se lahko podjetjem dodelijo državne pomoči, namenjena prav odpravi vsakega dvoma glede vprašanja, ali ti ukrepi dejansko pomenijo državne pomoči. Na dan sprejetja zakona, s katerim je bila določena posebna ureditev obdavčenja za družbo France Télécom, ni bilo gotovo, ali bo s to ureditvijo temu podjetju priznana ugodnost. Splošno sodišče torej meni, da bi morala Francija ta ukrep priglasiti Komisiji. Brez te priglasitve pred uvedbo zadevne ureditve obdavčenja se ne more sklicevati na načelo varstva legitimnih pričakovanj, razen če dokaže obstoj izjemnih okoliščin.

(c) Postopek sprejemanja odločb

Splošno sodišče je v zgoraj navedeni sodbi *Francija proti Komisiji in France Télécom proti Komisiji* podalo pomembno pojasnilo v zvezi s postopkom sprejemanja odločb Komisije na področju državnih pomoči. Splošno sodišče namreč meni, da ni mogoče izključiti, da – kot določa člen 13, drugi odstavek, Poslovnika Komisije²⁰ – kolegij članov Komisije enemu ali več svojim članom naroči, naj sprejmejo končno besedilo odločbe, katere vsebino je določil med razpravo. Če kolegij uporabi to možnost, mora sodišče, ki mu je bilo predloženo vprašanje o pravilnosti take pooblastitve, preveriti, ali se lahko šteje, da je kolegij sprejel zadevno odločbo v vseh njenih dejanskih in pravnih elementih. Ker je Splošno sodišče v obravnavanem primeru ugotovilo, da formalne razlike med različico izpodbijane odločbe, sprejeto 2. avgusta 2004, in besedilom, ki ga je kolegij članov Komisije odobril 19. in 20. julija 2004, niso vplivale na obseg izpodbijane odločbe, tožbenemu razlogu ni ugodilo.

Znamka Skupnosti

Odločbe o uporabi Uredbe (ES) št. 40/94, nadomeščene z Uredbo (ES) št. 207/2009²¹, s katero pa se v bistvu zgolj kodificirajo predpisi o znamki Skupnosti, ki so bili po letu 1994 večkrat znatno spremenjeni, leta 2009 še vedno pomenijo velik del zadev, končanih pred Splošnim sodiščem (168 zadev, kar pomeni 30 % skupnega števila zadev, končanih leta 2009).

1. Absolutni razlogi za zavrnitev in absolutni razlogi za ničnost

Člen 7(1)(c) Uredbe št. 40/94 prepoveduje, da bi se kot znamka Skupnosti registrirali znaki, ki zaradi svoje opisnosti ne morejo izpolnjevati funkcije označevanja gospodarskega porekla označenega blaga ali storitev. Poleg tega je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso opisnost znaka presojati na eni strani glede na označene proizvode ali storitve in na drugi strani glede na to, kako ga dojema upoštevena javnost.²²

Splošno sodišče je v sodbi z dne 19. novembra 2009 v zadevi *Torresan proti UUNT – Klosterbrauerei Weissenhohe (CANNABIS)* (T-234/06, še neobjavljena) zavrnilo tožbo, vloženo zoper odločbo

²⁰ UL L 308, 8.12.2000, str. 26.

²¹ Uredba Sveta (ES) št. 40/94 z dne 20. decembra 1993 o znamki Skupnosti (UL 1994, L 11, str. 1), nadomeščena z Uredbo Sveta (ES) št. 207/2009 z dne 26. februarja 2009 o blagovni znamki Skupnosti (UL L 78, str. 1). Vendar to poročilo napotuje le na oštevilčenje členov iz Uredbe št. 40/94.

²² Sodbi Sodišča z dne 20. septembra 2001 v zadevi *Procter & Gamble proti UUNT* (C-383/99 P, Recueil, str. I-6251, točka 39) in z dne 21. oktobra 2004 v zadevi *UUNT proti Erpo Möbelwerk* (C-64/02 P, Recueil, str. I-10031, točka 43).

odbora za pritožbe Urada za usklajevanje na notranjem trgu (znamke in modeli) (UUNT), v skladu s katero je za povprečnega potrošnika besedni znak CANNABIS opis lastnosti piva, vina in drugih alkoholnih pijač, ki lahko poleg drugih sestavin vsebujejo *cannabis* kot aromo pri njihovi izdelavi. Te ugotovitve ne omaja dejstvo, da ima izraz „cannabis“ sugestiven in namigujoč učinek, ki daje vtis ugodja, razvedrila ali sprostitve.

Poleg tega je Splošno sodišče v sodbah z dne 19. novembra 2009 v združenih zadevah *Agencja Wydawnicza Technopol proti UUNT (222, 333 in 555)* (od T-200/07 do T-202/07), v združenih zadevah *Agencja Wydawnicza Technopol proti UUNT (350, 250 in 150)* (od T-64/07 do T-66/07) in v zadevi *Agencja Wydawnicza Technopol proti UUNT (1000)* (T-298/06) (neobjavljene) pojasnilo, da so besedni znaki, sestavljeni zgolj iz številke, opisni za proizvode, kot so brošure, revije, dnevni časopisi in igre, če napotujejo na lastnosti navedenih proizvodov, zlasti na količino zbranih strani, del, informacij in iger.

V zvezi s figurativnimi znaki, ki jih sestavljajo številke v pravokotniku z barvnim okrasjem, je Splošno sodišče v sodbi z dne 19. novembra 2009 v združenih zadevah *Agencja Wydawnicza Technopol proti UUNT (100 in 300)* (T-425/07 in T-426/07, še neobjavljena) odločalo o posledicah zavrnitve podjetja, ki je vložilo prijavo za registracijo teh znakov kot znamk Skupnosti, da bi na podlagi člena 38(2) Uredbe št. 40/94 navedlo, da odklanja izključno pravico na navedenih številkah. Potem ko je opozorilo, da lahko UUNT na podlagi te določbe – če znamka vsebuje element, ki nima razlikovalnega učinka, in če bi vključitev omenjenega elementa povzročila dvome glede obsega varstva blagovne znamke – kot pogoj za registracijo omenjene blagovne znamke zahteva, naj prijavitelj navede, da odklanja vsako izključno pravico do takega elementa, je Splošno sodišče pojasnilo, da je namen takih navedb poudariti dejstvo, da izključna pravica, ki je priznana nosilcu znamke, ne obsega tudi elementov brez razlikovalnega učinka, ki jih znamka vsebuje, in da za presojo razlikovalnega učinka elementov prijavljenih znamk na podlagi člena 38(2) Uredbe št. 40/94 tako ni treba, da se razlikovalni učinek nanaša na celoten vtis zadevnih znamk, temveč zadostuje, da se nanaša na elemente, ki jih sestavljajo.

Poleg tega se je Splošno sodišče ponovno izreklo o razlikovalnem učinku zelo preprostih figurativnih znakov, in sicer klicaja, samega ali v pravokotniku, v sodbah z dne 30. septembra 2009 v zadevi *Joop! proti UUNT (!)* (T-75/08, neobjavljena) in v zadevi *Joop! proti UUNT (!) (Znak v obliki klicaja v pravokotniku)* (T-191/08, neobjavljena). Opozarja, da registracija znamke, ki je sestavljena iz znakov, ki se uporabljajo v oglasnem sloganu, prikazujejo kakovost ali vabijo k nakupu proizvodov ali storitev, kot taka ni izključena zaradi take uporabe. Vendar ima znak, ki opravlja drugačne naloge kot znamka v tradicionalnem smislu, razlikovalni učinek samo takrat, ko ga je neposredno mogoče zaznati kot pokazatelja izvora zadevnih proizvodov in storitev. Dalje opozarja, da v obravnavanem primeru potrošniki, vključno z bolj pozornimi, ne morejo ugotoviti izvora označenih proizvodov na podlagi klicaja, ki naj bi se prej dojemal kot pohvala, tudi če je bil v pravokotnem okvirju, drugotnem elementu, ki zadevnemu znaku daje videz nalepke. Poleg tega je Splošno sodišče v sodbi z dne 20. januarja 2009 v zadevi *Pioneer Hi-Bred International proti UUNT (OPTIMUM)* (T-424/07, neobjavljena) pojasnilo, da se znak OPTIMUM zaradi njegove običajne rabe kot generičnega pohvalnega izraza v vsakdanjem jeziku in pri trgovanju ne more šteti za primeren za identificiranje trgovskega izvora proizvodov, ki jih označuje, in da dejstvo, da so označeni proizvodi namenjeni specializirani javnosti, nikakor ne vpliva na to presojo, saj je pozornost take javnosti, ki je na splošno visoka, razmeroma nizka pri oglaševalskih označbah.

Na podlagi člena 7(3) Uredbe št. 40/94 je znamko mogoče registrirati, če je pridobila razlikovalni učinek za označene proizvode ali storitve na podlagi svoje uporabe. V zvezi s tem je Splošno sodišče v sodbi z dne 28. oktobra 2009 v zadevi *BCS proti UUNT – Deere (Kombinacija zelene in rumene barve)* (T-137/08, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) najprej opozorilo, da vsaka uporaba znamke,

v obravnavanem primeru kombinacije zelene in rumene barve, ne pomeni nujno uporabe znaka kot znamke. Vendar pa je v tem primeru odločba UUNT, da se znamka, ki jo sestavlja navedeni znak, ne razglasi za nično, temeljila zlasti na pojasnilih poklicnih združenj, v skladu s katerimi se je kombinacija zelene in rumene barve pripisovala intervenientkinim poljedelskim strojem, in na dejstvu, da je uporabljala isto kombinacijo barv na vseh svojih strojih v daljšem obdobju. Poleg tega je Splošno sodišče pojasnilo, da čeprav je treba dokazati, da je izpodbijana znamka pridobila razlikovalni učinek v celotni Uniji, se ne zahteva predložitev istih dokazov za vsako državo članico.

2. Relativni razlogi za zavrnitev in relativni razlogi za ničnost

Pomembni prispevki sodne prakse tega leta se nanašajo na presojo podobnosti znakov in oceno verjetnosti zmede. Najprej je Splošno sodišče v sodbi z dne 28. oktobra 2009 v zadevi *CureVac proti UUNT – Qiagen (RNAiFect)* (T-80/08, še neobjavljena) menilo, da je bila podobnost znakov RNAiFect in RNaive zaradi enakih prvih treh črk zelo zmanjšana zaradi različnih zadnjih petih črk. Pojasnjuje, da čeprav potrošnik ponavadi daje večji pomen začetkom besed, ker so prej izgovorjeni, javnost ne meni, da je opisni ali šibko razlikovalni element, ki je del sestavljene znamke, razlikovalen in prevladujoč element v celotnem vtisu, ki ga ta ustvari. Vendar je imel v obravnavanem primeru element „rna“ manjši razlikovalni učinek, saj naj bi potrošnik predpostavljal obstoj navezave na neko kemično spojino. Zato javnost tega elementa ne more šteti za razlikovalen in prevladujoč element v celotnem vtisu, ki ga ustvarjata zadevni sestavljeni znamki. Po drugi strani je Splošno sodišče v sodbi z dne 2. decembra 2009 v zadevi *Volvo Trademark proti UUNT – Grebenshikova (SOLVO)* (T-434/07, še neobjavljena) menilo, da znaka SOLVO in VOLVO odražata določeno stopnjo slušne podobnosti in je zato UUNT napačno menil, da mu ni treba opraviti celovite presoje verjetnosti zmede.

Nato je Splošno sodišče v sodbi z dne 8. julija 2009 v zadevi *Laboratorios Del Dr. Esteve proti UUNT – Ester C (ESTER-E)* (T-230/07, neobjavljena) natančno določilo nekatere okoliščine, v katerih lahko konceptualna primerjava med znakoma nevtralizira vidne in slušne podobnosti med istima znakoma. Poudarja, da čeprav znak ESTEVE razen v španščini nima pomena v drugih uradnih jezikih Unije, se bo znak ESTER-E povezoval z dobro znanim imenom oziroma s kemijsko spojino in da na podlagi te konceptualne razlike med navedenima znakoma ni verjetnosti zmede. Po drugi strani je Splošno sodišče v sodbi z dne 29. oktobra 2009 v zadevi *Peek & Cloppenburg proti UUNT – Redfil (Agile)* (T-386/07, neobjavljena) pojasnilo, da take okoliščine niso podane v položajih, v katerih ima znak, katerega pomen lahko upoštevna javnost takoj prepozna, zgolj omejen razlikovalni učinek za označene proizvode ali storitve. Meni, da konceptualna razlika med znakoma Aygill's in Agile ni zadostna, da bi nevtralizirala vidne in slušne podobnosti med tema znakoma. Za zadevne proizvode, in sicer športne izdelke in oblačila, ima namreč beseda „agile“ učinek pohvale, ki bi jo potrošnik glede na navedene podobnosti lahko pripisal prejšnji znamki. Poleg tega je Splošno sodišče v sodbi z dne 23. septembra 2009 v zadevi *Viñedos y Bodegas Príncipe Alfonso de Hohenlohe proti UUNT – Byass (ALFONSO)* (T-291/07, neobjavljena) potrdilo presojo UUNT, v skladu s katero sta prejšnja znamka PRINCIPE ALFONSO in prijavljena znamka ALFONSO za španskega potrošnika konceptualno različni, zlasti zato, ker element „principe“ razlikuje eno osebo med vsemi, ki imajo enako ime, in ima tako ta znak jasen in določen pomen, tako da ga lahko upoštevna javnost takoj razume.

Glede primerjave proizvodov ali storitev je Splošno sodišče v sodbi z dne 22. januarja 2009 v zadevi *Commercy proti UUNT – easyGroup IP Licensing (easyHotel)* (T-316/07, še neobjavljena), potem ko je opozorilo, da so proizvodi ali storitve komplementarni, kadar med njimi obstaja taka povezava, da je eden nujno potreben ali pomemben za uporabo drugega, pojasnilo, da ta opredelitev pomeni, da se lahko ti proizvodi ali storitve uporabljajo skupaj in so zato namenjeni isti javnosti.

Nadaljnji pomemben razvoj sodne prakse tega leta se nanaša na člen 8(4) Uredbe št. 40/94, zlasti v zvezi s postopki za ugotavljanje ničnosti. Splošno sodišče je v sodbi z dne 24. marca 2009 v združenih zadevah *Moreira da Fonseca proti UUNT – General Óptica (GENERAL OPTICA)* (od T-318/06 do T-321/06, še neobjavljena) opozorilo, da mora navedeni znak, da bi omogočal ugovor zoper registracijo ali predlog za razglasitev ničnosti znamke Skupnosti na podlagi navedene določbe, kumulativno izpolnjevati štiri pogoje: uporabljen mora biti v gospodarskem prometu; imeti mora več kot le lokalni pomen; pravice do tega znaka so morale biti v skladu s pravom države članice, kjer se je znak uporabljal, pridobljene pred datumom vložitve prijave znamke Skupnosti in ta znak mora imetniku podeljevati pravico do prepovedi uporabe poznejše znamke. Dalje je Splošno sodišče natančno določilo, da je treba prva pogoja razlagati zgolj ob upoštevanju prava Unije, medtem ko je treba druga pogoja presojati ob upoštevanju meril, ki jih določa veljavno nacionalno pravo. Nazadnje je glede drugega pogoja razsodilo, prvič, da je treba pomen presojati glede na ozemeljsko in tudi gospodarsko razsežnost in, drugič, da dejstvo, da znak imetniku podeljuje izključno pravico na celotnem nacionalnem ozemlju, samo po sebi ne zadostuje za ugotovitev, da njegov pomen ni zgolj lokalni. Poleg tega je Splošno sodišče v sodbi z dne 11. junija 2009 v združenih zadevah *Last Minute Network proti UUNT – Last Minute Tour (LAST MINUTE TOUR)* (T-114/07 in T-115/07, še neobjavljena) poudarilo, da mora odbor za pritožbe pri uporabi zgoraj navedene določbe upoštevati tako nacionalno zakonodajo zadevne države članice, ki se uporablja v skladu z napotitvijo, določeno s to določbo, kot upoštevno nacionalno sodno prakso.

Poleg tega je Splošno sodišče v sodbi z dne 14. maja 2009 v zadevi *Fiorucci proti UUNT – Edwin (ELIO FIORUCCI)*, (T-165/06, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) preverilo, ali je oddelek za pritožbe UUNT upošteval pogoje za uporabo člena 52(2) Uredbe št. 40/94. V obravnavanem primeru je Elio Fiorucci med drugim predlagal razglasitev ničnosti znamke ELIO FIORUCCI s sklicevanjem na svojo pravico do osebnega imena, ki je zaščitena z italijanskim pravom. Splošno sodišče je opozorilo, da lahko UUNT v skladu s to določbo razglasi ničnost znamke Skupnosti, če je mogoče njeno uporabo prepovedati zlasti na podlagi pravice do osebnega imena, ki je varovana z nacionalnim pravom, in ugotovilo, da varstvo, zagotovljeno z upoštevno italijansko določbo, ni izključeno, kadar je ime zadevne osebe postalo splošno znano zaradi njene trgovske dejavnosti.

Poleg tega je sodba z dne 30. junija 2009 v zadevi *Danjaq proti UUNT – Mission Productions (Dr. No)* (T-435/05, še neobjavljena) Splošnemu sodišču omogočila, da je pojasnilo, da enak znak lahko uživa varstvo avtorskega prava kot izvirno ustvarjalno delo in varstvo prava znamk kot označba trgovskega izvora označenih proizvodov in storitev. Splošno sodišče opozarja, da ti izključni pravici temeljita na različnih lastnostih, in sicer na eni strani na izvirnosti ustvarjalnega dela in na drugi strani na sposobnosti znaka, da razlikuje navedeni trgovski izvor. Čeprav je naslov filma lahko v skladu z nekaterimi nacionalnimi pravicami zavarovan kot umetniško delo, neodvisno od varstva, priznanega samemu filmu, pa samodejno ne uživa varstva, ki se priznava znamkam. Zato tudi če se predpostavlja, da znaka Dr. No in Dr. NO omogočata razlikovanje filma s tem naslovom od drugih filmov iz serije „James Bond“, na podlagi tega ni mogoče ugotoviti, da taki znaki označujejo trgovsko poreklo označenih proizvodov in storitev.

Nazadnje je Splošno sodišče pojasnilo pravila v zvezi z dokazom za resno in dejansko uporabo prejšnje znamke v postopku za ugotavljanje ničnosti. V sodbi z dne 12. junija 2009 v zadevi *Harwin International proti UUNT – Cuadrado (Pickwick COLOUR GROUP)* (T-450/07, še neobjavljena) je natančno določilo, da mora UUNT presoditi vprašanje dokaza o resni uporabi prejšnje znamke tudi, kadar imetnik znamke Skupnosti, za katero se zahteva ugotovitev ničnosti, tega ni posebej predlagal, je pa izpodbijal dokaze, ki jih je v zvezi s tem predložil imetnik prejšnje znamke.

3. Razlogi za razveljavitev

Pravice imetnika znamke Skupnosti se lahko v skladu s členom 50 Uredbe št. 40/94 razveljavijo, zlasti kadar lahko zaradi uporabe znamke v javnosti obstaja verjetnost zmede glede narave, kakovosti ali geografskega izvora označenega blaga ali storitev.

Glede tega je Splošno sodišče v zgoraj navedeni sodbi *ELIO FIORUCCI* menilo, da to, da sta znamka in rodbinsko ime enaka, ne zadostuje za sklepanje, da zadevna javnost misli, da je oseba, katere rodbinsko ime sestavlja znamko, oblikovala proizvode, označene s to znamko, saj javnost ve, da se za vsako znamko, ki je rodbinsko ime, ne skriva nujno modni oblikovalec z enakim imenom. Da bi bilo mogoče uporabiti člen 50 Uredbe št. 40/94, mora zainteresirana oseba dokazati, da je bila znamka uporabljena prevarantsko ali da obstaja dovolj velika nevarnost prevare, kar v obravnavanem primeru ni bilo dokazano.

Splošno sodišče je v sodbi z dne 10. decembra 2009 v zadevi *Stella Kunststofftechnik proti UUNT – Stella Pack (Stella)* (T-27/09, še neobjavljena) tudi natančno določilo predmet in učinke postopkov za razveljavitev ter postopkov z ugovorom. Poudarja zlasti, da upoštevne določbe ne določajo, da lahko postopek z ugovorom, ki je bil sprožen na podlagi prejšnje znamke in še vedno poteka, kakor koli vpliva na dopustnost ali celo na potek postopka za razveljavitev te znamke. Postopek z ugovorom in postopek za razveljavitev sta namreč posebna in med seboj neodvisna: namen ugovora je pod določenimi pogoji preprečiti prijavo za registracijo znamke zaradi obstoja prejšnje znamke, saj zavrnitev tega ugovora ne pomeni razveljavitve zadevne znamke, medtem ko se razveljavitev lahko doseže samo na podlagi sprožitve postopka v ta namen.

4. Obličnostna in postopkovna vprašanja

Ker je sodna praksa v zvezi z obličnostnimi in postopkovnimi vprašanji to leto posebej bogata, se je treba omejiti na navajanje njenih glavnih prispevkov.

Prvič, posebej pomembna je sodba z dne 14. oktobra 2009 v zadevi *Ferrero proti UUNT – Tirol Milch (TiMi KiNDERJOGHURT)* (T-140/08, še neobjavljena, v pritožbenem postopku), saj je lahko Splošno sodišče z njo v kontekstu postopka za ugotovitev ničnosti natančno ovrednotilo ugotovitve in sklepe, do katerih je prišel odbor za pritožbe UUNT v prejšnji odločbi, ki se je nanašala na postopek z ugovorom med istima strankama in na isto znamko Skupnosti. Zlasti je bilo razsojeno, da ni mogoče uporabiti niti načela pravnomočnosti, saj so postopki pred UUNT upravni in upoštevne določbe ne določajo pravila v tem smislu, niti varstva pridobljenih pravic in varstva legitimnih pričakovanj, saj Uredba št. 40/94 ne izključuje možnosti postopka za ugotovitev ničnosti zaradi neuspeha postopka z ugovorom.

Drugič, v zvezi s posledicami, ki jih ima razveljavitev odločbe odbora za pritožbe za UUNT, je Splošno sodišče v sodbi z dne 25. marca 2009 v zadevi *Kaul proti UUNT – Bayer (ARCOL)* (T-402/07, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) navedlo, da bi moral UUNT zagotoviti, da se s pritožbo, ki je po navedeni razveljavitvi spet postala predmet pritožbenega postopka, doseže nova odločba, ki jo po možnosti sprejme isti odbor. Pojasnjuje, da če v sodbi o razveljavitvi ni bilo sprejeto stališče glede podobnosti ali nepodobnosti nasprotujočih si znamk, kot v obravnavanem primeru, mora odbor za pritožbe še enkrat obravnavati to vprašanje ne glede na stališče, sprejeto v razveljavljeni prejšnji odločbi.

Tretjič, Splošno sodišče je natančno določilo obseg obveznosti obrazložitve odločb odborov za pritožbe, kadar je z znamko označenih več proizvodov ali storitev. V sodbi z dne 2. aprila 2009 v zadevi *Zuffa proti UUNT (ULTIMATE FIGHTING CHAMPIONSHIP)* (T-118/06, še neobjavljena) je

navedlo, da je mogoče sprejeti skupno obrazložitev za vrsto proizvodov ali storitev le, če med njimi obstaja dovolj neposredna in konkretna vez, da je mogoče, prvič, da je z ugotovitvami, ki sestavljajo obrazložitev zadevne odločbe za vse proizvode in storitve, ki spadajo v to kategorijo, dovolj jasno oblikovano razlogovanje odbora za pritožbe in, drugič, da se lahko brez razlike uporabljajo za vsakega od zadevnih proizvodov in storitev. V sodbi z dne 20. maja 2009 v združenih zadevah *CFCMCEE proti UUNT (P@YWEB CARD in PAYWEB CARD)* (T-405/07 in T-406/07, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) je dodalo tudi, da mora skupna obrazložitev sodišču vseeno omogočati, da opravlja svoj nadzor. Poleg tega, kadar odločba ne vsebuje niti osnutka obrazložitve v zvezi z razlogi, iz katerih je UUNT presodil, da nekateri proizvodi oblikujejo homogeno skupino, ni dovoljeno dopolniti obrazložitve odločbe med postopkom.

Četrtrič, Splošno sodišče je v sodbi z dne 3. junija 2009 v zadevi *Frosch Touristik proti UUNT – DSR touristik (FLUGBÖRSE)* (T-189/07, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) natančno določilo, da je zgolj datum vložitve zahteve za registracijo, ne pa datum registracije, upoštevni datum za presojo, ki jo mora UUNT opraviti v postopku za ugotavljanje ničnosti, v katerem se navaja, da znamka Skupnosti ne izpolnjuje pogojev iz člena 7 Uredbe št. 40/94. S tem pristopom se je namreč mogoče izogniti temu, da bi se zaradi trajanja postopka registracije povečala verjetnost, da znamke ne bi bilo več mogoče registrirati.

Petič, Splošno sodišče se je v sodbah z dne 7. maja 2009 v zadevi *Omnicare proti UUNT – Astellas Pharma (OMNICARE)* (T-277/06), z dne 12. maja 2009 v zadevi *Jurado Hermanos proti UUNT (JURADO)* (T-410/07), z dne 13. maja 2009 v zadevi *Aurelia Finance proti UUNT (AURELIA)* (T-136/08) in z dne 23. septembra 2009 v združenih zadevah *Evets proti UUNT (DANELECTRO in QWIK TUNE)* (T-20/08 in T-21/08, v pritožbenem postopku) (še neobjavljene) izreklo glede področja uporabe člena 78 Uredbe št. 40/94 v zvezi z vrnitvijo v prejšnje stanje, v skladu s katerim lahko prijavitelj ali imetnik znamke ali katera koli druga stranka v postopku pred UUNT, ki ni upoštevala časovnega roka, pod določenimi pogoji ponovno pridobi pravice. Zlasti v prvi in četrti zgoraj navedeni sodbi je Splošno sodišče natančno določilo, da se ta določba uporablja za rok za izpodbijanje odločbe pred odborom za pritožbe, ne pa za rok za vložitev same zahteve za vrnitev v prejšnje stanje. Poleg tega je v drugi sodbi pojasnilo pojem „stranka v postopku“, medtem ko je v tretji določilo, da če imetnik znamke prenese administrativne naloge v zvezi z njenim podaljšanjem na družbo, ki je za to specializirana, je treba preveriti, ali ima ta potrebna zagotovila, na podlagi katerih je mogoče domnevati, da bo dobro izvajala navedene naloge. Zlasti kadar ta družba vzpostavi računalniško voden sistem za opozarjanje glede rokov, mora predvideti tudi mehanizem za odkrivanje in odpravo morebitnih napak.

Nazadnje, Splošno sodišče je glede odločbe o preklicu, ki jo sprejme organ UUNT, da bi se odpravila napaka dela v zvezi s stroški odločbe, ki jo je prej sprejel ta organ, v sodbi z dne 1. julija 2009 v zadevi *Okalux proti UUNT – Messe Düsseldorf (OKATECH)* (T-419/07, še neobjavljena) potrdilo, da ker je ta razveljavitev lahko zgolj delna, je treba pritožbeni rok določiti glede na prvo odločbo.

Okolje – Sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov

Splošno sodišče je v sodbah z dne 23. septembra 2009 v zadevah *Estonija proti Komisiji* (T-263/07, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) in *Poljska proti Komisiji* (T-183/07, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) potrdilo pomembne prispevke v zvezi z razdelitvijo pristojnosti med državami članicami in Komisijo pri oblikovanju nacionalnih načrtov razdelitve pravic do emisije

(v nadaljevanju: NNR) držav članic in preverjanju skladnosti teh NNR – ki ga opravlja Komisija – z merili, določenimi z Direktivo 2003/87/ES²³.

V obravnavanem primeru je Komisija v izpodbijanih odločbah ugotovila, da so NNR Republike Poljske in Republike Estonije neskladni z nekaterimi merili, ki jih določa Direktiva 2003/87, in navedla, da ne bodo vloženi ugovori zoper te NNR, če bodo opravljene nekatere spremembe. Zadevni državi članici sta pred Splošnim sodiščem trdili, da je Komisija s tem, da je določila zgornjo mejo pravic do emisije toplogrednih plinov, nad katero bodo njuni NNR zavrženi, in s tem, da je v zvezi s tem s svojo metodo analize nadomestila metodo analize države članice, kršila razdelitev pristojnosti, ki jo določa Direktiva 2003/87. Splošno sodišče je ugodilo tem predlogom in razglasilo izpodbijani odločbi za nični.

Splošno sodišče ugotavlja, da je zmanjšanje emisij toplogrednih plinov bistveno v boju zoper globalno segrevanje, ki pomeni eno največjih socialnih, ekonomskih in okoljskih groženj, s katerimi se v tem času spopada svet. Sledenje temu cilju vseeno ne bi moglo upravičiti ohranitve veljavnosti odločbe o zavrnitvi NNR, če bi bil ta akt sprejet s kršitvijo pristojnosti, ki so z Direktivo 2003/87 podeljene državam članicam in Komisiji.

Splošno sodišče opozarja, da navedena direktiva na podlagi člena 249, tretji odstavek, ES zavezuje države naslovnice glede cilja, ki ga je treba doseči, vendar jim prepušča izbiro primernih oblik in metod. Komisija mora pri opravljanju nadzora dokazati, da so instrumenti, ki jih je država članica uporabila v ta namen, v nasprotju s pravom Skupnosti. Dosledna uporaba teh načel je bistvena za zagotovitev spoštovanja načela subsidiarnosti, ki pomeni, da Skupnost na področjih, ki niso v njeni izključni pristojnosti, ukrepa le, če in kolikor države članice ne morejo zadovoljivo doseči želenih ciljev.

Poleg tega Splošno sodišče navaja, da je iz določb Direktive 2003/87 jasno razvidno, prvič, da je le država članica pristojna za pripravo NNR ter sprejetje končne odločitve, s katero določi skupno količino pravic, ki jih bo dodelila za vsako petletno obdobje, in razdelitev te količine med gospodarske subjekte in, drugič, da je Komisija pristojna za nadzor tega NNR ob upoštevanju meril, ki jih določa navedena direktiva, saj lahko država članica dodeli pravice le, če je Komisija po svoji prvotni zavrnitvi sprejela predlagane spremembe načrta. Poleg tega Splošno sodišče pojasnjuje, da ima Komisija v zvezi z ugotovljenim neskladjem pravico podati pripombe in predloge, ki državi članici omogočijo spremembo njenega NNR, tako da postane skladen z navedenimi merili.

Vendar Splošno sodišče meni, da je Komisija z natančnejšo določitvijo količine pravic in z zavrnitvijo NNR zadevnih držav članic, ker skupna količina predlaganih pravic presega ta prag, presegla meje pooblastil za nadzor, ki ji ga dodeljuje Direktiva 2003/87, saj to količino določi zgolj država članica.

Prav tako, čeprav lahko Komisija pripravi lastni ekološki in ekonomski model za preverjanje, ali so NNR različnih držav članic v skladu z merili iz Direktive 2003/87, pri čemer ima široko diskrecijsko pravico, pa nasprotno ne more zahtevati neupoštevanja podatkov iz NNR, da bi jih nadomestila s podatki, pridobljenimi na podlagi svoje metode presoje, saj bi se ji s tem priznalo dejansko pooblastilo za poenotenje, ki ji ga navedena direktiva ne priznava. Splošno sodišče tudi ugotavlja, da mora država članica pri pripravi svojega NNR izbrati politike, ki se sprejmejo, metodo, ki se uporabi, in podatke, ki se upoštevajo, da bi predvidela razvoj zadevnih emisij, saj je nadzor Komisije

²³ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, str. 32).

nad temi izbirami omejen na preverjanje verodostojnosti in zadostnosti podatkov in parametrov, na katere se opirajo.

Splošno sodišče je torej razsodilo, da je Komisija s tem, da je s svojo metodo analize nadomestila tisto, ki so jo uporabile zadevne države članice, namesto da bi zgolj opravila nadzor nad skladnostjo njihovih NNR z merili, določenimi z Direktivo 2003/87, po potrebi ob upoštevanju podatkov, pridobljenih s svojo metodo, prekoračila pooblastila, ki so ji bila zaupana s to direktivo.

Skupna zunanja in varnostna politika

1. Boj proti terorizmu

Splošno sodišče je v sodbi z dne 30. septembra 2009 v zadevi *Sison proti Svetu* (T-341/07, še neobjavljena), prvič, opozorilo na načela, ki so razvidna iz sodb *Organizacija mudžahidov iranskega ljudstva proti Svetu*²⁴ in *Sison proti Svetu*²⁵, ki se nanašajo na obveznost obrazložitve odločb o zamrznitvi sredstev oseb, povezanih s terorističnimi dejavnostmi. Obrazložitev prvotnega sklepa o zamrznitvi sredstev in obrazložitev poznejših sklepov se morata sklicevati ne le na pravne pogoje za uporabo Uredbe (ES) št. 2580/2001²⁶, zlasti na obstoj sklepa pristojnega nacionalnega organa, temveč tudi na specifične in konkretne razloge, zaradi katerih Svet meni, da se mora ukrep zamrznitve sredstev nanašati na zadevno osebo. Poleg tega se široka pooblastila za presojo, ki jih ima Svet na voljo glede okoliščin, ki jih je treba upoštevati pri sprejetju ali ohranitvi ukrepa zamrznitve sredstev, raztezajo na oceno grožnje, ki jo lahko še naprej pomeni oseba ali organizacija, ki je v preteklosti izvršila teroristična dejanja, ne glede na prekinitev njenih dejavnosti med bolj ali manj dolgim obdobjem. V teh okoliščinah od Sveta ni mogoče zahtevati, da čim podrobneje navede, kako zamrznitev sredstev zainteresirane osebe konkretno prispeva k boju proti terorizmu, ali da predloži dokaze za to, da bi zainteresirana oseba ta sredstva lahko uporabila za to, da bi v prihodnosti izvršila ali poskusila izvršiti teroristična dejanja.

Drugič, Splošno sodišče, potem ko je opozorilo na pogoje za izvršitev odločbe o zamrznitvi sredstev, na pravila v zvezi z dokaznim bremenom Sveta v teh okoliščinah in na obseg sodnega nadzora na obravnavanem področju, poudarja, da mora biti ob upoštevanju besedila, smisla in ciljev zadevnih določb kot tudi bistvene vloge, ki jo imajo nacionalni organi v procesu zamrznitve sredstev, odločba o „začetku preiskave ali pregona“, zato da se Svet lahko veljavno sklicuje nanjo, izdana v okviru nacionalnega postopka, katerega neposreden in bistven namen je sprejetje preventivnih ali restriktivnih ukrepov zoper zainteresirano osebo na podlagi boja proti terorizmu in zaradi njene vpletenosti vanj. Ta zahteva v primeru odločbe nacionalne sodne oblasti, ki le podredno in posredno odloča o morebitni vpletenosti zainteresirane osebe v tako dejavnost v okviru spora, ki se na primer nanaša na državljanske pravice in obveznosti, ni izpolnjena.

Poleg tega Splošno sodišče pojasnjuje, da kadar Svet po ponovni preučitvi želi sprejeti ali ohraniti ukrep zamrznitve sredstev iz naslova Uredbe št. 2580/2001 na podlagi nacionalne odločbe o „začetku preiskave ali pregona“ za teroristično dejanje, mora upoštevati poznejši razvoj teh preiskav ali pregonov. Vendar se lahko zgodi, da je preiskava policijskih ali varnostnih organov končana, ne da bi se nadaljeval sodni postopek, ker ni bilo mogoče zbrati dovolj dokazov, ali pa da se sodna preiskava iz istih razlogov ustavi. Prav tako se lahko zaradi odločbe o pregonu opusti

²⁴ Sodba z dne 12. decembra 2006 (T-228/02, ZOdl., str. II-4665).

²⁵ Sodba z dne 11. julija 2007 (T-47/03, neobjavljena).

²⁶ Uredba Sveta (ES) št. 2580/2001 z dne 27. decembra 2001 o posebnih omejevalnih ukrepih za nekatere osebe in subjekte zaradi boja proti terorizmu (UL L 344, str. 70).

pregon ali plačilo kazni. Bilo bi nedopustno, da Svet ne bi upošteval teh elementov, ki so del celote informacij, ki jih je treba upoštevati za presojo položaja. Drugačna odločitev bi Svetu in državam članicam ponovno vrnila neomejeno pooblastilo za zamrznitev sredstev osebe za nedoločen čas, ne da bi bil nad tem mogoč kakršen koli sodni nadzor, in sicer ne glede na izid morebitnih sodnih postopkov, ki bi mu sledili.

2. Boj proti širjenju jedrskega orožja

Splošno sodišče je v združenih zadevah *Melli Bank proti Svetu* (sodba z dne 9. julija 2009, T-246/08 in T-332/08, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) in v zadevi *Bank Melli Iran proti Svetu* (sodba z dne 14. oktobra 2009, T-390/08, še neobjavljena, v pritožbenem postopku), ki so bile končane po hitrem postopku, prvič preučilo tožbe zoper ukrepe zamrznitve sredstev, sprejete v okviru sistema omejevalnih ukrepov, uvedenega zaradi pritiska na Islamsko republiko Iran, da bi ustavila jedrske dejavnosti, ki pomenijo tveganje širjenja jedrskega orožja, in razvoj sistemov za dobavo jedrskega orožja.

Pobudo za zadevni sistem je dala resolucija Varnostnega sveta Združenih narodov, izvedena z Uredbo Sveta (ES) št. 423/2007²⁷, ki predvideva zamrznitev sredstev oseb, subjektov ali organizacij, ki jih je imenoval Varnostni svet, in zamrznitev sredstev subjektov, ki so v lasti ali pod nadzorom subjektov, za katere je bilo ugotovljeno, da sodelujejo pri širjenju jedrskega orožja, da so neposredno povezani z njim ali da ga podpirajo. Na podlagi te uredbe so bila iranski banki in njeni hčerinski družbi s sedežem v Združenem kraljestvu, ki je v stoodstotni lasti matične družbe, z odločbama zamrznjena sredstva ob upoštevanju njune domnevne vloge olajševanja občutljive dejavnosti Islamske republike Iran pri številnih nakupih občutljivih materialov za iranske jedrske programe in programe balističnih izstrelkov ter opravljanju finančnih storitev.

Čeprav se je Splošno sodišče v teh sodbah oprlo na načela iz sodne prakse glede zamrznitve sredstev na področju boja proti terorizmu, je uvedlo tudi nekatere posebne spremembe.

Prvič, v odgovor na ugovor nezakonitosti, ki ga je podala Melli Bank plc glede Uredbe št. 423/2007, ker naj bi bilo z njo kršeno načelo sorazmernosti, je Splošno sodišče opozorilo, da za zakonitost prepovedi gospodarske dejavnosti velja pogoj, da so prepovedi primerne in potrebne za uresničitev legitimnih ciljev, ki jim sledi zadevna ureditev, pri tem pa je treba takrat, ko je mogoče izbirati med več primernimi ukrepi, uporabiti tistega, ki je najmanj omejujoč, povzročene neugodnosti pa ne smejo biti čezmerne glede na zastavljene cilje.²⁸ Pojasnjuje, da je cilj Uredbe št. 423/2007 preprečitev širjenja jedrskega orožja in njegovega financiranja ter s tem izvajanje pritiska na Islamsko republiko Iran, da bi ustavila zadevne dejavnosti. Ta cilj spada v širši okvir prizadevanj za ohranjanje miru in mednarodne varnosti in je zato legitimen. Poleg tega je zamrznitev sredstev subjektov v lasti ali pod nadzorom subjekta, za katerega je ugotovljeno, da sodeluje pri širjenju jedrskega orožja, povezana s tem ciljem, ker obstaja nezanemarljivo tveganje, da bo tak subjekt izvajal pritisk na subjekte, ki jih ima v lasti ali jih nadzoruje, da bi se izognil učinku njemu namenjenih ukrepov, in jih spodbujal, bodisi naj nanj posredno ali neposredno prenesejo svoja sredstva, bodisi naj zanj opravijo transakcije, ki jih sam zaradi zamrznjenih sredstev ne more opraviti. Nazadnje iz sodne prakse izhaja, da lastninska pravica in pravica do opravljanja gospodarske dejavnosti nista absolutni pravici in da za njuno uresničevanje lahko veljajo omejitve, ki jih upravičujejo cilji v splošnem interesu, ki jim Skupnost sledi. S pomenom ciljev, ki jim sledijo

²⁷ Uredba Sveta (ES) št. 423/2007 z dne 19. aprila 2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL L 103, str. 1).

²⁸ Sodba Sodišča z dne 13. novembra 1990 v zadevi *Fedesa in drugi* (C-331/88, Recueil, str. I-4023, točka 13).

sporni predpisi, se utemeljijo negativne, celo zelo negativne posledice za določene subjekte.²⁹ Splošno sodišče poudarja, da sta z zamrznitvijo sredstev svoboda opravljanja gospodarske dejavnosti in lastninska pravica zadevnih bančnih ustanov znatno omejeni, saj te lahko razpolagajo s svojimi sredstvi, ki so na ozemlju Skupnosti ali v lasti državljanov Skupnosti, zgolj na podlagi posebnih dovoljenj, in njihove hčerinske družbe s sedežem na navedenem ozemlju ne morejo opravljati novih transakcij s svojimi strankami. Vendar meni, da povzročene neugodnosti niso pretirane v primerjavi z zastavljenimi cilji.

Drugič, Splošno sodišče je v drugi zgoraj navedeni sodbi navedlo pomembna pojasnila glede obveznosti seznanitve zadevnih oseb z obrazložitvijo ukrepov, ki jih, čeprav so splošni, vseeno neposredno in posamično zadevajo in lahko omejujejo uresničevanje njihovih temeljnih pravic. Meni, da mora Svet zadevne subjekte o ukrepih zamrznitve sredstev v čim večjem obsegu seznaniti z osebno vročitvijo. Pravila, da se nihče ne more sklicevati na to, da ne pozna zakonodaje, namreč ni mogoče uveljavljati, če je zadevni akt za zadevno osebo individualni akt. Toda Svet v obravnavanem primeru ni opravil osebne vročitve, čeprav je poznal naslov sedeža tožeče stranke. Splošno sodišče torej meni, da Svet ni upošteval obveznosti, da tožečo stranko seznani z obrazložitvijo izpodbijanega sklepa. Vendar je iz spisa razvidno, da je francoska bančna komisija obvestila podružnico tožeče stranke v Parizu o sprejetju izpodbijanega sklepa in njegovi objavi v Uradnem listu istega dne. Ta je bila tako pravočasno in uradno obveščena tako o sprejetju izpodbijanega sklepa kot o tem, da lahko obrazložitev navedenega sklepa najde v Uradnem listu, tako da v teh izjemnih okoliščinah ugotovljena nepravilnost ne utemeljuje razglasitve ničnosti izpodbijanega sklepa.

Registracija za dajanje fitofarmacevtskih sredstev v promet

Splošno sodišče je leta 2009 razglasilo več sodb v zvezi z odločbami Komisije, sprejetimi na podlagi Direktive 91/414, ki določa postopek za izdajo in odvzem registracij za dajanje v promet (v nadaljevanju: RDP) fitofarmacevtskih sredstev v Skupnosti. Čeprav je ta spor še posebej tehničen, je treba navesti dve sodbi, v katerih je Splošno sodišče svoje razlogovanje oprlo na posledice načela previdnosti.

Splošno sodišče je v sodbi z dne 3. septembra 2009 v zadevi *Cheminova in drugi proti Komisiji* (T-326/07, še neobjavljena) opozorilo, da člen 5(1)(b) Direktive 91/414 določa, da se aktivna snov lahko registrira, če se ob upoštevanju trenutnega znanstvenega in tehničnega znanja lahko pričakuje, da uporaba fitofarmacevtskih sredstev, ki vsebujejo to aktivno snov, v skladu z dobro prakso varstva rastlin nima nikakršnega škodljivega vpliva na zdravje ljudi ali živali in na okolje. Splošno sodišče pojasnjuje, da ta določba, če se razlaga ob upoštevanju načela previdnosti, glede zdravja ljudi določa, da obstoj resnih pokazateljev, ki ne da bi odpravili znanstvene negotovosti, dopuščajo razumen dvom o neškodljivosti snovi, načeloma nasprotuje registraciji te snovi. Tako iz sklicevanja Direktive 91/414 na „trenutno znanstveno in tehnično znanje“ ni mogoče sklepati, da bi lahko bila podjetja, ki so prijavila aktivno snov in se soočajo z verjetnostjo odločbe o ne vključitvi te snovi med registrirane snovi, upravičena predlagati nove študije in podatke tako dolgo, dokler obstajajo dvomi o škodljivosti sporne snovi. Taka razlaga bi bila v nasprotju s ciljem zagotoviti visoka merila varstva okolja ter zdravja ljudi in živali, ker bi privedla do tega, da bi imela stranka, ki je prijavila aktivno snov in mora po eni strani dokazati neškodljivost, po drugi strani pa ima najboljše znanje o zadevni aktivni snovi, v zvezi z morebitno odločbo o neregistraciji zadevne snovi pravico veta.

²⁹ Glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 30. julija 1996 v zadevi *Bosphorus* (C-84/95, Recueil, str. I-3953, točke od 21 do 23).

Poleg tega je Splošno sodišče v sodbi z dne 19. novembra 2009 v zadevi *Denka International proti Komisiji* (T-334/07, še neobjavljena) opozorilo, da kadar obstajajo znanstvene negotovosti o obstoju ali obsegu tveganj za zdravje ljudi, lahko institucije Skupnosti na podlagi načela previdnosti sprejmejo zaščitne ukrepe, ne da bi morale čakati, da sta dejanskost in resnost teh tveganj popolnoma dokazani.³⁰ Poleg tega v okviru znanstvene negotovosti ni mogoče pričakovati, da bodo institucije Skupnosti z oceno tveganja nujno pridobile prepričljive znanstvene dokaze o dejanskosti tveganja in resnosti morebitnih neugodnih učinkov v primeru uresnitve tega tveganja. Splošno sodišče s tem, da poudarja, da je imela dokumentacija, ki jo je predložila tožeča stranka, vrzeli, tako da nikakor ni bilo mogoče zanesljivo sklepati o genotoksičnih in rakotvornih lastnostih diklorvosa, ugotavlja, da Komisija ob upoštevanju razpoložljivih toksikoloških podatkov, negotovosti glede neškodljivosti te snovi in vrzeli v dokumentaciji pri sprejetju izpodbijane odločbe ni storila očitne napake pri presoji.

Dostop do dokumentov institucij

Splošno sodišče je v zadevah *Borax Europe proti Komisiji* (sodbi z dne 11. marca 2009, T-121/05 in T-166/05, neobjavljeni) podalo pojasnila v zvezi z izjemami od pravice dostopa do dokumentov institucij glede, prvič, varstva zasebnosti in integritete posameznika in, drugič, varstva postopka odločanja.

V obravnavanem primeru je bil zavrnen predlog tožeče stranke, naj se ji pošljejo dokumenti in zvočni posnetki srečanj, ki se nanašajo zlasti na komentarje in poročila strokovnjakov in predstavnikov industrije in ki so bili izdani v postopku uvrstitve borove kisline in boratov, v katerem je Komisija objavila končne ugotovitve navedenih strokovnjakov, ki so priporočali uvrstitev teh proizvodov med strupene snovi. Komisija je v utemeljitev te zavrnitve zlasti trdila, da bi razkritje teh dokumentov pomenilo kršitev pravice do varstva osebnih podatkov iz Uredbe (ES) št. 45/2001³¹ in bi omogočalo identifikacijo strokovnjakov, ki bi lahko bili izpostavljeni zunanjim pritiskom zaradi zadevnih gospodarskih interesov. Splošno sodišče je razglasilo izpodbijane odločbe za nične, zlasti ker Komisija ni pojasnila, kako bi lahko dostop do zadevnih dokumentov konkretno in dejansko škodil interesom, zaščitenim z zadevno izjemo.

Najprej je Splošno sodišče pojasnilo, da Komisija svoje zavrnitve ne more utemeljiti na zagotovitvi, ki naj bi ga dala strokovnjakom, da se lahko osebno izrečejo in da njihova istovetnost in mnenje ne bosta razkrita. Ker je bila zaveza o zaupnosti, za katero Komisija trdi, da jo zavezuje do strokovnjakov, sklenjena med njimi in to institucijo, je ni mogoče uveljavljati proti družbi Borax, katere pravice do dostopa do dokumentov so zagotovljene v skladu s pogoji in omejitvami, določenimi z Uredbo št. 1049/2001. Poleg tega lahko odločba o zavrnitvi dostopa do dokumentov institucije temelji zgolj na izjemah, določenih v členu 4 Uredbe št. 1049/2001, tako da zadevna institucija take zavrnitve ne more uveljavljati s sklicevanjem na zavezo do udeležencev srečanja, kadar te zaveze ni mogoče upravičiti z eno od teh izjem. Vendar Komisija ni pojasnila, zakaj naj bi identifikacija strokovnjakov posegala v njihovo zasebnost ali kršila Uredbo št. 45/2001, in ni pravno zadostno opredelila dovolj predvidljivega tveganja, da jih bo razkritje njihovega mnenja izpostavilo neupravičenim zunanjim pritiskom, ki bi posegali v njihovo integriteto, in še manj, da

³⁰ Sodba Sodišča z dne 5. maja 1998 v zadevi *Združeno kraljestvo proti Komisiji* (C-180/96, Recueil, str. I-2265, točka 99) in sodba Sodišča prve stopnje z dne 11. septembra 2002 v zadevi *Pfizer Animal Health proti Svetu* (T-13/99, Recueil, str. II-3305, točka 139).

³¹ Uredba (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov (UL 2001, L 8, str. 1).

bi lahko izpustitev imen strokovnjakov in njihovega porekla v vsakem primeru odpravila vsakršno morebitno tovrstno tveganje.

Poleg tega Splošno sodišče poudarja, da če je zakonodajalec določil posebno izjemo od pravice do dostopa do dokumentov institucij v zvezi s pravnimi mnenji, tega ni storil tudi za druga mnenja, zlasti ne za znanstvena, kakršna so tista, izražena v spornih vpisih. Ker v skladu s sodno prakso ni mogoče šteti, da obstaja splošna potreba po zaupnosti mnenj pravne službe Sveta o zakonodajnih vprašanjih³², je treba enako načelo uporabiti tudi za sporna mnenja, za katera zakonodajalec Skupnosti ni predvidel posebne izjeme in za katera še naprej veljajo splošna pravila glede pravice javnosti do dostopa do dokumentov. Iz tega je razvidno, da morajo biti znanstvena mnenja, ki jih institucija zbere za pripravo zakonodajnega besedila, načeloma razkrita, tudi če lahko zbujajo polemike ali osebe, ki so jih oblikovale, odvrnejo od sodelovanja v postopku odločanja te institucije. Tveganje – na katero se sklicuje Komisija – da bi javna razprava zaradi razkritja mnenj strokovnjakov te odvrnila od nadaljnje udeležbe v njenem postopku odločanja, je neločljivo povezano s pravilom, ki priznava načelo dostopa do dokumentov, ki vsebujejo mnenja za notranjo rabo kot del razprav in predhodnih posvetovanj.

II. Odškodninski spori

1. Dopustnost

V skladu s sodno prakso je odškodninska tožba, določena v členu 235 ES, samostojna tožba in ni mogoče sklepati o nedopustnosti take tožbe, kadar je vložena zoper akt o nedopustnosti ničnostne tožbe, vložene zoper ta akt. Prizadevanje posameznikov za vzpostavitev odgovornosti Skupnosti zaradi nezakonitosti zakonodajnega akta tako ni nedopustno zgolj zato, ker jih ta akt ne zadeva neposredno in posamično.³³

Splošno sodišče je v sklepu z dne 30. septembra 2009 v zadevi *Ivanov proti Komisiji* (T-166/08, še neobjavljena, v pritožbenem postopku) natančno določilo meje samostojnosti ničnostne in odškodninske tožbe, tako da je navedlo, da zaradi neodvisnost teh pravnih sredstev pravnemu subjektu, ki je zamudil rok za vložitev tožbe iz člena 230, peti odstavek, ES, ni mogoče dovoliti, da bi se izognil prekluziji, ko želi z odškodninsko tožbo pridobiti ugodnost, ki bi jo lahko pridobil, če bi pravočasno vložil ničnostno tožbo. Prekluzija predloga za ugotovitev ničnosti, ki je javnopravne narave, zato povzroči prekluzijo odškodninskega zahtevka, ki je tesno povezan s predlogom za ugotovitev ničnosti. Odškodninsko tožbo je treba tako razglasiti za nedopustno, če je njen resnični namen razveljavitev posamične odločbe, ki je postala dokončna in katere učinek, če bi ji bilo ugodeno, bi bil ukinitve pravnih učinkov te odločbe. Toda Splošno sodišče poudarja, da lahko tožeča stranka z odškodninsko tožbo še vedno dopustno izpodbija napake, ki so posledica ravnanja institucije, kadar do tega ravnanja pride po odločbah, katerih zakonitosti ni pravočasno izpodbijala.

Poleg tega je Splošno sodišče v sodbi z dne 18. decembra 2009 v zadevi *Arizmendi in drugi proti Svetu in Komisiji* (T-440/03, še neobjavljena) potrdilo nov razvoj sodne prakse glede vprašanja

³² Sodba Sodišča z dne 1. julija 2008 v združenih zadevah *Švedska in Turco proti Svetu* (C-39/05 P in C-52/05 P, ZOdl., str. I-4723, točka 57).

³³ Glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 2. decembra 1971 v zadevi *Zuckerfabrik Schöppenstedt proti Svetu* (5/71, Recueil, str. 975) in sodbo Splošnega sodišča z dne 24. oktobra 2000 v zadevi *Fresh Marine proti Komisiji* (T- 178/98, Recueil, str. II-3331).

dopustnosti tožbe za povrnitev škode, domnevno nastale, ker je Komisija državi članici poslala obrazloženo mnenje, v katerem ugotavlja, da ta država ni izpolnila svojih obveznosti na podlagi veljavnih predpisov Skupnosti. V obravnavanem primeru je Francoska republika zaradi tega obrazloženega mnenja namreč odpravila zakoniti monopol tolmačev in ladijskih agentov, ki so sestavljali zbor s hibridnim statusom, v katerem sta združena status javnega uslužbenca z monopolom nad nekaterimi transakcijami in status trgovca.

V skladu z ustaljeno sodno prakso odškodninska tožba, ki temelji na okoliščini, da Komisija ni začela postopka zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, ni dopustna. Če namreč Komisiji ni bilo treba začeti postopka zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, njena odločitev, da takega postopka ne bo začela, nikakor ne more pomeniti nezakonnosti, tako da to ne more biti podlaga za nastanek nepogodbene odgovornosti Skupnosti.³⁴ Komisija je menila, da je to rešitev po analogiji mogoče uporabiti za primere, v katerih se ni vzdržala začetka postopka zaradi neizpolnitve obveznosti, ampak je, nasprotno, izdala obrazloženo mnenje, ki je uvodna faza postopka zaradi neizpolnitve obveznosti pred Sodiščem.

Splošno sodišče zavrača to razlogovanje tako, da opozarja, da je odškodninska tožba samostojna tožba, ki ima v sistemu pravnih sredstev posebno vlogo, ker je njen namen povračilo škode, ki je nastala zaradi akta ali nezakonnega ravnanja, ki se očita instituciji. Torej je načeloma mogoče vložiti odškodninsko tožbo zoper kateri koli akt institucije – neodvisno od vprašanja, ali je ta akt mogoče izpodbijati z ničnostno tožbo – tudi če je bil sprejet med izvajanjem diskrecijske pravice, saj ta diskrecijska pravica ne pomeni, da zadevni instituciji zato ni treba delovati v skladu s pravnimi pravili višje veljave, na primer Pogodbo in splošnimi načeli prava Skupnosti ter upoštevno sekundarno zakonodajo. Čeprav torej drži, da lahko Komisija na podlagi pristojnosti, ki so ji podeljene s členom 226 ES, prosto presoja, ali je na državo članico primerno nasloviti obrazloženo mnenje, ni mogoče izključiti možnosti, da lahko posamezna oseba v povsem izjemnih okoliščinah dokaže, da je tako obrazloženo mnenje nezakonito in je povzročilo dovolj resno kršitev pravnega pravila, da ji je bila povzročena škoda. Splošno sodišče tako ugotavlja, da je tožba dopustna.

2. Dovolj resna kršitev pravnega pravila, ki posameznikom podeljuje pravice

Za ugotovitev nepogodbene odgovornosti Skupnosti se zahteva, da tožeča stranka dokaže dovolj resno kršitev pravnega pravila, katerega cilj je podeliti pravice posameznikom.³⁵

Splošno sodišče je v zadevi *Ristic in drugi proti Komisiji* (sodba z dne 9. julija 2009, T-238/07, neobjavljena) v okviru odškodninskega zahtevka za povrnitev škode, ki je tožeči stranki domnevno nastala zaradi odločbe Komisije, s katero je preklicala dovoljenje za uvoz gojenih vodnih živali iz Kostarike, pojasnilo, da je za zagotovitev učinkovitosti pogoja v zvezi s kršitvijo pravila, ki podeljuje pravice posameznikom, nujno, da varstvo, ki ga zagotavlja navedeno pravilo, učinkuje za osebo, ki se nanj sklicuje, in da je torej ta oseba med tistimi, ki jim zadevno pravilo podeljuje pravice. Kot podlago za povrnitev škode ni mogoče priznati pravila, ki posameznika ne varuje pred nezakonnostjo, na katero se sklicuje, temveč varuje drugega posameznika. V obravnavanem primeru se torej tožeča stranka v svoji odškodninski tožbi ne more sklicevati na nezakonnosti, ki

³⁴ Sklep Sodišča z dne 23. maja 1990 v zadevi *Asia Motor France proti Komisiji* (C-72/90, Recueil, str. I-2181, točke od 13 do 15) ter sklepa Splošnega sodišča z dne 3. julija 1997 v zadevi *Smanor in drugi proti Komisiji* (T-201/96, Recueil, str. II-1081, točki 30 in 31) in z dne 14. januarja 2004 v zadevi *Makedoniko Metro in Michaniki proti Komisiji* (T-202/02, Recueil, str. II-181, točki 43 in 44).

³⁵ Sodba Sodišča z dne 4. julija 2000 v zadevi *Bergaderm in Goupil proti Komisiji* (C-352/98 P, Recueil, str. I-5291, točki 42 in 43).

izvirajo iz zatrjevanje kršitve pravice Kostarike do izjave in pravice Zvezne republike Nemčije do udeležbe v postopku.

Poleg tega je Splošno sodišče v zgoraj navedeni sodbi *Arizmendi in drugi proti Svetu in Komisiji* ugotovilo, da med postopkom zaradi neizpolnitve obveznosti Komisija lahko da le mnenje o tem, ali je država članica kršila pravo Skupnosti, saj je navsezadnje le Sodišče pristojno za ugotovitev, da država članica ni izpolnila obveznosti, ki so ji naložene s pravom Skupnosti. Ker v navedenem mnenju Komisija zavzame le stališče o tem, ali država članica ni izpolnila obveznosti, ki so ji naložene s pravom Skupnosti, sprejetje zadevnega mnenja ne more povzročiti dovolj resne kršitve pravnega pravila, katerega cilj je podeliti pravice posameznikom. Zato tudi to, da je Komisija v obrazloženem mnenju sprejela napačno stališče o obsegu prava Skupnosti, ne more pomeniti dovolj resne kršitve, na podlagi katere bi bilo mogoče ugotoviti odgovornost Skupnosti. Če pa presoja iz obrazloženega mnenja presega opredelitev obstoja neizpolnitve obveznosti države članice ali drugo ravnanje Komisije med postopkom zaradi neizpolnitve obveznosti preseže pristojnosti, ki so podeljene tej instituciji – če je na primer kriva za razkritje poslovnih skrivnosti ali podatkov, ki škodujejo ugledu osebe – je mogoče tako presojo ali ravnanje šteti za kršitev, na podlagi katere se lahko ugotovi odgovornost Skupnosti.

III. Pritožbe

Leta 2009 je bilo zoper odločbe Sodišča za uslužbence vloženih 31 pritožb, Splošno sodišče (pritožbeni senat) pa je končalo 31 zadev. Dve od njih si zaslužita posebno pozornost.

Prvič, Splošno sodišče je v sodbi z dne 8. septembra 2009 v zadevi *ETF proti Landgren* (T-404/06 P, še neobjavljena) potrdilo novo stališče Sodišča za uslužbence, da mora biti vsaka odločba o prenehanju veljavnosti pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas obrazložena v skladu z razlogovanjem na podlagi zahtev Kadrovskih predpisov ter neločljive vezi med obveznostjo obrazložitve in zakonitim izvrševanjem pristojnosti nadzora sodišča.

Drugič, Splošno sodišče je v sodbi z dne 5. oktobra 2009 v zadevi *Komisija proti Roodhuijzen* (T-58/08 P, še neobjavljena) ugotovilo, da pogoji, ki jih člen 72(1) Kadrovskih predpisov za uradnike Evropskih skupnosti določa za razširitev skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja na zakonca uradnika, ne zahtevajo, da mora biti zunajzakonska skupnost, ki povezuje uradnika in njegovega partnerja, izenačena z zakonsko zvezo. Za obstoj zunajzakonske skupnosti je namreč potrebna le zveza med dvema osebama, in da ti osebi predložita dokument, ki ga država članica prizna kot pravni dokument, ki potrjuje njun status zunajzakonskih partnerjev, ne da bi bilo treba preverjati, ali so učinki skupnosti, ki jo je sklenil zadevni uradnik, podobni učinkom, ki jih ima zakonska zveza.

IV. Predlogi za izdajo začasne odredbe

Leta 2009 je bilo pri Splošnem sodišču vloženih 24 predlogov za izdajo začasne odredbe, kar je znatno manj v primerjavi s številom predlogov, ki so bili vloženi prejšnje leto (58). Leta 2009 je sodnik za izdajo začasne odredbe končal 20 zadev v primerjavi s 57 leta 2008. Ugodil je le enemu predlogu za odlog izvršitve, in sicer v sklepu predsednika Splošnega sodišča z dne 28. aprila 2009 v zadevi *United Phosphorus proti Komisiji* (T-95/09 R, neobjavljen).

Zadeva, v kateri je bil izdan ta sklep, je bila del vrste zadev, v katerih je predsednik v letih 2007 in 2008 zavrnil šest predlogov za odlog izvršitve odločb, s katerimi je bilo prepovedano trženje nekaterih substanc, ker ni bila izkazana nujnost, saj domnevna škoda ni bila niti nepopravljiva

niti zadostna, saj je znašala manj kot 1 % svetovnega prometa skupine, ki so ji pripadale tožeče družbe. Čeprav je sodnik za izdajo začasne odredbe v sedmem sklepu, ki je bil izdan v zadevi *United Phosphorus*, priznal neposredno nevarnost resne in nepopravljive škode, je to storil zaradi posebnih okoliščin zadeve, in sicer zaradi večmesečne hude krize svetovnega gospodarstva, ki je vplivala na vrednost in likvidnost številnih podjetij. Skupina, ki ji je pripadala tožeča stranka, je tako izgubila velik del svoje vrednosti, iz česar je razvidna resnost domnevne škode. Čeprav je sodnik za izdajo začasne odredbe priznal, da že sama možnost vložitve odškodninske tožbe zadostuje za dokaz, da je finančna škoda načeloma popravljiva, je dodal, da mu ni treba „mehansko in togo uporabiti“ upoštevni pogojev, temveč mora glede na okoliščine primera ugotoviti, kako je treba preveriti nujnost.

Sodnik za izdajo začasne odredbe je v obravnavanem primeru zlasti upošteval dejstvo, da je tožeča stranka vzporedno z upravnim postopkom, v katerem je bila sprejeta odločba o prepovedi zadevnih proizvodov, ponovno vložila zahtevek za registracijo navedenih proizvodov, in to v skladu z na novo uvedenim hitrim postopkom, ki je lahko končan že nekaj mesecev po datumu, določenem za umik teh proizvodov s trga in do katerega bi lahko predložila vse znanstvene podatke, ki so bili nezakonito spregledani v postopku, v katerem je bila sprejeta odločba o prepovedi. Sodnik za izdajo začasne odredbe meni, da bi bilo nerazumno dopustiti prepoved trženja proizvoda, katerega trženje bo morda dovoljeno zgolj nekaj mesecev pozneje. Poleg tega je bilo iz več dejavnikov razvidno, da je vrnitev tožeče stranke na zadevni trg na videz težavna, ker v ključnem trenutku verjetno ne bo imela na voljo vira preskrbe s tem proizvodom. To ugotovitev z vidika ravnotežja med interesi potrjujeta ugotovitev, da je upravni postopek nekoliko počasen, iz česar je razvidno, da Komisija ne vidi nobenega posebnega razloga, zakaj bi bilo treba zadevni proizvod čim hitreje umakniti s trga, in okoliščina, da izpodbijana odločba določa trinajstmesečni rok za porabo obstoječih zalog, iz česar je razvidno, da uporaba proizvoda ne more povzročiti resnih tveganj za javno zdravje. Potrjen je bil obstoj *fumus boni juris*, ker so bila v tožbi v glavni stvari *prima facie* postavljena zapletena, občutljiva in zelo tehnična vprašanja, ki morajo biti predmet poglobljene presoje, ki je ni mogoče opraviti v postopku za izdajo začasne odredbe, temveč jih je treba obravnavati v glavnem postopku.

Glede pogoja v zvezi z nujnostjo je predsednik Splošnega sodišča v sklepih z dne 25. maja 2009 v zadevi *Biofrescos proti Komisiji* (T-159/09 R, neobjavljen), z dne 10. julija 2009 v zadevi *TerreStar Europe proti Komisiji* (T-196/09 R, neobjavljen) in z dne 13. julija 2009 v zadevi *Sniace proti Komisiji* (T-238/09 R, neobjavljen) zavrnil predloge za izdajo začasne odredbe, ker so tožeče stranke navajale zgolj navadne domneve v obliki „najslabših scenarijev“, ki bi se zgodili, če bi bil njihov predlog zavrjen, namesto da bi predložile konkretne in natančne navedbe, podprte z overjenimi podrobnimi dokumenti, iz katerih bi bil razviden položaj, v katerem bi najverjetneje bile, če ne bi bili odobreni predlagani začasni ukrepi.

V sporu, v katerem je bil izdan sklep predsednika Splošnega sodišča z dne 24. aprila 2009 v zadevi *Nycomed Danmark proti EMEA* (T-52/09 R, neobjavljen), se je moralo podjetje – ki je nameravalo Komisiji predlagati RDP za zdravilo – v skladu z veljavno nacionalno zakonodajo najprej obrniti na Evropsko agencijo za zdravila (v nadaljevanju: EMEA), da bi bil njegov predlog za registracijo potrjen. Ker je EMEA zavrnila to potrditev, je podjetje predlagalo uvedbo začasni ukrepov, da bi se preprečilo, da bi jo drugo farmacevtsko podjetje prehitelo in pridobilo RDP za konkurenčni proizvod. Sodnik za izdajo začasne odredbe je ta predlog zavrnil s pojasnilom, da je škoda, ki bi jo povzročilo poznejše dajanje zadevnega zdravila v promet, hipotetična škoda, ker temelji na prihodnjih in negotovih dogodkih; tako dajanje v promet nikakor ne more biti samoumevno, temveč je odvisno od tega, ali bo Komisija izdala RDP, saj je tožeča stranka nameravala predlagati to RDP le po uspešnem postopku potrditve pred EMEA in ni natančno navedla verjetnosti dejanskega tveganja, da jo bodo v tekmi za dajanje v promet prehitela konkurenčna podjetja, ne da bi

opredelila podjetja, ki so že sprožila postopek pridobitve RDP za nadomestni proizvod. Okoliščine so bile podobne v zadevi, v kateri je bil sprejet sklep predsednika Splošnega sodišča z dne 27. januarja 2009 v zadevi *Intel proti Komisiji* (T-457/08 R, neobjavljen), ki se je nanašala na določene ukrepe, sprejete v okviru postopka uporabe člena 82 ES. Tožeča stranka se je hotela pred koncem upravnega postopka pred Komisijo izogniti posledicam končne odločbe, ki bi bila s kršitvijo njene pravice do obrambe sprejeta na koncu navedenega postopka. Sodnik za izdajo začasne odredbe je menil, da je nastanek zatrjevane škode odvisen od prihodnjega in hipotetičnega dogodka, in sicer da bo Komisija sprejela končno odločbo, ki bo neugodna za tožečo stranko; ne samo da sprejetje take odločbe ni gotovo, tudi njeni morebitni škodljivi učinki ne bi bili nepopravljivi, saj bi lahko tožeča stranka predlagala tako razglasitev ničnosti odločbe kot odlog njene izvršitve.

Sodnik za izdajo začasne odredbe je v sklepu z dne 23. januarja 2009 v zadevi *Pannon Hőerőmű proti Komisiji* (T-352/08 R, neobjavljen), ki se je nanašal na odločbo Komisije, s katero je bilo nacionalnim organom odrejeno, naj dosežejo vračilo državnih pomoči, opredeljenih kot nezakonitih, določil upoštevni datum za preverjanje pogoja dopustnosti, povezanega z obstojem nujnosti, in poudaril, da morajo biti okoliščine, ki lahko upravičujejo nujnost, načeloma ugotovljene glede na dejanske in pravne dejavnike, podane ob vložitvi predloga za sprejetje začasne odredbe, kakršni so v njem povzeti. V obravnavanem primeru je odločba Komisije določala, da bi morali navedeni organi pri izračunu zneska, ki ga je treba vrniti, upoštevati posebno metodologijo, ki jo določi zakonodajalec. Toda zakonodajna dela so bila na dan, ko je prejemnik zadevnih pomoči vložil predlog za odlog izvršitve navedene odločbe, še v fazi predloga zakona, ki ga je mogoče spremeniti med razpravo v parlamentu, tako da še ni bilo končnega pravnega okvira, ki bi urejal postopek vračila. Predlog za sprejetje začasne odločbe se je torej štel za prezgoden.

Sodnik za izdajo začasne odredbe je obravnaval več zadev v zvezi z domnevno resno in nepopravljivo finančno škodo. V zgoraj navedenem sklepu *United Phosphorus proti Komisiji* je kot popolnoma finančno opredelil škodo, ki je nastala tožeči stranki, in sicer izgubo delov trga in strank, tako da je pojasnil, da ni mogoče izenačevati tveganja nepopravljive spremembe delov trga navedene tožeče stranke s tveganjem popolnega izginotja s trga in da je mogoče upravičevati sprejetje predlaganega začasnega ukrepa le, če je del trga, ki bo morda nepopravljivo izgubljen, dovolj pomemben zlasti glede na značilnosti skupine, ki ji pripada zadevno podjetje. Glede zasnove skupine je v sklepu z dne 15. januarja 2009 v zadevi *Ziegler proti Komisiji* (T-199/08 R, neobjavljen, v pritožbenem postopku) upošteval gospodarsko povezavo med družbami v mreži približno sto tesno povezanih družb s skupnimi interesi.

V zvezi s postopkom javnega razpisa in izbire sta sklep z dne 23. januarja 2009 v zadevi *Unity OSG FZE proti Svetu in EUPOL Afghanistan* (T-511/08 R, neobjavljen) ter zgoraj navedeni sklep *TerreStar Europe proti Komisiji* predsedniku omogočila potrditev nedavnega razvoja sodne prakse³⁶ z ugotovitvijo, da je mogoče gospodarsko ovrednotiti škodo, ki nastane zaradi „izgube možnosti biti izbran“, saj je s to gospodarsko vrednostjo mogoče izpolniti obveznost celotne povrnitve nastale škode. Zavrnil je torej trditev, da je ta škoda nepopravljiva, ker naj je ne bi bilo mogoče ovrednotiti.

Nazadnje se je zgoraj navedena zadeva *Sniace proti Komisiji* nanašala na predlog za odlog izvršitve odločbe, s katero je Komisija nacionalnim organom naročila, naj od podjetja prejemnika zahtevajo, da vrne državno pomoč, ki se šteje za nezakonito. Sodnik za izdajo začasnih odredb je potrdil sodno prakso, v skladu s katero mora tožeča stranka v predlogu za izdajo začasne odredbe dokazati, da ji pravna sredstva veljavnega nacionalnega prava za nasprotovanje takojšnjemu vračilu sporne

³⁶ Sklep predsednika Splošnega sodišča z dne 25. aprila 2008 v zadevi *Vakakis proti Komisiji* (T-41/08 R, neobjavljen).

državne pomoči ne omogočajo, da bi se s sklicevanjem zlasti na svoj finančni položaj izognila nastanku resne in nepopravljive škode. Ta sodna praksa je bila prenesena v sklepu predsednika Splošnega sodišča z dne 8. junija 2009 v zadevi *Dover proti Parlamentu* (T-149/09 R, neobjavljen) in zgoraj navedenem sklepu *Biofrescos proti Komisiji* zaradi očitnih podobnosti med tema primeroma. V zadevah, v katerih sta bila sprejeta ta sklepa, sta se predloga za izdajo začasnih odredb nanašala, prvič, na zahtevo Evropskega parlamenta za vračilo parlamentarnega nadomestila, ki je bilo neupravičeno izplačano poslancu, tako da mora Parlament sprožiti postopek za vračilo pred nacionalnim sodiščem, in, drugič, na odločbo Komisije, s katero je nacionalnim organom naročila, naj zahtevajo vračilo uvoznih dajatev, ki jih mora plačati podjetje. Sodnik za izdajo začasnih odredb je torej ugotovil, da ni bila podana nujnost, saj ni bilo iz ničesar razvidno, da se tožeče stranke z domačimi pravnimi sredstvi, ki jih imajo na voljo, ne bi mogle izogniti škodi, za katero se bojijo, da jim bo nastala.

B – Sestava Splošnega sodišča

(Protokolarna razvrstitev 7. oktobra 2009)

Prva vrsta, od leve proti desni:

predsednici senatov I. Wiszniewska-Bialecka in M. E. Martins Ribeiro; predsednika senatov M. Vilaras in J. Azizi; predsednik Splošnega sodišča M. Jaeger; predsedniki senatov A. W. H. Meij, N. J. Forwood in O. Czúcz; predsednica senata I. Pelikánová.

Druga vrsta, od leve proti desni:

sodnika N. Wahl in S. Papasavvas; sodnici K. Jürimäe in E. Cremona; sodnika F. Dehousse in V. Vadalas; sodnica I. Labucka; sodnika E. Moavero Milanesi in M. Prek.

Tretja vrsta, od leve proti desni:

sodni tajnik E. Coulon; sodniki H. Kanninen, S. Frimodt Nielsen, S. Soldevila Fragoso, V. Ciucă, T. Tchișev, A. Dittrich, L. Truchot, K. O'Higgins in J. Schwarcz.

1. Člani Splošnega sodišča

(po vrstnem redu nastopa funkcije)

Marc Jaeger

Rojen leta 1945; odvetnik; attaché de justice, dodeljen državnemu tožilstvu (procureur général); sodnik, podpredsednik Tribunal d'arrondissement de Luxembourg; predavatelj na Centre universitaire de Luxembourg; dodeljeni sodnik, strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti od leta 1986; sodnik na Sodišču prve stopnje od 11. julija 1996; predsednik Splošnega sodišča od 17. septembra 2007.

Virpi Tiili

Rojena leta 1942; doktorica pravnih znanosti na univerzi v Helsinkih; asistentka za civilno in gospodarsko pravo na univerzi v Helsinkih; direktorica za pravne zadeve in gospodarsko politiko osrednje trgovinske zbornice Finske; generalna direktorica uprave za varstvo potrošnikov Finske; članica več vladnih odborov in delegacij, med drugim predsednica nadzornega sveta za oglase o zdravilih (1988–1990), članica sveta za zadeve potrošnikov (1990–1994), članica sveta za konkurenco (1991–1994) in članica redakcijskega odbora Nordic Intellectual Property Law Review (1982–1990); sodnica na Sodišču prve stopnje od 18. januarja 1995 do 6. oktobra 2009.

Josef Azizi

Rojen leta 1948; doktor pravnih znanosti ter magister sociologije in ekonomije na univerzi na Dunaju; predavatelj na ekonomski univerzi na Dunaju in na pravni fakulteti univerze na Dunaju ter na več drugih univerzah; častni profesor na pravni fakulteti univerze na Dunaju; ministrski svetnik in predstojnik oddelka v uradu zveznega kanclerja; član pripravljalnega odbora za pravno sodelovanje Sveta Evrope (CDCJ); zastopnik pred Verfassungsgerichtshof (ustavnim sodiščem) v postopkih presoje ustavnosti zveznih zakonov; koordinator, pristojen za prilagoditev avstrijskega zveznega prava pravu Skupnosti; sodnik Splošnega sodišča od 18. januarja 1995.

Arjen W. H. Meij

Rojen leta 1944; sodnik na vrhovnem sodišču Nizozemske (1996); sodnik in podpredsednik College van Beroep voor het bedrijfsleven (višje upravno sodišče za trgovino in industrijo) (1986); namestnik člana na Centrale Raad van Beroep (pritožbeno sodišče za socialno varnost) in na Tariefcommissie (komisija za carinsko tarifo); strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (1980); strokovni sodelavec za evropsko pravo na pravni fakulteti univerze v Groningenu in asistent raziskovalec na University of Michigan Law School; član mednarodnega sekretariata trgovinske zbornice v Amsterdamu (1970); sodnik na Splošnem sodišču od 17. septembra 1998.

Mihalis Vilaras

Rojen leta 1950; odvetnik (1974–1980); nacionalni strokovnjak v pravni službi Komisije Evropskih skupnosti, nato administrateur principal (višji uradnik) v direkciji V (zaposlovanje, delovna razmerja, socialne zadeve); strokovni sodelavec nižje stopnje, strokovni sodelavec višje stopnje in od leta 1999 svetovalec pri državnem svetu; pridružen član posebnega vrhovnega sodišča Grčije; član grškega centralnega odbora za pripravo predlogov zakonov (1996–1998); direktor pravne službe v generalnem sekretariatu grške vlade; sodnik na Splošnem sodišču od 17. septembra 1998.

Nicholas James Forwood

Rojen leta 1948; univerza v Cambridgeu (BA 1969, MA 1973) (strojne znanosti in pravo); od leta 1970 vpisan v angleško odvetniško zbornico, odvetnik v Londonu (1971–1999) in v Bruslju (1979–1999); od leta 1981 vpisan v irsko odvetniško zbornico; leta 1987 pridobil naziv Queen's Counsel in leta 1998 imenovan za člana uprave (bencher) za Middle Temple; zastopnik angleške in valižanske odvetniške zbornice pri Svetu odvetniških združenj Evropske skupnosti (CCBE) in predsednik stalne delegacije CCBE pri Sodišču Evropskih skupnosti (1995–1999); član vodstvenega organa Združenja za svetovno trgovinsko pravo (World Trade Law Association) in Organizacije za evropsko pomorsko pravo (European Maritime Law Organization) (1993–2002); sodnik na Splošnem sodišču od 15. decembra 1999.

Maria Eugénia Martins de Nazaré Ribeiro

Rojena leta 1956; študij v Lizboni, Bruslju in Strasbourgu; odvetnica na Portugalskem in v Bruslju; svobodna raziskovalka na inštitutu za evropske študije svobodne univerze v Bruslju; strokovna sodelavka pri portugalskem sodniku na Sodišču Evropskih skupnosti Montinhodeju Almeida (med letoma 1986 in 2000), nato pri predsedniku Sodišča prve stopnje Boju Vesterdorfu (2000–2003); sodnica na Splošnem sodišču od 31. marca 2003.

Franklin Dehousse

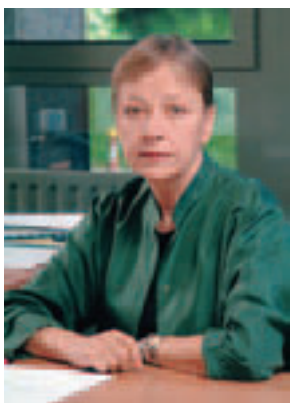
Rojen leta 1959; diploma iz pravnih znanosti (univerza v Liègu, 1981); sodelavec (Fonds national de la recherche scientifique, 1985–1989); pravni svetovalec v Poslanski zbornici (Chambre des représentants, 1981–1990); doktor pravnih znanosti (univerza v Strasbourgu, 1990); profesor (univerza v Liègu in Strasbourgu, Collège d'Europe, Institut royal supérieur de Défense, univerza Montesquieu v Bordeauxu; Collège Michel Servet univerz v Parizu; fakulteta Notre-Dame de la Paix v Namurju); posebni predstavnik ministrstva za zunanje zadeve (1995–1999); direktor evropskih študij na Institut royal des relations internationales (1998–2003); sodnik prisednik v Conseil d'État (2001–2003); svetovalec Evropske komisije (1990–2003); član l'Observatoire Internet (2001–2003); sodnik na Splošnem sodišču od 7. oktobra 2003.

Ena Cremona

Rojena leta 1936; diploma iz jezikov na kraljevi univerzi na Malti (1955); doktorica pravnih znanosti na kraljevi univerzi na Malti (1958); odvetnica na Malti od leta 1959; pravna svetovalka pri nacionalnem svetu za ženske (1964–1979); članica komisije za javne uslužbenice (1987–1989); članica upravnega odbora Lombard Bank (Malta) Ltd, predstavnica države kot delničarke (1987–1993); članica volilne komisije od leta 1993; članica komisije za doktorate na pravni fakulteti kraljeve univerze na Malti; članica Evropske komisije proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI) (2003–2004); sodnica na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Ottó Czúcz

Rojen leta 1946; doktor pravnih znanosti na univerzi v Szegedu (1971); referent na ministrstvu za delo (1971–1974); predavatelj in profesor (1974–1989), dekan pravne fakultete (1989–1990), prorektor (1992–1997) univerze v Szegedu; odvetnik; član uprave nacionalne pokojninske zavarovalnice; podpredsednik evropskega inštituta za socialno varnost (1998–2002); član znanstvenega sveta mednarodnega združenja za socialno varnost; sodnik na ustavnem sodišču (1998–2004); sodnik na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Irena Wiszniewska-Białecka

Rojena leta 1947; diploma iz prava na univerzi v Varšavi (1965–1969); raziskovalka (asistentka, docentka, profesorica) na inštitutu pravnih znanosti poljske akademije znanosti (1969–2004); raziskovalka na Inštitutu Max Planck za tuje in mednarodno patentno, avtorsko in konkurenčno pravo v Münchnu (štipendija AvH Stiftung/Foundation: 1985–1986); odvetnica (1992–2000); sodnica na vrhovnem upravnem sodišču (2001–2004); sodnica na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Irena Pelikánová

Rojena leta 1949; doktorica pravnih znanosti, asistentka za gospodarsko pravo (pred 1989), nato doktorica znanosti, profesorica gospodarskega prava (od 1993) na pravni fakulteti Karlove univerze v Pragi; članica vodilnega organa Komisije za vrednostne papirje (1999–2002); odvetnica; članica zakonodajnega sveta češke vlade (1998–2004); sodnica na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Daniel Šváby

Rojen leta 1951; doktor pravnih znanosti (univerza v Bratislavi); sodnik na sodišču prve stopnje v Bratislavi; sodnik na višjem sodišču, pristojen za civilne zadeve, in podpredsednik višjega sodišča v Bratislavi; član oddelka za civilno in družinsko pravo inštituta za pravo pri ministrstvu za pravosodje; začasni sodnik na vrhovnem sodišču, pristojen za zadeve gospodarskega prava; član Evropske komisije za človekove pravice (Strasbourg); sodnik na ustavnem sodišču (2000–2004); sodnik na Sodišču prve stopnje od 12. maja 2004 do 6. oktobra 2009.

Vilenas Vadapalas

Rojen leta 1954; doktor pravnih znanosti (univerza v Moskvi); habilitacija iz pravnih znanosti (univerza v Varšavi); profesor na univerzi v Vilni: mednarodno pravo (od 1981), človekove pravice (od 1991) in pravo Skupnosti (od 2000); svetovalec vlade za področje zunanjih zadev (1991–1993); član koordinacijske skupine delegacije za pogajanja za pristop k Evropski uniji; generalni direktor oddelka vlade za evropsko pravo (1997–2004); profesor evropskega prava na univerzi v Vilni; nosilec katedre Jean Monnet; predsednik litovskega društva za študije o Evropski uniji; predsednik parlamentarne delovne skupine za ustavno reformo, povezano s pristopom Litve; član mednarodne komisije pravnikov (april 2003); sodnik na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Küllike Jürimäe

Rojena leta 1962; diploma iz prava na univerzi v Tartuju (1981–1986); namestnica državnega tožilca v Talinu (1986–1991); diploma estonske diplomatske šole (1991–1992); pravna svetovalka (1991–1993) in generalna svetovalka pri trgovinski in industrijski zbornici (1992–1993); sodnica na višjem sodišču v Talinu (1993–2004); European Master na področju človekovih pravic in demokratizacije na univerzi v Padovi in univerzi v Nottinghamu (2002–2003); sodnica na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Ingrida Labucka

Rojena leta 1963; diploma prava na univerzi v Latviji (1986); inšpektorica ministrstva za notranje zadeve za regijo Kirov in mesto Riga (1986–1989); sodnica na sodišču prve stopnje v Rigi (1990–1994); odvetnica (1994–1998 in od julija 1999 do maja 2000); ministrica za pravosodje (od novembra 1998 do julija 1999 in od maja 2000 do oktobra 2002); članica Stalnega arbitražnega sodišča v Haagu (2001–2004); poslanka (2002–2004); sodnica na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Savvas S. Papasavvas

Rojen leta 1969; študij na univerzi v Atenah (Ptychion leta 1991); podiplomski študij na univerzi Paris II (magistrski študij javnega prava leta 1992) in na univerzi Aix-Marseille III (doktorat pravnih znanosti leta 1995); vpis v ciprsko odvetniško zbornico, član odvetniške zbornice v Nikoziji od leta 1993; predavatelj na univerzi na Cipru (1997–2002), docent ustavnega prava od septembra 2002; raziskovalec na evropskem centru za javno pravo (2001–2002); sodnik na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Enzo Moavero Milanesi

Rojen leta 1954; doktor prava (univerza La Sapienza, Rim); študij prava Skupnosti (Collège d'Europe, Bruges); član odvetniške zbornice, odvetnik (1978–1983); predavatelj prava Skupnosti na univerzah La Sapienza, Rim (1993–1996), Luiss, Rim (1993–1996 in 2002–2006), in Bocconi, Milano (1996–2000); svetovalec pri italijanskem predsedniku vlade za vprašanja s področja Skupnosti (1993–1995); uradnik Evropske komisije: pravni svetovalec in nato vodja kabineta podpredsednika (1989–1992), vodja kabineta komisarja, pristojnega za notranji trg (1995–1999) in konkurenco (1999); direktor generalnega direktorata Konkurenca (2000–2002), namestnik generalnega sekretarja Evropske komisije (2002–2005), generalni direktor Skupine političnih svetovalcev (2006); sodnik na Splošnem sodišču od 3. maja 2006.

Nils Wahl

Rojen leta 1961; magister prava, univerza v Stockholmu (1985); doktor prava, univerza v Stockholmu (1995); izredni profesor (docent) in nosilec katedre Jean Monnet za evropsko pravo (1995); profesor evropskega prava, univerza v Stockholmu (2001); odvetniški kandidat v zasebni odvetniški pisarni (1987–1989); upravni direktor izobraževalne ustanove (1993–2004); predsednik Nätverket för europarättslig forskning (švedsko združenje za študije evropskega prava) (2001–2006); član Rådet för konkurrensfrågor (svet za vprašanja konkurence, 2001–2006); sodnik na Hovrätten över Skåne och Blekinge (drugostopenjsko sodišče) (2005); sodnik na Splošnem sodišču od 7. oktobra 2006.

Miro Prek

Rojen leta 1965; diploma iz prava (1989); pravniški državni izpit (1994); različne naloge in položaji v javni upravi, zlasti v Službi Vlade RS za zakonodajo (državni podsekretar in namestnik direktorja ter vodja oddelka za evropsko in primerjalno pravo) in v Službi Vlade RS za evropske zadeve (državni podsekretar); član pogajalske skupine za pridružitveni sporazum (1994–1996) in za pristop k Evropski uniji (1998–2003), odgovoren za pravne zadeve; odvetnik; vodja projektov za prilagoditev evropski zakonodaji in za evropsko integracijo, zlasti na Zahodnem Balkanu; vodja oddelka na Sodišču Evropskih skupnosti (2004–2006); sodnik na Splošnem sodišču od 7. oktobra 2006.

Teodor Tchihev

Rojen leta 1940; študij prava na univerzi Sv. Kliment Ohridski v Sofiji (1961); doktor prava (1977); odvetnik (1963–1964); pravni svetovalec v državnem cestnem podjetju za mednarodni prevoz (1964–1973); raziskovalec na pravnem inštitutu bolgarske akademije znanosti (1973–1988); gostujoči profesor za civilni pravdni postopek na pravni fakulteti univerze Sv. Kliment Ohridski v Sofiji (1988–1991); arbiter na arbitražnem sodišču trgovinske in industrijske zbornice (1988–2006); sodnik na ustavnem sodišču (1991–1994); gostujoči profesor na univerzi Paissiy Hilendarski v Plovdivu (februar 2001–2006); minister za pravosodje (1994–1995); gostujoči profesor za civilni pravdni postopek na novi bolgarski univerzi v Sofiji (1995–2006); sodnik na Splošnem sodišču od 12. januarja 2007.

Valeriu M. Ciucă

Rojen leta 1960; diploma iz prava (1984), doktor prava (1997) (univerza Alexandru Ioan Cuza v Iaşiju); sodnik prvostopenjskega sodišča v Suceavi (1984–1989); vojaški sodnik vojaškega sodišča v Iaşiju (1989–1990); profesor na univerzi Alexandru Ioan Cuza v Iaşiju (1990–2006); štipendija za specializacijo iz zasebnega prava na univerzi v Rennesu (1991–1992); docent na univerzi Petre Andrei v Iaşiju (1999–2002); gostujoči profesor na Université Littoral Côte d'Opale (LAB. RII) (2006); sodnik na Splošnem sodišču od 12. januarja 2007.

Alfred Dittrich

Rojen leta 1950; študij prava na univerzi Erlangen-Nürnberg (1970–1975); pravnik pripravnik na območju Oberlandesgericht (višje regionalno sodišče) v Nürnbergu (1975–1978); referent na zveznem ministrstvu za gospodarstvo (1978–1982); referent na stalnem predstavništvu Zvezne republike Nemčije pri Evropskih skupnostih (1982); referent na zveznem ministrstvu za gospodarstvo, pristojen za vprašanja prava Skupnosti in konkurence (1983–1992); vodja oddelka „Pravo Evropske unije“ (1992–2007) na ministrstvu za pravosodje; vodja nemških članov delovne skupine „Sodišče Evropskih skupnosti“ pri Svetu; zastopnik nemške vlade v številnih zadevah pred Sodiščem Evropskih skupnosti; sodnik na Splošnem sodišču od 17. septembra 2007.

Santiago Soldevila Frago

Rojen leta 1960; diploma iz prava na Universidad Autónoma de Barcelona (1983); sodnik (1985); od 1992 sodnik, specializiran za upravne spore, pri višjem sodišču na Kanarskih otokih, Santa Cruz de Tenerife (1992 in 1993), in pri Audiencia Nacional (Madrid, od maja 1998 do avgusta 2007), kjer je odločal o pravnih sredstvih v davčnih sporih (IVA), o pravnih sredstvih, vloženih zoper določbe splošnih predpisov ministrstva za gospodarstvo in njegove odločbe o državnih pomočeh ali premoženjski odgovornosti državne uprave, ter o pravnih sredstvih, vloženih zoper vse sporazume osrednjih gospodarskih regulatorjev na področju bančništva, borznih poslov, energetike, zavarovalništva in varstva konkurence; strokovni sodelavec na ustavnem sodišču (1993–1998); sodnik na Splošnem sodišču od 17. septembra 2007.

Laurent Truchot

Rojen leta 1962; diploma na Institut d'études politiques de Paris (inštitut za politične študije v Parizu) (1984); študent École nationale de la magistrature (državna šola za sodne uradnike) (1986–1988); sodnik Tribunal de grande instance de Marseille (od januarja 1988 do januarja 1990); sodni uradnik oddelka za civilne zadeve na ministrstvu za pravosodje (od januarja 1990 do junija 1992); namestnik vodje in nato vodja splošnega oddelka za konkurenco, potrošnike in preprečevanje prevar na ministrstvu za gospodarstvo, finance in industrijo (od junija 1992 do septembra 1994); tehnični svetovalec ministra za pravosodje (od septembra 1994 do maja 1995); sodnik na Tribunal de grande instance de Nîmes (od maja 1995 do maja 1996); strokovni sodelavec na Sodišču pri generalnem pravobranilcu P. Légerju (od maja 1996 do decembra 2001); strokovni svetovalec na Cour de cassation (od decembra 2001 do avgusta 2007); sodnik na Splošnem sodišču od 17. septembra 2007.

Sten Frimodt Nielsen

Rojen leta 1963; diploma iz prava, univerza v Københavnu (1988); uradnik na ministrstvu za zunanje zadeve (1988–1991); predavatelj mednarodnega in evropskega prava na univerzi v Københavnu (1988–1991); sekretar pri stalnem predstavništvu Danske pri Združenih narodih v New Yorku (1991–1994); uradnik v pravni službi ministrstva za zunanje zadeve (1994–1995); izredni profesor na univerzi v Københavnu (1995); svetovalec in nato glavni svetovalec službe predsednika vlade (1995–1998); minister svetovalec stalnega predstavništva Danske pri Evropski uniji (1998–2001); posebni svetovalec službe predsednika vlade za pravna vprašanja (2001–2002); vodja oddelka in pravni svetovalec službe predsednika vlade (od marca 2002 do julija 2004); državni podsekretar in pravni svetovalec službe predsednika vlade (od avgusta 2004 do avgusta 2007); sodnik na Splošnem sodišču od 17. septembra 2007.

Kevin O'Higgins

Rojen leta 1946; študij na Crescent College v Limericku, Clongowes Wood College, University College Dublin (B.A. degree in diploma iz evropskega prava) in na Kings Inns; vpisan v irsko odvetniško zbornico od leta 1968; barrister (1968–1982); Senior Counsel (Inner Bar of Ireland, 1982–1986); sodnik na Circuit court (1986–1997); sodnik na irskem High Court (1997–2008); Bencher of Kings Inns; predstavnik Irske pri Posvetovalnem svetu evropskih sodnikov (2000–2008); sodnik na Splošnem sodišču od 15. septembra 2008.

Heikki Kanninen

Rojen leta 1952; diploma šole za visoke poslovne študije v Helsinkih in pravne fakultete univerze v Helsinkih; strokovni sodelavec vrhovnega upravnega sodišča Finske; generalni sekretar odbora za reformo pravnega varstva v javni upravi; glavni administrator vrhovnega upravnega sodišča Finske; generalni sekretar odbora za reformo upravnega sodnega postopka, svetovalec direktorata za zakonodajo ministrstva za pravosodje; namestnik sodnega tajnika Sodišča EFTE; strokovni sodelavec Sodišča Evropskih skupnosti; sodnik vrhovnega upravnega sodišča (1998–2005); član odbora za pritožbe beguncev; podpredsednik odbora za razvoj finskih sodnih institucij; sodnik Sodišča za javne uslužbenke od 6. oktobra 2005 do 6. oktobra 2009; sodnik na Splošnem sodišču od 7. oktobra 2009.

Juraj Schwarcz

Rojen leta 1952; doktor prava (univerza Comenius v Bratislavi, 1979); pravni svetovalec v podjetju (1975–1990); sodni tajnik za trgovinski register pri mestnem sodišču v Košicah (1991); sodnik mestnega sodišča v Košicah (od januarja do oktobra 1992); sodnik in predsednik senata regionalnega sodišča v Košicah (od novembra 1992 do 2009); sodnik, dodeljen na vrhovno sodišče Slovaške republike, oddelek za gospodarsko pravo (od oktobra 2004 do septembra 2005); predsednik kolegija za gospodarsko pravo regionalnega sodišča v Košicah (od oktobra 2005 do septembra 2009); zunanji član oddelka za trgovinsko in gospodarsko pravo univerze P. J. Šafárik v Košicah (1997–2009); zunanji član predavateljskega zbora pravne akademije (2005–2009); sodnik na Splošnem sodišču od 7. oktobra 2009.

Emmanuel Coulon

Rojen leta 1968; študij prava (univerza Panthéon-Assas, Pariz); študij upravljanja (univerza Paris-Dauphine); Collège d'Europe (1992), sprejemni izpit na regionalnem centru za izobraževanje za odvetniški poklic v Parizu; potrdilo odvetniške zbornice v Bruslju o sposobnosti za opravljanje odvetniškega poklica; uspešno opravljen splošni natečaj Komisije Evropskih skupnosti; strokovni sodelavec na Sodišču prve stopnje Evropskih skupnosti (kabinet predsednika Saggia, 1996–1996; kabinet predsednika B. Vesterdorfa, 1998–2002); vodja kabineta predsednika Sodišča prve stopnje (2003–2005); sodni tajnik na Splošnem sodišču od 6. oktobra 2005.

2. Spremembi v sestavi Splošnega sodišča leta 2009

Slavnostna seja 6. oktobra 2009

S sklepoma z dne 25. februarja 2009 in 8. julija 2009 sta bila za sodnika Splošnega sodišča imenovana za obdobje od 1. septembra 2009 do 31. avgusta 2010 Heikki Kanninen zaradi odstopa Virpi Tiili in za obdobje od 7. oktobra 2009 do 31. avgusta 2010 Juraj Schwarcz zaradi odstopa Daniela Švábyja.

3. Protokolarna razvrstitev

od 1. januarja do 6. oktobra 2009

M. JAEGER, predsednik Splošnega sodišča
V. TIILI, predsednica senata
J. AZIZI, predsednik senata
A. W. H. MEIJ, predsednik senata
M. VILARAS, predsednik senata
N. J. FORWOOD, predsednik senata
M. E. MARTINS RIBEIRO, predsednik senata
O. CZÚCZ, predsednik senata
I. PELIKÁNOVÁ, predsednica senata
F. DEHOUSSE, sodnik
E. CREMONA, sodnica
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, sodnica
D. ŠVÁBY, sodnik
V. VADAPALAS, sodnik
K. JÜRIMÄE, sodnica
I. LABUCKA, sodnica
S. PAPASAVVAS, sodnik
E. MOAVERO MILANESI, sodnik
N. WAHL, sodnik
M. PREK, sodnik
T. TCHIPEV, sodnik
V. CIUCĂ, sodnik
A. DITTRICH, sodnik
S. SOLDEVILA FRAGOSO, sodnik
L. TRUCHOT, sodnik
S. FRIMODT NIELSEN, sodnik
K. O'HIGGINS, sodnik

E. COULON, sodni tajnik

od 7. oktobra do 31. decembra 2009

M. JAEGER, predsednik Splošnega sodišča
J. AZIZI, predsednik senata
A. W. H. MEIJ, predsednik senata
M. VILARAS, predsednik senata
N. J. FORWOOD, predsednik senata
M. E. MARTINS RIBEIRO, predsednik senata
O. CZÚCZ, predsednik senata
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, predsednica senata
I. PELIKÁNOVÁ, predsednica senata
F. DEHOUSSE, sodnik
E. CREMONA, sodnica
V. VADAPALAS, sodnik
K. JÜRIMÄE, sodnica
I. LABUCKA, sodnica
S. PAPASAVVAS, sodnik
E. MOAVERO MILANESI, sodnik
N. WAHL, sodnik
M. PREK, sodnik
T. TCHIPEV, sodnik
V. CIUCĂ, sodnik
A. DITTRICH, sodnik
S. SOLDEVILA FRAGOSO, sodnik
L. TRUCHOT, sodnik
S. FRIMODT NIELSEN, sodnik
K. O'HIGGINS, sodnik
H. KANNINEN, sodnik
J. SCHWARCZ, sodnik

E. COULON, sodni tajnik

4. Nekdanji člani Splošnega sodišča

Edward David Alexander Ogilvy (1989–1992)
Yeraris Christos (1989–1992)
Da Cruz Vilaça José Luis (1989–1995), predsednik od 1989. do 1995.
Biancarelli Jacques (1989–1995)
Barrington Donal Patrick Michael (1989–1996)
Schintgen Romain Alphonse (1989–1996)
Kirschner Heinrich (1989–1997)
Saggio Antonio (1989–1998), predsednik od 1995. do 1998.
Briët Cornelis Paulus (1989–1998)
Lenaerts Koen (1989–2003)
Vesterdorf Bo (1989–2007), predsednik od 1998. do 2007.
García-Valdecasas y Fernández Rafael (1989–2007)
Kalogeropoulos Andreas (1992–1998)
Bellamy Christopher William (1992–1999)
Potocki André (1995–2001)
Gens de Moura Ramos Rui Manuel (1995–2003)
Lindh Pernilla (1995–2006)
Tiili Virpi (1995–2009)
Cooke John D. (1996–2008)
Pirrung Jörg (1997–2007)
Mengozzi Paolo (1998–2006)
Legal Hubert (2001–2007)
Trstenjak Verica (2004–2006)
Šváby Daniel (2004–2009)

Predsedniki

Da Cruz Vilaça José Luis (1989–1995)
Saggio Antonio (1995–1998)
Vesterdorf Bo (1998–2007)

Sodni tajnik

Jung Hans (1989–2005)

C – Sodna statistika Splošnega sodišča

Splošna dejavnost Splošnega sodišča

1. Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve (2005–2009)

Vložene zadeve

2. Vrste postopkov (2005–2009)
3. Vrste tožb (2005–2009)
4. Predmet tožbe (2005–2009)

Končane zadeve

5. Vrste postopkov (2005–2009)
6. Predmet tožbe (2009)
7. Predmet tožbe (2005–2009) (sodbe in sklepi)
8. Sestava (2005–2009)
9. Trajanje postopkov v mesecih (2005–2009) (sodbe in sklepi)

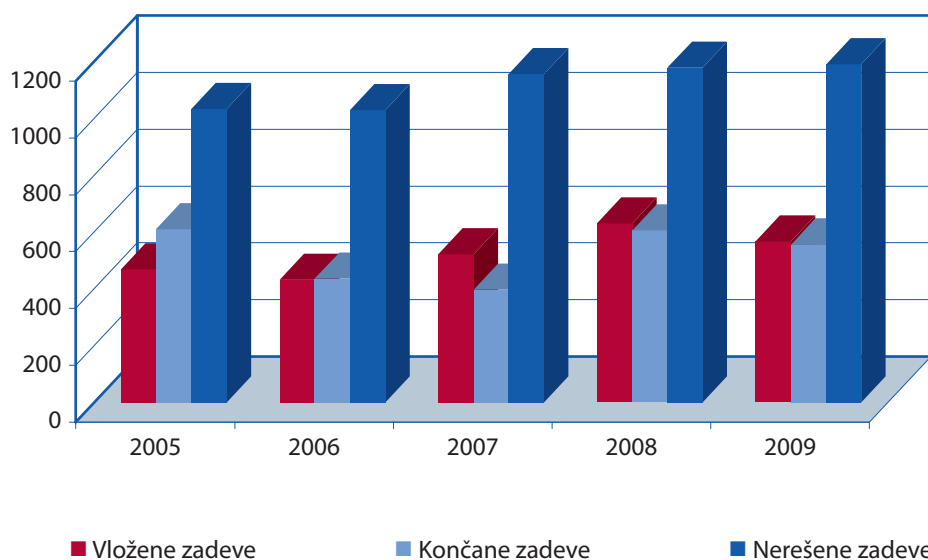
Nerešene zadeve na dan 31. decembra

10. Vrste postopkov (2005–2009)
11. Predmet tožbe (2005–2009)
12. Sestava (2005–2009)

Razno

13. Odločbe o začasnih odredbah (2005–2009)
14. Hitri postopki (2005–2009)
15. Odločbe Splošnega sodišča, zoper katere je bila pri Sodišču vložena pritožba (1989–2009)
16. Porazdelitev pritožb, predloženih Sodišču, glede na vrsto postopka (2005–2009)
17. Izidi pritožb pred Sodiščem (2009) (sodbe in sklepi)
18. Izidi pritožb pred Sodiščem (2005–2009) (sodbe in sklepi)
19. Splošni razvoj (1989–2009) (vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve)

1. *Splošna dejavnost Splošnega sodišča – Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve (2005–2009)*¹

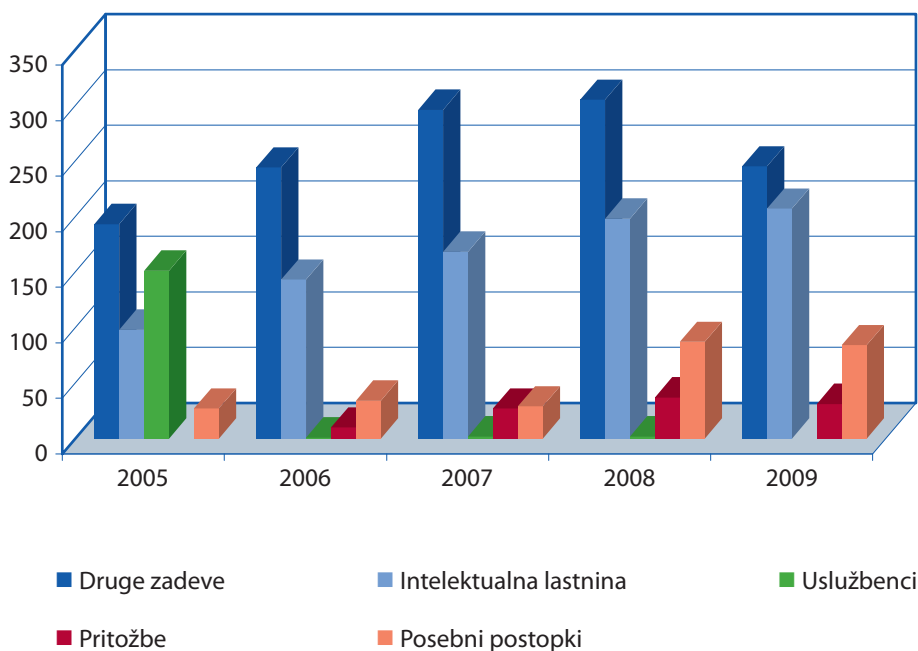

	2005	2006	2007	2008	2009
Vložene zadeve	469	432	522	629	568
Končane zadeve	610	436	397	605	555
Nerešene zadeve	1033	1029	1154	1178	1191

¹ Če ni drugače označeno, ta in naslednje tabele upoštevajo posebne postopke.

Za „posebne postopke“ se štejejo: ugovor zoper sodbo (člen 41 Statuta Sodišča; člen 122 Poslovnika Sodišča prve stopnje); ugovor tretjega (člen 42 Statuta Sodišča; člen 123 Poslovnika Splošnega sodišča); obnova postopka (člen 44 Statuta Sodišča; člen 125 Poslovnika Splošnega sodišča); razlaga sodbe (člen 43 Statuta Sodišča; člen 129 Poslovnika Splošnega sodišča); odmera stroškov (člen 92 Poslovnika Splošnega sodišča); pravna pomoč (člen 96 Poslovnika Splošnega sodišča) in poprava sodbe (člen 84 Poslovnika Splošnega sodišča).

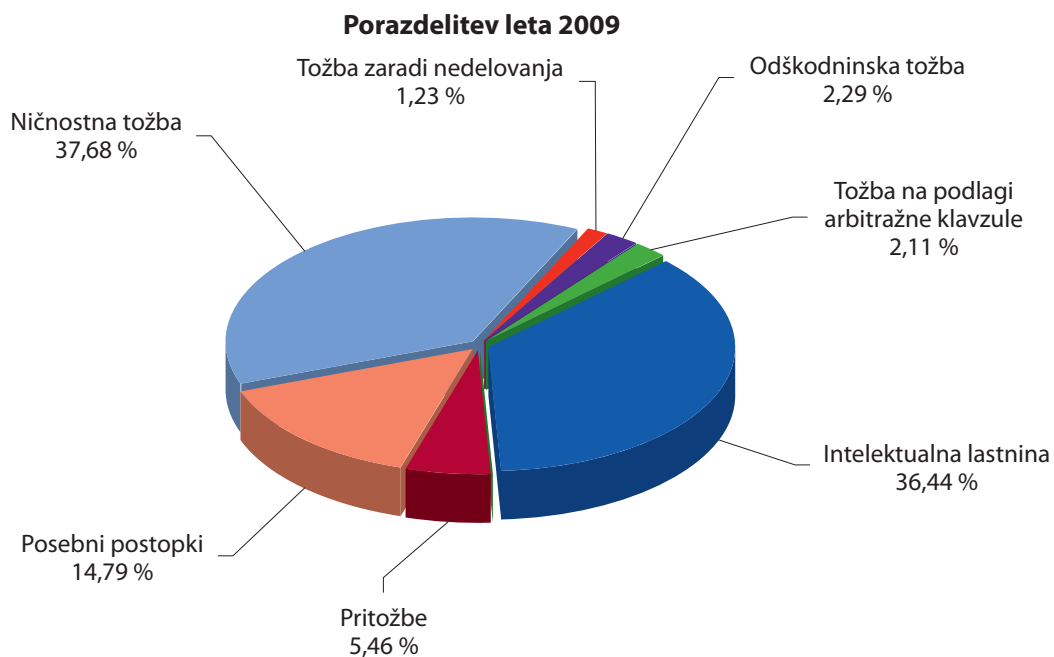
2. Vložene zadeve – Vrste postopkov (2005–2009)¹

	2005	2006	2007	2008	2009
Druge zadeve	193	244	296	305	246
Intelektualna lastnina	98	143	168	198	207
Uslužbenci	151	1	2	2	
Pritožbe		10	27	37	31
Posebni postopki	27	34	29	87	84
Skupaj	469	432	522	629	568

¹ V tej in naslednjih tabelah pomeni označba „druge zadeve“ vse direktne tožbe, ki jih niso vložili uradniki in drugi uslužbenci Evropske unije in ki niso tožbe s področja intelektualne lastnine.

3. Vložene zadeve – Vrste tožb (2005–2009)

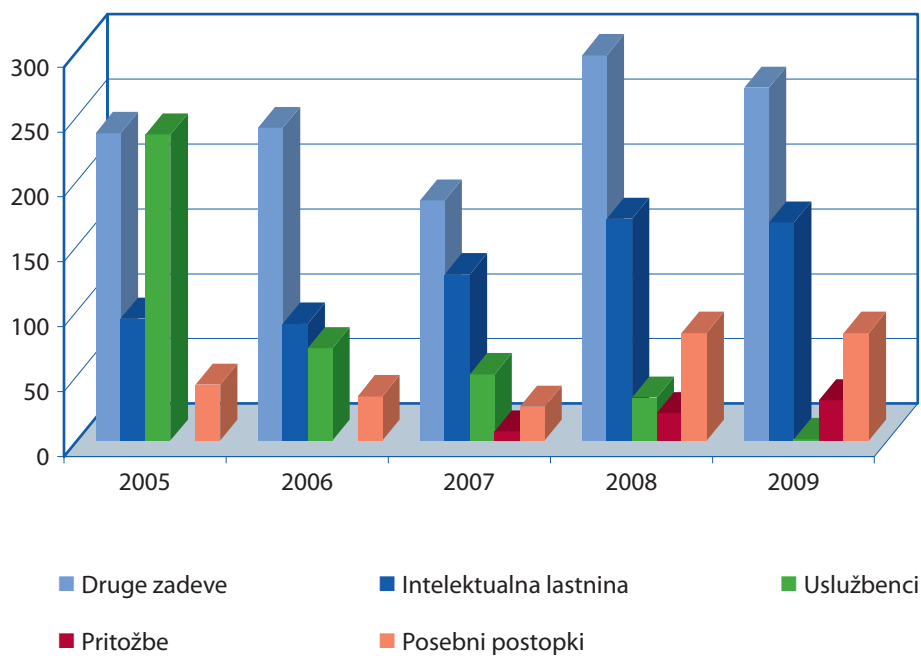
	2005	2006	2007	2008	2009
Ničnostna tožba	160	223	249	269	214
Tožba zaradi nedelovanja	9	4	12	9	7
Odškodninska tožba	16	8	27	15	13
Tožba na podlagi arbitražne klavzule	8	9	8	12	12
Intelektualna lastnina	98	143	168	198	207
Uslužbenci	151	1	2	2	
Pritožbe		10	27	37	31
Posebni postopki	27	34	29	87	84
Skupaj	469	432	522	629	568

4. Vložene zadeve – Predmet tožbe (2005–2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
Arbitražna klavzula	2	3	1	12	12
Carinska unija	2		4	1	5
Državne pomoči	25	28	37	55	46
Ekonomska in monetarna politika	1	2			
Energija		1			2
Intelektualna lastnina	98	145	168	198	207
Kmetijstvo	21	18	34	14	18
Konkurenca	40	81	62	71	39
Kultura		3	1	2	1
Lastna sredstva Skupnosti	2				
Obdavčitev		1	2		
Okolje in potrošniki	18	21	41	14	7
Podjetniško pravo	12	11	10	30	23
Politika na področju ribištva	2		5	23	1
Pravica do ustanavljanja				1	
Pravo institucij	28	15	28	43	47
Pravosodje in notranje zadeve	1		3	3	2
Približevanje zakonodaj			1		
Pristop novih držav					1
Promet		1	4	1	
Proračun Skupnosti			2		1
Prosti pretok blaga			1	1	1
Prosto gibanje oseb	2	4	4	1	1
Raziskave, informacije, izobraževanje, statistike	9	5	10	1	6
Regionalna politika	12	16	18	7	6
Skupna carinska tarifa		2	1		
Skupna varnostna in zunanja politika		5	12	6	7
Socialna politika	9	3	5	3	2
Svoboda opravljanja storitev		1		3	4
Trgovinska politika	5	18	9	10	8
Zunanji odnosi	2	2	1	2	5
Skupaj Pogodba ES/PDEU¹	291	386	464	502	452
Skupaj Pogodba PJ				1	
Skupaj Pogodba AE		1			
Kadrovski predpisi za uradnike	151	11	29	39	32
Posebni postopki	27	34	29	87	84
SKUPAJ	469	432	522	629	568

¹ Na dan začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe, 1. decembra 2009, je Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU) nadomestila Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti.

5. Končane zadeve – Vrste postopkov (2005–2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
Druge zadeve	237	241	185	297	272
Intelektualna lastnina	94	90	128	171	168
Uslužbenci	236	71	51	33	1
Pritožbe			7	21	31
Posebni postopki	43	34	26	83	83
Skupaj	610	436	397	605	555

6. Končane zadeve – Predmet tožbe (2009)

	Sodbe	Sklepi	Skupaj
Arbitražna klavzula	2	3	5
Carinska unija	10		10
Državne pomoči	56	14	70
Energija	1		1
Intelektualna lastnina	127	42	169
Kmetijstvo	15	23	38
Konkurenca	21	10	31
Kultura	1	1	2
Okolje in potrošniki	10	12	22
Podjetniško pravo	4	8	12
Politika na področju ribištva	1	16	17
Pravo institucij	3	24	27
Pravosodje in notranje zadeve		3	3
Pristop novih držav		1	1
Prosti pretok blaga		1	1
Prosto gibanje oseb		1	1
Raziskave, informacije, izobraževanje, statistike	3	1	4
Regionalna politika	1	2	3
Skupna varnostna in zunanja politika	6	2	8
Socialna politika	3	3	6
Svoboda opravljanja storitev		2	2
Trgovinska politika	6		6
Skupaj Pogodba ES/PDEU¹	270	169	439
Skupaj Pogodba AE		1	1
Kadrovski predpisi za uradnike	21	11	32
Posebni postopki	1	82	83
SKUPAJ	292	263	555

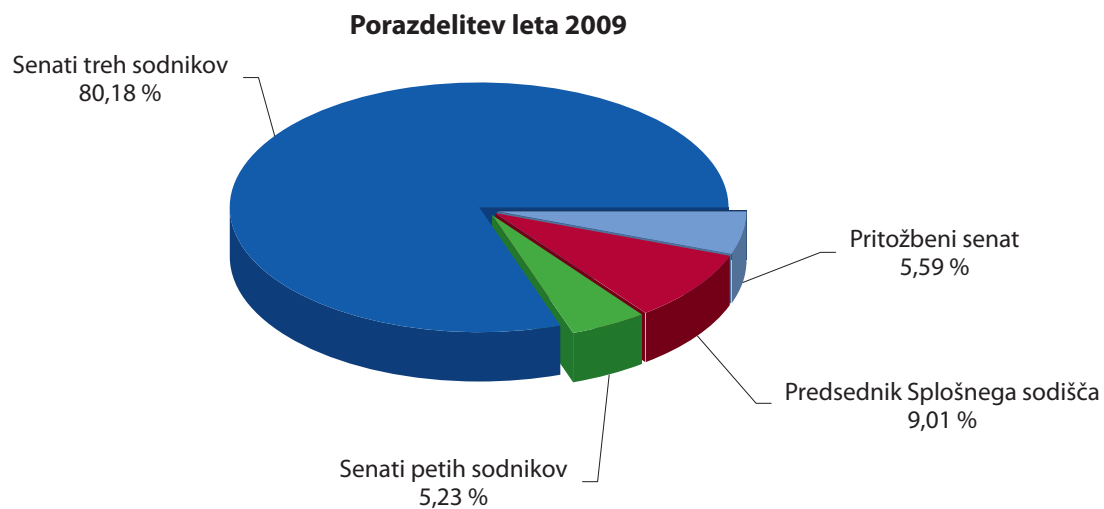
¹ Na dan začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe, 1. decembra 2009, je Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU) nadomestila Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti.

7. *Končane zadeve – Predmet tožbe (2005–2009)* (sodbe in sklepi)

	2005	2006	2007	2008	2009
Arbitražna klavzula	1		1	3	5
Carinska unija	7	2	2	3	10
Državne pomoči	53	54	36	37	70
Ekonomska in monetarna politika		1	1	1	
Energija		3	1		1
Intelktualna lastnina	94	91	129	171	169
Kmetijstvo	34	25	11	38	38
Konkurenca	35	42	38	31	31
Kultura				2	2
Lastna sredstva Skupnosti		2			
Obdavčitev		1		2	
Okolje in potrošniki	19	19	15	28	22
Podjetniško pravo	6	6	6	24	12
Politika na področju ribištva	2	24	4	4	17
Pravica do ustanavljanja	1			1	
Pravo institucij	35	14	17	36	27
Pravosodje in notranje zadeve	1		2	1	3
Približevanje zakonodaj			1	1	
Pridruževanje čezmorskih držav in ozemelj	4	2			
Pristop novih držav		1			1
Promet	1	2	1	3	
Proračun skupnosti			1		
Prosti pretok blaga	1			2	1
Prosto gibanje oseb	1	4	4	2	1
Raziskave, informacije, izobraževanje, statistike	1	3	10	10	4
Regionalna politika	4	7	6	42	3
Skupna carinska tarifa			1	3	
Skupna varnostna in zunanja politika	5	4	3	6	8
Socialna politika	6	5	3	3	6
Svoboda opravljanja storitev			1		2
Trgovinska politika	7	13	4	12	6
Zunanji odnosi	11	5	4	2	
Skupaj Pogodba ES/PDEU¹	329	330	302	468	439
Skupaj Pogodba PJ	1	1	10		
Skupaj Pogodba AE	1		1		1
Kadrovski predpisi za uradnike	236	71	58	54	32
Posebni postopki	43	34	26	83	83
SKUPAJ	610	436	397	605	555

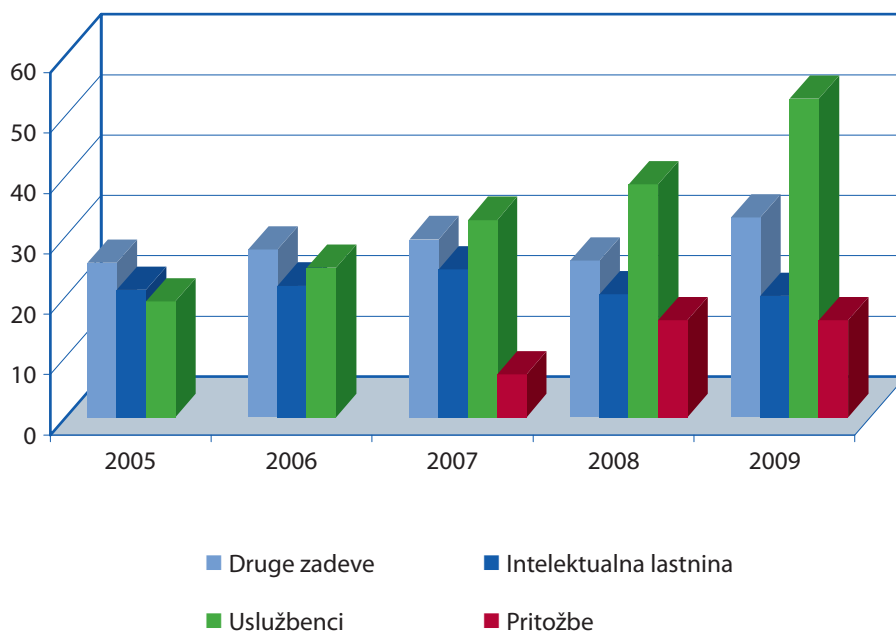
¹ Na dan začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe, 1. decembra 2009, je Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU) nadomestila Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti.

8. Končane zadeve – Sestava (2005–2009)

	2005			2006			2007			2008			2009		
	Sodbe	Sklepi	Skupaj	Sodbe	Sklepi	Skupaj	Sodbe	Sklepi	Skupaj	Sodbe	Sklepi	Skupaj	Sodbe	Sklepi	Skupaj
Veliki senat	6		6				2		2						
Pritožbeni senat							3	4	7	16	10	26	20	11	31
Predsednik Splošnega sodišča		25	25		19	19		16	16		52	52		50	50
Senati petih sodnikov	28	34	62	22	33	55	44	8	52	15	2	17	27	2	29
Senati treh sodnikov	181	329	510	198	157	355	196	122	318	228	282	510	245	200	445
Sodnik posameznik	7		7	7		7	2		2						
Total	222	388	610	227	209	436	247	150	397	259	346	605	292	263	555

9. *Končane zadeve – Trajanje postopkov v mesecih (2005–2009)*¹ (sodbe in sklepi)

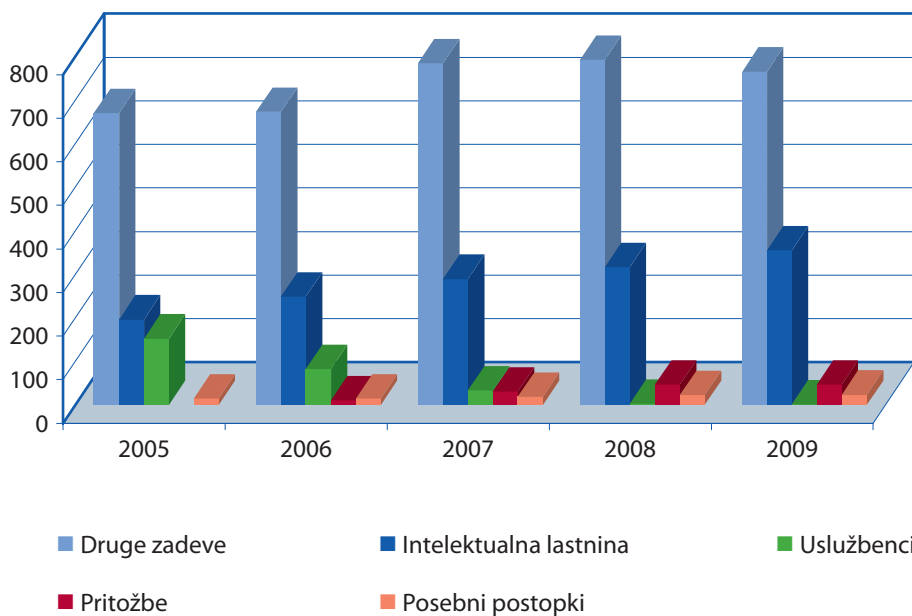

	2005	2006	2007	2008	2009
Druge zadeve	25,6	27,8	29,5	26,0	33,1
Intelektualna lastnina	21,1	21,8	24,5	20,4	20,1
Uslužbenci	19,2	24,8	32,7	38,6	52,8
Pritožbe			7,1	16,1	16,1

¹ Pri izračunu povprečnega trajanja postopkov se ne upoštevajo: zadeve, v katerih je izdana vmesna sodba; posebni postopki; zadeve, ki jih je Sodišče odstopilo po spremembi porazdelitve pristojnosti med Sodiščem in Splošnim sodiščem; zadeve, ki jih je Splošno sodišče odstopilo po prevzemu funkcij Sodišča za uslužbence.

Trajanje je izraženo v mesecih in desetinah mesecev.

10. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Vrste postopkov (2005–2009)

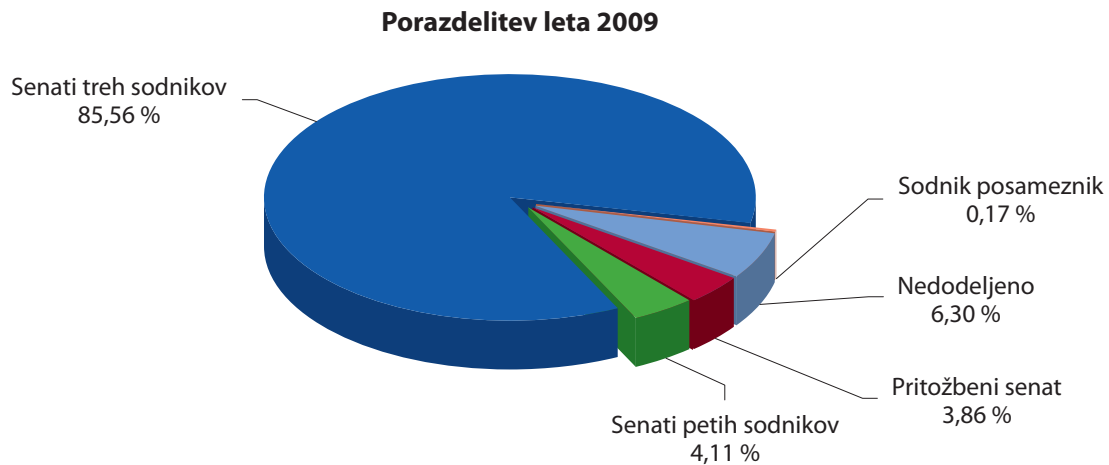
	2005	2006	2007	2008	2009
Druge zadeve	670	673	784	792	766
Intelektualna lastnina	196	249	289	316	355
Uslužbenci	152	82	33	2	1
Pritožbe		10	30	46	46
Posebni postopki	15	15	18	22	23
Skupaj	1033	1029	1154	1178	1191

11. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Predmet tožbe (2005–2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
Arbitražna klavzula	1	3	3	12	20
Carinska unija	13	11	13	11	6
Državne pomoči	190	164	165	184	160
Ekonomska in monetarna politika	1	2	1		
Energija	4	2	1	1	2
Intelktualna lastnina	197	251	290	317	355
Kmetijstvo	82	74	97	73	53
Konkurenca	134	173	197	236	244
Kultura		3	4	4	3
Lastna sredstva Skupnosti	2				
Obdavčitev			2		
Okolje in potrošniki	43	44	70	56	40
Podjetniško pravo	16	23	27	33	45
Politika na področju ribištva	28	4	5	24	8
Pravo institucij	42	43	54	61	81
Pravosodje in notranje zadeve			1	3	2
Približevanje zakonodaj	1	1	1		
Pridruževanje čezmorskih držav in ozemelj	2				
Pristop novih držav	1				
Promet	2	1	4	2	2
Proračun skupnosti			1	1	2
Prosti pretok blaga			1		
Prosto gibanje oseb	2	3	3	2	2
Raziskave, informacije, izobraževanje, statistike	16	18	18	9	10
Regionalna politika	27	36	48	13	16
Skupna carinska tarifa	1	3	3		
Skupna varnostna in zunanja politika	8	9	18	18	17
Socialna politika	9	7	9	9	5
Svoboda opravljanja storitev		1		3	5
Trgovinska politika	23	28	33	31	33
Zunanji odnosi	9	6	3	3	8
Skupaj Pogodba ES/PDEU¹	854	910	1072	1106	1119
Skupaj Pogodba PJ	11	10		1	1
Skupaj Pogodba AE	1	2	1	1	
Kadrovski predpisi za uradnike	152	92	63	48	48
Posebni postopki	15	15	18	22	23
SKUPAJ	1033	1029	1154	1178	1191

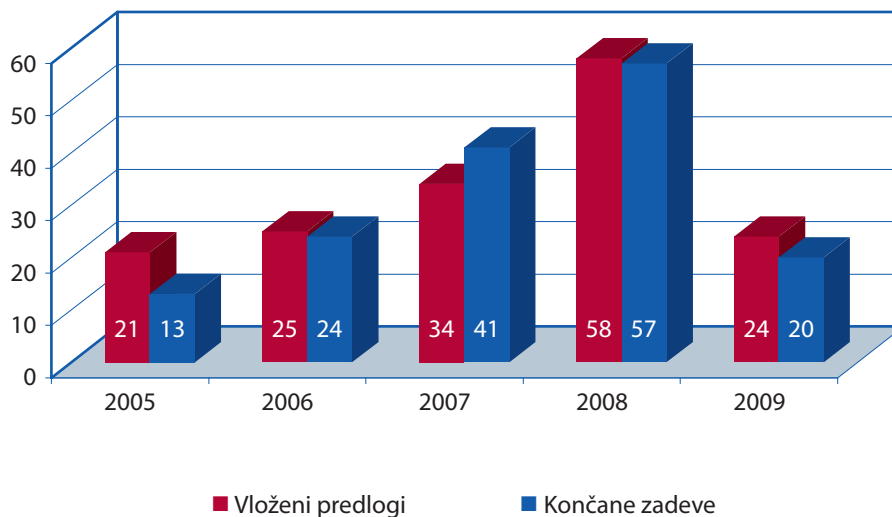
¹ Na dan začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe, 1. decembra 2009, je Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU) nadomestila Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti.

12. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Sestava (2005–2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
Veliki senat	1	2			
Pritožbeni senat		10	30	46	46
Predsednik Splošnega sodišča		1			
Senati petih sodnikov	146	117	75	67	49
Senati treh sodnikov	846	825	971	975	1019
Sodnik posameznik	4	2			2
Nedodeljeno	36	72	78	90	75
Skupaj	1033	1029	1154	1178	1191

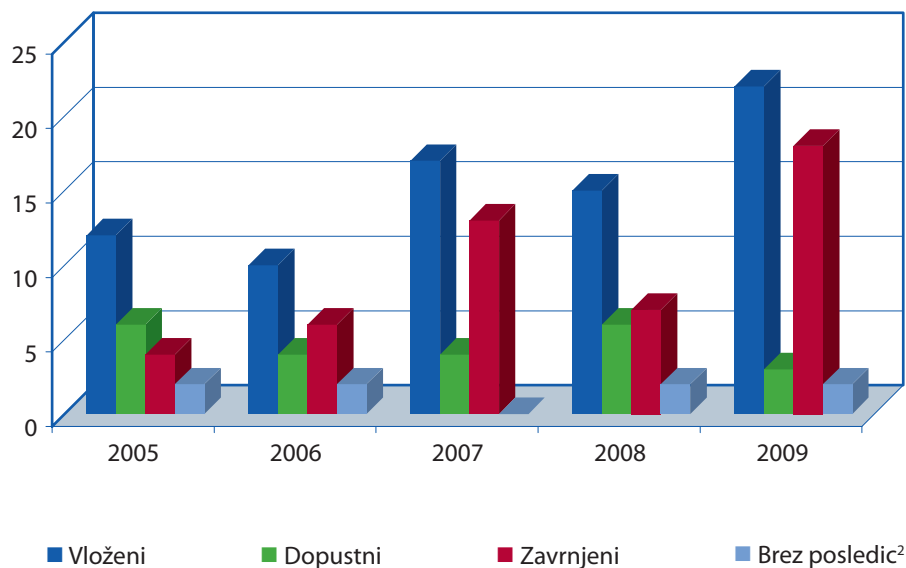
13. Razno – Odločbe o začasnih odredbah (2005–2009)

Porazdelitev leta 2009

	Vloženi predlogi za izdajo začasnih odredb	Končani postopki za izdajo začasnih odredb	Vrsta odločitve		
			Zavrnjeno	Ugodeno	Izbris zadeve/ustavitev postopka
Kmetijstvo	1	1	1		
Državne pomoči	1	2	2		
Arbitražna klavzula	2	1	1		
Konkurenca	5	6	4		2
Podjetniško pravo	2	1	1		
Pravo institucij	4	3	2		1
Okolje in potrošniki	5	3	2	1	
Prosto gibanje oseb	1	1			1
Svoboda opravljanja storitev	1	1	1		
Carinska unija	2	1	1		
Skupaj	24	20	15	1	4

14. Razno – Hitri postopki (2005–2009)¹

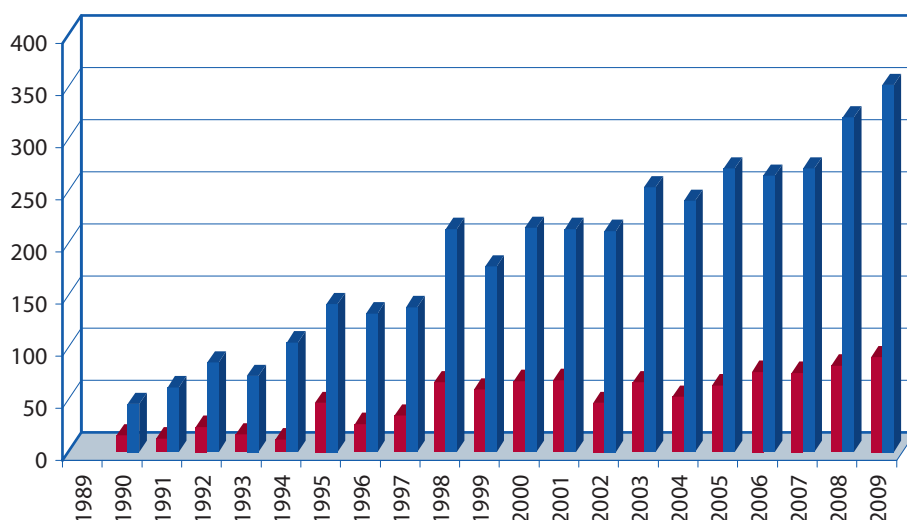

	2005				2006				2007				2008				2009			
	Vrsta odločitve				Vrsta odločitve				Vrsta odločitve				Vrsta odločitve				Vrsta odločitve			
	Vloženi	Dopustni	Zavrnjeni	Brez posledic²	Vloženi	Dopustni	Zavrnjeni	Brez posledic²	Vloženi	Dopustni	Zavrnjeni	Brez posledic²	Vloženi	Dopustni	Zavrnjeni	Brez posledic²	Vloženi	Dopustni	Zavrnjeni	Brez posledic²
Kmetijstvo	2				2	1	3						1				2		3	
Državne pomoči					1				1	2			1	1						
Arbitražna klavzula													1		1					
Konkurenca	2	3	2		4	2	2		1	1			1	1			2		2	
Podjetniško pravo	3	2	1	1					1				3	1	3		2		2	
Pravo institucij	1		1						1	1			3	2	1		5		5	
Okolje in potrošniki	2	1		1	3	1	1		7	1	7						2		1	1
Svoboda opravljanja storitev																	1	1		
Trgovinska politika									2	1			1				2		2	
Skupna varnostna in zunanja politika									3	2	1		4	4			5	1	2	1
Postopek																	1		1	
Raziskave, informacije, izobraževanje, statistike									1	1										
Lastna sredstva Skupnosti	2							2												
Kadrovski predpisi za uradnike													1						1	
Skupaj	12	6	4	2	10	4	6	2	17	4	13	0	15	6	7	2	22	3	18	2

¹ Hitro obravnavanje zadeve pred Splošnim sodiščem je mogoče na podlagi člena 76a Poslovnika. Ta določba velja od 1. februarja 2001.

² V kategorijo „brez posledic“ spadajo ti primeri: umik predloga, odstop in primeri, v katerih je postopek končan s sklepom, preden je odločeno o zahtevi za hitri postopek.

15. Razno – Odločbe Splošnega sodišča, zoper katere je bila pri Sodišču vložena pritožba (1989–2009)

■ Število odločb, zoper katere je bila vložena pritožba

■ Skupno število izpodbojnih odločb¹

	Število odločb, zoper katere je bila vložena pritožba	Skupno število izpodbojnih odločb¹	Odstotek odločb, zoper katere je bila vložena pritožba
1989			
1990	16	46	35 %
1991	13	62	21 %
1992	24	86	28 %
1993	17	73	23 %
1994	12	105	11 %
1995	47	142	33 %
1996	27	133	20 %
1997	35	139	25 %
1998	67	214	31 %
1999	60	178	34 %
2000	68	215	32 %
2001	69	214	32 %
2002	47	212	22 %
2003	67	254	26 %
2004	53	241	22 %
2005	64	272	24 %
2006	77	265	29 %
2007	76	272	28 %
2008	83	321	26 %
2009	91	352	26 %

¹ Skupno število izpodbojnih odločb – sodbe in sklepi o nedopustnosti, začasnih odredbah, ustavitvi postopka in zavrnitvi intervencije – za katere se je rok za vložitev pritožbe iztekel ali zoper katere je bila vložena pritožba.

16. Razno – Porazdelitev pritožb, predloženih Sodišču, glede na vrsto postopka (2005–2009)

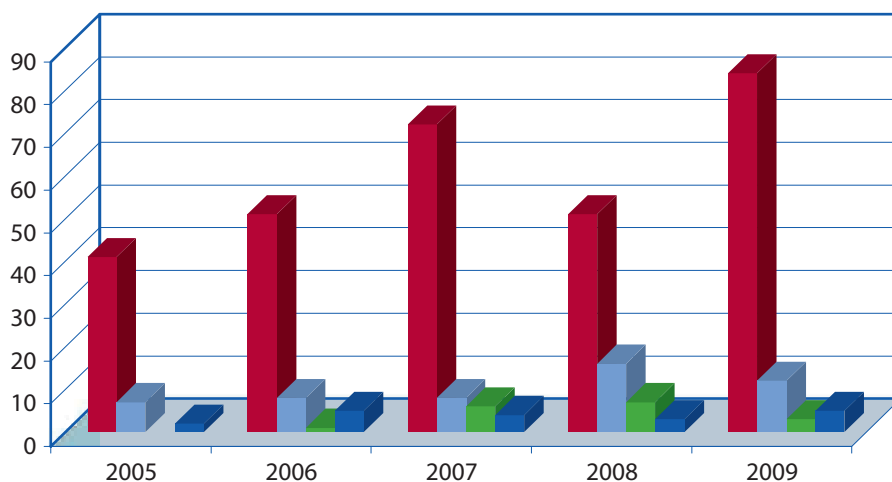
	2005			2006			2007			2008			2009		
	Pritožbe	Izpodbrojne odločbe	Pritožbe v %	Pritožbe	Izpodbrojne odločbe	Pritožbe v %	Pritožbe	Izpodbrojne odločbe	Pritožbe v %	Pritožbe	Izpodbrojne odločbe	Pritožbe v %	Pritožbe	Izpodbrojne odločbe	Pritožbe v %
Druge zadeve	37	120	31 %	46	146	32 %	52	163	32 %	51	190	27 %	65	201	32 %
Intelektualna lastnina	16	71	23 %	18	59	31 %	14	63	22 %	23	100	23 %	25	148	17 %
Uslužbenci	11	81	14 %	13	60	22 %	10	46	22 %	9	31	29 %	1	3	33 %
Skupaj	64	272	24 %	77	265	29 %	76	272	28 %	83	321	26 %	91	352	26 %

17. Razno – Izidi pritožb pred Sodiščem (2009)

(sodbe in sklepi)

	Zavrnjena pritožba	Razveljavitev ali delna razveljavitev brez vrnitve v ponovno odločanje	Razveljavitev ali delna razveljavitev z vrnitvijo v ponovno odločanje	Izbris zadeve/ustavitev postopka	Skupaj
Državne pomoči	4		2		6
Konkurenca	18	4	1		23
Podjetniško pravo	1				1
Pravo institucij	19	1			20
Okolje in potrošniki	8			3	11
Prosti pretok blaga	2				2
Trgovinska politika	1	1			2
Skupna varnostna in zunanja politika		2		1	3
Regionalna politika	1	2			3
Načela prava Skupnosti	1				1
Intelektualna lastnina	19	2		1	22
Zunanji odnosi	1				1
Lastna sredstva Skupnosti	1				1
Kadrovski predpisi za uradnike	8				8
Skupaj	84	12	3	5	104

18. Razno – Izidi pritožb pred Sodiščem (2005–2009) (sodbe in sklepi)

■ Zavrjena pritožba

■ Razveljavitev ali delna razveljavitev
brez vrnitve v ponovno odločanje■ Razveljavitev ali delna razveljavitev
z vrnitvijo v ponovno odločanje

■ Izbris zadeve/ustavitve postopka

	2005	2006	2007	2008	2009
Zavrjena pritožba	41	51	72	51	84
Razveljavitev ali delna razveljavitev brez vrnitve v ponovno odločanje	7	8	8	16	12
Razveljavitev ali delna razveljavitev z vrnitvijo v ponovno odločanje		1	6	7	3
Izbris zadeve/ustavitve postopka	2	5	4	3	5
Skupaj	50	65	90	77	104

19. Razno – Splošni razvoj (1989–2009)

Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve

	Vložene zadeve ¹	Končane zadeve ²	Nerešene zadeve na dan 31. decembra
1989	169	1	168
1990	59	82	145
1991	95	67	173
1992	123	125	171
1993	596	106	661
1994	409	442	628
1995	253	265	616
1996	229	186	659
1997	644	186	1117
1998	238	348	1007
1999	384	659	732
2000	398	343	787
2001	345	340	792
2002	411	331	872
2003	466	339	999
2004	536	361	1174
2005	469	610	1033
2006	432	436	1029
2007	522	397	1154
2008	629	605	1178
2009	568	555	1191
Skupaj	7975	6784	

¹ 1989: Sodišče je 153 zadev odstopilo v odločanje novoustanovljenemu Splošnemu sodišču.

1993: Sodišče je 451 zadev odstopilo zaradi prve širitve pristojnosti Splošnega sodišča.

1994: Sodišče je 14 zadev odstopilo zaradi druge širitve pristojnosti Splošnega sodišča.

2004–2005: Sodišče je 25 zadev odstopilo zaradi tretje širitve pristojnosti Splošnega sodišča.

² 2005–2006: Splošno sodišče je 118 zadev odstopilo v odločanje novoustanovljenemu Sodišču za uslužbenke.

Poglavje III

Sodišče za uslužbence

A – Dejavnost Sodišča za uslužbence leta 2009

Paul Mahoney, predsednik

1. Sodne statistike Sodišča za uslužbence za leto 2008 so pokazale, da je bilo prvič po desetih letih število tožb, vloženih na področju evropskih javnih uslužbencev, precej manjše od števila tožb, vloženih v preteklem letu. Število v letu 2009 vloženih tožb (113) kaže na to, da pojav, ugotovljen v prejšnjem letu, ni bil enkraten dogodek. Zdi se, da se je potrdil preobrat težnje povečevanja števila zadev s področja javnih uslužbencev. Tako kot preteklo leto lahko domnevamo, da je na ta razvoj vplivalo pravilo, da se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, ki je začelo veljati s Poslovnikom Sodišča za uslužbence 1. novembra 2007.

To leto je bilo število končanih zadev občutno večje kot pretekli leti. To lahko predvsem pripišemo dejstvu, da je Sodišče za uslužbence po sodbi z dne 22. decembra 2008 v zadevi *Centeno Mediavilla in drugi proti Komisiji* (C-443/07 P) lahko končalo 32 zadev, ki so bile povezane s to „poskusno“ zadevo. Kljub temu pa 18 zadev, povezanih z zadnjenavedeno, zdaj še poteka.

Razlika v številu med končanimi (155) in predloženimi zadevami (113) leta 2009 je prvič od ustanovitve Sodišča za uslužbence močno pozitivna, zato se je stanje glede nerešenih zadev tega sodišča prvič občutno izboljšalo. Število nerešenih zadev je le še 175, medtem ko jih je bilo konec leta 2008 217.

Postopki, ki se končajo s sodbo, povprečno trajajo 15,1 meseca, kar pomeni občutno skrajšanje povprečnega trajanja postopka v primerjavi s povprečnim trajanjem iz preteklega leta, ki je bilo 17 mesecev.

Čeprav se Sodišče za uslužbence seveda veseli, da lahko predloži tako zadovoljive sodne statistike, pa je treba poudariti izjemne okoliščine, ki so omogočile dosego teh števil, in opozoriti zlasti na to, da je okoliščina, da je razlika v številu med končanimi in predloženimi zadevami leta 2009 zelo pozitivna, povezana predvsem s posledicami zgoraj navedene sodbe *Centeno Mediavilla in drugi proti Komisiji*. Številke iz let 2007 in 2008, ki odražajo ravnotežje med številom končanih in predloženih zadev, so prav gotovo ustrežnejši pokazatelj dejanskih zmogljivosti izdajanja sodb Sodišča za uslužbence.

2. Tega leta si je Sodišče za uslužbence prizadevalo izpolniti zakonodajalčevo željo olajšati mirno reševanje sporov na vseh stopnjah postopka. Kljub temu je bilo mogoče samo dve zadevi končati z mirno rešitvijo spora na predlog senata. Sodišče za uslužbence meni, da je to nizko število mogoče pripisati predvsem nenaklonjenosti strank, še posebej institucij, čeprav je bila zadeva v številnih primerih primerna za mirno rešitev spora in je priložnost za dosego take rešitve spora dejansko obstajala. V zvezi s tem so senati imeli občutek, da bi institucije v nekaterih zadevah lahko sklenile mirno rešitev spora le, če bi bile prepričane, da so storile napako. Vendar se lahko tudi drugi, ne nujno pravni dejavniki, med katerimi je pravičnost, upoštevajo za utemeljitev sklenitve mirne rešitve spora.

3. Pri Splošnem sodišču Evropske unije so bile vložene pritožbe zoper 31 odločb, ki jih je izreklo Sodišče za uslužbence, kar pomeni 32,98 % izpodbijanih odločb in 32,29 % vseh končanih zadev,

v kar niso všteti primeri enostranskega umika ene od strank.¹ Splošno sodišče Evropske unije je razveljavilo 10 odločb Sodišča za uslužbence.

4. Na področju sestave Sodišča za uslužbence je leto 2009 zaznamoval prihod nove sodnice, M.-I. Rofes i Pujol, in sicer po odstopu predsednika drugega senata, H. Kanninena, zaradi njegovega imenovanja za sodnika na Splošnem sodišču Evropske unije. H. Tagaras je bil 7. oktobra 2009 izvoljen za predsednika drugega senata.

5. Sodišče za uslužbence se je prav tako 7. oktobra 2009 odločilo spremeniti merila za dodelitev zadev senatom, tako da so ti manj specializirani.

6. V nadaljevanju bodo opisane najpomembnejše odločbe Sodišča za uslužbence, ki se nanašajo na postopek, vsebinsko presojo, izdatke in stroške postopka ter nazadnje na postopke za izdajo začasne odredbe. Tradicionalno poglavje, namenjeno pravni pomoči, je bilo letos izbrisano, ker pri tem ni bilo nobene pomembne novosti.

I. Postopek

Pristojnost Sodišča za uslužbence

Sodišče za uslužbence je v zadevi *Labate proti Komisiji* (sklep z dne 29. septembra 2009, F-64/09) obravnavalo tožbo zaradi nedelovanja, ki jo je na podlagi člena 232 ES vložila oseba, „za katero veljajo [...] [K]adrovski predpisi“ za uradnike Evropskih skupnosti (v nadaljevanju: Kadrovski predpisi) v smislu člena 91 teh kadrovskih predpisov, in ki ni bila v sporu s Komisijo kot z institucijo, ampak kot z organom, ki je v tej instituciji pristojen za imenovanja, torej z institucijo kot delodajalcem. Sodišče za uslužbence je razsodilo, da je o vprašanju, ali je tožeča stranka v navedenem sporu lahko vložila tožbo zaradi nedelovanja na podlagi člena 232 ES, lahko odločalo le sodišče, pristojno za odločanje o tožbah zaradi nedelovanja, ki jih vložijo posamezniki, to je Splošno sodišče. Sodišče za uslužbence mu je zato odstopilo to zadevo na podlagi člena 8(2) Priloge I k Statutu Sodišča.

Ustavitev postopka

Sodišče za uslužbence je bilo v zadevi *Chassagne proti Komisiji* (sklep z dne 18. novembra 2009, F-11/05 RENV) soočeno s položajem, v katerem je tožeča stranka jasno izrazila, da ne namerava vztrajati pri svojih trditvah, čeprav uradno ni umaknila tožbe v smislu člena 74 Poslovnika. Sodišče za uslužbence je po opredelitvi strank odločilo, da mora v skrbi za ustrezno sodno varstvo in ob upoštevanju vztrajnega nedelovanja tožeče stranke v skladu s členom 75 Poslovnika po uradni dolžnosti ugotoviti, da je tožba postala brezpredmetna in da je treba postopek ustaviti.²

¹ Razmerje med odločbami, zoper katere so bile vložene pritožbe, in končanimi zadevami, v kar niso všteti enostranski umiki ene od strank, je mogoče označiti kot večjo „stopnjo izpodbijanja“ odločb Sodišča za uslužbence kot razmerje med odločbami, zoper katere so bile vložene pritožbe, in izpodbijanimi odločbami, ob upoštevanju dejstva, da se nekaj zadev vsako leto konča z mirno rešitvijo spora.

² V istem smislu glej sklep z dne 22. oktobra 2009 v zadevi *Aayhan proti Parlamentu* (F-10/08).

Pogoji dopustnosti

1. Pojem akta, ki posega v položaj

Sodišče za uslužbence je v združenih zadevah *Violetti in drugi ter Schmit proti Komisiji* (sodba z dne 28. aprila 2009, F-5/05 in F-7/05*, zoper katero je bila vložena pritožba pri Splošnem sodišču Evropske unije)³ na vprašanje, ali odločba, s katero direktor Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) pošlje nacionalnim sodnim organom podatke, ki jih je urad pridobil med notranjimi preiskavami zadev, ki bi lahko imele za posledico kazenski postopek proti uradniku, pomeni akt, ki posega v položaj tega uradnika v smislu člena 90a Kadrovskih predpisov, odgovorilo pritrdilno. Med drugim je namreč ugotovilo, da take odločbe ni mogoče obravnavati kot samo vmesne ali pripravljalne, razen če se odvzame ves učinek določbi iz člena 90a, drugi stavek, Kadrovskih predpisov, na podlagi katere lahko vsak posameznik, za katerega veljajo Kadrovski predpisi, pri direktorju OLAF vloži pritožbo v smislu člena 90(2) teh kadrovskih predpisov zoper akt, ki v zvezi s preiskavo OLAF posega v njegov položaj. Poleg tega je Sodišče za uslužbence ugotovilo, da bi bilo tako odločitev težko obravnavati, kot da ni akt, ki posega v položaj, medtem ko je zakonodajalec sam predvidel potrebo, da se za notranje preiskave OLAF določijo stroga procesna jamstva in, natančneje, da so najpomembnejši akti, ki jih OLAF sprejme na podlagi takih preiskav, zavezani upoštevanju temeljnega načela pravice do obrambe, ki vključuje zlasti pravico do izjave.

2. Roki

V sodbi z dne 6. maja 2009 v zadevi *Sergio in drugi proti Komisiji* (F-137/07) je bilo pojasnjeno, da če je jasno, da je odvetnik vložil pritožbo v imenu uradnikov ali uslužbencev, lahko uprava upravičeno meni, da prvonavedeni postane naslovnik odločbe, sprejete kot odgovor na to pritožbo. Če ni nasprotnih navedb, ki bi jih uprava prejela pred obvestilom o svojem odgovoru, to obvestilo, naslovljeno na odvetnika, torej velja kot obvestilo uradnikom ali uslužbencem, ki jih zastopa, in zato povzroči, da začne teči rok treh mesecev, določen v členu 91(2) Kadrovskih predpisov.

V sklepu z dne 8. julija 2009 v zadevi *Sevenier proti Komisiji* (F-62/08, zoper njega je bila vložena pritožba pri Splošnem sodišču Evropske unije) je bilo v zvezi z računanjem rokov predhodnega postopka opozorjeno, da se je – ker v Kadrovskih predpisih ni posebnih pravil glede rokov iz njihovega člena 90 – treba sklicevati na Uredbo (EGS, Euratom) št. 1182/71 Sveta z dne 3. junija 1971 o določitvi pravil glede rokov, datumov in iztekov rokov (UL L 124, str. 1).

Poleg tega je bilo v tem sklepu podrobneje razloženo, da člena 91(3), druga alineja, Kadrovskih predpisov – v skladu s katerim začne rok za vložitev pritožbe teči od začetka, če je pritožba zavrnjena z izrecno odločitvijo po tem, ko je bila že zavrnjena z molkom organa, vendar pred pretekom roka za vložitev pritožbe – ni mogoče uporabiti v fazi predloga in pred vložitvijo pritožbe. To posebno določbo, ki se nanaša na načine računanja rokov za tožbo, je namreč treba razlagati z jezikovno razlago in strogo. Torej izrecna zavrnitev predloga – po tem, ko je bil isti predlog, ki ima značilnosti izključno potrditvenega akta, zavrnjen zaradi molka organa – zadevnemu uradniku ne more omogočiti nadaljevanja predhodnega postopka s tem, ko mu začne teči nov rok za vložitev pritožbe.

³ Sodbe, označene z zvezdico, so prevedene v vse uradne jezike Evropske unije, razen v irščino.

3. *Novo pomembno dejstvo*

V sklepu z dne 11. junija 2009 v zadevi *Ketselidou proti Komisiji* (F-81/08) je bilo opozorjeno, da če sodišče Skupnosti s sodbo ugotovi, da so bili s splošno upravno odločbo kršeni Kadrovski predpisi, ta ugotovitev za uradnike, ki niso pravočasno izkoristili možnosti za pritožbo, ki jim jo dajejo Kadrovski predpisi, ne pomeni novega dejstva, ki lahko utemelji vložitev zahteve za ponovno presojo posamičnih odločb, ki jih sprejme OPI in se nanašajo na te osebe. Sodišče za uslužbence s to odločitvijo sledi ustaljeni sodni praksi Sodišča in Splošnega sodišča.

II. **Vsebinska presoja**

Splošna načela

1. *Nepristojnost avtorja akta*

V sodbi z dne 30. novembra 2009 v zadevi *Wenig proti Komisiji* (F-80/08*) je bilo podrobneje razloženo, da spoštovanje načela pravne varnosti zapoveduje – čeprav nobena pisna določba tega izrecno ne predvideva – da so odločbe v zvezi z izvajanjem pooblastil, ki so s Kadrovskimi predpisi podeljena OPI in s Pogoji za zaposlitev drugih uslužbencev Evropskih skupnosti (v nadaljevanju: PZDU) organu, pooblaščenemu za sklepanje pogodb (v nadaljevanju: OPSP), ustrezno objavljene na načine in v oblikah, ki jih mora določiti uprava. Če ni ustrezne objave, take odločbe ni mogoče izdati zoper uradnika, na katerega se nanaša posamična odločba, sprejeta na njeni podlagi. Tožbenemu razlogu glede nepristojnosti avtorja sporne posamične odločbe je treba zato ugoditi in navedeno odločbo razglasiti za nično.

2. *Sklicevanje na direktive*

Sodišče za uslužbence je v sodbah z dne 30. aprila 2009 v zadevi *Aayhan in drugi proti Parlamentu* (F-65/07*) in z dne 4. junija 2009 v združenih zadevah *Adjemian in drugi proti Komisiji* (F-134/07 in F-8/08), pri čemer je bila zoper zadnjenavedeno vložena pritožba pri Splošnem sodišču Evropske unije, podrobneje razložilo, da direktiv, naslovljenih na države članice, in ne na institucije, ni mogoče obravnavati, kot da same po sebi navedenim institucijam nalagajo obveznosti glede njihovih odnosov z zaposlenimi. Vendar na podlagi te ugotovitve ni mogoče izključiti vseh možnosti sklicevanja na direktivo glede odnosov med institucijami in njihovimi uradniki ali uslužbenci. Prvič, določbe direktive namreč lahko institucijo zavezujejo posredno, če so odsev splošnega pravnega načela, ki ga mora torej posamezna institucija uporabljati kot takega. V zvezi s tem je Sodišče za uslužbence med drugim razsodilo, da čeprav je stalnost zaposlitve pomemben element zaščite delavcev, pa ni splošno pravno načelo, z vidika katerega bi lahko presojali zakonitost akta institucije. Drugič, direktiva je lahko za institucijo zavezujoča tudi, če naj bi ta na podlagi svoje organizacijske avtonomije in v okviru Kadrovskih predpisov izpolnjevala posebno obveznost, določeno z direktivo, ali če bi se splošen interni akt izrecno skliceval na ukrepe, ki jih je določil zakonodajalec na podlagi pogodb (glej v zvezi s tem člen 1e(2) Kadrovskih predpisov, ki določa, da se uradnikom „zagotovijo delovni pogoji, skladni z ustreznimi standardi zdravja in varnosti, ki morajo biti vsaj enakovredni minimalnim zahtevam, veljavnim v skladu z ukrepi, sprejetimi na teh področjih na podlagi [p]ogodb“). Tretjič, institucije morajo v skladu z dolžnostjo lojalnega sodelovanja, ki jim je naložena na podlagi člena 10, drugi odstavek, ES za zagotavljanje razlage, ki je v skladu s pravom Skupnosti, pri svojem ravnanju v vlogi delodajalca kolikor je mogoče upoštevati zakonodajne določbe, sprejete na ravni Skupnosti.

3. Meje diskrecijske pravice uprave

Čeprav Sodišče za uslužbence skrbno pazi, da ne bi s svojo analizo nadomestilo analize uprave, zlasti na področjih, na katerih ima ta na podlagi predpisov široko diskrecijsko pravico, je vseeno moralo odpraviti odločbe, ki so vsebovale očitno napako pri presoji. Sodišče za uslužbence je iz tega razloga razglasilo za nično odločbo o odpovedi delovnega razmerja (sodba z dne 7. julija 2009 v zadevi *Bernard proti Europolu*, F-54/08) in odločbo o zavrnitvi napredovanja (sodba z dne 17. februarja 2009 v zadevi *Stols proti Svetu*, F-51/08, zoper katero je bila vložena pritožba pri Splošnem sodišču Evropske unije). Sodišče za uslužbence je tudi opozorilo, da če se uprava odloči omejiti izvajanje svoje diskrecijske pravice z notranjimi pravili, so taka pravila zavezujoča in sodišče pooblašča za okrepitev nadzora (glede „standardov za ocenjevanje“, ki jih morajo spoštovati ocenjevalci institucije, glej sodbo z dne 17. februarja 2009 v zadevi *Liotti proti Komisiji*, F-38/08, zoper katero je bila vložena pritožba pri Splošnem sodišču Evropske unije). Vsekakor pa uprava mora upoštevati splošna pravna načela (glede presoje, za katero je bilo razsojeno, da je v nasprotju z načelom enakega obravnavanja, glej sodbo z dne 11. februarja 2009 v zadevi *Schönberger proti Parlamentu*, F-7/08).

4. Razlaga prava Skupnosti

Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 29. septembra 2009 v združenih zadevah *O proti Komisiji* (F-69/07 in F-60/08*) razsojalo o zakonitosti odločbe, s katero je Komisija tožeči stranki naložila zdravstveno omejitev, kot je določena v členu 100, prvi odstavek, PZDU⁴. Sodišče za uslužbence je – po tem, ko je opozorilo, da je za razlago določbe prava Skupnosti treba upoštevati ne samo izraze v tej določbi, ampak tudi sobesedilo in cilje, ki jih uresničujejo predpisi, katerih del je, ter vse določbe prava Skupnosti – podalo razlago člena 100 PZDU ob upoštevanju zahtev, ki izhajajo iz prostega gibanja delavcev, določenega v členu 39 ES. Sodišče za uslužbence je na trditev tožene stranke, da naj bi sodišče z opiranjem zlasti na člen 39 ES, na katerega se tožeča stranka v svojih pisanjih ni sklicevala, po uradni dolžnosti opravilo nadzor nad zakonitostjo upravnega akta OPSP v zvezi s tožbenim razlogom glede kršitve določbe Pogodbe, odgovorilo, da se s tem, da je podrobno določilo pravni okvir, v katerem je treba razlagati določbo sekundarne zakonodaje, ne izjavlja o zakonitosti te določbe v razmerju do višjih pravnih pravil, vključno s tistimi iz Pogodbe, ampak išče razlago sporne določbe, ki bi jo bilo mogoče uporabiti tako, da bo najbolj v skladu s primarnim pravom in bo najbolj združljiva s pravnim okvirom, v katerega spada.

5. Načelo izvrševanja pogodb v dobri veri

V sodbi z dne 2. julija 2009 v zadevi *Bennett in drugi proti UUNT* (F-19/08) je bilo podrobneje razloženo, da delovno razmerje – čeprav pogodbeno – med institucijo in njenimi uslužbenci ureja PZDU v povezavi s Kadrovskimi predpisi, torej spada v javno pravo. Vendar dejstvo, da za uslužbenca velja sistem upravnega prava Skupnosti, ne izključuje, da je institucija v okviru izvrševanja nekaterih določb pogodbe uslužbenca, katerih namen je dopolnitev navedenega sistema, zavezana spoštovati načelo izvrševanja pogodb v dobri veri, ki je načelo, skupno zakonodajam velike večine držav članic. V obravnavanem primeru je Sodišče za uslužbence ugotovilo, da je tožena stranka kršila načelo izvrševanja pogodb v dobri veri, in ji je naložilo

⁴ Ta člen določa, da kadar se z zdravniškim pregledom, opravljenim pred nastopom dela, ugotovi, da je začasni uslužbenec bolan ali invalid, lahko OPSP glede tveganj, ki izhajajo iz te bolezni ali invalidnosti, prizna, da začne uslužbenec uživati zagotovljene pravice glede invalidnosti ali smrti šele po petih letih od datuma nastopa dela v instituciji.

povračilo nepremoženjske škode, ki je bila povzročena tožečim strankam in je bila posledica občutka, da se niso izpolnila njihova dejanska poklicna pričakovanja.

6. Izvrševanje ničnostne sodbe

V sodbi z dne 5. maja 2009 v zadevi *Simões Dos Santos proti UUNT* (F-27/08, zoper katero je bila vložena pritožba pri Splošnem sodišču Evropske unije) je bilo podrobneje razloženo, da izvrševanje sodne odločbe, s katero je bil neki akt razglašen za ničen zaradi nezadostne pravne podlage, ne more sistematično upravičiti, da lahko uprava sprejme akt z retroaktivnim učinkom, da bi tako prikrila začetno nezakonitost. Taka retroaktivnost je v skladu z načelom pravne varnosti le v izjemnih primerih, če cilj, ki ga je treba uresničiti, to zahteva in ko so ustrezno upoštevana legitimna pričakovanja zadevnih oseb.

V tej zadevi je Sodišče za uslužbence – po tem, ko je ugotovilo, da je izvrševanje ničnostnih sodb posebej težko, ker se zdi, da je vsak ukrep za njihovo izvrševanje, ki je alternativa ukrepom, ki jih je sprejela tožena stranka, glede katerih je bilo razsojeno, da so kršili pravnomočnost in načelo prepovedi retroaktivnosti aktov, vnaprej povezan s težavami – ugotovilo, da dodelitev odškodnine po uradni dolžnosti pomeni obliko povračila, ki najbolje ustreza interesom tožeče stranke in zahtevam službe, ter da poleg tega omogoča zagotovitev polnega učinka ničnostnim sodbam.

Pravice in obveznosti uradnika

Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 7. julija 2009 v zadevi *Lebedef proti Komisiji* (F-39/08*, zoper katero je bila vložena pritožba pri Splošnem sodišču Evropske unije) – po tem, ko je opozorilo, da je zastopanje osebja pglavitnega pomena za dobro delovanje institucij Skupnosti in torej za izpolnjevanje njihovih nalog – kljub temu ugotovilo, da sistem, ki posebej določa odobritev napotitev nekaterim predstavnikom zaposlenih, kaže na to, da so uradniki ali uslužbenci, ki niso napoteni, udeleženi pri zastopanju osebja občasno in – izračunano na polletni ali na četrletni podlagi – njihova udeležba pokriva relativno nizek odstotek delovnega časa. Sodišče za uslužbence je v tem primeru obravnavalo predstavnika zaposlenih, ki je bil napoten za polovico svojega delovnega časa, ki ni posvetil nič delovnega časa službi, v katero je bil razporejen, in ki je izpodbijal odločbo OPI, s katero mu je bilo od njegove pravice do letnega dopusta odšteti več dni dopusta. Sodišče za uslužbence je tožbo zavrnilo, pri čemer je navedlo, da zadevna oseba ni niti zaprosila za dovoljenje niti ni vsaj predhodno obvestila svoje službe o svojih odsotnostih.

Kariera uradnika

1. Natečaj

Sodišče za uslužbence je v zgoraj navedeni sodbi *Bennett in drugi proti UUNT* – po tem, ko je opozorilo, da iz sodne prakse izhaja, da je na podlagi interesa službe upravičeno od kandidata na natečaju zahtevati, da ima posebna jezikovna znanja nekaterih jezikov Unije – ugotovilo, da v notranjem delovanju institucij celoten sistem jezikovne raznovrstnosti povzroča velike težave pri vodenju in je ekonomsko obremenilen. Zato dobro delovanje institucij in organov Unije, še posebej če ima zadevni organ omejena sredstva, lahko objektivno utemelji omejeno izbiro jezikov za notranjo komunikacijo in torej jezikov za preizkuse na natečaju.

Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 17. novembra 2009, ki je bila izrečena v zadevi *Di Prospero proti Komisiji* (F-99/08*), obravnavalo ugovor nezakonitosti – glede na člen 27, prvi odstavek, Kadrovskih predpisov, ki določa, da „[mora] zaposlovanje zagotoviti, da institucija dobi najsposobnejše, najučinkovitejše in neoporečne uradnike, ki jih izbira na najširšem možnem

geografskem območju [...]” – glede klavzule iz obvestila o splošnem natečaju, ki določa, da je preizkuse več splošnih natečajev mogoče organizirati hkrati in da se zato kandidati lahko prijavijo le na enega od njih. Sodišče za uslužbence je razsodilo, da ta klavzula ni združljiva z navedeno določbo Kadrovskih predpisov in je posledično za nično razglasilo odločbo, s katero je Urad za izbor osebja Evropskih skupnosti (EPSO) zavrnil kandidaturo tožeče stranke na enem od dveh splošnih natečajev, na katera se je prijavila.

2. Postopki imenovanja

Sodišče za uslužbence je odločalo o skupini treh tožb tožečih strank, ki so izpodbijale odločbe, s katerimi so bile zavrnjene njihove kandidature za prosto delovno mesto vodje predstavništva Komisije v Atenah. Sodišče za uslužbence je s tremi sodbami z dne 2. aprila 2009 v zadevah *Menidiatis proti Komisiji* (F-128/07*), *Yannoussis proti Komisiji* (F-143/07) in *Kremlis proti Komisiji* (F-129/07) ugodilo tožbenemu razlogu tožečih strank, ki se nanaša na nezakonito uporabo postopka napotitve, kot je določen v členu 37, prvi odstavek, točka (a), druga alineja, Kadrovskih predpisov, in izpodbijane odločbe razglasilo za nične. Natančneje, presodilo je, da „političnost in občutljivost“ funkcij, ki jih opravljajo vodje predstavništev Komisije, kot taki ne moreta zadostovati, da upravičita uporabo upravnega statusa napotitve za uradnika, da pomaga članu Komisije. Taka razlaga člena 37, prvi odstavek, točka (a), druga alineja, Kadrovskih predpisov naj bi povzročila, da se za pomoč navedenim članom dovoli napotitev vseh uradnikov, ki opravljajo „politične in občutljive“ funkcije v instituciji in so običajno višji vodstveni delavci, in tako vplivala na samo strukturo evropskih javnih uslužbencev, kot je vzpostavljena s členom 35 Kadrovskih predpisov, saj povzroča pomisleke predvsem o preglednosti hierarhije.

V sodbi z dne 6. maja 2009 v zadevi *Campos Valls proti Svetu* (F-39/07*) je bilo navedeno, da v okviru preizkusa postopka imenovanja kvalifikacij, zahtevanih v objavi prostega delovnega mesta, ni mogoče razlagati neodvisno od opisa nalog iz te objave.

Prejemki in socialne ugodnosti uradnika

V zadevi *Balieu-Steinmetz in Noworyta proti Parlamentu* (F-115/07), v kateri je bila izdana sodba z dne 28. aprila 2009, so tožeče stranke, telefonisti, Sodišču za uslužbence v obravnavo predložile odločbo Parlamenta, s katero jim je bilo zavrnjeno plačilo pavšalnega prejemka za dodatne ure. Tožeče stranke so navedle tožbeni razlog kršitve načela enakega obravnavanja, pri čemer so zatrjevale, da so njihovi kolegi, ki so začeli delati pred 1. majem 2004, še naprej dobivali ta prejemek. Parlament se je v obrambo skliceval, po eni strani, na sodno prakso, na podlagi katere se nihče ne more v svojo korist sklicevati na nezakonitost, ki je bila storjena v korist drugega, in, po drugi strani, na dejstvo, da naj bi bilo plačilo pavšalnega prejemka kolegom tožečih strank nezakonito. Sodišče za uslužbence je – po tem, ko je poudarilo, da je sicer res, da se nihče ne more v svojo korist sklicevati na nezakonitost, ki je bila storjena v korist drugega – kljub temu ugotovilo, da Parlament v obravnavani zadevi ni mogel zadostno dokazati, da plačilo pavšalnega prejemka za dodatne ure kolegom tožečih strank ni imelo pravne podlage. Sodišče za uslužbence je zato izpodbijane odločbe razglasilo za nične. Delovne razmere v telefonski centrali Parlamenta so bile tudi predmet sodbe z dne 18. maja 2009 v zadevi *De Smedt in drugi proti Parlamentu* (F-66/08), ki se je v bistvu nanašala na pojem „delo ponoči, ob sobotah, nedeljah ali praznikih“ v smislu člena 56a Kadrovskih predpisov.

Disciplinski ukrepi

V zgoraj navedeni sodbi *Wenig proti Komisiji* je bilo ugotovljeno, da je nadzor sodišča na področju utemeljenosti ukrepa začasne odstranitve z delovnega mesta zaradi začasnosti takega ukrepa lahko samo zelo omejen. Sodišče se mora tako omejiti na nadzor tega, ali so trditve glede hude kršitve dovolj verjetne in ali niso očitno popolnoma neutemeljene. Sodišče za uslužbence je ugotovilo, da je bilo tako v obravnavani zadevi.

Pogoji za zaposlitev drugih uslužbencev

1. Zaposlovanje pogodbenih uslužbencev

Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 29. septembra 2009 v združenih zadevah *Aparicio in drugi proti Komisiji* (F-20/08, F-34/08 in F-75/08*), v kateri je med drugim obravnavalo tožbeni razlog, ki se je nanašal na nezakonitost testa verbalnih in numeričnih sposobnosti, naloženega ob zaposlovanju pogodbenih uslužbencev, ugotovilo, da Komisija in EPSO ob izvrševanju pristojnosti v obravnavanem primeru nista presegla omejitev njune široke diskrecijske pravice, s tem da sta predvidela test verbalnih in numeričnih sposobnosti, pri čemer sta ga označila kot izločilnega in ga predpisala tudi za že zaposlene uslužbence.

2. Odločba Komisije z dne 28. aprila 2004 o najdaljšem trajanju zaposlitve nestalnih uslužbencev v njenih službah

V sodbi z dne 29. januarja 2009 v zadevi *Petrilli proti Komisiji* (F-98/07, zoper njo je bila vložena pritožba pri Splošnem sodišču Evropske unije) je podana ugotovitev, da institucija ne more – ne da bi kršila člen 88, prvi odstavek, PZDU – na splošno in neodvisno od konkretnega primera, zlasti s splošnimi določbami za izvajanje ali s splošno notranjo odločbo, omejiti najdaljšega možnega trajanja zaposlitve pogodbenih uslužbencev na podlagi člena 3b PZDU, kot ga je določil zakonodajalec. Institucije namreč niso pristojne za odstopanje od izrecnega pravila Kadrovske predpise ali od navedenih pogojev z določbami za izvajanje, razen če so za to izrecno pooblašene. Sodišče za uslužbence je v obravnavanem primeru ugotovilo, da je bil z odločbo Komisije, s katero je bilo opravljanje službe uslužbenca omejeno na skupno trajanje šest let, nezakonito omejen obseg člena 88, prvi odstavek, PZDU, ki OPSP omogoča sklepanje in obnavljanje pogodb pomožnega pogodbenega uslužbenca za najdlje tri leta. Glede tega se je oprlo na ugotovitev, da je bil pomožni pogodbeni uslužbenec lahko predhodno zaposlen na drugem službenem položaju za obdobje, ki z učinkom sporne odločbe vsaj za tri leta skrajšuje čas, v katerem ga je po navadi dovoljeno zaposliti.

3. Pomožni pogodbeni uslužbenci

V zgoraj navedeni sodbi *Adjemian in drugi proti Komisiji* je bilo razsojeno, da mora vsako delovno mesto pomožnega pogodbenega uslužbenca zadovoljevati začasne ali občasne potrebe. V upravi z velikim številom zaposlenih je neizogibno, da se take potrebe ponavljajo predvsem zaradi nerazpoložljivosti uradnikov, povečanja dela, ki je posledica okoliščin ali potreb vsake splošne direkcije, da občasno zaposli osebe s posebnimi kvalifikacijami ali znanji. Te okoliščine pomenijo objektivne razloge, ki utemeljujejo določeno trajanje pogodb pomožnih uslužbencev in njihovo obnavljanje glede na nenadno pojavitev teh potreb.

4. Pomožni uslužbenci zasedanja Parlamenta

Sodišče za uslužbence je v zgoraj navedeni sodbi *Aayhan in drugi proti Parlamentu* z razlago člena 78 PZDU glede na okvirni sporazum o delu za določen čas, ki je bil sklenjen 18. marca 1999 in je priloga k Direktivi 1999/70/ES o okvirnem sporazumu o delu za določen čas, sklenjenem med ETUC, UNICE in CEEP, razsodilo, da v presledkih ponavljajoče se množične potrebe Parlamenta po človeških virih samo med zasedanji pomenijo „objektivne razloge“ v smislu določbe 5, točka 1(a), navedenega okvirnega sporazuma in upravičujejo veriženje pogodb o zaposlitvi za določen čas, ki se uporabljajo za pomožne uslužbence, in njihovo obnavljanje ob vsakem parlamentarnem zasedanju, kot je predvideno v členu 78 PZDU, do 1. januarja 2007. Čeprav je namreč bilo mogoče take potrebe predvideti, povečanje dejavnosti kljub temu še ni postalo trajno in stalno.

III. Izdatki in stroški postopka

1. Odmera stroškov

Sodišče za uslužbence je v sklepu z dne 10. novembra 2009 v zadevi *X proti Parlamentu* (F-14/08 DEP) ugodilo predlogu tožeče stranke, naj se toženi stranki naloži, da ji plača obresti na znesek stroškov, ki jih je treba povrniti, in to od razglasitve sklepa o odmeri stroškov, pri čemer se obrestna mera, ki jo je treba uporabiti, izračuna na podlagi obrestne mere, ki jo za zadevno obdobje določi Evropska centralna banka za operacije glavnega refinanciranja, in poveča za dve točki, pri tem pa ne preseže obrestne mere, ki jo predlaga tožeča stranka.

2. Stroški postopka

Sodišče za uslužbence je v sklepu z dne 7. oktobra 2009 v zadevi *Marcuccio proti Komisiji* (F-3/08) prvič uporabilo člen 94 Poslovnika, na podlagi katerega se stranki, če Sodišču za uslužbence povzroči stroške, ki bi se jim bilo mogoče izogniti, zlasti če je z vložitvijo tožbe očitno zlorabila postopek, lahko naloži, da jih v celoti ali delno povrne, toda znesek tega povračila ne sme biti višji od 2000 EUR.

Pripomniti je treba, da je Sodišče za uslužbence v zadevi *Voslamber proti Komisiji* (F-86/08), v kateri je bila izdana sodba z dne 30. novembra 2009, obravnavalo predloge tožene institucije, naj se tožeči stranki naloži povračilo dela stroškov postopka na podlagi člena 94 Poslovnika. Navedene predloge je razglasilo za nedopustne, pri čemer je navedlo, da je možnost, predvidena v navedeni določbi, posebna pristojnost sodišča.

IV. Postopki za izdajo začasne odredbe

Na edini sklep o začasni odredbi, ki ga je leta 2009 izdal predsednik Sodišča za uslužbence (sklep z dne 18. decembra 2009 v zadevi *U proti Parlamentu*, F-92/09 R), je vredno opozoriti, ker je sodnik, ki je odločal o začasni odredbi, z njim prvič odredil odlog izvršitve odločbe neke institucije. V obravnavani zadevi je bila tožeča stranka odpuščena v skladu s postopkom iz člena 51 Kadrovskih predpisov, ki se nanaša na nesposobnost uradnika, in je predlagala odlog izvršitve odločbe o postopku odpovedi njenega delovnega razmerja. Predsednik Sodišča za uslužbence je glede pogoja v zvezi z nujnostjo ugotovil, da tožeča stranka ni imela sredstev, ki bi ji – dokler ne bi bilo odločeno o postopku v glavni stvari – običajno morala omogočiti pokritje vseh stroškov, nujno potrebnih za zadovoljitev njenih osnovnih potreb. Nacionalni organi države stalnega

prebivališča tožeče stranke so ji namreč zavrnilo nadomestilo za brezposelnost, poleg tega pa je bilo malo verjetno, da bi tožeča stranka ob upoštevanju osebnostnih težav, za katere se je izkazalo, da jih je imela, lahko hitro našla novo zaposlitev. Glede pogoja, ki se nanaša na *fumus boni juris*, je predsednik Sodišča za uslužbence ugotovil, da se je najprej zdelo, da tožena institucija ni ravnala z vso skrbnostjo, ki ji jo nalaga dolžnost skrbnega ravnanja, da bi se glede tožeče stranke ovrgel dvom o morebitni povezavi med poklicnimi težavami zadevne osebe in njenim duševnim zdravjem. Nazadnje, predsednik Sodišča za uslužbence je glede tehtanja interesov ugotovil, da čeprav bi ponovna vključitev tožeče stranke v delo škodovala organizaciji služb Parlamenta, bi morala ta institucija preučiti možnost, da na podlagi člena 59(5) Kadrovskih predpisov od tožeče stranke zahteva, da gre na bolniški dopust.

B – Sestava Sodišča za uslužbence

(Protokolarna razvrstitev 7. oktobra 2009)

Od leve proti desni:

sodnika S. Van Raepenbusch in H. Kreppel; predsednik senata H. Tagaras; predsednik P. Mahoney; predsednik senata S. Gervasoni; sodnici I. Boruta in M. I. Rofes i Pujol; sodna tajnica W. Hakenberg.

1. Člani Sodišča za uslužbence

(po vrstnem redu nastopa funkcije)

Paul J. Mahoney

Rojen leta 1946; študij prava (Master of Arts, univerza Oxford, 1967; Master of Laws, University College London, 1969); predavatelj na University College London (1967–1973); barrister (London, 1972–1974); administrator, glavni administrator na Evropskem sodišču za človekove pravice (1974–1990); profesor prava, povabljen na univerzo v Saskatchewanu, Saskatoon, Kanada (1988); vodja osebja pri Svetu Evrope (1990–1993); vodja oddelka (1993–1995), namestnik sodnega tajnika (1995–2001), sodni tajnik Evropskega sodišča za človekove pravice (2001–september 2005); predsednik Sodišča za uslužbence od 6. oktobra 2005.

Horstpeter Kreppel

Rojen leta 1945; univerzitetni študij v Berlinu, Münchnu, Frankfurtu na Majni (1966–1972); prvi državni izpit (1972); sodnik pripravnik v Frankfurtu na Majni (1972–1973 in 1974–1975); Collège d'Europe v Brugesu (1973–1974); drugi državni izpit (Frankfurt na Majni, 1976); uslužbenec zveznega urada za delo in odvetnik (1976); sodnik delovnega sodišča (zvezna dežela Hessen, 1977–1993); nosilec predmeta na Fachhochschule für Sozialarbeit v Frankfurtu na Majni in na Verwaltungsfachhochschule v Wiesbadnu (1979–1990); nacionalni strokovnjak v pravni službi Komisije Evropskih skupnosti (1993–1996 in 2001–2005); ataše za socialne zadeve na veleposlaništvu Zvezne republike Nemčije v Madridu (1996–2001); sodnik delovnega sodišča v Frankfurtu na Majni (februar–september 2005); sodnik Sodišča za uslužbence od 6. oktobra 2005.

Irena Boruta

Rojena leta 1950; diploma iz prava univerze v Vroclavu (1972), doktorica prava (Lodž 1982); odvetnica v odvetniški zbornici Republike Poljske (od leta 1977); povabljen raziskovalka (univerza Paris X, 1987–1988; univerza v Nantesu, 1993–1994); strokovnjakinja „Solidarnosc“ (1995–2000); profesorica delovnega in evropskega socialnega prava na univerzi v Lodž (1997–1998 in 2001–2005), redna profesorica na Szkoła Główna Handlowa v Varšavi (2002), profesorica delovnega in socialnega prava na univerzi Cardinal Stefan Wyszyński v Varšavi (2002–2005); namestnica ministra za delo in socialne zadeve (1998–2001); članica pogajalskega odbora za pristop Republike Poljske k Evropski uniji (1998–2001); predstavnica poljske vlade pri Mednarodni organizaciji dela (1998–2001); avtorica več del o delovnem pravu in evropskem socialnem pravu; sodnica Sodišča za uslužbence od 6. oktobra 2005.

Heikki Kanninen

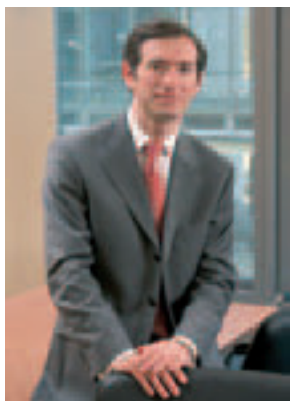
Rojen leta 1952; diploma ekonomske fakultete v Helsinkih in pravne fakultete univerze v Helsinkih; strokovni sodelavec na finskem vrhovnem upravnem sodišču; generalni sekretar odbora za reformo pravnega varstva v državni upravi; glavni administrator na vrhovnem upravnem sodišču; generalni sekretar odbora za reformo upravnih sporov; svetovalec uprave za zakonodajo na pravosodnem ministrstvu; namestnik sodnega tajnika na razsodišču EFTE; strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti; sodnik vrhovnega upravnega sodišča (1998–2005); član komisije za tožbe beguncev; podpredsednik odbora za razvoj finskih sodnih institucij; sodnik Sodišča za uslužbence od 6. oktobra 2005 do 6. oktobra 2009.

Haris Tagaras

Rojen leta 1955; diploma iz prava (univerza v Solunu, 1977); specializacija iz evropskega prava (Institut d'études européennes de l'Université libre de Bruxelles, 1980); doktor prava (univerza v Solunu, 1984); pravnik lingvist pri Svetu Evropskih skupnosti (1980–1982); raziskovalec na centru za mednarodno in evropsko gospodarsko pravo v Solunu (1982–1984); administrator na Sodišču Evropskih skupnosti in na Komisiji Evropskih skupnosti (1986–1990); profesor prava Skupnosti, mednarodnega prava in prava človekovih pravic na univerzi Panteion v Atenah (od 1990); zunanji sodelavec za evropske zadeve na pravosodnem ministrstvu in član stalnega odbora za Lugansko konvencijo (1991–2004); član državne komisije za konkurenco (1999–2005); član državne komisije za pošto in telekomunikacije (2000–2002); član odvetniške zbornice v Solunu, odvetnik pri kasacijskem sodišču; ustanovni član Union des avocats européens (UAE); pridružen član Académie internationale de droit comparé; sodnik Sodišča za uslužbence od 6. oktobra 2005.

Sean Van Raepenbusch

Rojen leta 1956; diploma iz prava (Université libre de Bruxelles, 1979); specializacija iz mednarodnega prava (Bruselj, 1980); doktor prava (1989); odgovorni pravne službe Société anonyme du canal et des installations maritimes de Bruxelles (1979–1984); uslužbenec Komisije Evropskih skupnosti (generalni direktorat za socialne zadeve 1984–1988); član pravne službe Komisije Evropskih skupnosti (1988–1994); strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (1994–2005); predavatelj na Centre universitaire de Charleroi (mednarodno in evropsko socialno pravo, 1989–1991) na univerzi Mons-Hainaut (evropsko pravo, 1991–1997) in na univerzi v Liègu (pravo evropskih uslužbencev, 1989–1991; pravo institucij Evropske unije, 1995–2005; evropsko socialno pravo, 2004–2005); številne objave iz evropskega socialnega prava in ustavnega prava Evropske unije; sodnik Sodišča za uslužbence od 6. oktobra 2005.

Stéphane Gervasoni

Rojen leta 1967; diplomiral na Institut d'études politiques de Grenoble (1988) in na École nationale d'administration (1993); član Conseil d'État (poročevalec na oddelku za spore, 1993–1997, oddelek za socialne zadeve, 1996–1997); strokovni sodelavec višje stopnje 1996–1998; državni svetovalec (od 2008); docent na Institut d'études politiques de Paris (1993–1995); komisar vlade pri posebni pritožbeni komisiji za pokojnine (1994–1996); pravni svetovalec na ministrstvu za javne uslužbence mesta Pariz (1995–1997); generalni sekretar na prefekturi za departma Yonne, podprefekt okrožja Auxerre (1997–1999); generalni sekretar na prefekturi departmaja Savoie, podprefekt okrožja Chambéry (1999–2001); strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (september 2001–september 2005); imenovani član komisije za pritožbe pri Natu (2001–2005); sodnik Sodišča za uslužbence od 6. oktobra 2005.

Maria Isabel Rofes i Pujol

Rojena leta 1956; študij prava (licenciatura en derecho, Universidad de Barcelona, 1981); specializacija s področja mednarodne trgovine (Mehika, 1983); študije evropskih integracij (gospodarska zbornica v Barceloni, 1985) in prava Skupnosti (Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1986); javna uslužbenka pri Generalitat de Catalunya (članica pravne službe ministrstva za industrijo in energijo, od aprila 1984 do avgusta 1986); članica odvetniške zbornice v Barceloni (1985–1987); administratorica, nato glavna administratorica oddelka za raziskave in dokumentacijo Sodišča Evropskih skupnosti (1986–1994); strokovna sodelavka Sodišča (kabinet generalnega pravobranilca D. Ruiz-Jaraboja Colomerja, od januarja 1995 do aprila 2004; kabinet sodnika U. Löhmuša, od maja 2004 do avgusta 2009); predavateljica sodnega postopka v pravu Skupnosti, pravna fakulteta, Universitat Autònoma de Barcelona (1993–2000); številne publikacije in predavanja s področja evropskega prava socialne varnosti; članica odbora za pritožbe Urada Skupnosti za rastlinske sorte (2006–2009); sodnica Sodišča za uslužbence od 7. oktobra 2009.

Waltraud Hakenberg

Rojena leta 1955; študij prava v Ratisbonnu in Ženevi (1974–1979); prvi državni izpit (1979); podiplomski študij prava Skupnosti na Collège d'Europe v Brugesu (1979–1980); sodnica pripravnica v Ratisbonnu (1980–1983); doktorica prava (1982); drugi državni izpit (1983); odvetnica v Münchnu in Parizu (1983–1989); uradnica Sodišča Evropskih skupnosti (1990–2005); strokovna sodelavka na Sodišču Evropskih skupnosti (kabinet sodnika Janna, 1995–2005); poučevanje na več univerzah v Nemčiji, Avstriji, Švici in Rusiji; častna profesorica na univerzi Sarre (od 1999); članica različnih odborov, združenj in pravnih komisij; številne objave iz prava in sodne prakse Skupnosti; sodna tajnica Sodišča za uslužbence Evropske unije od 30. novembra 2005.

2. Sprememba v sestavi Sodišča za uslužbence leta 2009

Slavnostna seja 6. oktobra 2009

S sklepom z dne 9. junija 2009 je bila po odstopu Heikkija Kanninena za sodnico Sodišča za uslužbence Evropske unije za obdobje od 1. septembra 2009 do 31. avgusta 2015 imenovana Maria Isabel Rofes i Pujol.

3. Protokolarna razvrstitev

od 1. januarja do 6. oktobra 2009

P. MAHONEY,
predsednik Sodišča za uslužbence
H. KANNINEN, predsednik senata
S. GERVASONI, predsednik senata
H. KREPPEL, sodnik
I. BORUTA, sodnica
H. TAGARAS, sodnik
S. VAN RAEPENBUSCH, sodnik

W. HAKENBERG, sodna tajnica

od 7. oktobra 2009 do 31. decembra 2009

P. MAHONEY,
predsednik Sodišča za uslužbence
H. TAGARAS, predsednik senata
S. GERVASONI, predsednik senata
H. KREPPEL, sodnik
I. BORUTA, sodnica
S. VAN RAEPENBUSCH, sodnik
M. I. ROFES i PUJOL, sodnica

W. HAKENBERG, sodna tajnica

4. Nekdanji član Sodišča za uslužbence

Heikki Kanninen (2005–2009)

C – Sodna statistika Sodišča za uslužbence

Glavne dejavnosti Sodišča za uslužbence

1. Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve (2005–2009)

Predložene zadeve

2. Odstotek zadev, v katerih so bile institucije glavne tožene stranke (2005–2009)
3. Jezik postopka (2005–2009)

Končane zadeve

4. Sodbe in sklepi – Sestava (2009)
5. Vrsta odločitve (2009)
6. Izdane začasne odredbe: vrsta odločitve (2006–2009)
7. Trajanje postopkov v mesecih (2009)

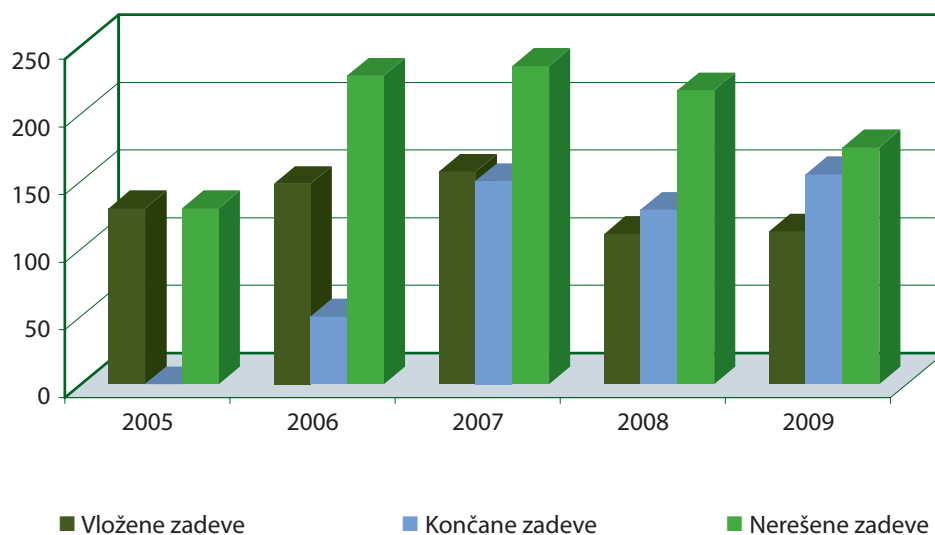
Nerešene zadeve na dan 31. decembra

8. Sestava (2006–2009)
9. Število tožečih strank (2009)

Razno

10. Odločbe Sodišča za uslužbence, zoper katere je bila vložena pritožba pri Splošnem sodišču (2006–2009)
11. Izidi pritožb pred Splošnim sodiščem (2006–2009)

1. *Splošna dejavnost Sodišča za uslužbence* **Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve** **(2005–2009)**

	2005	2006	2007	2008	2009
Vložene zadeve	130	148	157	111	113
Končane zadeve	-	50	150	129	155 ¹
Nerešene zadeve	130	228	235	217	175 ²

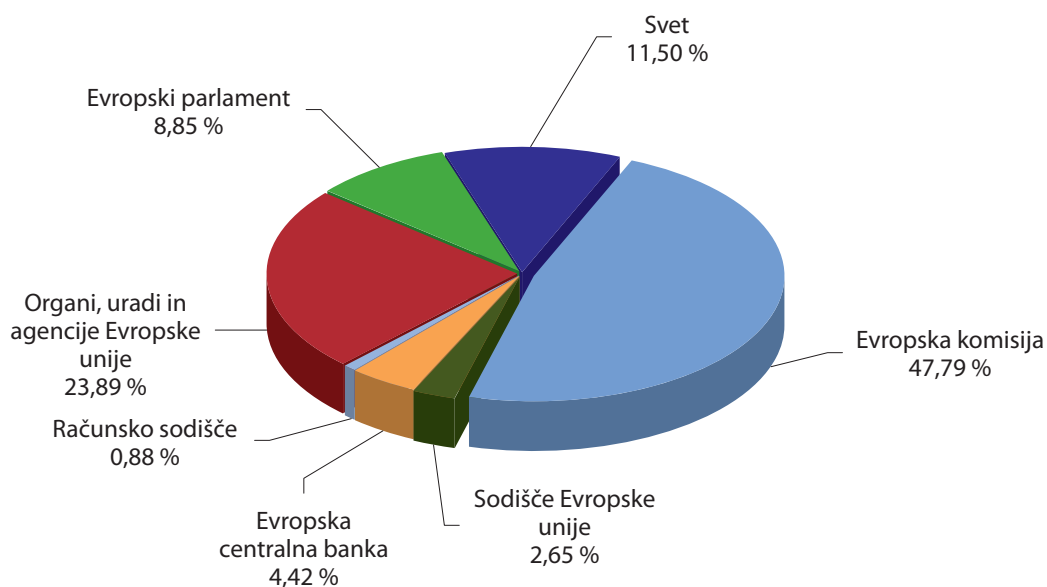
Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti (številka zadeve = ena zadeva).

¹ Od katerih je bilo končanih 32 zadev po sodbi z dne 22. decembra 2008 v zadevi Centeno Mediavilla in drugi proti Komisiji, C-443/07 P (o 18 zadevah pa še ni bilo odločeno).

² Od katerih je bil postopek prekinjen v 27 zadevah.

2. Vložene zadeve – Odstotek zadev, v katerih so bile institucije glavne tožene stranke (2005–2009)

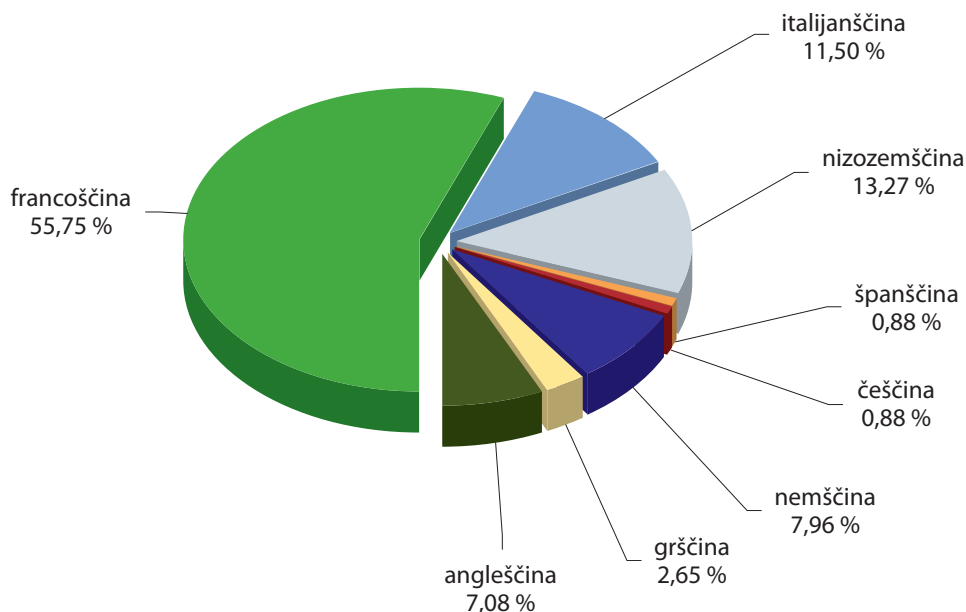
Odstotek vloženih zadev (2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
Evropski parlament	7,69 %	7,14 %	13,38 %	14,41 %	8,85 %
Svet	6,92 %	6,07 %	3,82 %	4,50 %	11,50 %
Evropska komisija	77,69 %	75,00 %	50,96 %	54,95 %	47,79 %
Sodišče Evropske unije	2,31 %	3,57 %	3,82 %	-	2,65 %
Evropska centralna banka	2,31 %	1,07 %	1,27 %	2,70 %	4,42 %
Računsko sodišče	0,77 %	1,79 %	1,91 %	5,41 %	0,88 %
Organi, uradi in agencije Evropske unije	2,31 %	5,36 %	24,84 %	18,02 %	23,89 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

3. Vložene zadeve – Jezik postopka (2005–2009)

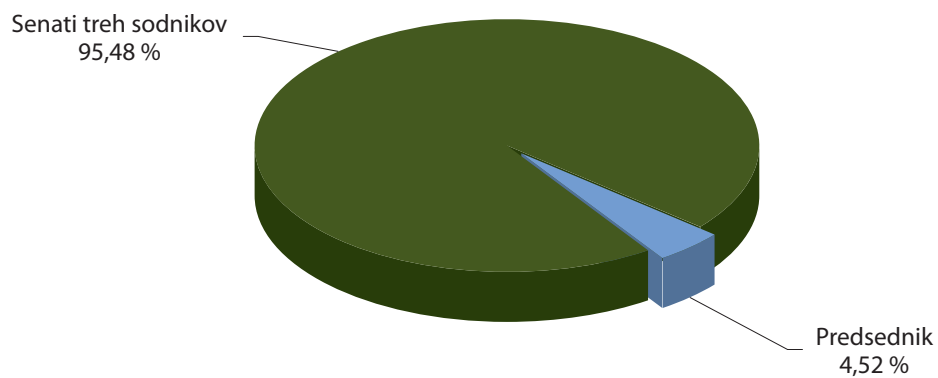
Porazdelitev leta 2009

Jezik postopka	2005	2006	2007	2008	2009
bolgarščina	-	-	2	-	-
španščina	1	1	2	1	1
češčina	-	-	-	-	1
danščina	1	-	-	-	-
nemščina	3	2	17	10	9
grščina	2	3	2	3	3
angleščina	5	8	8	5	8
francoščina	113	113	102	73	63
italijanščina	4	10	17	6	13
litovščina	-	-	2	2	-
madžarščina	-	2	1	1	-
nizozemščina	1	7	3	8	15
poljščina	-	-	-	1	-
portugalščina	-	-	-	1	-
romunščina	-	-	1	-	-
slovenščina	-	1	-	-	-
finščina	-	1	-	-	-
Skupaj	130	148	157	111	113

Jezik postopka je jezik, v katerem je bila zadeva vložena, in ne materni jezik ali jezik državljanstva tožeče stranke.

4. Končane zadeve – Sodbe in sklepi – Sestava (2009)

	Sodbe	Sklepi, s katerimi se postopek konča ¹	Druge končane zadeve	Skupaj
Občna seja	-	-	-	-
Predsednik	-	7	-	7
Senati treh sodnikov	73	75	-	148
Sodnik posameznik	-	-	-	-
Skupaj	73	82	-	155

¹ Od katerih sta bili 2 zadevi končani na podlagi mirne rešitve spora.

5. Končane zadeve – Vrsta odločitve (2009)

	Sodbe			Sklepi				Skupaj
	Tožbe, ki jim je bilo v celoti ugodeno	Tožbe, ki jim je bilo delno ugodeno	V celoti zavrnjene tožbe, ustavitel postopka	[Očitno] nedopustne ali neutemeljene tožbe/predlogi	Mirne rešitve sporov po posredovanju senata	Izbris iz drugega razloga, ustavitel postopka ali vrnitev v ponovno odločanje	V celoti ali delno sprejeti predlogi (posamezni postopki)	
Razporeditev/prerazporeditev	-	-	-	-	-	-	-	-
Natečaji	1	1	6	1	-	2	-	11
Delovne razmere/dopusti	-	-	1	1	-	-	-	2
Ocenjevanje/napredovanje	7	2	11	2	1	1	-	24
Pokojnine in invalidnine	-	-	4	3	-	1	-	8
Disciplinski postopki	1	1	-	-	-	-	-	2
Zaposlovanje/imenovanje/razvrstitev v naziv	4	1	12	3	-	34	-	54
Plačilo in dodatki	2	2	3	1	1	4	-	13
Prenehanje pogodbe uslužbenca	1	1	3	-	-	-	-	5
Socialna varnost/poklicna bolezen/ nesreče	-	1	2	6	-	1	-	10
Drugo	-	1	5	14	-	1	5	26
Skupaj	16	10	47	31	2	44	5	155

6. *Izdane začasne odredbe – Vrsta odločitve (2006–2009)*

Število izdanih začasnih odredb		Vrsta odločitve	
		Popolni ali delni sprejem	Zavrnitev
2006	2	-	2
2007	4	-	4
2008	4	-	4
2009	1	1	-
Skupaj	11	1	10

7. *Končane zadeve – Trajanje postopkov v mesecih (2009)*

		Trajanje celotnega postopka	Trajanje postopka, morebitno trajanje prekinitve postopka ni vključeno
Slepi		Povprečno trajanje	Povprečno trajanje
Zadeve, vložene na Sodišču za uslužbence	70	17,7	17,5
Zadeve, ki so bile prvotno vložene na Splošnem sodišču ¹	3	51,3	44,8
Skupaj	73	19,1	18,6

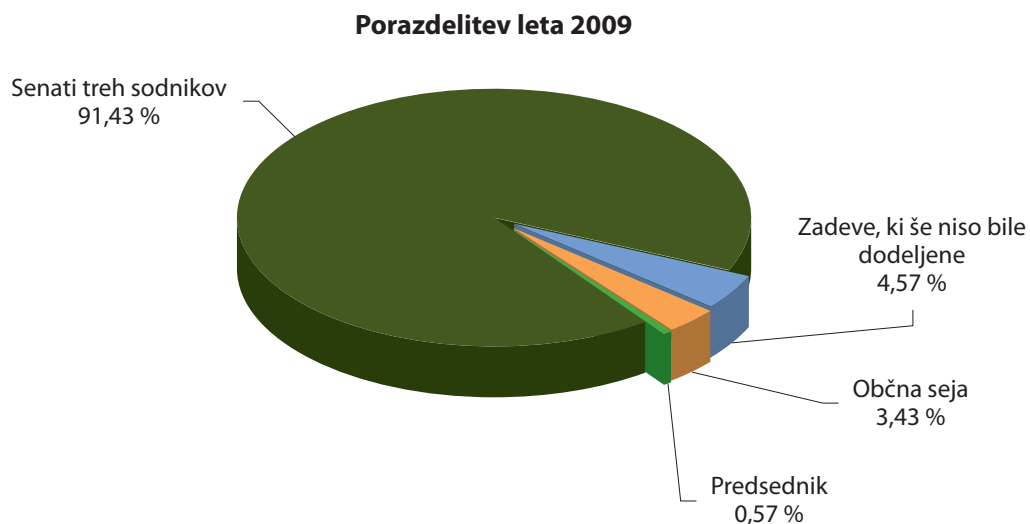
		Trajanje celotnega postopka	Trajanje postopka, morebitno trajanje prekinitve postopka ni vključeno
Slepi		Povprečno trajanje	Povprečno trajanje
Zadeve, vložene na Sodišču za uslužbence	61	14,1	10,2
Zadeve, ki so bile prvotno vložene na Splošnem sodišču ¹	21	48,2	16,9
Skupaj	82	22,9	11,9

SKUPAJ SPLOŠNO	155	21,2	15,1
-----------------------	------------	-------------	-------------

Trajanje je izraženo v mesecih in v desetinah meseca.

¹ Splošno sodišče je 118 zadev odstopilo v odločanje Sodišču za uslužbence na začetku njegovega delovanja.

8. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Sestava (2006–2009)

	2006	2007	2008	2009
Občna seja	6	3	5	6
Predsednik	4	2	2	1
Senati treh sodnikov	207	205	199	160
Sodnik posameznik	-	-	-	-
Zadeve, ki še niso bile dodeljene	11	25	11	8
Skupaj	228	235	217	175

9. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Število tožečih strank (2009)

Deset zadev, katerih postopek še teče in ki imajo največje število tožečih strank v eni zadevi

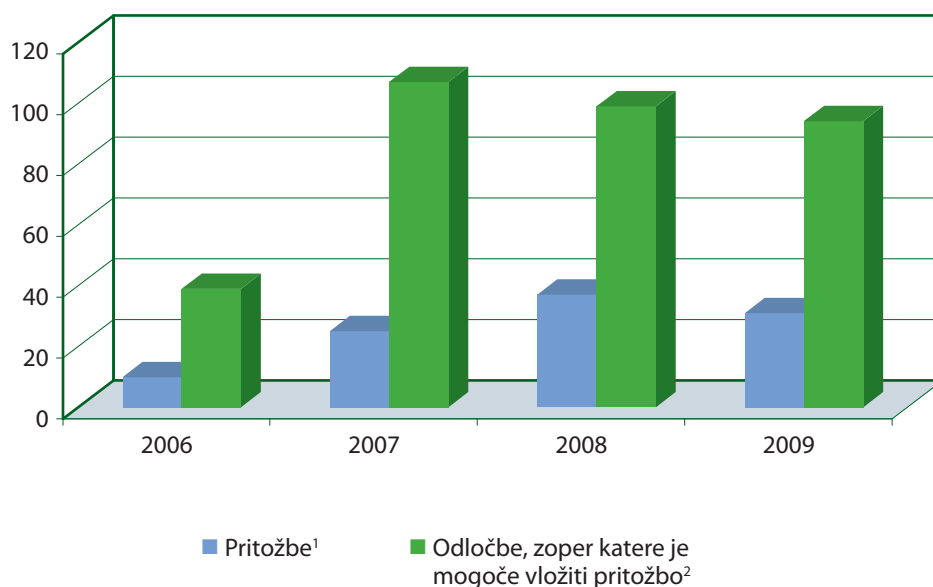
Število tožečih strank na zadevo	Področja
114	Kadrovski predpisi – Uporaba pravnega statusa, ki se razlikuje od pravnega statusa začasnih uslužbencev – Odškodnina za povzročeno premoženjsko škodo
59	Kadrovski predpisi – Napredovanje – Napredovalno obdobje 2005 – Dodatni nazivi, določeni v novih Kadrovskih predpisih
20	Kadrovski predpisi – Ponovna razvrstitev – Kandidati, ki so bili ob začetku veljavnosti novih Kadrovskih predpisov vpisani na čakalni seznam na podlagi notranjega natečaja za prehod med kategorijami – Odločba o razvrstitvi v naziv na podlagi manj ugodnih določb – Prehodne določbe Priloge XIII h Kadrovskim predpisom – Izguba točk za napredovanje
14	Kadrovski predpisi – Pogodbeni uslužbenec – Klavzula, ki določa prenehanje pogodbe, če se uslužbenec ne uvrsti na čakalni seznam na podlagi natečaja – Odpoved pogodbe uslužbenca
13	Kadrovski predpisi – Pomožni uslužbenec – Začasni uslužbenec – Pogoji za zaposlitev – Trajanje pogodbe
13	Kadrovski predpisi – Ponovna razvrstitev v naziv ob začetku veljavnosti novih Kadrovskih predpisov – Prehodne določbe Priloge XIII h Kadrovskim predpisom
10	Kadrovski predpisi – Pogodbeni uslužbenec – Začasni uslužbenec – Pogoji za zaposlitev – Trajanje pogodbe
10	Kadrovski predpisi – Imenovanje – Pravniki lingvisti, ki so bili ob začetku veljavnosti novih Kadrovskih predpisov vpisani na čakalni seznam – Diskriminacija v primerjavi s pravniki lingvisti, ki jih zaposlijo druge institucije
6	Kadrovski predpisi – Napredovanje – Napredovalno obdobje 2005 – Nezakonitost člena 2 Priloge XIII h Kadrovskim predpisom – Dodatni nazivi, določeni v novih Kadrovskih predpisih
6	Kadrovski predpisi – Ponovna razvrstitev – Kandidati, ki so bili ob začetku veljavnosti novih Kadrovskih predpisov vpisani na čakalni seznam na podlagi notranjega natečaja – Razvrstitev v naziv na podlagi manj ugodnih določb – Prehodne določbe Priloge XIII h Kadrovskim predpisom – Izguba točk za napredovanje

V nadaljevanju izraz „Kadrovski predpisi“ pomeni Kadrovske predpise za uradnike Evropske unije in pogoje za zaposlitev drugih uslužbencev Unije.

Skupno število tožečih strank za vse nerešene zadeve

	Skupno število tožečih strank	Skupno število nerešenih zadev
2006	1652	228
2007	1267	235
2008	1161	217
2009	461	175

10. Razno – Odločbe Sodišča za uslužbence, zoper katere je bila vložena pritožba pri Splošnem sodišču (2006–2009)

	Pritožbe ¹	Odločbe, zoper katere je mogoče vložiti pritožbo ²	Odstotek pritožb ³	Odstotek pritožb, vključno z mirno rešenimi spori ⁴
2006	10	39	25,64 %	22,22 %
2007	25	107	23,36 %	21,93 %
2008	37	99	37,37 %	34,91 %
2009	31	94	32,98 %	32,29 %

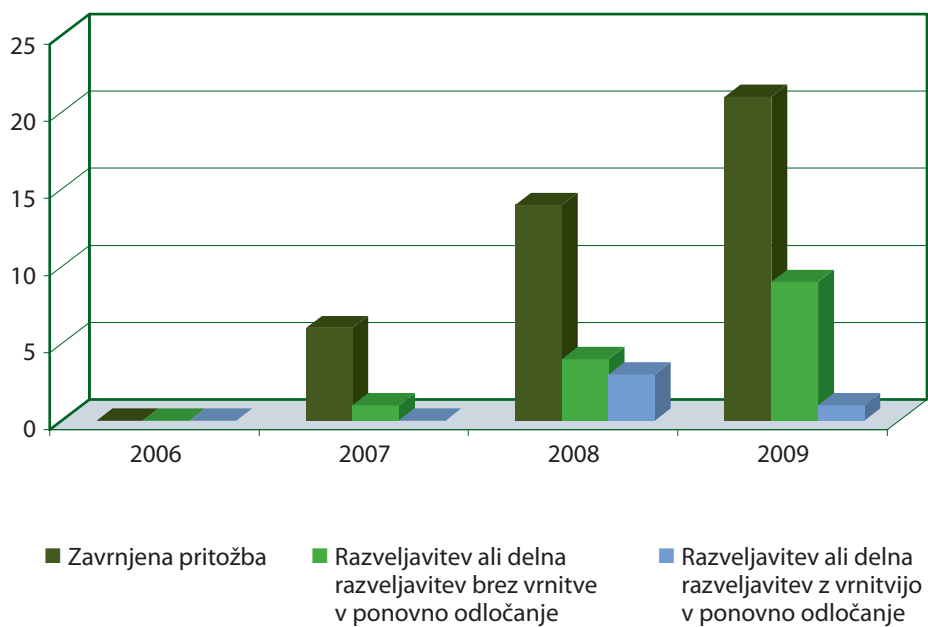
¹ Odločbe, ki jih več strank izpodbija s pritožbo, se upoštevajo samo enkrat. Leta 2007 sta bili zoper dve odločbi vloženi po dve pritožbi.

² Sodbe, sklepi, s katerimi je bila tožba razglašena za nedopustno, očitno nedopustno ali očitno neutemeljeno, sklepi o izdaji začasne odredbe, o ustavitvi postopka in o zavrnitvi intervencije, razglašeni ali sprejeti med referenčnim letom.

³ Mogoče je, da ta odstotek za dano leto ne velja za odločbe, zoper katere je mogoča pritožba in ki so bile izdane v referenčnem letu, če lahko rok za pritožbo preseže dve koledarski leti.

⁴ Sodišče za uslužbence si je prizadevalo izpolniti željo zakonodajalca, in sicer olajšati mirno reševanje sporov. Določeno število zadev se je vsako leto rešilo na ta način. V teh zadevah niso izdane „odločbe, zoper katere je mogoče vložiti pritožbo“, na podlagi katerih se v letnem poročilu predvsem za Sodišče in Splošno sodišče tradicionalno izračuna „odstotek pritožb“. Če je mogoče „odstotek pritožb“ obravnavati, kot da izraža „odstotek izpodbijanih“ odločitev sodišča, bi ta odstotek boljše odražal položaj, če bi se izračunal ne samo glede na odločbe, zoper katere je mogoče vložiti pritožbo, ampak tudi glede na odločbe, zoper katere tega ni mogoče storiti, ravno zaradi tega, ker se z njimi mirno reši spor. V tem stolpcu gre za rezultat tega izračuna.

11. Razno – Izidi pritožb pred Splošnim sodiščem (2006–2009)

	2006	2007	2008	2009
Zavrtnjena pritožba	-	6	14	21
Razveljavitev ali delna razveljavitev brez vrnitve v ponovno odločanje	-	1	4	9
Razveljavitev ali delna razveljavitev z vrnitvijo v ponovno odločanje	-	-	3	1
Skupaj	-	7	21	31

Poglavje IV

Srečanja in obiski

A – Uradni obiski in prireditve na Sodišču, Splošnem sodišču in Sodišču za uslužbence

Sodišče

15. januar	M. Pröhl, generalna direktorica Evropskega inštituta za državno upravo
22. januar	Nj. eksc. R. Aryasinha, veleposlanik Šrilanke v Belgiji in Luksemburgu
26. januar	O. Scholz, zvezni minister za delo in socialne zadeve Zvezne republike Nemčije, in F. Biltgen, minister za delo in zaposlovanje Velikega vojvodstva Luksemburg
3. februar	Delegacija parlamenta Kraljevine Švedske
4. februar	G. Napolitano, predsednik Italijanske republike
12. marec	H.-G. Pöttering, predsednik Evropskega parlamenta
16. in 17. marec	Delegacija odbora za pravne zadeve ciprske poslanske zbornice
19. marec	T. Băsescu, romunski predsednik, skupaj z E. Bocom, predsednikom vlade, in G. Pogeio, ministrom za finance
23. marec	Nj. eksc. M. Benzo, veleposlanik Kraljevine Španije v Velikem vojvodstvu Luksemburg
30. in 31. marec	Simpozij „Postopek za predhodno odločanje“; srečanje s predsedniki ustavnih sodišč in vrhovnih sodišč držav članic Evropske unije
30. marec	Razstava „Sodne palače v Evropi“
20. april	Delegacija nemškega zveznega parlamenta
27. april	Podpis upravnega dogovora med Sodiščem in Kraljevino Španijo o uporabi drugih uradnih jezikov poleg kastiljščine
28. april	Delegacija Odbora za zadeve Evropske unije zgornjega doma češkega parlamenta
29. april	C. Bandion-Ortner, ministrica za pravosodje Republike Avstrije
4. maj	S.-H. Song, predsednik Mednarodnega kazenskega sodišča
8. junij	N.-L. Arold, profesorica na inštitutu Raoul Wallenberg na Švedskem
15. junij	Generalna skupščina Združenja državnih svetov in vrhovnega upravnega sodstva Evropske unije
29. junij	Nj. eksc. A. A. Asya, veleposlanica Republike Turčije v Velikem vojvodstvu Luksemburg
30. junij in 1. julij	Delegacija bolgarskega vrhovnega upravnega sodišča
17. september	L. Romero Requena, generalni direktor pravne službe Evropske komisije
28. in 29. september	Delegacija vrhovnega sodišča Ljudske republike Kitajske
19. in 20. oktober	Delegacija kasacijskega sodišča Republike Bolgarije
26. oktober	A. Vosskuhle, podpredsednik ustavnega sodišča Zvezne republike Nemčije
29. in 30. oktober	Konferenca predsednikov drugostopenjskih sodišč Francoske republike
16. in 17. november	Srečanje sodnikov in državnih tožilcev držav članic (Češke, Španije, Francije, Irske, Italije, Madžarske, Malte, Avstrije, Romunije, Slovenije, Slovaške, Finske, Švedske)
7. in 8. december	„Luxemburger Expertenforum“

Splošno sodišče

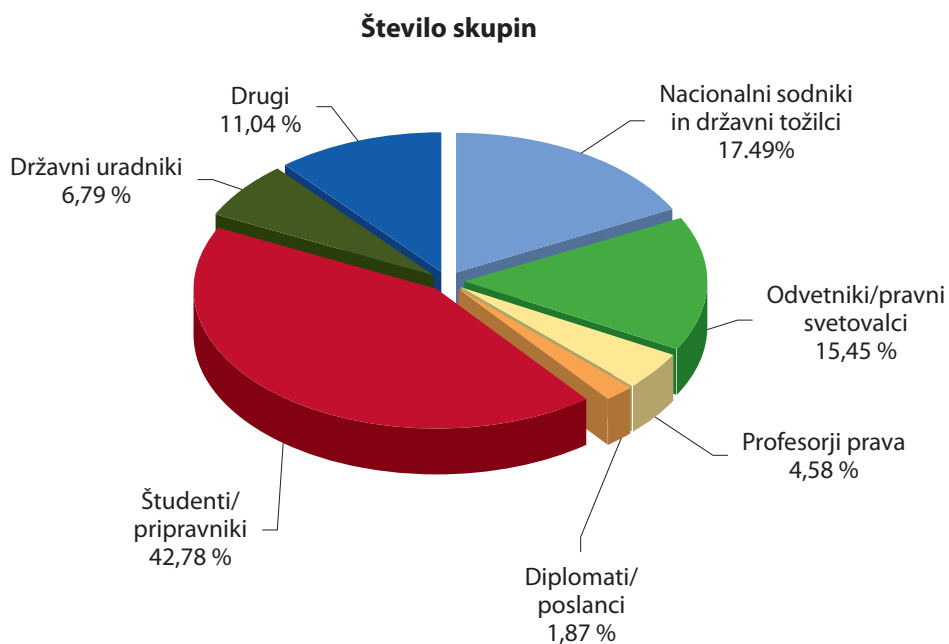
12. marec	H.-G. Pöttering, predsednik Evropskega parlamenta
6. maj	Delegacija Sveta evropskih odvetniških združenj (CCBE)
29. junij	Nj. eksc. A. A. Asya, veleposlanica Republike Turčije v Velikem vojvodstvu Luksemburg
25. september	Simpozij ob 20. obletnici delovanja Sodišča prve stopnje: „Od 20. obletnice do leta 2020 – Zgraditi Sodišče prve stopnje prihodnosti na trdnih temeljih“
28. in 29. september	Delegacija vrhovnega sodišča Kitajske

Sodišče za uslužbence

19. marec	Obisk M. De Sola Domingo, glavne svetovalke v službi za mediacijo pri Evropski komisiji
21. april	Obisk C.-F. Durand, tedanje generalne direktorice pravne službe Evropske komisije
18. in 19. november	Obisk sodnega tajništva Sodišča za upravne spore Združenih narodov
7. december	Obisk sodnikov in sodnih tajnikov Sodišča za upravne spore Združenih narodov

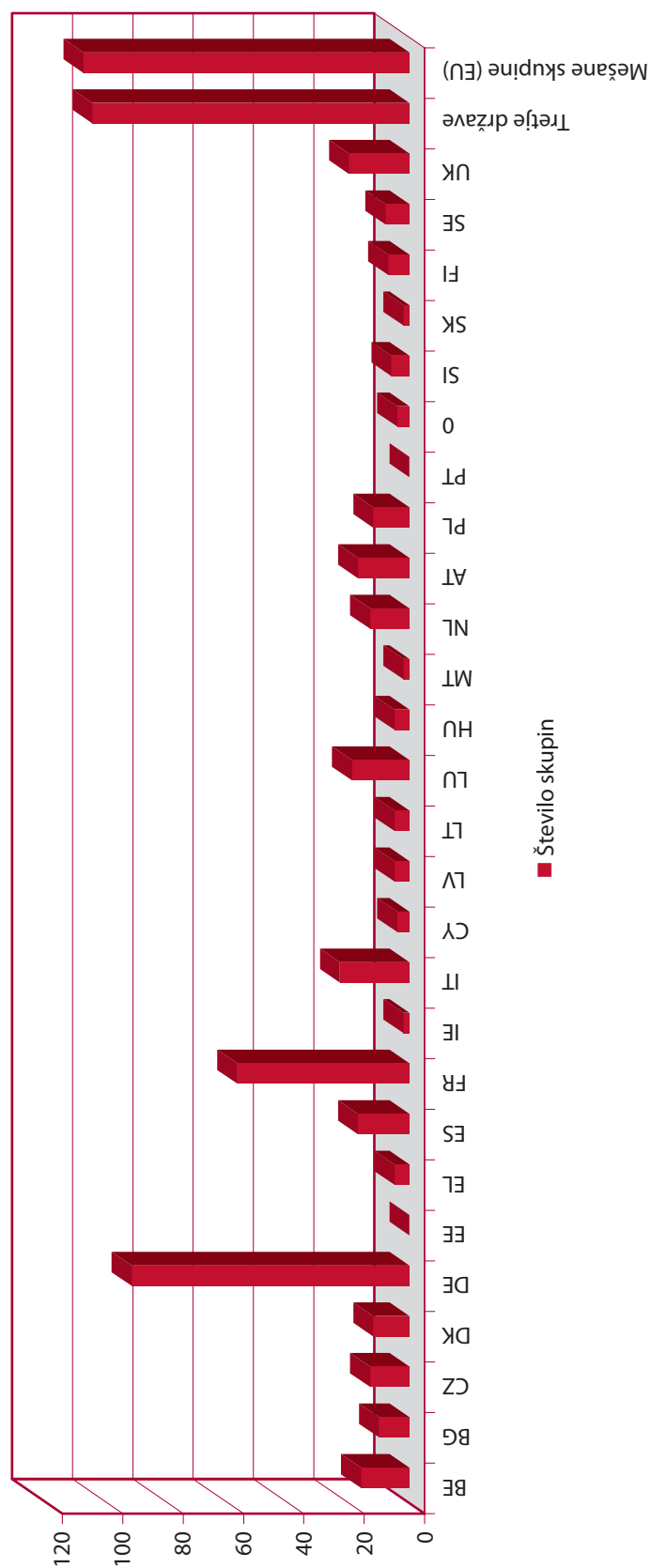
B – Obiski, namenjeni izobraževanju (2009)

1. Porazdelitev po vrsti skupin

	Nacionalni sodniki in državni tožilci	Odbetniki/pravni svetovalci	Profesorji prava	Diplomati/poslanci	Študenti/pripravniki	Državni uradniki	Drugi	Skupaj
Število skupin	103	91	27	11	252	40	65	589

2. Obiski, namenjeni izobraževanju – Porazdelitev po državah članicah (2009)

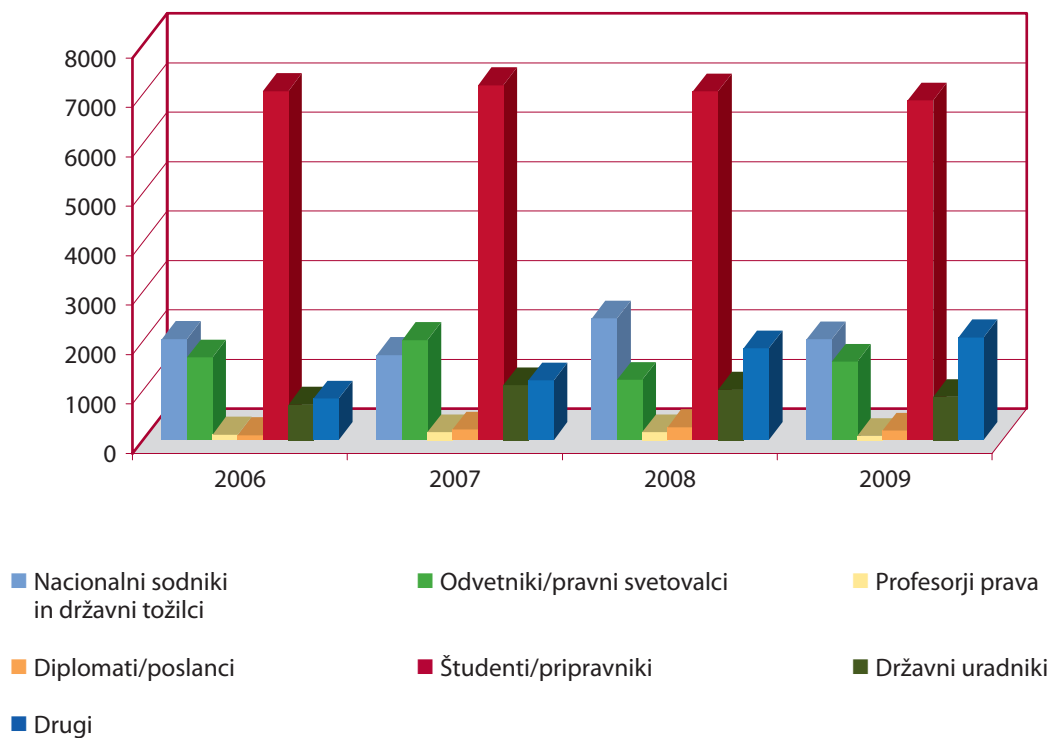

	Število obiskovalcev								Število skupin
	Nacionalni sodniki in državni tožilci	Odvetniki/ pravni svetovalci	Profesorji prava	Diplomati/ poslanci	Študenti/ pripravniki	Državni uradniki	Drugi	Skupaj	
BE		20		26	296	55	172	569	16
BG	105				24			129	10
CZ	52	46	7		54			159	13
DK					281	28	52	361	12
DE	528	349		87	690	217	613	2484	92
EE								0	0
EL	14				40		49	103	5
ES	150	20			245		29	444	17
FR	175	198			871	33	405	1682	57
IE					59			59	2
IT		22	2		215			239	23
CY	10				16			26	4
LV				10	45	6		61	5
LT			10					10	5
LU	51		1		139	49	404	644	19
HU			8	4	73			85	5
MT		20			21			41	2
NL	42	58			152	25	54	331	13
AT	48	42	11		277	20		398	17
PL	57	56			40			153	12
PT								0	0
R0	7		12					19	4
SI		5			49			54	6
SK					28			28	2
FI	45	35			24		55	159	7
SE	66	19			20	14	34	153	8
UK	46	65			169			280	20
Tretje države	168	96	2	66	1291	26	66	1715	105
Mešane skupine (EU)	473	535	31		1748	397	145	3329	108
Skupaj	2037	1586	84	193	6867	870	2078	13.715	589

3. Obiski, namenjeni izobraževanju – Nacionalni sodniki in državni tožilci (2009)

	CZ	ES	FR	IE	IT	HU	MT	AT	RO	SI	SK	FI	SE	Skupaj
Seminarji	5	8	21	4	18	8	2	6	9	2	4	4	6	97

4. Spreminjanje števila in vrste obiskovalcev (2006–2009)

Število obiskovalcev

	Nacionalni sodniki in državni tožilci	Odvetniki/pravni svetovalci	Profesorji prava	Diplomati/poslanci	Študenti/pripravniki	Državni uradniki	Drugi	Skupaj
2006	2044	1673	108	101	7056	714	840	12.536
2007	1719	2025	157	213	7178	1111	1206	13.609
2008	2463	1219	156	262	7053	1016	1854	14.023
2009	2037	1586	84	193	6867	870	2078	13.715

C – Slavnostne seje

2. februar	Slavnostna seja ob slovesni izjavi baronice C. Ashton, nove članice Evropske komisije
25. september	Slavnostna seja ob 20. obletnici delovanja Sodišča prve stopnje
6. oktober	Slavnostna seja ob delni zamenjavi Sodišča in nastopu funkcij novih članov Sodišča prve stopnje in Sodišča za uslužbence
26. oktober	Slavnostna seja ob slovesni prisegi A. G. Šemete, P. Sameckega, K. De Guchta in M. Šefčoviča, novih članov Evropske komisije
14. december	Slavnostna seja ob nastopu funkcije P. Cruza Villalóna kot generalnega pravobranilca Sodišča

D – Obiski ali udeležba na uradnih prireditvah

Sodišče

1. januar	Zastopanje Sodišča na novoletni slovesnosti v Valeti, ki jo je organiziral M. Fenech Adami, predsednik Malte
7. januar	Zastopanje Sodišča na slavnostni seji kasacijskega sodišča v Parizu
20. januar	Zastopanje Sodišča na Rechtspolitischen Neujahrsempfang, ki ga je organizirala Brigitte Zypries, ministrica za pravosodje Zvezne republike Nemčije, v Berlinu
30. januar	Udeležba delegacije Sodišča ob praznovanju 50. obletnice delovanja Evropskega sodišča za človekove pravice
30. januar	Zastopanje Sodišča na slovesnosti ob začetku sodnega leta vrhovnega kasacijskega sodišča v Rimu
5. in 6. februar	Zastopanje Sodišča na European Ministerial Conference on Family Policy v Pragi
9. februar	Udeležba delegacije Sodišča na uradnem obisku pri Conseil d'Etat v Parizu
19. februar	Zastopanje Sodišča v delovni skupini v Bruslju, ki jo je organiziral Odbor za nadzor proračuna Evropskega parlamenta in je posledica upravnih preiskav, ki jih je Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) opravil v državah članicah
2. april	Zastopanje Sodišča na letni skupščini ustavnega sodišča Republike Poljske v Varšavi
2. april	Udeležba predsednika na „Discussion to mark the 10th anniversary of the euro“, ki jo je v Frankfurtu organizirala Evropska centralna banka
20. april	Delegacija Sodišča na pogrebu Lorda Gordona Slynna v St Margaret's Westminster v Londonu
3. maj	Udeležba delegacije Sodišča na posebni slovesnosti ob nacionalnem prazniku Republike Poljske na ustavnem sodišču v Varšavi
6. maj	Zastopanje Sodišča na slavnostnem odprtju 17. Österreichischen Juristentages na Dunaju ob navzočnosti predsednika Republike Avstrije
14.–16. maj	Zastopanje Sodišča na seminarju v Atenah, ki ga je organiziralo Združenje državnih svetov in vrhovnega upravnega sodstva Evropske unije skupaj z državnim svetom Helenske republike in ob strokovni podpori zveznega upravnega sodišča Zvezne republike Nemčije, na temo „Upravno sodišče in e-sodstvo“
22. maj	Zastopanje Sodišča na uradni slovesnosti ob 60. obletnici nemške ustave v Berlinu
14. in 15. junij	Zastopanje Sodišča na srečanju upravnega odbora Združenja državnih svetov in vrhovnega upravnega sodstva Evropske unije in na letnem zasedanju generalne skupščine tega združenja v Luxembourg
24. junij	Zastopanje Sodišča na slovesnosti ob slovenskem nacionalnem prazniku in na sprejemu v Ljubljani, ki ga je organiziral predsednik Republike Slovenije
12. julij	Zastopanje Sodišča na slovesnosti v Vilni, na kateri je D. Grybauskaitė prisegla kot predsednica Republike Litve

24. julij	Udeležba predsednika Sodišča na sprejemu v Atenah, ki ga je organiziral predsednik Helenske republike ob 35. obletnici ponovne vzpostavitve republike
29.–31. julij	Zastopanje Sodišča na konferenci „Legal boundaries, common problems and the role of the Supreme Cour“ v Londonu, ki jo je organiziral Lord Chief Justice of England and Wales v sodelovanju z King's College,
21. september	Zastopanje Sodišča na slovesnosti v Madridu ob začetku sodnega leta vrhovnega sodišča, ki jo je vodil njegova visokost kralj Španije,
1. oktober	Zastopanje Sodišča na praznovanju 200. obletnice ustanovitve finskega vrhovnega sodišča v Helsinkih
1. oktober	Udeležba delegacije Sodišča na Verfassungstag (slovesnosti avstrijskega ustavnega sodišča) na Dunaju
1. oktober	Zastopanje Sodišča na slovesnosti ob začetku sodnega leta v Londonu na povabilo Lorda Chancellorja
3. oktober	Zastopanje Sodišča na slovesnosti v Saarbrücknu, organizirani ob priložnosti Tag der Deutschen Einheit
13. oktober	Zastopanje Sodišča na pogrebu H. Junga, nekdanjega sodnega tajnika Sodišča prve stopnje, v Berlinu
16. oktober	Udeležba delegacije Sodišča na slovesnosti uradnega odprtja vrhovnega sodišča v Londonu na povabilo predsednika vrhovnega sodišča Združenega kraljestva
19. oktober	Zastopanje Sodišča na konferenci v Berlinu, ki jo je „International Association of Refugee Law Judges“ organiziralo na temo „Effective Interaction?: The Role of the European Court of Justice and National Courts and Tribunals in EU Asylum Law“
22. in 23. oktober	Zastopanje Sodišča na „Šestem simpoziju evropskih sodnikov na področju znamk“ v Alicanteju
26. in 27. oktober	Zastopanje Sodišča na mednarodnem simpoziju „Vom harmonisierten Markenrecht zum harmonisierten Markenverfahren“ v Münchnu
29. in 30. oktober	Zastopanje Sodišča na srečanju predsednikov drugostopenjskih sodišč Evropske unije v Rimu
12. november	Udeležba predsednika Sodišča na delovnem kosilu stalnih predstavnikov na Svetu v Bruslju
16. in 17. november	Zastopanje Sodišča na medparlamentarnem srečanju „Building a Citizens' Europe – The Stockholm Programme 2010-2014 – The Parliamentary dimension of a European area of Freedom, Security and Justice“ v Bruslju
23. in 24. november	Udeležba delegacije Sodišča na povabilo predsednika ustavnega sodišča Republike Madžarske na proslavi ob 20. obletnici ustavnega sodišča v Budimpešti
25. november	Zastopanje Sodišča na slovesnosti v Bukarešti ob 150. obletnici ustanovitve pravne fakultete univerze v Bukarešti
29. in 30. november	Zastopanje Sodišča na srečanju upravnega odbora Združenja državnih svetov in vrhovnega upravnega sodstva Evropske unije v Bruslju
30. november	Zastopanje Sodišča na seminarju o ocenjevanju sodnikov in državnih tožilcev, ki ga je organiziralo Združenje državnih svetov in vrhovnega upravnega sodstva Evropske unije v Bruslju

11. december	Udeležba delegacije Sodišča na uradnem obisku na Evropskem sodišču za človekove pravice v Strasbourg
18. december	Zastopanje Sodišča na slovesnosti ob dnevu ustavnosti v Ljubljani

Splošno sodišče

7. januar	Zastopanje Splošnega sodišča na slavnostni seji kasacijskega sodišča v Parizu
13. januar	Zastopanje Splošnega sodišča na slavnostni seji Evropskega sodišča za človekove pravice v Strasbourg
20. januar	Zastopanje Splošnega sodišča na Rechtspolitischen Neujahrsempfang na ministrstvu za pravosodje v Berlinu
30. januar	Udeležba predsednika Splošnega sodišča na seminarju „Petdeset let Evropskega sodišča za človekove pravice z vidika drugih mednarodnih sodišč“ v Strasbourg
19. februar	Zastopanje Splošnega sodišča na sestanku o Uradu za boj proti goljufijam, ki ga je v Bruslju organiziral Odbor za proračunski nadzor
19.–21. februar	Obisk delegacije Splošnega sodišča v Talinu v Republiki Estoniji na povabilo ministra za zunanje zadeve in ministra za pravosodje
22.–24. februar	Obisk delegacije Splošnega sodišča v Helsinkih v Republiki Finski na povabilo vlade
11.–13. marec	Udeležba na kolokviju „Public and Private Enforcement of Antitrust in Europe – 5 Years on“, ki ga je v Bruslju organiziralo International Bar Association
17. april	Zastopanje Splošnega sodišča na uradnem srečanju o Evropi, organiziranem ob obisku predsednika posvetovalne skupine o prihodnosti Evrope v Rimu
26.–28. april	Zastopanje Splošnega sodišča na 14. mednarodni konferenci Bundeskartellamt v Hamburgu
1. in 2. junij	Obisk delegacije Splošnega sodišča pri Comisión nacional de la Competencia v Madridu
1.–4. oktober	Zastopanje Splošnega sodišča na 5. forumu evropskih pravnikov v Budimpešti
13. oktober	Zastopanje Splošnega sodišča na pogrebu Hansa Junga, bivšega sodnega tajnika Splošnega sodišča, v Berlinu
15. in 16. oktober	Zastopanje Splošnega sodišča na slovesnosti ob začetku sodnega leta v Londonu
15.–18. oktober	Obisk delegacije Splošnega sodišča v Iaşiju v Romuniji ob 20. obletnici delovanja Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti na uradno povabilo predsednika drugostopenjskega sodišča v Iaşiju in rektorja univerze „Alexandru I. Cuza“
22. in 23. oktober	Delegacija Splošnega sodišča na šestem simpoziju evropskih sodnikov na področju znamk in modelov v Alicanteju
16. november	Zastopanje Splošnega sodišča na seminarju „Building a citizens' Europe“, ki ga je v Bruslju organiziral Evropski parlament

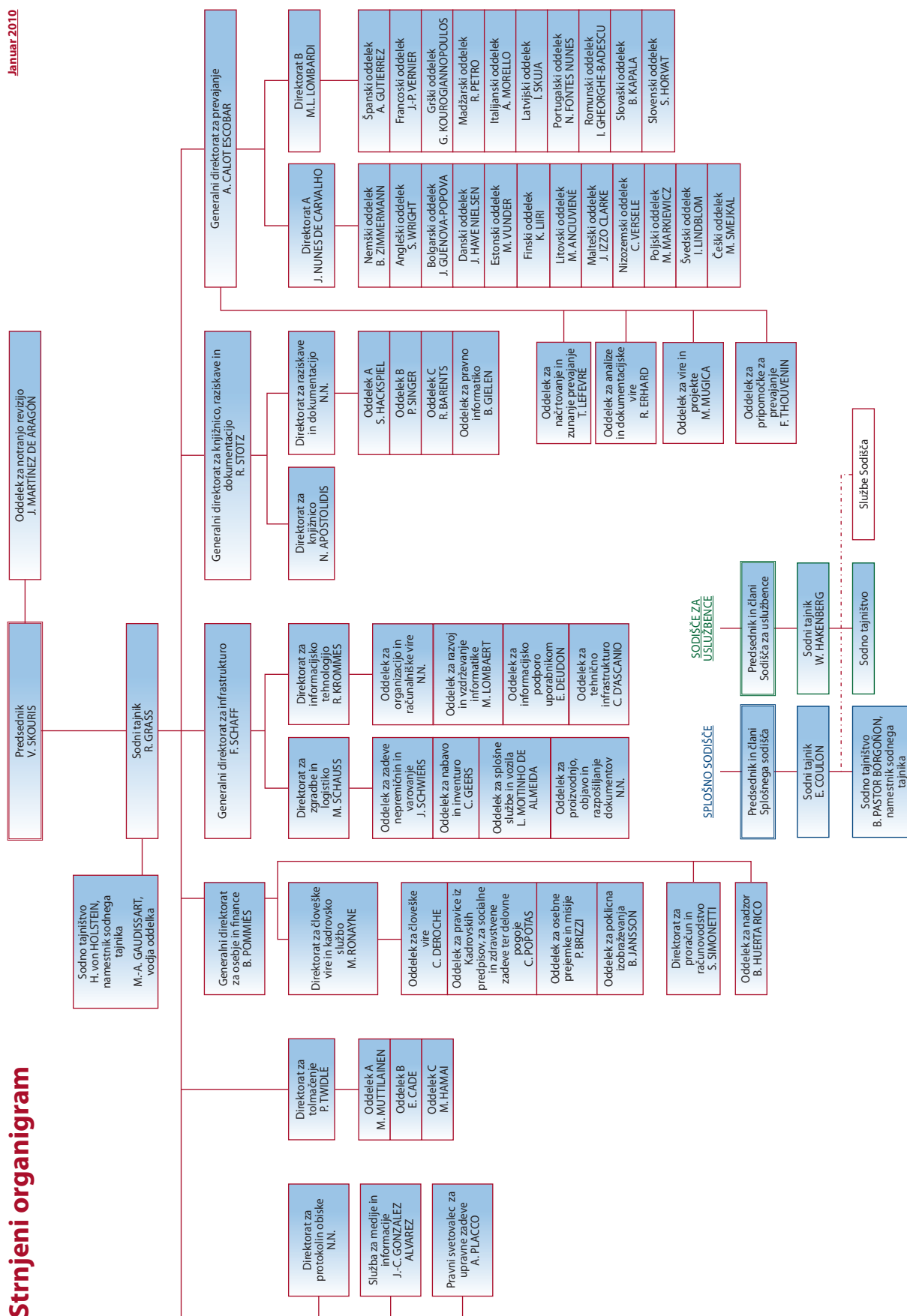
20. november	Obisk predsednika Splošnega sodišča pri evropskem varuhu človekovih pravic in njegovih službah in konferenca na temo „Načelo dobrega upravljanja v sodni praksi Skupnosti“ v Strasbourgu
22.–25. november	Zastopanje in udeležba Splošnega sodišča na slavnostni konferenci v Budimpešti, organizirani ob 20. obletnici delovanja ustavnega sodišča
9. december	Delegacija Splošnega sodišča na pogrebu generalnega pravobranilca Dámasa Ruiz-Jaraboja Colomerja v Madridu

Sodišče za uslužbence

1. in 2. oktober	Obisk pri grškem državnem svetu
23. in 24. november	Obisk pri francoskem Conseil d'Etat in ustavnem svetu

Strnjeni organigram

Sodišče Evropske unije

**Letno poročilo 2009 – Pregled dela Sodišča, Splošnega sodišča
in Sodišča za uslužbence Evropske unije**

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije

2010 – 230 str. – 21 × 29,7 cm

Kataloška številka: QD-AG-10-003-SL-C

ISBN 978-92-829-0962-1

doi:10.2862/22580

ISSN 1831-8576

■ Urad za publikacije

ISBN 978-928290962-1

9 789282 909621

KAKO DO PUBLIKACIJ EVROPSKE UNIJE

Brezplačne publikacije:

- na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- na predstavništvih ali delegacijah Evropske komisije. Njihovi kontaktni podatki so na voljo na spletni strani <http://ec.europa.eu> ali po faksu +352 2929-42758.

Publikacije, ki so naprodaj:

- na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Plačljive naročnine (na primer na *Uradni list Evropske unije* ali zbirke odločb sodne prakse Sodišča Evropske unije):

- pri prodajnih zastopnikih Urada za publikacije Evropske unije (http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm).

